

TARCALI KLAPKA GYÖRGY ÁLTALÁNOS ISKOLA

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2024. szeptember 1.

Tartalomjegyzék

Tartalomjegyzék	1
I. Bevezetés	3
I.1. Az iskola szervezeti felépítése	3
I.2. Iskolai feltételrendszer	3
I.3. Küldetésnyilatkozat	4
I.4. Jövőkép	4
II. NEVELÉSI PROGRAM	5
II.1. Pedagógiai alapelvek	6
II.2. Az iskola pedagógiai tevékenységének értékrendszere	6
II.3. A nevelő-oktató munka céljai	7
II.4. A nevelő-oktató munka feladatai	12
II.5. Az iskolában folyó nevelés-oktatás és szinterei	17
II.6. A nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai	18
II.7. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok	19
II.8. Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok	20
II. 9. Közlekedési ismeretek oktatása	22
II. 10. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok	22
II.11. A pedagógusok feladatai	24
II.12. Osztályfőnöki munka tartalma, feladatai	25
II.13. Az iskola tanulói közössége	26
II.14. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal pedagógiai tevékenység helyi rendje	28
II.15. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők	29
II.16. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló	30
II.17. Sajátos nevelési igényű tanulók	31
II.18. Kiemelten tehetséges tanuló	33
II.19. Tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje	33
II.20. Az intézmény kapcsolatrendszere	36
II.21. Tanulmányok alatti vizsgák és alkalmassági vizsga szabályai	38
II.22. Alkalmassági vizsga	42
II.23. A szóbeli felvételi vizsga követelményei	42
II.24. Érdemjegyek rögzítése	42
II.25. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának terve	42

III. HELYI TANTERV	43
III.1.A választott kerettanterv megnevezése, jellemzői	43
III.2. A kerettantervben meghatározott, a kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások időkerete legfeljebb tíz százalékának felhasználása	43
III.3. Óraszámok	43
III.4. Óratervek	44
III.5. Tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	45
III.6. Pedagógiai feladatok helyi megvalósítása	46
III.7. Mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja	47
III.8. Választható foglalkozások	48
III.9. A tanulók tanulmányi munkájának értékelésének elvei	48
III.10. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	52
III.11. Egészségnevelés és környezeti nevelés	52
III.12. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	60
III.13. A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelésének elvei	61
III.14. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek	63
III.15. Iskolaváltás, különbözeti vizsga	64
III.16. Az iskola által alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek	65
III.17. Az írásbeli beszámoltatások korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya	69
III.18. az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai	70
III.19. Az év végi és a minősítő érdemjegyek kialakításának általános szabályai	70
III.20. Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése	71
IV. Záradékok	72
Mellékletek	73
Sajátos nevelési igényű tanulók nevelésnek-oktatásának pedagógiai programja	74
A vizsgatárgyak követelményei	78
Egészségfejlesztési program	245
A digitális tanulás lehetőségének biztosítása vészhelyzet esetén	252
Uniós pályázatok	257
Képességkibontakoztató és integrációs rendszer működtetése a Tarcali Klapka György Általános Iskolában	262

I. Bevezetés

A programunk kialakításánál figyelembe vettük:

- ✓ a jogszabályi háttérrel
- ✓ az iskolába járó tanulók és szülei véleményét, elvárásait
- ✓ iskolánk nevelőtestületének helyzetértékelését és javaslatait
- ✓ Mindazokat a közvetlen és tágabb társadalmi környezetben megjelenő változásokat, kihívásokat, amelyek elvárásokat jelentenek nevelő-oktató munkánkkal kapcsolatban.

Az iskola jogi státusza: a mindenkor érvényes Alapdokumentum szerint.

I.1. Az iskola szervezeti felépítése

Az iskolát az iskola igazgatója irányítja, gyakorolja a munkáltatói jogkört.

Az igazgató feladatait a helyettessel osztja meg, aki távollétében helyettesíti. Feladatkörét munkaköri leírás szabályozza.

Az igazgató és igazgatóhelyettes távollétében a megbízott munkaközösség vezetője intézi az aktuális feladatokat. Az iskola irányításában fontos szerepet töltenek be a munkaközösség-vezetők. Ők a szakmai munka szervezői, ellenőrzői.

Nagy szerep jut az osztályfőnököknek a gyermeki közösségek kialakításában, fejlesztésében.

Szervezeti és Működési Szabályzat részletesen meghatározza az intézmény működésének rendjét.

Nagy hangsúlyt fektetünk a szülőkkel való kapcsolattartásra. Pedagógiai munkánk értékelői a gyermekeken kívül a szülők. Ránk bízták gyermekeiket, vállalták, hogy társak, partnerek lesznek a gyermek nevelésében, vagyis bíznak az iskolánkban, tanítóinkban, tanárainkban. Elfogadták értékrendünket, hagyományainkat és ennek a kapcsolatnak aktív részesei kívánnak lenni.

I.2. Iskolai feltételrendszer

Tárgyi, dologi feltételek

Az iskola 8 évfolyamos általános iskola, a település egyetlen iskolája. Az intézmény egy épületben működik.

- 15 tanterem.

- 1 nyelvi laboratórium, könyvtár, technikaterem, 1 szertár (fizika, kémia), tanári szoba, 3 iroda, 1 tárgyaló, orvosi szoba, kiszolgáló helyiségek (vizes blokk), tornaterem, tornaszoba, öltözők, galéria, számítástechnika terem, kazánház tartozik a főépülethez.

Az iskola bútorzata megfelelő, az általános iskolai oktatás alapkészletével rendelkezünk, de a szertárak felszerelése korszerűsítésre szorul.

Rendelkezünk megfelelő számú IKT-eszközzel, melyeket pályázati forrásból igyekeztünk biztosítani.

Személyi feltételek

Nevelőtestületünk az új iránt fogékony, igényes, tartalmas minőségi munka végzésére képes pedagógus közösség.

A pedagógus közösség szintjén ezért a legfontosabb feladatunk a tantestületi egység, az őszinte, nyílt légkör kialakítása, arányos munkamegosztás megteremtése, a globális feladatok közös vállalása.

Továbbképzési rendje

1. Vonatkozik az intézmény főállású pedagógus munkakörű dolgozóira.
2. A továbbképzési szabályzat az elfogadástól hatályos, határozatlan időre szól, mellékletét képezi minden évben a továbbképzési terv, mely tartalmazza a támogatott képzéseket és támogatottak névsorát.
3. Csak olyan képzés, továbbképzés támogatható, amely az iskola igényeihez igazodik.
 - új oklevelet adó, új szakképesítés megszerzésére,
 - szakvizsga értékű, szakvizsgára felkészítő továbbképzés,
 - pedagógus munkakörben közvetlenül hasznosítható gyakorlat orientált, rövidebb időtartamú képzések, tanfolyamok.

A támogatható képzési formákról folyamatosan tájékoztatást kapnak a kollégák.

I.3. Küldetésnyilatkozat

Iskolánk elkötelezett a tanulók nevelésében és oktatásában. Korszerű körülmények között készítjük fel őket a középiskolai tanulmányokra, rugalmasan alkalmazkodva az intézményünket érintő kihívásokhoz.

Célunk a megfelelő szakmai tudás átadása, valamint tanulóink szakszerű és piacképes, munkára nevelése. A partnerekkel való folyamatos kapcsolattartásra és állandó információcserére törekszünk.

További célunk megteremteni az élethosszig tartó tanulás igényét és alapjait.

Fontosnak tartjuk a tanulók írásbeli és szóbeli kommunikációs képességének fejlesztését, a tehetség felismerését és gondozását, valamint a felzárkóztatást. Feladatunk a tanítványok középfokú tanulmányokra történő felkészítése, valamint jó hangulatú iskolai légkör megteremtése.

I.4. Jövőkép

Iskolánk célja a folyamatos fejlődés, igazodás a változó világ igényeihez. Ezért kiemelt feladatunk az alap- és középfokú oktatási intézményekkel, valamint a munkaerőpiac szereplőivel való kapcsolattartás, az elvárásoknak való megfelelés. Képzési kínálatunk fejlesztését, bővítését a továbbtanulási igényekhez igazítjuk, biztosítva a versenyképes tudást.

Pedagógusainkat módszertani és szakmai továbbképzésekkel készítjük fel az új feladatokra.

II. NEVELÉSI PROGRAM

Arról, hogy községünkben mikor volt az első iskola, pontos feljegyzéseket nem találunk. Kezdetben plébániai iskolák működtek a községben.

1948-ban a felekezeti iskolákból alakult meg a tarcali Állami Általános Iskola. A szükségtantermekkel együtt is csak 9 tanterem volt, amely kevésnek bizonyult. Az '50-es években 18 tanulócsoporthoz dolgozott 2 és 3 váltásos rendszerben.

1963-ban átköltöztek az Árpád utcán épült új iskolába. Ekkor a tanulólétszám 630 fő volt.

1971-ben a kollégium az Ispitály épületébe költözött, korszerűbb körülmények közé kerültek a diákok.

1974-ben bővítették az Árpád utcai iskolát, így 12 tantermes lett.

1978-ban a felső tagozatban kialakításra került a szaktantermi hálózat.

1980-ban a tanyák felszámolásával megszűnt a kollégium. Az Ispitály épületében belső átalakítással tantermeket, szertárakat alakítottak ki. Itt kapott helyet az 1. és 2. osztály.

1987-ben épült fel a tornaterem szertárral, irodával, öltözőkkel és zuhanyzó helyiségekkel.

1989. szeptember 29-én iskolánk felvette a Klapka György nevet.

2006-tól oktató-nevelőmunkákat nagyban segítette az Árpád utcai épület tetőterének beépítése. Ezzel valamennyi tanulócsoporthoz egy épületben kapott helyet.

Tarcal lakónépességének 22 %-a fiatalok. Ezen adat alapján megállapítható, hogy a településen működő oktatási-nevelési intézményeknek van létjogosultsága és még hosszú távon képes a település életében aktívan részt venni.

A tanulólétszám az utóbbi időben folyamatosan csökken, viszont a HH-s, HHH-s tanulók aránya növekedést mutat.

Az iskolában nem tanul más településről bejáró gyermek.

A pedagógusok nyitottak az új információkra és szívesen kapcsolódnak be pedagógusképzésekbe is. A módszertani képzések megismertetik a pedagógusokkal az oktatás alkalmazásához szükséges új tanulásszervezési eljárásokat. Ezáltal bővül pedagógiai kultúrájuk, képessé válnak a differenciált, együttműködő, tevékenykedtető tanulási környezet kialakítására.

II.1. Pedagógiai alapelvek

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) aa)

Nevelés és oktatás

- ✓ Iskolánkban a legfontosabb feladat a tanulók korszerű ismereteinek és képességeinek, készségeinek kialakítása, bővítése, az életen át tartó tanulás és fejlődés megalapozása, valamint személyiségük teljes körű fejlesztése.
- ✓ Kiemelkedő feladat a tanulók között tapasztalható jelentős egyéni fejlődésbeli különbségek pedagógiai kezelése.
- ✓ Tanulási módszerek kialakítása, iskolai fegyelem és figyelem, kötelességérzet kialakulása. Fokozatosan előtérbe kerül a NAT 2020 elveiből következő motiválási és a tanulás-szervezési folyamat.
- ✓ Ennek érdekében:
 - a tervszerű nevelő és oktató munka során fejlesztjük az alapkészségeket, és a tanulók számára korszerű, a mindennapi életben használható, tovább építhető alapképességeket nyújtunk;
 - iskolánk az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, az idegen nyelvre, az informatikára vonatkozó olyan ismereteket közöl, melyek segítik a diákok világméretű formálódását és eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben;
 - nevelő-oktató tevékenységünk célja a gyermek személyiségének széleskörű fejlesztése;
 - törekszünk az együttműködés értékének tudatosítására az önismeret alakításával, a fejlesztő értékelés és önértékelés képességének fejlesztésével;
 - törekszünk a humánusra, az egyén és a közösség iránti tiszteletre, a kommunikáció elfogadott normáinak és helyes formáinak kialakítására és azok betartására;
 - törekszünk a mozgásigény kielégítésére, a mozgáskultúra fejlesztésére;
 - fontosnak tartjuk a tanulók megismertetését nemzeti kultúránk és történelmünk eseményeivel, személyiségeivel, szűkebb lakóhelyünk hagyományaival;
 - célunk, hogy a tanulók körében legyen becsülete a szorgalmas munkával megszerzett tudásnak, ehhez legyen mód elsajátítani az egyéni tanulás különféle módszereit;
 - törekszünk a kreativitás fejlesztésére, az írásbeliség és a szóbeliség egyensúlyára, a tanulók egészséges terhelésére az életkori sajátosságok figyelembevételével.

II.2. Az iskola pedagógiai tevékenységének értékrendszere

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai értékei 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) aa)

Nevelésünk meghatározó elemei azok az értékek, amelyek a szülők, a tanulók, a fenntartó és a társadalom oldaláról elvárásként határozódnak meg.

Intézményi pedagógiai munkánkat a humanista erkölcsi értékek, a nemzeti tudat, a demokratikus célok, a környezettudatosság, a tanulók személyiségének fejlesztése, a korszerű technikai-technológiai szemlélet alapján határozzuk meg.

Nevelő-oktató munkánk egészét áthatja az érték alapú szemléletközpontúság elve, amely az emberi magatartás alapvető értékein alapul: szeretet, bizalom, empátia, igazságosság, méltányosság, rend, szabadság, tudás, szolidaritás, egymás elfogadása, egyéniesítés (differenciálás).

Nevelő-oktató munkánk során a személyiségfejlesztés érdekében az alábbi alapelveket tartjuk szem előtt:

- Alapvető érték a szűkebb és tágabb hazához, Európához, annak kultúrájához, hagyományaihoz, ünnepeihez való kötődés.
- Környezetünk megismerésének és megóvásának igénye napjainkban létkérdés.
- Az iskolának a tanulókat fel kell készíteni a tanulni tudás elsajátítására, az önálló ismeretszerzésre, az önművelésre. Ennek feltétele a szilárd készségek kialakítása.
- Az iskolában minden tanulónak esélyt kell kapnia szociokulturális hátrányainak leküzdésére. Ehhez hatékony felzárkóztató munkára, a tanítási-tanulási folyamat rendszeres fejlesztő értékelésére, ellenőrzésre van szükség.
- Tanulóinknak az ember tiszteletén, megértésén, segítésén, és a másság elfogadásán alapuló értékekkel kell rendelkezniük.
- A kiemelkedő képességű tanulóknak lehetőséget kell kapniuk tehetségük kibontakoztatására.
- Az emberi szuverenitás magában foglalja a tárgyi és személyes világunkban való eligazodás képességét. Ehhez fejlett kommunikációs képességre és viselkedéskultúrára van szükség. Ez mind a társadalmi beilleszkedésnek, mind az egyén boldogulásának egyik alapvető feltétele.
- A világban való eligazodás feltételezi egy idegen nyelv elsajátítását.
- A modernizáció és az életmód átalakulása megkívánja a lépéstartást az informatikai forradalommal.
- A szakmai továbbképzés és a továbbtanulási irány kiválasztása a reális önismeret és életszemlélet kialakítását feltételezi. Fontos az életen át tartó tanulás igényének felkeltése.
- A harmonikus személyiségfejlődés a testi és lelki egészséget egyaránt magában foglalja.
- Az értékteremtő munka, a javakkal való gazdálkodás és gazdasági ésszerűség iránti fogékonyság.
- A felnőtt lét szerepeire való felkészülés elemeként az énkép, önismeret, önprezentáció fejlesztése, az egyéni adottságok, képességek megismerése.
- A társadalmi, munkaerőpiaci, egyéni igények felől megfogalmazódó követelményeknek való megfelelés.

II.3. A nevelő-oktató munka céljai

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai céljai 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) aa)

Pedagógiai tevékenységünk célja mindazoknak az emberi, erkölcsi, szakmai értékeknek a kialakítása tanítványainkban, melyek birtokában úgy tudják egyéni boldogságukat megteremteni, hogy az egyben szűkebb és tágabb közösségük javát is szolgálja. Alapvető célunk tanulóink személyes boldogulásához és fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához szükséges **kulcskompetenciák fejlesztése**.

Ennek érdekében célunk, hogy:

- Továbbfejlesszük minden tanulóban személyiségének saját értékeit.
- Az iskola nevelői a tanulók egyéni képességeihez igazodó oktatást (differenciálás) kívánják elősegíteni különféle – e célt szolgáló – módszerek és szervezeti formák alkalmazásával. A tanulók egyéni képességeit figyelembe vevő oktatás elsősorban a tanulási nehézségek enyhítésében, a felzárkóztatásban és a tehetséggondozásban valósul meg.
- Az elméleti és gyakorlati tudás mellé diákunk szerezzék meg mindazokat a kommunikációs képességeket is, amelyek segítségével tudását önmaga és mások számára hasznosítani tudja.

- A tehetség kibontakozása érdekében elengedhetetlen az önbizalomnak az egészséges versenyszellemnek a kialakítása, amely nem mellőzheti a segítőkészséget és az együttműködési képességet.
- Személyes példamutatással neveljük tanulóinkat toleranciára, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására.
- Olyan színvonalon és mértékben biztosítsuk iskolánkban a tárgyi és személyi feltételeket, hogy szülő és tanuló egyaránt érezze, minden esélye megvan a gyermeknek az értelmi és érzelmi fejlődésre.
- Fejlesszük a tanulóknak az egészséges életmódhoz és környezettudatossághoz kapcsolódó ismereteket és szokásokat.
- Kapcsolatrendszerünkben olyan együttműködést tartunk fenn, amely kölcsönös szakmai és emberi együttműködésen alapul.
- A szülő és az iskola egyaránt érezze közösek a céljaink és érdekeink.

II.3.1. Fejlesztési területek – nevelési célok

A fejlesztési területek és a nevelési célok áthatják a pedagógiai folyamat egészét, s így közös értékeket jelenítenek meg. A célok elérése érdekében a pedagógiai folyamatban egyaránt jelen kell lennie az ismeretszerzés, a gyakoroltatás-cselekedtetés mellett a példák érzelmi hatásának is.

E területek – összhangban a kulcskompetenciák alapját adó képességekkel, készségekkel, az oktatás és nevelés során megszerzett ismeretekkel, és a tudásszerzést segítő attitűdökkel – egyesítik a hagyományos értékeket és a XXI. század elején megjelent új társadalmi igényeket.

Az erkölcsi nevelés

Alapvető cél:

- a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és az önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése,
- készítsen fel a konfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira,
- hangsúlyt kell helyezni a közelmúlt viharos történelmi eseményeinek etikai alapú megítélésére, a XX. századi totális diktatúrák lélektelen, emberellenes voltának sokoldalú bemutatására, különös tekintettel a társadalomtudományi és művészeti tantárgyak oktatása terén,
- az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulóknak a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás igényét,
- tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelműtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

- a tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait,
- tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát, ugyanakkor legyenek képesek azon alkotók helyes etikai alapú megítélésére is, akik elfogadhatatlan politikai és morális szerepvállalásuk révén – akár passzívan, akár tevőleges cselekvések során – az embertelen eszmék és gyakorlat szolgálatába álltak, idegen elnyomó hatalmak érdekeit szolgálták ki,

- sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a haza és népei megismerését, megbecsülését,
- alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége
- ismerjék meg Európa történelmét, sokszínű kultúráját, tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról,
- a nemzeti öntudat egészséges voltától idegen mindenféle nacionalizmus – így a nemzetiségek, a vallási-nyelvi etnikumok történelem- és jelenformáló szerepének és államalkotó létük elismerésének az iskolai nevelés-oktatás egészében evidenciának kell lennie.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

- a demokratikus jogállam alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi,
- a felelős, hazájáért cselekedni akaró és tudó állampolgárrá nevelésnek szerves része a demokratikus jogállam és a nemzeti függetlenség (szuverenitás) ellen fellépő törekvések felismerése, és annak megértése, hogy a diktatúrák elleni küzdelem minden korban elsődleges állampolgári kötelezettség, hiszen a jogtiprásból sohasem születhet jog. Ennek alapján kell a XX. századi totális diktatúrák jellemzőit is feldolgozni, feltárva e rendszerek emberiség ellen elkövetett soha el nem évülő bűntetteit is,
- az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket,
- a részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló kritikai gondolkodás, az elemzőképesség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások,
- az iskola minden évfolyamán fontos feladat – az életkori sajátosságok és egyéb specifikációk mentén – Magyarország Alaptörvényének, különösen a Nemzeti Hitvallásban és az Alapvetésben foglaltak megismertetése.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

- az önismeret a társas kapcsolati kultúra alapja, elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését,
- hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra,
- ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

A családi életre nevelés

- A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és

tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését az iskolai életbe.

- Kitüntetett feladata az intézménynek a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről.
- Az iskolában foglalkozni kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

A testi és lelki egészségre nevelés

- Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. Láttatni kell a diákokkal, hogy a fizikai erőnlét, a fittség – a test egészsége és jóléte – elválaszthatatlan a lelki egyensúlytól, a lélek egészségétől. A rendszeres testnevelés és sporttevékenység révén könnyebb elviselni a stresszt, a fizikai, lelki és szellemi terheléseket.
- A testi és a lelki egészség harmonikusan együttható fejlesztése és megőrzése a tanulók élethosszig tartó, egészségtudatos, fizikailag aktív életvezetésre történő szocializálásának célját szolgálja, melyhez szorosan kapcsolódik a tehetséggondozás és a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztés is.
- Az egészségfejlesztés és -megőrzés ösztönző erővel kell, hogy bírjon az egészségközpontú tevékenységrendszerek tudatos kialakítására és fenntartására.
- A tanulókat ösztönözni kell arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz- és feszültségoldás különféle ismereteinek elsajátítására, módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megővására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére.
- Feladat, hogy a családdal együttműködve felkészítsük a tanulókat az önállóságra, a betegségmegelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiénében, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. Motiválni és segíteni kell a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.
- Nélkülözhetetlen szerepet tölt be a mozgástanulás a tanulók saját testképének megismerésében és a testtudat kialakításában. Mindennek sikere nagyban függ a komplex intézményi mozgásprogram elméleti és gyakorlati minőségétől.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

- A Nat ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét.
- A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

- A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában, meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja.

- A természettudományi oktatás és nevelés terén a tanulók empirikus tapasztalataira épülő és életkori sajátosságaikhoz, igényeikhez adekvát módon kapcsolódó ismeretátadás a természettudományos és műszaki életpályákra való szocializáció sikerességének záloga.
- Olyan magatartás határozza meg a tanulók viszonyát az ember életterétől szolgáló környezethez, annak fenntartható megóvásához és fejlesztéséhez, melynek tudásbázisa nem kizárólagosan a rendszerszerűség, az alapelvek és kulcsfogalmak merev struktúrájára épül, hanem elsősorban a különféle összefüggésekre alapozott és begyakorolt természettudományos és műszaki műveltség mindennapi életben és a munka világában való hatékony alkalmazhatóságához.
- Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.
- A természettudományos oktatás-nevelés, a műszaki életpályára való szocializáció és a környezeti nevelés terén a jelenben folyó kutatások folyamatai alapvető jellegű ismeretnek és a nem hagyományos oktatásszervezési módszerek terepének egyre nagyobb szerepet kell biztosítani.

Pályaorientáció

- Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket.
- Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

- A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világ gazdaság, a nemzet gazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékkeremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén.
- Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát.
- A fenntarthatóság gazdasági-üzleti világban értelmezhető vonatkozásai olyan fejlődési folyamatot feltételeznek, mely az öfenntartó mechanizmusok, a megújuló erőforrások révén nem csak a természettudományi műveltségterülethez, hanem a testi-lelki egészség céljaihoz is kapcsolódnak az iskolai nevelés-oktatás területén.

Médiatudatosságra nevelés

- Cél, hogy a tanulók a mediatisált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatosságra nevelés felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékelvű megszervezésére, tudatos alakítására.
- A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a

bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

A tanulás tanítása

- A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban.
- Meg kell tanítania, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek.
- Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével.
- A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

II.4. A nevelő-oktató munka feladatai

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) aa)

A nevelő-oktató munka feladatai:

Általános célok

- Az iskola biztosítja a tanulók számára a tanuláshoz szükséges egészséges, szép otthonos környezetet.
- Az iskola nevelői, a tanulók egyéni képességeihez igazodó oktatást kívánják elősegíteni, különféle e célt szolgáló módszerek alkalmazásával. A tanulók egyéni képességeit figyelembe vevő oktatás (pl.: differenciálás) kiemelt területei: a tanulási nehézségek enyhítése, a felzárkóztatás és a tehetséggondozás.
- Élethosszig tartó tanulás alapjainak lerakása.
- Esélyegyenlőség
- Az iskolában az oktatás sokszínű, változatos tevékenységrendszer egészíti ki a gyerekek egyéni érdeklődéséhez és életkori sajátosságaihoz igazodva.

Az iskolában folyó nevelés és oktatás fő feladata, hogy a gyermeki folyékonyagra, kíváncsiságra, érdeklődésre, nyitottságra építve, elsősorban a következő készségeket és tulajdonságokat alakítsa ki és fejlessze a tanulóknál:

- az önálló ismeretszerzéshez, tanuláshoz és a problémamegoldó gondolkodáshoz szükséges alapvető készségeket és képességeket (gondolkodási képességek, beszéd, írás, olvasás, matematikai képességek)
- az egyéni tanulás hatékony módszerei
- a kulturális magatartás és viselkedés, az emberek közötti kapcsolatok, az együttműködés helyes normáit és módszereit
- a kommunikáció elfogadott formáit, különös tekintettel a tiszta, szép magyar beszéd használatára
- a testileg és lelkileg egészséges életmódhoz kapcsolódó ismereteket és szokásokat
- az európai, nemzeti és lakóhelyi értékeket, hagyományok, valamint az anyanyelv és idegen nyelv ismeretét
- a gyermekek erkölcsi és akaratit tulajdonságait
- a szülők, felnőttek megbecsülését
- a közösségi életet és kulturált magatartást, önismeretét és a máság elfogadását

- a szép iránti fogékonyságot (esztétikai nevelés)
- a munka értékeinek tudatosítását

• Elérendő célkitűzés, hogy az iskola végzős diákjai a nyolcadik évfolyam végén:

- Legalább a Nemzeti Alaptanterv összes műveltségi területének minimális teljesítményként a 8. évfolyam végére előírt követelményeit teljesítsék. Természetesen elsődleges cél az, hogy a tanulók többsége a minimális követelmények teljesítésén túl az egyéni képességei alapján legjobb szinten feleljen meg az iskola helyi tantervében megfogalmazott követelményeknek.

- Minden tanuló rendelkezzen olyan bővíthető ismeretekkel, készségekkel, képességekkel és jártasságokkal, amelyek képessé teszik arra, hogy az alapműveltségi vizsgakövetelményeknek később megfeleljenek.

- Alakuljon ki bennük a határozott elképzelés saját közelebbi és távolabbi jövőjüket és sorsukat illetően.

Fontosnak tartjuk, hogy tanulóink magas szinten sajátítsák el a tananyagot, tudásuk megújítására képes, önállóan gondolkodó személyiséggé fejlődjenek. Legyenek képesek az együttműködésre szűkebb és tágabb környezetükkel, valamint saját személyiségük vállalására. Mindezek érdekében feladatunk az alapkészségek továbbfejlesztése, hiszen ezek a készségek a további fejlődés alapjai. Ide soroljuk a tanulási képesség fejlesztését, hatékony tanulási technikák megtanítását is.

Feladatunknak tekintjük tanulóink adottságainak személyre szóló feltárását, önismeretük, saját sorsukért érzett felelősségük erősítését, egyéni képességeik fejlesztését.

A személyiségformálás terén fontosnak tartjuk a közösségért érzett felelősség kialakítását, fejlesztését, valamint hogy tanulóink tartsák be a társadalmi együttélés szabályait, mentalitásukat és cselekedeteiket a tisztességre való törekvés hasza át.

Folyamatosan fejleszteni kívánjuk diákjaink konfliktuskezelő, kommunikációs és vitakészségét, valamint együttműködési és vezetési képességét.

Az állampolgári nevelés kapcsán feladatunk demokratikus értékeink hiteles bemutatása, a hazaszeretetre, demokráciára, toleranciára és *ökológiai szemléletre* nevelés.

A nevelés alapvető feladatának tartjuk az egészséges életre nevelést, a tanulók fizikai képességeinek fejlesztését, és hogy a testi-lelki higiénia, az egészséges életmód és a rendszeres testmozgás természetes igényükké váljék.

Kulcskompetenciák

A NAT 2020 az Európai Unió által ajánlott kulcskompetenciákból kiindulva, arra építve, de a hazai sajátosságokat figyelembe véve az alábbiak szerint határozza meg a tanulási területeken átívelő általános kompetenciákat, továbbá azokat, amelyek jellemzői, hogy egyetlen tanulási területhez sem köthetők kizárólagosan, hanem változó mértékben és összetételben épülnek a megszerzett tudásra, fejlődnek a tanulási-tanítási folyamatban.

A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi)

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a gondolatok, érzések és érzelmek kifejezését és értelmezését szóban és írásban egyaránt, valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot az élet minden területén: családon belül, iskolában, társadalmi érintkezések, szabadidős tevékenységek stb. során.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő szókincs
- verbális és nonverbális kommunikációs képesség
- funkcionális nyelvtan
- életkori sajátosságnak megfelelő nyelvi ismeretek
- hallott és olvasott szöveg értése és szöveg alkotása

- különböző típusú szövegekben való tájékozódás
- információk feldolgozása
- segédeszközök megfelelő használata (könyvtárhasználat, digitális technika, média, stb.)
- érvelés képessége
- empatikus képesség
- esztétikai érzék
- kíváncsiság
- tantárgyra jellemző szaknyelv használata

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül - oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek -, az egyén szükségleteinek megfelelően.

Az egyén nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmikulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

A Közös Európai Nyelvi Referenciakeret (KER) szerinti B1 szintű nyelvtudás elsajátítása a 12. évfolyam végén az első idegen nyelv terén olyan elvárásként jelenik meg, melyre az idegen nyelv belépésének első évfolyamától kezdve tudatosan és szisztematikusan kondicionálni kell a tanulókat.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő szókincs
- funkcionális nyelvtan
- nyelvi stílusok ismerete
- szóbeli interakciók főbb típusainak ismerete
- az idegen nyelv nyelvtani szerkezetének és rendszerének ismerete
- kulturális sokszínűség megismerése, ismerete, etnikai másság elfogadása

A matematikai, gondolkodási kompetenciák

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. E kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, grafikonok/táblázatok), valamint a törekvést alkalmazására.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- megfelelő segédeszközök használata
- az igazság tisztelete
- a dolgok logikus okának (kauzalitás) és érvényességének megkeresése
- mindennapokban használható tudás
- problémamegoldó készség
- lényeglátás
- kíváncsiság
- egyénileg, társsal és csoportban való munkálkodás
- kreativitásanalízis - szintézis
- matematikai fogalmak ismerete
- alapvető törvényszerűségek nyomon követése: az egyes elméleti modellek igazolása a mindennapi életből merített empirikus tapasztalatok útján
- összefüggések felismerése

- tudjon érvelni, követni és értékelni tudja az érvelése folyamatát
- meg tudja megindokolni matematikai úton az eredményeket
- bizonyítások megértése
- matematikai eszköztudás szerepe a természettudományi és műszaki életpályára való szocializálás terén
- matematikai kommunikációs készség

A digitális kompetenciák

Ez a kulcskompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak magabiztos és kritikus használatát, az információ megkeresését, összegyűjtését és feldolgozását, a valós és a virtuális kapcsolatok megkülönböztetését.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- eszközök megismerése, használata
- szövegszerkesztési ismeretek
- információkeresés és kezelés
- kritikai gondolkodás az innováció területén
- kreativitás
- munka világában való eligazodás
- élethosszig tartó tanulás

A tanulás kompetenciái

Minden műveltségi területen a hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást. Ez egyrészt új ismeretek megszerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti.

A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- motiváció
- saját tanulási stratégia megismerése és alkalmazása
- önismeret
- önértékelés, illetve mások objektív értékelése
- figyelem
- segédeszközök használata

A személyes és társas kapcsolati kompetenciák

A személyes, értékorientációs, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani.

Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról, struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közösségekben.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- egészséges életvitel
- mentális egészség
- magatartási szabályok alkalmazása
- kommunikációs képesség

- empátia
- problémamegoldó képesség
- európai tudat
- a nemzeti öntudat helyes értelmezése, mely a más népekkel, elsősorban a vallásnyelvi etnikumokkal, nemzetiségekkel is toleráns és tárgyilagos megítélésen alapuló magatartást magába foglalja
- stressz és frusztráció kezelése
- változások iránti fogékonyság
- együttműködés
- magabiztosság
- érdeklődés
- személyes előítéletek leküzdése
- az egyén cselekvési lehetőségei a diktatúra, az elnyomás kényszerpályáján: az etikailag vállalhatatlan, megalkuvó magatartás soha el nem évülő bűn nemzetünk és emberségünk ellen
- kompromisszumra való törekvés

Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák”

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben – így a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálgzó lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Szükséges ismeretek, képességek, attitűdök

- az egyén személyes, szakmai és/vagy üzleti tevékenységeihez illeszthető lehetőségek
- kihívások felismerése, értelmezése
- a gazdaság működésének átfogóbb megértése
- a pénz világában való tájékozódás
- a vállalkozások pénzügyi és jogi feltételeinek ismerete
- tervezés, szervezés, irányítás
- vezetés
- delegálás
- az elemzés
- a kommunikálás
- a tapasztalatok értékelése
- kockázatfelmérés és vállalás
- egyéni és csapatmunkában történő munkavégzés

A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését, mely minden műveltségterületen jelentkezik.

Olyan képességek tartoznak ide, mint művészi önkifejezés, műalkotások és előadások elemzése, saját nézőpont összevetése mások véleményével, a kulturális tevékenységben rejlő gazdasági lehetőségek felismerése és kiaknázása.

A művészi-alkotói szabadság korlátjaként jelenik meg mások jogai, a nemzet és az emberiség elleni, azzal megalkuvó vagy tevőlegesen közösséget vállaló magatartás elítélése és etikai alapú megítélése, különösképpen a XX. századi totális diktatúrákkal kapcsolatban.

A magyar nyelv és irodalom műveltségterületen különösen az irodalom, a dráma, a bábjáték, a művészetek műveltségterületen a zene, a vizuális művészetek, a tárgyak, épületek, terek kultúrája, a modern művészeti kifejezőeszközök, a fotó s a mozgóképfotó fontosságának elismerése.

További releváns kompetenciaterületek

A fent felsorolt kulcskompetenciákon felül a következő nevelési területek fejlesztése áll pedagógiai munkánk középpontjában:

- Egészséges életmódra nevelés, testi, lelki egészség, mely a tanórai és az egyéb foglalkozások során az egészségnevelési és környezeti nevelési programmal (benne a komplex intézményi mozgásprogrammal) koherensen jelenik meg a gyakorlatban a fizikailag aktív, egészségtudatos életvezetésre, a motoros műveltség eszközeivel való személyiségfejlesztésre és a tehetséggondozásra épül, továbbá szervesen magába foglalja az egészségmegőrzést is.
- Környezettudatos magatartásra nevelés, mely a fenntarthatóság szempontjaira koncentrálna.
- Társkapcsolatokkal kapcsolatos ismeretek elsajátíttatása.
- Tanulásirányítás – önálló tanulásra való nevelés.
- Szabadidő szervezése a környezeti nevelés követelmények figyelembe vételével.
- Aktív állampolgárságra nevelés (konfliktuskezelés, együttműködés képessége), melynek szerves része az egészséges nemzeti öntudatra szocializálás.
- Értékorientációk, beállítódások kialakítása (felelősség, autonóm cselekvés, megbízhatóság, tolerancia, társadalmilag elfogadott viselkedésformák) elsősorban az etikai alapú megközelítésmód paradigmájára.
- Nemzeti összetartozás ápolására irányuló hazafias elköteleződésre nevelés, mely nem irányulhat még látens módon sem a szegregáció, a kirekesztés, a nemzetiségek és más nyelvi-vallási etnikumok (pl. zsidóság) diszkriminációjára.

II.5. Az iskolában folyó nevelés-oktatás és szinterei

Az iskolában folyó nevelés-oktatás és szinterei

5.1. Tanórai foglalkozások

5.2. Egyéb foglalkozások

- Szakkörök, műhelyfoglalkozások, tanfolyamok
- Tanulmányi és sportversenyek
- Korrepetálások
- Könyvtár
- Projektek
- Diáknap

5.3. Szabadidős tevékenységek

- Műveltségi foglalkozások
- Sportfoglalkozások
- Osztályprogramok
- Internethasználat

5.4. Közéleti tevékenységek

- Diákönkormányzat
- Társadalmi életben való részvétel (nem köznevelési intézményekkel közösen szervezett rendezvények, megemlékezések)
- Levelezés más országokban élő fiatalokkal

II.6. A nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei, eljárásai 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) aa)

II.6.1. Oktatási módszertani eljárások, eszközök

- motiváció
- szemléltetés
- magyarázat
- pármunka
- frontális munka
- csoportmunka
- projektmunka
- audiovizuális eszközök használata
- korszerű információhordozók használata (pl. média, könyvtár)

II.6.2. Tanulmányi segédletek, taneszközök az iskolában

Segédletek: szótárak, térképek, feladatgyűjtemények, munkafüzetek, kötelező olvasmányok.
Taneszközök: tanítási órákra kötelezően: vázlatfüzet (tantárgyanként), toll, ceruza, körző, vonalzó, színes ceruzák, számológép.

Testnevelés órára: póló, sport alsó, zokni és sportcipő.

II.6.3. A nevelő-oktató munka eszközei, eljárásai

Nevelési módszereink két nagy csoportra oszthatóak:

- Közvetlen (direkt) módszerek azok, amelyeknek alkalmazása során a nevelő közvetlenül, személyes kapcsolat révén hat a tanulóra.
- Közvetett (indirekt) módszerek azok, amelyeken a nevelő hatás áttételesen, a tanulói közösségen keresztül érvényesül

II.6.4. Iskolánk pedagógusai által alkalmazott közvetlen és közvetett nevelésioktatási eljárások

Nevelési módszerek	Közvetlen módszerek	Közvetett módszerek
1. Szokások kialakítását célzó, beidegző módszerek	követelés gyakoroltatás segítségadás ellenőrzés ösztönzés	a tanulói közösség tevékenységének megszervezése közös (közelebbi vagy távolabbi) célok kitűzése, elfogadtatása hagyományok kialakítása követelés ellenőrzés ösztönzés
2. Magatartási modellek bemutatása, közvetítése	elbeszélés tények és jelenségek bemutatása, szemléltetése a nevelő személyes példamutatása	a nevelő részvétele a tanulói közösség tevékenységében a követendő egyéni és csoportos minták kiemelése a közösségi életből
3. Tudatosítás (meggyőződés kialakítása)	magyarázat, beszélgetés a tanulók önálló elemző munkája	felvilágosítás a betartandó magatartási normákról vita

II.6.5. Pedagógiai folyamataink

A tanítás-tanulás területei

A nevelőtestület az iskolavezetés és a munkaközösség-vezetők irányításával közösen határozza meg az iskolánkban folyó tanulás tartalmi, formai és szervezeti egységeit.

Pedagógiai programunkban rögzítjük a jelenleg optimálisnak tartott tanulási tendenciákat, amit ha szükségesnek tartunk, a lehetséges keretek között módosítunk.

Iskolánk pedagógiai munkájában a legfontosabb a tanítás-tanulás tevékenysége, melynek középpontjában a motiváló tényezők állnak.

Intézményünk alapvető célja, hogy a tanítás-tanulás folyamata:

- teremtsen szilárd alapokat, tegye nyitottá, fogékonyra az értékek befogadására a tanulókat, és kreatívvá a szerzett képességek alkalmazásában;
- minden irányú tevékenységét a szemléletesség, a cselekedtetés, az önálló munkáltatás, a differenciáltság és a kulcskompetenciák fejlesztése hassa át.

II.7. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) ab)

Az intézményes nevelés hatásrendszere döntő szerepet játszik a személyiség fejlődésében. A gyermek az intézményben szervezett és intézményes formában találkozik a társadalmi elvárásokkal. Minősítik, értékelik és viszonyítják megnyilvánulásait az intézmény által közvetített és képviselt társadalmi értékekhez.

Az iskolába belépő tanulók korosztályukhoz viszonyított általános, szellemi, mentális és pszichoszomatikus fejlettsége jelentős eltéréseket mutat. Ezzel párhuzamosan további differenciáló elemeket jelentenek a szocio-kulturális háttér hatásaiból és az egyes részképességek különbözőségeiből adódó tényezők.

A hatékony személyiségfejlesztés alapja a tanuló egyéni sajátosságainak, szociális viszonyrendszerének minél alaposabb ismerete, valamint a fejlesztéshez szükséges magas szintű szakmai felkészültség. A személyiségfejlesztésben főleg a pozitív pedagógiai módszereket tartjuk fontosnak, amelynek alapja, hogy minden tanulóban fellelhető valamilyen érték, amin keresztül az esetleges hiányosságok is eredményesebben kompenzálhatók.

A hatékony személyiségfejlesztés, a pedagógus – a tanuló- a szülő és a szükség esetén speciális szakember őszinte, korrekt együttműködésével valósulhat meg.

Fontosnak tartjuk a személyiség fejlesztésben hogy:

- már az iskolába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék a gyermekeket,
- a pedagógus-gyermek, gyermek-gyermek kapcsolatot pozitív érzelmi töltés jellemezze,
- pedagógusaink felé alapvető követelmény az érzelmi támaszt nyújtó, meleg nevelői attitűd,
- fontos a gyermekek önismeretének fejlesztése, legyenek képesek saját helyzetüket felmérni a csoportban, és képesek legyenek társaikkal együttműködni,
- olyan intézményi élet szervezése a feladatunk, mely közös élményekre épülő, közös tevékenységek gyakorlására kínál lehetőséget,
- segítjük az erkölcsi tulajdonságok kialakítását, pld. együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség,
- fejlesztjük a gyermekek akarati tulajdonságait, pld. önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat,
- A sajátos nevelési igényű gyermekek harmonikus személyiségfejlődését segítjük, a másságot elfogadó környezet biztosításával, az eredményeik, erényeik, sikeres próbálkozásaik értékelésével.

- Kiemelt funkciója iskolánknak a tanulók esélyegyenlőségének a biztosítása, az indulási hátrányok csökkentése.
- Mindezekhez megfelelő kommunikáció és interakció szükséges.

Az iskolai követelmények azt a célt szolgálják, hogy a tanulók adottságuknak fejlettségüknek, fejlődésüknek megfelelően az iskolai és az iskolán kívüli tanulásukkal, egyéb tevékenységeikkel minél teljesebben bontakoztassák ki személyiségüket.

- Az önismeret fejlesztése szükséges - amely segíti a pályaválasztást.
- Legyenek nyitottabbak a hazánkban és a szomszédságunkban élő más népek megismerésére.
- Ismerjék népünk kulturális örökségét.
- Váljanak érzékenyvé környezetünk állapota iránt
- Szerezzenek információkat az emberiség globális problémáiról.
- Tanulják meg az új audiovizuális hatások szelekcióját.
- Az önismeret fejlesztése szükséges - amely segíti a pályaválasztást.

II.8. Egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok

A teljes körű egészségfejlesztéssel összefüggő feladatok 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) ac)

Az iskolai egészségfejlesztés az iskola egész életébe, mindennapjaiba beépülő tevékenység, amely egyaránt irányul a pedagógusok és tanulók egészséggel kapcsolatos ismereteinek bővítésére, korszerűsítésére, a fizikai és pszichoszociális környezet egészségtámogató jellegének erősítésére, az oktatói-nevelői tevékenységben a személyközpontú megközelítésre a tanulók személyiségfejlesztése érdekében.

Ezért kiemelt feladatnak tartjuk, hogy iskolánk az élet, a tanulás és a munka egészséges színtere legyen. Fontos, hogy iskolánk egészségnevelési programja komplex legyen, ugyanakkor a megvalósíthatóság érdekében a lehetőségeket vegye figyelembe. A korszerű egészségnevelés egészség- és cselekvésorientált tevékenység. Az elsődleges feladat a megelőzés, az egészség megőrzése.

Mivel a tanulók hosszú éveket töltenek az iskolában, ebben az időszakban érdemi hatást kell gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat, preferenciák kialakítását. Ezért az iskolának a diákokra gyakorolt hatása többrétegű.

II.8.1. Az egészségnevelés iskolai területei

Az iskolai egészségnevelésnek ahhoz kell hozzájárulnia, hogy a tanulók kellő ösztönzést és tudást szerezhessenek egy személyes és környezeti értelemben egyaránt ésszerű, a lehetőségeket felismerő és felhasználni tudó, egészséges életvitelhez. Ehhez arra van szükség, hogy az egészséggel összefüggő kérdések fontosságát értsék, az ezzel kapcsolatos beállítódások szilárdak legyenek, s konkrét tevékenységekben nyilvánuljanak meg. Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskola pedagógiai rendszerébe, összes tevékenységébe be kell épülnie. Ezek közé tartoznak az alábbiak:

- önmagunk és egészségi állapotunk ismerete
- az egészséges testtartás, a mozgás fontossága
- az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe
- a betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamat
- a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben
- a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete
- a tanulás és a tanulás technikái
- a szenvedélybetegségek elkerülése
- a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége.

II.8.2. Egészségfejlesztő team

Iskolánkban az egészségnevelési feladatokkal kiemelten a következők foglalkoznak:

- az iskolaigazgató,
- az iskolaorvos,
- a pszichológus,
- a testnevelők,
- a diákönkormányzatot segítő pedagógus,
- a védőnő.

II.8.3. Az iskola-egészségügyi szolgálat tevékenysége

Tagjai: iskolánk orvosa és védőnője

Az iskola-egészségügyi ellátás különösen a következő területeken tud ismereteket nyújtani:

- Az életmód és betegségek összefüggései
- Az iskola tanulóinak egészségi állapota alapján az „iskolai diagnózis” elkészítése, megoldási javaslatok.
- A serdülőkori változások ismerete, segítségnyújtás a serdülőkori érzelmi, magatartásbeli, életmódbeli és szexuális problémák, valamint krízisek megoldásában.
- Környezet-egészségügyi, közegészségügyi és táplálkozás-egészségügyi kérdések.
- Az iskolát övező település olyan lehetőségeinek ismerete, amelyek bevonhatók, segítségül hívhatók az iskolai egészségfejlesztésben.

A **tanulók orvosi szűrővizsgálatait** törvény írja elő, amelyre az iskola biztosítja a feltételeket.

Az I. félév elsődleges feladata: az osztályvizsgálatok elvégzése, ennek kapcsán a betegségek, elváltozások kiszűrése, szakorvosi vizsgálatokra küldés, majd gondozás.

Sok a pszichés problémákkal küszködő diák, komoly családi problémákra is fény derül, ezeket a fiatalokat az iskola-pszichológushoz irányítjuk.

II.8.4. Iskolapszichológus

Iskolapszichológust a Tokaji Nevelési Tanácsadó biztosít az intézménynek. Nagyon kevés óraszámban áll rendelkezésünkre.

A pszichológus a lelki eredetű problémák feldolgozásában segíti a tanuló ifjúságot. Szakmai ismeretei révén, olyan területeken ad folyamatos segítséget a diákoknak, tanároknak, de akár a hozzá forduló szülőknek, amelyek felismerése, problémakezelése speciális szakmai felkészültséget követel, és amivel az iskola pedagógusai többnyire nem rendelkeznek

A pedagógusok többsége alapképzése és eddigi továbbképzései során nem kapott az egészségfejlesztéssel kapcsolatosan kielégítő ismereteket, módszertani ötleteket, ezért fontos szerepe van a felkészítésnek, a képzésnek, az egészségfejlesztésben jártas külső szakemberekkel folytatott konzultációknak.

A feladat jellege közös problémakezelést és egységes viszonyulást igényel. A szakszerű és az iskola konkrét helyzetét figyelembe vevő iskolai egészségstratégia megvalósítása a tantestület együttműködése nélkül elképzelhetetlen. Ezen a területen különösen fontos, hogy a kollégák tudják, mi a feladatuk, és mit kell tenni, ha szakmai kompetenciájukat meghaladó problémával találkoznak.

A tanévre lebontott feladatokat, azok koordinálását az egészségfejlesztő csoport végzi munkaterve szerint.

II. 9. Közlekedési ismeretek oktatása

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (8)

A közlekedési ismeretek oktatása a környezetismeret, technika és tervezés, közösségi nevelés tantárgyak keretében történik.

II. 10. Közösségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A közösségfejlesztéssel, az iskola együttműködésével kapcsolatos feladatok 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) ad)

Az iskolai nevelés-oktatás folyamatában a közösségfejlesztés céljaként az **egyén és a társadalom közötti kapcsolat** kialakításának és megteremtésének megvalósítását fogalmazzuk meg.

A tanulói közösség meghatározó jegyei: a társadalmi hatásokat, családi hátteret, neveltségi szintet, érdeklődést mutató összetett kép mellett a képzési lehetőségből adódó sokszínűség.

II.10.1. Feladataink a közösségfejlesztéssel kapcsolatban

- A hon- és népismeret segítse az egyén harmonikus kapcsolatának kialakítását a természeti és társadalmi környezettel.
- A tanulók megértően, nyitottan ismerjék meg a különböző kultúrák, vallások, szokások másságát.
- Kapcsolódjanak be a közvetlen környezetünk értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- Képesek legyenek az új információs környezetben eligazodni, azt kritikusan használni.
- Kommunikációs kultúrájuk középpontjában az önálló ismeretszerzés, vélemények, érvek megfogalmazásának képességei álljanak.
- Közvetlenül is törekedjenek nemzetközi kapcsolatok ápolására.

II.10.2. A közös cselekvés színterei és tevékenységei

- Tanítási órán, hagyományos keretben szervezett tevékenységek.
- Nem hagyományos keretben szervezett, un. szabadidős foglalkozások: különböző **projektek**, internethasználat, levelezés más országokban élő fiatalokkal, diáknapi, stb.

E tevékenységek megvalósításában folyamatosan részt veszünk, a fentieket támogató pályázati lehetőségekkel élünk.

II.10.3. Rendezvényeink

- A tanév első napján iskolánkban köszöntjük tanulóinkat.
- Történelmi évfordulóink ünnepi műsorai osztályfőnöki órán, egyéb megemlékezéseink magyar- és történelemórákon történnek.
- Október 23-án és március 15-én iskola és községi szintű megemlékezést tartunk.
- Versenyeinket, más településeken való részvételünket az éves munkarendnek megfelelően tartjuk.
- A nyílt napokon, nyílt órákon a következő tanév új elsőseinek, tanulóink szüleinek mutatjuk be iskolánkat.
- Az adventben a tanulók aktív részvételével készülünk az ünnep szeretetteljes megünneplésére.
- Minden évben diáknapot tartunk Gyermeknapon a diákönkormányzat szervezésében.
- Témahetek színesítik az iskolai élet mindennapjait.
- Végzőseink tanárbúcsúztató keretében köszönnek el pedagógusaiktól.
- Ballagásunkon búcsúzzunk iskolánk végzős hallgatóitól.

II.10.4. Az iskola jelképei

Jelképeink:

1. Az ünnepélyeken kötelező öltözék:

- sötét szoknya, fehér blúz
- sötét nadrág, fehér ing

2. Testnevelés órán

Fiúk:

- fehér atléta
- fehér zokni
- nadrág (kék)
- tornacipő

Lányok:

- tornamez (kék), fehér póló, sötét rövidnadrág
- fehér zokni
- tornacipő

A közösségfejlesztési folyamatában segíthetjük tanulóink beilleszkedését az adott kortárs csoportba, iskolaközösségbe. Megalapozhatjuk azokat a személyiségjegyeket, amelyek az egyén és társadalom közötti kapcsolat alakulásában meghatározóak lehetnek.

Gazdag történelmi, kulturális és természeti értékeket hordozó vidéken élünk. Környezetünk, értékeink közös megismerésével erősítjük a szülőföldhöz, az itt élőkhez való kötődést.

Egyre több család él nehéz körülmények között. Eltérő értékrend, szokások, minták igen különböző külső és belső megjelenésében mutatkoznak meg. El kell tudni fogadni a különbözőséget. Fontos közösségi összetartó erő a segítőkész elfogadó magatartás.

Szeretnénk továbbfejleszteni a diákközösséget, a diákönkormányzatot annak érdekében, hogy a jogaival élni tudó, kritikai szellemű, kötelességtudó fiatalokat nevelhessünk.

A közösségi, társadalmi élet megfelelő kommunikációs kultúrát kíván. Fejlesztani kívánjuk a véleményformálás, érvelés képességét. Minél több tapasztalathoz kívánjuk juttatni tanulóinkat a konfliktusok közös megoldása, közös kezelése terén.

II.10.5. Közösségfejlesztésünk célja

Olyan iskolai közösség kialakítása, ahol a gyerekek jól érzik magukat, elismerést, támaszt, biztonságot, igazságos elbírálást kapnak. Nevelői segítséggel közösen tudnak maguk elé célt kitűzni, a cél eléréséért összehangolt módon tevékenykednek és az elvégzett munkát értékelni tudják.

A közösségi nevelés területei:

- a család
- az iskola
- az iskolán kívüli közösségek

A pedagógiai program szempontjából az iskola keretén belül működő (működhető) **közösségi nevelés területei:**

- tanórák
- tanórán kívüli, felnőttek által szervezett iskolai foglalkozások (napközi, kirándulások)
- diákok által szervezett, tanórán kívüli iskolai foglalkozások (diák önkormányzati munka)
- szabadidős tevékenység.

A tanítási órán megvalósítható közösségfejlesztő feladatok

A tanórán résztvevő tanulók egy osztályközösség tagjai, az osztályközösséget pedig a közösségi érdek, közösségi cél, közös értékrend, közös tudat tartja össze.

Célunk olyan valódi közösséget formálni, amely képes és hajlandó a közös cél érdekében:

- a közös értékrend elfogadására és
- az iskola szervezett keretein (tanórák) belül ennek megfelelően viselkedni, munkálkodni.

Ennek érdekében az alábbi feladatok megvalósítására törekszünk:

a tanulás támogatása:

- kölcsönös segítségnyújtással,
- tanulmányi és munkaerkölcser erősítésével,
- a tanulók kezdeményezéseinek segítése,
- a közvetlen tapasztalatszerzés segítése,
- a tanulók önállóságának, öntevékenységének, öngazgató képességének (ki)fejlesztése,

a folyamatosság biztosítása:

- a már elért eredmények továbbfejlesztése, a következő évfolyamon (iskolafokon) a már elért eredményekre való építés,
- olyan nevelőkollektíva kialakítása (megtartása), mely összehangolt követeléseivel és nevelési eljárásaival az egyes osztályokat vezetni és tevékenységüket koordinálni tudja,
- különböző változatos munkaformákkal (homogén csoportmunka, differenciált csoportmunka, kooperatív tanulás, páros munka, egyéni munka, kísérlet, verseny) az egymásért való felelősség érzésének erősítése.

Az egyéb foglalkozások közösségfejlesztő feladatai

Az iskolai munka szerves részei a tanórán kívüli foglalkozások. A köznevelési törvény értelmében meg kell különböztetnünk:

- kötött és
- szabadon választható tanórán kívüli foglalkozásokat.

Kötött tanórán kívüli foglalkozások

- egész napos iskolai foglalkozások
- és az iskolai sportkör.

A tanórán kívüli foglalkozások már kötetlenebb tevékenységi formák és a közösen átélt kirándulások, túrák, napközis szabadfoglalkozások érdelemmel teli élményei a közösségfejlesztés kiváló területei.

A szabadidős tevékenység közösségfejlesztő feladatai

A szabadidős tevékenységek olyan örömet adó munkaformák köré szervezett foglalkozások, amelyek kötődnek a tanulók személyes életéhez, társadalmi és egyéni problémáikhoz és hatása nemcsak a csoporton belül érvényesül, hanem kihat az iskola más területeire is. A tevékenységeket élményre épülő, problémamegoldást fejlesztő módszerekre kell építeni.

II.11. A pedagógusok feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg:

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók dolgozatainak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák és egyéb feladatok dokumentálása,

- érettségi, különbözeti, felvételi, osztályozó és javítóvizsgák lebonyolítása,
- kísérletek összeállítása, dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a vizsgákon, tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális és sportprogramok szervezése,
- osztályfőnöki, munkaközösség-vezetői, diákönkormányzatot segítő feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben, valamint iskolai és iskolán kívüli programokon,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,
- osztálytermek rendben tartása és dekorációjának kialakítása.

II.12. Osztályfőnöki munka tartalma, feladatai

Az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnök feladatai 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) ae)

Az osztályfőnököt az igazgató bízta meg elsősorban a felmenő rendszer elvét figyelembe véve. Az osztályfőnöki munka az iskola pedagógiai tevékenységében kiemelkedően fontos helyet foglal el.

Az osztályfőnökök jelentik a diákok számára az iskolai elvárásokat, a normákat, emellett az osztályfőnök képes figyelni minden egyes diákjára, ő tudja az egész iskolai létet humanizálni, az ő tevékenysége által válhat az iskola a szocializáció színterévé.

Az osztályfőnök feladata:

Közvetlen nevelőmunka:

- ismeretek szintetizálása, a mindennapi életben történő alkalmazásuk;
- az aktuális események feldolgozása, különböző értékrendek megismertetése;
- a kultúrahasználat megtanítása, a konfliktusmegoldást kialakító pedagógiai tevékenység;
- mentálhigiénés szemlélet alkalmazása a nevelőmunkában, törődés a gyermekek aktuális problémáival;
- az osztály konfliktusainak megoldása, a gyermekvédelmi munka.

Ügyviteli (adminisztrációs) feladatok:

- a haladási napló naprakész vezetése,
- e-napló, anyakönyvi rész folyamatos ellenőrzése;
- igazolások esetleges igazolatlan órák regisztrálása;
- félévkor és év végén a magatartás és szorgalomjegyek előkészítése az osztályozó értekezlet előtt;
- félévi értesítő, anyakönyv- és bizonyítványírás
 - nyolcadik évfolyamon a továbbtanuló diákok adatainak egyeztetése, a továbbtanulási adatlapok szakszerű kitöltése, postázásra előkészítése és kimutatás készítése

Szervezés, koordinációs feladatok végrehajtása:

- kapcsolattartás az osztályban tanító kollégákkal;
- a nevelésben-oktatásban hatékonyan résztvevőkkel, a szülőkkel;
- szülők közötti felvilágosító munka;
- • szabadidős tevékenységek, programok szervezése, felügyelet ellátása.

Az osztályfőnöki nevelés témakörei

- Énképünk – az élet értelméről, az emberek tulajdonságai; önmagunk ismerete, önnevelés, önmegvalósítás
- Egészségünk védelme – az emberi test felépítése és működése; az egészséges ember; az egészséges életmód; káros szenvedélyek;
- A családi élet harmóniája – a család; a szülők; gyerekek a családban; a nagyszülőkről és az öregekről; szerelem; szexualitás; a válás; a barátság; család és az iskola
- Helyünk a társadalomban – társadalom és állam; a polgár – a polgári társadalom; magánélet - közélet; társadalmi konfliktusok; viselkedéskultúránk; a rend
- Művelődés – műveltség - művelődés; anyanyelvi műveltség; olvasáskultúránk; az ízlés
- A szabadidő helyes eltöltése – játék, múzeum; színház; mozi, zene; tánc, sport, kirándulás
- Munkakultúra – a munka szerepe az ember életében; pályaválasztás; munkavállalás; munkanélküliség; élethosszig tartó tanulás
- Az ember és a természet kapcsolata - szennyezések; környezetvédelem; a fák és az erdők szerepe
- Hazánk és a nagyvilág: ország-haza-nemzet; a magyar diaszpóra; az ENSZ; Az Európai Unió

Nevelési témakörök:

- Az osztályközösség menedzselése.
- A személyiség fejlesztése, az énkép alakulása.
- Az értékekre való nevelés – az egészség védelme, a családi élet harmóniája, a társadalmi szerepre való felkészítés, a jövőkép alakítása, a műveltség gyarapításának igénye, munka- és környezetkultúra, a szabadidő igényes eltöltése.
- Személyes biztonságra nevelés, közlekedési kultúra az ésszerű fogyasztó, a deviáns magatartások megelőzése.

Az osztályfőnöki feladatkör sajátossága – szemben a szaktanári funkcióval –, hogy nincs előírható, részleteiben megtervezhető tananyaga; ellátása lényegesen több spontaneitást, rugalmasságot, reflektivitást igényel. Az osztályfőnök munkája során igyekszik tudatosan összehangolni az iskolai és iskolán kívüli nevelési tényezőket.

II.13. Az iskola tanulói közössége

A diákönkormányzatok a tanulók önirányító, önszervező közösségei, melynek keretében a tanulók a pedagógus irányítóval (vagy pedagógus közösséggel) együtt, saját fejlettségüknek megfelelő szinten, önállóan intézik saját ügyeiket.

A diákönkormányzat megalakítása nem kötelező, tagsági viszonya önkéntes, célirányos tevékenységéhez viszont szervezettségre van szüksége. Demokratikus úton választja tisztségviselőit, hozza létre megfelelő szerveit, amelyek a közösség megbízásából hivatottak az ügyek megvitatására, határozathozatalra.

Feladat:

- olyan közös érdekeken alapuló közös és konkrét célok kijelölése, amelyek nem sértik az egyéni érdekeket, azokkal összhangban vannak,
- a kialakított, meglévő vagy hagyományokon alapuló közösségi munkálatok, közösségépítő tevékenységek fejlesztése,

- a régi tevékenységek mellett új hagyományok teremtése,
- olyan tevékenységek szervezése, amelyek értékes esztétikai élményeket keltenek a közösség tagjaiban, és ezzel erősödik, fejlődik maga a közösség,
- a közösség iránti felelősségérzet (felelősségtudat) kialakítása, fejlesztése,
- a közösség érdekeit szolgáló, cselekvésre késztető tevékenységek szervezése,
- olyan közösség kialakítása, fejlesztése, amely büszke saját közösségének sikereire, értékeli más közösségektől megkülönböztető tulajdonságait.

Összefogás (diákok és diákcsoportok összefogása)

Az iskolában működő diákönkormányzat tevékenysége kiterjed a tanulókat érintő valamennyi kérdésre. A DÖK munkáját az 3-8. osztályokban megválasztott küldöttekből álló vezetőség irányítja.

Képviselet

A diákönkormányzat az iskola összes diákját képviseli azokban az esetekben, amikor a diákok többségét érintő kérdésekben dönt a nevelőtestület, ill. egyetértési jogával és az iskolai SZMSZ és házirend módosításánál, elfogadásánál. Iskolán kívül a diákönkormányzatok városi, megyei, országos szervezeteiben, vagy a különböző fórumokon, bizottságokban.

Közvetítés

A diákönkormányzat az egész diákság véleményét közvetíti kérés, kérdés, kompromisszumos ajánlat, vagy követelés formájában

Az SZMSZ rögzíti az iskola igazgatója és a diákönkormányzat kapcsolattartásának módját. A diákönkormányzat véleménye kikérhető helyzetértékelő, elemző beszámolók készítésénél, pályázatok, versenyek szervezésénél.

Képzés-fejlesztés

A diákönkormányzat működéséhez szükséges tapasztalatok, információk megszerzése a csoportvezetés, a tanulói jogok, a rendezvény-szervezés, a probléma megoldási eljárások tekintetében.

Irányítás – koordináció

A diákönkormányzati vezető felelőssége, hogy az általa vezetett csoport hogyan működik. Szorosan az irányításhoz tartozik a koordinációs funkció is, mivel az iskolai csoportok, osztályok tevékenységét össze kell hangolni.

Tájékoztatás

A diákönkormányzat egyik legfontosabb funkciója, hogy tájékoztassa a diákokat az őket érintő kérdésekről, a DÖK munkájáról. Azokban a kérdésekben, amiben az iskolavezetés kompetens, lehetőséget kell adni számukra, hogy tájékoztatni tudják a tanulókat (diákönkormányzati ülés vagy diákközgyűlés). Az iskolai SZMSZ, Házirend tartalmazza a tanulók vélemény nyilvánításának és rendszeres tájékoztatásának rendjét és formáját.

Rendezvények

Szervezési, védnökségi vagy szponzorálási feladata lehet a diákönkormányzatnak a különböző rendezvényeknél. A diákönkormányzat minden év elején elfogadja a rendezvénytervét, és az iskolai szintű nagy rendezvények listája belekerül az iskolai rendezvénytervbe.

Gazdálkodás

A diákönkormányzat meglévő forrásaiból és az évközi bevételekből az év elején elkészített költségvetés szerint gazdálkodik. A gazdálkodásért a DÖK vezetője, a megbízottak a saját döntéseik, cselekedeteik és megbízatásuk körében felelősök. Az iskolai SZMSZ tartalmazza a diákönkormányzat számára a működéshez szükséges helyiséget, költségvetést, eszközt.

II.14. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal pedagógiai tevékenység helyi rendje

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) af)

II.14.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Az intézmény kötelessége a tehetségek felkutatása, az átlagosnál jobb képességű tanulók fejlesztése. A tehetség kibontakoztatása érdekében célunk az önbizalomnak, a megmérettetés igényének és bátorságának, a versenyszellemnek a kialakítása, amely azonban nem mellőzheti a segítőkészséget és az együttműködési képességet.

A tehetség fő összetevő: a specifikus mentális képesség, az általános értelmesség, a kreativitás, valamint a motiváltság.

A tehetségek érvényre jutásában fontos szerepe van a környezeti tényezőknek (család, iskola). A tehetséget széles értelemben kezeljük, beleértve az intellektuális, mozgásos – motorikus, művészeti, stb. területeket.

A tehetség felismerése:

- A tehetségnevelés/tehetségfejlesztés/tehetséggondozás a tehetség elismerésével, azonosításával kezdődik.
- A családnak ismernie kell azokat a mutatókat, amelyek halmozott előfordulása tehetséget sejtet.

A tehetségek felkutatása:

- az osztályfőnökök, tanítók, szaktanárok jelzései alapján (osztálytérképek)
- szülők, külső szakemberek, társintézmények javaslatai alapján
- tehetségdiagnosztika, indokolt esetben szakszolgálati közreműködéssel

A tehetségfejlesztés módjai:

- Gyorsítás, léptetés (a tehetségesek egy év alatt több év anyagát végzik el)
- Elkülönítés, szegregáció (külön tanulnak, más tehetségesekkel)
- Gazdagítás, dúsítás (enrichment) – a tehetséges gyerekek a normál oktatásban tanulnak, de a tanulás bizonyos idejében differenciált, különleges tehetséggondozásban részesülnek

Tevékenységi formák:

- egyéni és csoportos fejlesztőprogramok
- tananyagdúsítás
- sportcsoportok
- szakkörök
- művészeti csoportok
- támogatás:
- a gyengébb oldalak felzárkóztatása (a rész képességekben tehetségesnek mutatkozóknak esetében)
- pszichológiai támogatás
- önismeret és motivációfejlesztés

A tehetséggondozás, a tehetségfejlesztés nem nélkülözheti a rendszeres szülői konzultációkat.

Tehetségfejlesztés többféle iskolán kívüli szervezeti keretben is történhet;

- sportegyesületek, klubok
- nem önkormányzati működtetésű művészeti csoportok

II.14.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

A tanulási kudarcok okai az esetek többségében mélyebb, összetartóbb okokra vezethetők vissza.

Leggyakrabban előfordul:

- az alulmotiváltság
- feladat és kötelességtudat fejletlensége
- részképeség zavar
- pszichoszociális és pszichoszomatikus fejlettségi hátrány

A beilleszkedési, magatartási zavarok gyakran együtt jelentkeznek a tanulási problémákkal, ebből adódóan a feltérképezés és a fejlesztés komplex feladatként jelentkezik.

Tevékenységi formák:

- egyéni fejlesztés – felzárkóztatás
- kiscsoportos fejlesztés- felzárkóztatás
- tantárgyi korrepetálás
- képesség szerinti csoportbontás

A tanulásukban akadályoztatott gyerekek esetében az egészségügyi, rehabilitációs és rehabilitációs foglalkoztatások hozzájárulnak a tanulási képességek fejlesztéséhez.

A részképeség fejlesztés főbb területei:

- gondolkodási képesség
- motoros képesség
- tér – és időbeli tájékozódási képességek
- kommunikációs képességek
- tanulási képességek
- szociális, alkalmazkodó képességek

II.15. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők

A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal kapcsolatos pedagógiai teendők 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) af)

Tanulóink családi háttere

Tanulóink családi hátterét sokszor a mai magyar társadalmi valóság összes negatívuma jellemzi (gazdasági hátrány, kevés együtt töltött idő, alkoholizmus, helyenként alacsony neveltségi szint).

Neveltségi szint

E hatások tükröződnek a tanulók lehetőségeiben, teljesítményében, valamint viselkedési és beszédkultúrájukban egyaránt. Ők az átlagosnál is nagyobb odafigyelést, törődést, türelmet és szeretetet igényelnek. Nevelőtestületünk tagjai jó pedagógiai érzéssel, nagy empátiaképességgel igyekeznek a nemkívánatos környezeti hatások, személyiségvonások ellenére a gyermekekben rejlő lehetőségeket feltárni.

A sok esetben alacsony neveltségi szint, az alapvető viselkedési zavarok, kommunikációs félreértések, a türelmetlen, nyugtalan útkeresések 1-2 év után megváltoznak és tapintható javulás figyelhető meg. Az iskolában a tanulók 8. osztályos korukra sokat „finomodnak”, formálódnak.

Az iskolaválasztást meghatározó motívumok

- Iskolánknak az elmúlt évtizedek alatt kivívott jó hírneve.
- A magas színvonalon nevelő és oktató innovatív tantestület.
- Az iskola tárgyi feltételeinek színvonala és a kulturált környezet.
- A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos tevékenységek
- Az osztályfőnökök és szaktanárok figyelemmel követik a tanulók teljesítményét, szükség esetén jelzik észrevételeiket a vezetőségnek.
- A tanulók korrepetálás, felzárkóztatás, emelt szintű felkészítés formájában külön figyelmet kapnak.
- Az órai munka során differenciált tanulásszervezés valósul meg.
- A tehetséges tanulóknak lehetőségük van versenyeken részt venni.

Halmazottan hátrányos helyzetű tanuló

Az, kinek a szülei (gondviselője) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülnek és emellett legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkeznek, vagyis a szülők szegények és iskolázatlanok.

A különböző pszichés, szociális és egészségügyi problémák esetén szükségessé válhat a szakirányú segítség, gondozás megszervezése. A gyermek- és ifjúságvédelmi felelős ennek érdekében napi kapcsolatot tart fenn a gyermekvédelmi rendszer szakterületeivel: önkormányzatok szociális osztályai, gyámhivatal, gyermekjóléti szolgálatok, családsegítő szolgálatok, nevelési tanácsadók.

Alkalmazott eszközök és módszerek:

- hátrányos helyzet felismerése, felmérése, javítása,
- konzultáció a szülővel tanulási és nevelési problémákról (fogadóórák, egyéni beszélgetések),
- irányított beszélgetés tanulókkal,
- együttműködés a tanulóval foglalkozó pedagógus és pedagógiai munkát segítő szakemberekkel,
- egyéni és csoportos foglalkozások megszervezése, a heti kötelező foglalkozásokon túl, a hátrányos helyzetű tanulók felzárkóztatására (nyelvi órák, korrepetálások, felvételi előkészítők),
- kapcsolattartás (családgondozó, segítő szakemberek),
- szabadidős tevékenységek szervezése,
- bel- és külföldi tanulmányutak szervezése.

II.16. Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló

Beilleszkedési, tanulási és magatartási zavarokkal küzdő tanulók 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) af)

A különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

Probléma feltárása: amennyiben a pedagógus úgy ítéli meg, hogy a tanuló problémáinak hátterében valamilyen részképeség zavar húzódik meg, akkor a szülővel történt egyeztetés után pedagógiai véleménnyel a nevelési tanácsadóba küldjük vizsgálatra. Itt a megfelelő diagnosztikai eljárások alapján beazonosítják a tanulási, magatartási nehézséget és szakvéleményben tanácsot adnak a

korrekció tartalmára, módszerére. A vizsgálat végén elkészül a szakvélemény, amelyet a vizsgálatot végző szakember ismertet a szülővel, majd megküldi az iskolának.

A szakvélemény alapján - a szakvéleményben foglaltaknak megfelelően – kap nagyobb figyelmet, speciális differenciált feladatokat a gyermek.

Az iskola gyógypedagógusa és fejlesztőpedagógusai a hasonló részképességű problémákkal küzdő gyermekekkel kis – 5-8 fős – csoportokat szervezve a tanítási órán kívül, a szakvéleményben megfogalmazottak alapján segítik a gyermekeket a speciális képességek fejlesztésében.

Az értékelés és minősítés alóli mentesítést az igazgató - a szakvélemény alapján - a szülő írásbeli kérésére adja meg.

Alkalmazott eszközök és módszerek:

- kooperatív csoportmunka alkalmazása heterogén csoportban – az egymástól való tanulás biztosítása
- a verbális és vizuális információhordozók együttes alkalmazása a tanítás folyamán
- tevékenységközpontú pedagógiai módszerek, eljárások alkalmazása
- az önértékelés és csoportértékelés alkalmazása
- hatékony tanuló megismerési technikák alkalmazása
- korrepetálás, tantárgyi felzárkóztatás
- fejlesztő foglalkozás (gyógypedagógus, fejlesztőpedagógus)

Tevékenységi formák:

- napközi otthonos ellátás, fejlesztés
 - felmérés, diagnosztizálás
 - egyéni fejlesztés, felzárkóztatás
 - szakintézmény (szakszolgálat) fejlesztő programjaiban való részvétel
 - esetmegbeszélő csoport működtetése a nevelők részére
 - szülői konzultáció, tanácsadás

II.17. Sajátos nevelési igényű tanulók

Sajátos nevelési igényű tanulók 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) af) 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet

Intézményünk maximum 10 fő SNI-s tanuló ellátásáról tud gondoskodni.

Sajátos nevelési igényű tanuló

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartászavarral) küzd.

A sajátos nevelési igényt (sni) a Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság állapítja meg. Az értékelés és minősítés alóli mentesítést az igazgató - a szakvélemény alapján - a szülő írásbeli kérésére adja meg.

Az SNI gyermekek egyrészt integráltan a tanítási órákon kapnak speciális, egyéni bánásmódot a szakértői véleményben leírtak alapján. Másrészt heti 2-3 habilitációs és rehabilitációs foglalkozáson vesznek részt, melyeket csak megfelelő kompetenciával rendelkező gyógypedagógus tarthat. Az iskola gyógypedagógusa a hasonló tanulási zavarral küzdő gyermekekkel egyéni és kis – 2-3 fős – csoportokat szervezve a tanítási órán kívül, a szakvéleményben megfogalmazottak alapján segíti a gyermekeket a speciális képességek fejlesztésében.

Alkalmazott eszközök és módszerek:

- kooperatív csoportmunka alkalmazása heterogén csoportban – az egymástól való tanulás biztosítása
- a verbális és vizuális információhordozók együttes alkalmazása a tanítás folyamán
- segédeszközök használata
- tevékenységközpontú pedagógiai módszerek, eljárások alkalmazása
- az önértékelés és csoportértékelés alkalmazása
- egyéni fejlesztési tervek alkalmazása
- korrepetálás, tantárgyi felzárkóztatás
- fejlesztő foglalkozás (gyógypedagógus)

Az egyénre szabott fejlesztés alapelvei:

- Minden gyermek alapvető joga, hogy megkapja a képességeinek, fejlettségének megfelelő gondoskodást mely az egyénre szabott fejlesztő programmal válik kézzel foghatóvá.
- A fejlesztő program akkor hatékony, ha a gyermek részletes, komplex megismerésére épül, abból indul ki.
- A tanuló egyénre szabott fejlesztéséhez ismernünk kell a számára legfontosabb szükségleteket.

A fejlesztés menete:

I. Adatok, információk összegyűjtése a tanulóról:

- A gyermek fizikai adottságai, egészsége, érettsége, terhelhetősége
- A gyermek és környezete
- A gyermek személyisége
- A gyermek képességeinek fejlettsége
- A gyermek ismeretei, tudásszintje

II. Az egyéni fejlesztési terv lebontásának lépései:

- Információk elemzése
- Fejlesztési irány meghatározása
- A fejlesztő program fő területeinek meghatározása
- Feladattípusok, feladatsorok leírása
- A feladatsorok ütemezése
- A feladatok elosztása
- A megvalósítás színterei, szervezeti keretei
- Tervezett visszacsatolás, kontrolvizsgálatok

III. fejlesztő program a gyakorlatban

- Egy gyermekre egy fejlesztési terv készül, mely koordinálja a pedagógusok és más szakemberek munkamegosztását.

A képesség fejlesztés feladattípusai:

- Nagymozgások
- Finommozgások
- Tájékozódás
- Figyelem
- Észlelés
- Emlékezet
- Gondolkodás
- Sorrendiség
- Kompetenciák- aktív, alkalmazható tudás aktuális helyzetben

Az egyéni fejlesztési terv nem nyilvános, az intézmény belső dokumentuma. Tartalma kizárólag a gyermek fejlesztéséhez használható fel, a szülő egyetértésével.

Iskolánkban enyhe értelmi fogyatékos, kevert specifikus és pszichés fejlődés zavarai miatt tartósan és súlyosan akadályozott (dyslexia, dysgraphia, dyscalculia), illetve tanulási, beilleszkedési és magatartási nehézséggel küzdő tanulók integrált nevelése-oktatása folyik.

II.18. Kiemelten tehetséges tanuló

Tehetséges tanulók fejlesztése, tehetséggondozás 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) af)

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással rendelkezik, és felkelthető benne a feladat iránti erős motiváció, elkötelezettség.

A tehetséges tanulóink számára az alábbi munkaformákat kínáljuk és szervezzük:

- egyéni képességekhez igazodó tanórai tanulás megszervezése,
- nem kötelező (választható) tanórán tanulható tantárgyak tanulása,
- tehetséggondozó foglalkozások,
- iskolai sportkör,
- szakkörök,
- tanulmányi vetélkedők, versenyek,
- szabadidős foglalkozások (pl. színház, múzeumlátogatás),
- továbbtanulás segítése,
- irányított beszélgetés tanulókkal,
- középfokú tanulmányok folytatására való felkészítés,
- korrepetálás,
- pszichológus igénybevétele,
- bel- és külföldi tanulmányutak szervezése.

Tanulmányi, sportversenyek

Iskolánk tanulói a munkatervben meghatározott tanulmányi és sportversenyeken vehetnek részt.

Kreatív tevékenységek, szakkörök

Többek között informatika, német nyelv, angol nyelv, természettudományos műhely, anyanyelv, matematika, stb. szakkörökön vesznek részt tanulóink.

II.19. Tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) ag)

II.19.1. A tanuló véleménynyilvánításának rendje, formája

1. A tanuló joga, hogy az emberi méltóság tiszteletben tartásával szabadon véleményt nyilvánítson:
 - az oktatási intézmény működésével és a tanulókkal kapcsolatos minden kérdéstről,
 - az őt nevelő és oktató pedagógus munkájáról,
 - az iskola működéséről.
2. A tanuló a véleményét:
 - önállóan, saját maga, illetve
 - a tanulók képviselője útján is elmondhatja.

3. Az iskola a tanulók számára a következők szerint biztosítja a szabad véleménynyilvánítás jogát:
- A tanuló a vélemény-nyilvánítási jogával a tanítási órán a pedagógus által meghatározott keretek között élhet. (A pedagógus az óra menetéhez, felépítéséhez igazodva adhat alkalmat arra, hogy a tanulók véleményét nyilváníthassanak.)
 - A tanuló véleményt nyilváníthat az egyéb foglalkozásokon, a foglalkozást vezető által meghatározott keretek között.
 - A tanuló szabadon véleményt nyilváníthat az iskola erre a célra létrehozott, erre alkalmat adó fórumain, az adott fórumon meghatározott, szabályozott módon.
 - Ilyenek: a diákönkormányzat, a szülői szervezet, valamint egyéb iskolai közösségek fórumai. Ezek működését saját működési szabályzatuk határozza meg, melyek nyilvánosak.
4. A tanuló, illetve kiskorú tanuló esetén a szülő az 1. pontban meghatározott jogokat
- szóban:
 - a pedagógusok vonatkozásában fogadóórájuk idejében, szülői értekezleteken,
 - az iskola vezetői vonatkozásában fogadóórájuk idejében,
 - a szülői munkaközösség vonatkozásában a szülői munkaközösség ülésein, illetve a szülői munkaközösség által meghatározott időpontokban;
 - írásban az érintett személyhez, illetve fórumhoz való benyújtással gyakorolhatja.
5. A véleménynyilvánítás formái különösen:
- személyes megbeszélés,
 - gyűlésen, fórumon való felszólalás, véleményközlés,
 - írásos megkeresés, véleménynyilvánítás.
6. A pedagógusok és az intézményvezetők feladata, hogy biztosítsák a tanulók véleménynyilvánítási szabadságát.
7. A véleménynyilvánítás gyakorlása során a tanuló nem sértheti
- az iskola alkalmazottjainak,
 - a többi tanulónak a személyiségi jogait, emberi méltóságát.

II.19.2. A tanulók rendszeres tájékoztatásának rendje és formái

1. A tanuló joga, hogy hozzájusson a jogai gyakorlásához szükséges információkhoz, tájékoztassák a jogai gyakorlásához szükséges eljárásokról, a személyét, illetve a tanulmányait érintő kérdésekről. Ennek érdekében a tanuló joga, hogy:
- tanulmányi előmenetelét, tanulmányai értékelését megismerje, így az érdemjegyeiről az - ellenőrzőjébe bejegyezve - tájékoztatást kapjon a pedagógustól,
 - megismerje a teljesítménye értékelésének elveit és eredményét (az értékelési elveket a tanév elején a pedagógusok ismertetik a tanulókkal),
 - megismerje a számonkérések formáit és évközi rendjét, a megírandó témazáró dolgozat idejéről előre tájékoztatást kapjon – figyelembe véve a helyi tanterv erre vonatkozó rendelkezéseit,
 - írásbeli dolgozatát annak megírásától számított 10 munkanapon belül, a pedagógus értékelését követően visszakaphassa, megtekinthesse,
 - tanulmányairól tájékoztatást kapjon úgy, hogy tantárgyanként és félévenként legalább a heti óraszámmal megegyező, de legalább két érdemjegye legyen.
2. A tanuló joga, hogy információt kapjon:
- az iskola működésével, működési rendjével kapcsolatos kérdésekről,
 - az iskolai pedagógiai programról, és a helyi tantervről.
3. A tanuló joga, hogy kérdést intézzon az iskola vezetőihez, pedagógusaihoz, a szülői munkaközösséghez, s arra legkésőbb a megkereséstől számított tizenöt napon belül – a szülői munkaközösségtől a tizenötödik napot követő első ülésén – érdemi választ kapjon.

4. A tanuló, illetve kiskorú tanuló esetén a szülő az 1. pontban meghatározott jogokat

- szóban:
 - a pedagógusok vonatkozásában fogadóórájuk idejében, szülői értekezleteken,
 - az iskola vezetői vonatkozásában fogadóórájuk idejében,
 - a szülői munkaközösség vonatkozásában a szülői munkaközösség ülésein, illetve a szülői munkaközösség által meghatározott időpontokban;
- írásban az érintett személyhez, illetve fórumhoz való benyújtással gyakorolhatja.

5. A pedagógusok és az intézményvezető feladata, hogy gondoskodjanak arról, hogy a tanulók ismerjék meg a tájékoztatásukra vonatkozó rendet, a tájékoztatás formáit.

A tájékoztatás formái:

- szóbeli tájékoztatás,
- írásbeli tájékoztatás.

A tájékoztatás a tartalmának, jellegének megfelelően történhet:

- közösen, illetve
- egyénileg.

A tanulóval kapcsolatban tájékoztatást adhat:

- az intézményvezető,
- a nevelőtestület,
- a szaktanár,
- az osztályfőnök,
- az oktató-nevelő munkát végző pedagógus.

6. A tájékoztatás rendje a következő:

- az iskola nyilvános dokumentumai:
 - a Házirend,
 - az SZMSZ,
 - a pedagógiai program mindenki számára elérhető helyen (pl.: a könyvtárban, honlapon) elhelyezésre kerülnek.

II.19.3. A Diákönkormányzat feladata

- a diákok védelme
- a diákok érdekeinek képviselete
- a szervezett véleménynyilvánítás biztosítása
- a hagyományok őrzése és újak teremtése
- a szervezet támogatni kívánja a diákság kulturális programokon való részvételét, illetve ilyen programokat szervez, vagy szervezésben segítséget nyújt □ a területen belüli jogérvényesítés, illetve kötelelességteljesítés □ a DÖK szervezésében zajlik:
- DÖK Mikulás
- Farsang
- Diáknap
- Diákparlament

Alapelvek

A DÖK az iskola diákságának álláspontját képviseli. A sikeres működés alapja a közös vélemények, szándékok párbeszédre alapuló egyeztetése. A DÖK lehetőséget ad ahhoz, hogy a diákok megismerhessék a jogukat, lehetőségeiket, magukat a megfelelő fórumon képviseljék. Senkit sem érhet hátrány azért, mert a DÖK munkájában részt vesz. Gyakorolja a diákok kollektív jogait. A tevékenységi köreit vezeti, a hagyományokat ápolja és újakat teremt, a működéshez szükséges

feltételeket biztosítja. Tevékenységével támogatja az iskola vezetésének mindazon törekvéseit, amelyek a színes diákéletet szolgálják. A DÖK információs csatornáin keresztül folyamatosan tájékoztatja a diákokat a DÖK szervezetével kapcsolatos kérdésekről, pályázatokról, eseményekről. Véleményt nyilváníthat a diákokat érintő kérdésekben. Javaslatot tesz az iskolát érintő kérdésekben és érdemi választ ad a hozzá intézett kérdésekre.

A DÖK felépítése

Diáksparlament

A diákok évente egyszer egy gyűlés alkalmával szóban vagy írásban tehetik fel kérdéseiket a vezetőségnek. A vezetők a diáksparlament gyűlésen rögtön érdemi válaszokat adnak, az írásbeli levelekre két héten belül válaszolnak.

Általános gyűlés

A DÖK általános gyűlésébe a diáktanács tagjain kívül minden osztály legalább 1 diákot küld (ODB), akit minden tanév első hetében az adott osztály nyílt vagy titkos szavazással választ meg. Az ODB feladata, hogy megjelenjen az általános gyűlésen, ott képviselje osztályát és gondoskodik az elhangzott információk osztálya felé történő továbbításáról. Az ODB mandátuma egy tanévre szól. Az általános gyűlés határozatképes, ha a tagok 50%-a + 1 fő jelen van.

A joggyakorlás szabályai

A 2011. évi CXCV. Köznevelési tv. által biztosított jogokkal a DÖK-nek egyetértési joga van:

- iskolai Házi rend elfogadása, módosítása
- az iskolai SZMSZ (ügyrend) következő pontjaiban:
 - ünnepélyek rendje
 - diáképviselőkkel való kapcsolattartás
 - a DÖK működéséhez szükséges eszközök biztosítása
 - tanulói véleménynyilvánítás rendszere
 - a tanulók rendszeres tájékoztatásának rendszere
 - a tanulók rendszeres tájékoztatásának rendje és elvei
 - a jutalmazás és fegyelmezés elvei és formái
 - a tanulói jogviszonnal összefüggő bármely egyéb kérdés □
- A DÖK-nek véleményezési joga van a következő kérdésekben:
 - az intézmény működésével kapcsolatos bármely kérdés
 - a tanulókat érintő minden kérdés
 - fegyelmi eljárás
 - intézmény megszüntetése, átszervezése, névváltozás
 - intézmény vezetőjének megbízása, leváltása
 - tankönyvvásárlási támogatás elveinek kidolgozása

A 2023/2024-es tanévtől a Diákönkormányzat határozatlan ideig felfüggesztette működését.

II.20. Az intézmény kapcsolatrendszere

A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartási formái 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) ah)

Tudatos törekvésünk külső kapcsolatrendszerünk széleskörű minőségi továbbfejlesztése, mely a partnerekkel való kölcsönös együttműködésen kell, hogy alapuljon. Az iskola és a családok kapcsolata jó, de az információ-áramlás mindenképpen javítandó.

II.20.1. Az iskola kapcsolatai

Az iskola Szülői Munkaközössége évről évre passzívakabban működik, szülői képvisellete kevésbé aktív, ezen a területen még sok a kihasználatlan lehetőség – próbáljuk bevonni a szülőket mindennapjainkba.

A diákság önszerveződő képviselati szerveit mindenképpen segítenünk kell. A DÖK-tagokat (diákönkormányzat) az osztályfőnökök, a DÖK-patronáló pedagógus koordinálja.

A kistérségi intézményekkel (óvoda, iskolák, beiskolázás), alapfokú intézményekkel (programok, versenyek), középfokú oktatási intézményekkel (pályaválasztás, továbbtanulás, szakmai bemutatók, információk) hatékony az együttműködésünk. A pedagógiai szakszolgálatokkal – nevelési tanácsadó, logopédia, gyógytestnevelés – jó napi kapcsolatunk van.

Az iskola-egészségüggyel történő együttműködés kidolgozása, koordinálása községi szinten történik. Az iskolában rendszeres a védőnői tevékenység.

A községi közművelődési intézménnyel kialakított jó kapcsolatot hasznosítani tudjuk a tanórai és a tanórán kívüli nevelő-oktató tevékenységünkben, a tanulók iskolán kívüli művelődésben, kulturált szabadidő eltöltésében.

A helyi civil szervezetekkel kölcsönösen segítjük egymás munkáját.

A fenntartóval való kapcsolattartás jó, intézkedéseinkben a partneri együttműködést érezzük.

Az együttműködés formái és továbbfejlesztésének lehetőségei

A köznevelési törvény is előírja, hogy összehangolt nevelés csak kölcsönös kapcsolattartás és együttműködés során jöhet létre, melynek eredménye a kedvezően fejlődő gyermeki személyiség.

II.20.2. Az együttműködés lehetséges, konkrét formái

Gyermek ↔ Pedagógus

- Tanítási órák – Normál
- Rendhagyó (iskolában, iskolán kívül)
- Bemutató
- Egyéb foglalkozások: szakkörök (tehetséggondozás) versenyek, sportfoglalkozás, felzárkóztató foglalkozás, Dök napok (fordított nap)
- Jogi képviselletek: osztályozó értekezlet, tantestületi ülések, alkalmankénti helyzetek véleményezése, tárgyalása, munkaközösségek megbeszélései.
- Diákforumok: DÖK-gyűlések (iskolai, osztály szinten), iskolagyűlés
- Nem tervezett kötetlen együttlétek, beszélgetések

Gyermek ↔ Gyermek: osztályok közötti kapcsolat (felső-alsó)

- hagyományos osztály
- az „a” és „b” osztályok közös rendezvényei
- iskolai tanulóközösségek – óvodások (évnyitón köszöntés, ajándékozás, meghívás ünnepélyekre, nyílt órákra)

Szülő → Pedagógus:

- Aktív részvétel az iskolai rendezvényeken, egészségnap, családinap (játékosként, segítőként), játszóhőázak, farsang, szülői bál, osztálykirándulás.
- Öszinte, segítő, előbbre mozdító véleménynyilvánítás, ötletnyújtás (szülői értekezlet, fogadó óra, szülői szervezet ülése) egyéni beszélgetések, írásos felmérés esetén.
- Együttműködési készség.
- Érdeklődő, segítő hozzáállás.

- A családi nevelésben jelentkező problémák őszinte feltárása, lehetőség szerint a probléma megoldásának keresése.
- Szponzori segítségnyújtás (játsszóházak, farsang)

Pedagógus → Szülő:

- Nyílt napok, nyílt órák (alsó, felső tagozat, leendő első osztályos tanulók szülei számára).
- Rendszeres tájékoztatás a tanuló előmeneteléről, eredményeiről, magatartásáról, szorgalmáról, mulasztásáról.
- Problémák azonnali feltárása, tájékozódás, megoldás keresése.
- Szülői vélemények (szóbeli, írásbeli) figyelembevétele, igények kielégítése, amennyiben egyezik az iskola célkitűzéseivel, lehetőségeivel.
- Igényelt szakkörök, foglalkozások beindítása lehetőségeink szerint.
- Előre tervezett szülői értekezlet (október, január, május)
- Előre ütemezett fogadó órák.
- Rendkívüli szülői értekezlet, ha a közösség igényli, szükségesnek tartja a probléma megoldásához.
- Szülői értekezlet óvodások számára.
- Pályaválasztási tanácsadás.
- Családlátogatás.
- Kirándulás.

Pedagógus ↔ Pedagógus: (of.-szaktanár, of.-of., of.-napk.vez.)

- Folyamatos szakmai véleménycsere nevelési-oktatási kérdésekben.
- Folyamatos véleménycsere a közös tanulók esetében.
- A közös tanulók problémáinak együttes megoldása.

Óvónők - Őszinte véleménykérés és véleménynyilvánítás.

(Az előbb felsoroltakhoz segítségül vehetjük az óralátogatásokat, nyílt, vagy bemutató órákon való részvételt, a szakmai munkaközösségek foglalkozásaiba való esetenkénti betekintést.)

II.20.3. Az együttműködés továbbfejlesztésének lehetőségei

- Folyamatos tájékozódás az elégedettség – elégedetlenség állapotáról.
- Elemzés.
- A felelősök segítségével értékelés, korrekció, nyilvánosságra hozása.

Szülő - pedagógus – osztály - család közös hétvégi program:

- Az osztályrendezvényekre a családok bekapcsolása.
- A kulturális és sportrendezvények szervezésébe bevonás, még aktívabb részvétel.
- Előadások szervezése szakmai szolgáltatók szervezésével (logopédus, nevelési tanácsadó, pszichológus, egészségügyi szakember.)

II.21. Tanulmányok alatti vizsgák és alkalmassági vizsga szabályai

A tanulmányok alatti vizsgák és az alkalmassági vizsga szabályai, valamint a szóbeli felvételi vizsga követelményei 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) ai)

A tanuló osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei vagy az osztályozó vizsgán, a különbözeti vizsgán, valamint a pótló és javítóvizsgán nyújtott teljesítménye alapján kell megállapítani. A kiskorú tanuló érdemjegyeiről a szülőt folyamatosan tájékoztatni kell.

A tanulmányok alatti vizsgák célja azon tanulók félévi vagy év végi jegyeinek megállapítása,

- akinek félévi vagy év végi osztályzatait évközi teljesítménye és érdemjegyei alapján a jogszabályok és az intézmény Pedagógiai Programja szerint nem lehetett meghatározni, ezért a nevelőtestület határozatával osztályozóvizsgára utasít

- aki a pedagógiai programban meghatározottaknál rövidebb idő alatt (tanév összevonással) szeretné a követelményeket teljesíteni, ezért osztályozó vizsgára jelentkezik,
- aki számára az igazgató különbözeti vizsgát ír elő,
- akit a nevelőtestület határozatával javítóvizsgára utasít.

II.21.1. Osztályozóvizsga

Az intézmény osztályozó vizsgát a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző két hétben kell megszervezni.

Osztályozó vizsgát kell tennie teljesítményének értékelése céljából a tanulónak, ha a tanítási év során jogszabályban meghatározott mértékű igazolt és igazolatlan hiányzást gyűjtött össze, s emiatt félévi vagy év végi osztályzatát nem tudta a szaktanár megállapítani.

Az osztályozó vizsgához vezető hiányzás mértéke 250 óra, illetve egy adott tantárgyból a tanítási órák több mint 30 % - a.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és év végi jegyek lezárását megelőző két hétben, ha

- felmentést kapott –kérelmére - a kötelező tanórai foglalkozások látogatása alól,
- engedélyt kapott arra, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget.

A tanulmányok alatti vizsgán a tanulónál a vizsga során lehetővé kell tenni mindazon mentességek, kedvezmények érvényesítését, amelyet a tanuló megfelelő vizsgálat, szakértői vélemény alapján kapott.

Az osztályozó vizsgára jelentkezés módja és határideje

Az osztályozó vizsgára történő jelentkezés írásban, az intézmény által elkészített formanyomtatványon "Jelentkezési lap osztályozó vizsgára" történik.

Egy jelentkezési lapon csak egy osztályozó vizsgára lehet jelentkezni.

A jelentkezési lapon meg kell adni:

- a tanuló nevét, osztályát,
- azt a tantárgyat, melyből osztályozó vizsgát kíván tenni,
- az osztályozó vizsgával érintett tantárgy azon évfolyamait, melyből vizsgázni kíván,
- a jelentkezéskor a tantárgyat tanító pedagógus nevét.

A jelentkezési lapon a szaktanár feltüntetni azt, hogy a tanuló részére az osztályozó vizsgát javasolja, vagy nem javasolja.

A tanulmányok alatti vizsgán elért eredmény csak akkor támadható meg, ha az Intézmény nem a Pedagógiai Programban meghatározott követelményeket kéri számon, vagy a vizsgáztatás során olyan eljárási hiba történt, amely vélhetőleg a tanuló teljesítményét hátrányosan befolyásolta.

Az osztályozó vizsgát megismételni, eredményén javítani nem lehet. Ha a szabályosan megtartott osztályozó vizsga elégtelen, a tanulónak a tanévet ismételnie kell.

II.21.2. Javítóvizsga

Ha a tanuló tanév végén elégtelen osztályzatot kap, a nevelőtestület határozata alapján javítóvizsgát tehet.

- a tanév végén – legfeljebb három tantárgyból – elégtelen osztályzatot kapott,
- az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik.

A vizsgázó javítóvizsgát az iskola igazgatója által meghatározott időpontban, az augusztus 15étől augusztus 31-éig terjedő időszakban tehet.

II.21.3. Különbözeti vizsga

Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az iskola igazgatója a különbözeti vizsga letételét. Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell különbözeti vizsgát tennie a tanulónak, amelyet az iskola a megkezdni tervezett évfolyamtól alacsonyabb évfolyamon tanított, s amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres továbbhaladásnak, a magasabb évfolyamra lépésnek.

II.21.4. Pótló vizsga

Abban az esetben, ha a tanuló önhibáján kívül nem tudja teljesíteni az osztályozó/pótló/különbözeti vizsga követelményeit, a teljes vizsga anyagából, vagy a nem teljesített vizsgarészből - kérelmére - pótló vizsgát tehet. Időpontját egyéni elbírálás alapján az igazgató jelöli ki.

Különbözeti vizsgát a tanév folyamán bármikor tehet a tanuló, osztályozó vizsgára tanévenként legalább két vizsgaidőszakot kell kijelölni.

II.21.5. Független vizsgabizottság előtt zajló vizsga

A tanuló alapvető joga, hogy tanulmányai során pedagógusaitól független bizottság előtt, tanulmányok alatti vizsgát tehet, amely lehet osztályozó-, és javítóvizsga.

A tanuló – kiskorú tanuló esetén a szülője aláírásával – a félév, illetve a szorgalmi idő utolsó napját megelőző huszonkettedik munkanapig, amennyiben hiányzás miatt nem értékelhető és osztályozó vizsga letételére kap engedélyt, az engedély megadását követő három napon belül jelentheti be, ha független vizsgabizottság előtt kíván vizsgát tenni.

A tanuló amennyiben a tanév végén valamely tantárgyból / tantárgykból megbukott, s javítóvizsgát tehet, a bizonyítvány átvételét követő tizenöt napon belül kérheti, hogy a javítóvizsgát független vizsgabizottság előtt tehesse le.

II.21.6. Tanulmányok alatti vizsgák szervezésének legfontosabb alapelvei

A vizsgabizottság minimum három főből áll. Az általa ellátandó feladatok

- elnök
- kérdező tanár
- ellenőrző tanár

Az elnök

- felel a szabályok betartásáért,
- ellenőrzi a vizsgázók adatait, vezeti a jegyzőkönyvet,
- ha kell szavazást rendel el

Kérdező tanár(ok)

- csak megfelelő tanári végzettséggel lehet
- lehetőség szerint ne az kérdezze a tanulót, aki vizsgára küldte.

Az igazgató felel a vizsgák szabályos lebonyolításáért.

Ellenőrző tanár (lehetőség szerint szakos tanár) felel a vizsga szabályszerűségéért.

Írásbeli vizsgák általános szabályai

- a tanteremben minden padban csak egy diák ülhet
- a feladatlapot az iskola pecsétjével kell ellátni, fel kell tüntetni a tantárgy megnevezését, a tanuló nevét és a dátumot
- a vizsgán használható segédeszközöket a szaktanár tájékoztatása alapján a tanuló hozza magával.

Egy vizsganapon két írásbeli vizsga tehető le, de közöttük 10 perc pihenőidőt kell biztosítani, kivétel, pótló vizsga esetén, három írásbeli vizsga tartható.

Ha a vizsgázó az írásbelin szabálytalanságot követ el, a felügyelő tanár e tényt jegyzőkönyvben rögzíti, és felvezeti a feladatlapra és jelenti az igazgatónak.

Az írásbeli vizsga javítása:

- a szaktanár az adott vizsganapon piros tollal kijavítja az írásbeli dolgozatot
- ha a szaktanár arra a feltételezésre jut, hogy a vizsgázó meg nem engedett segédeszközöket használt,
- rávezeti a feladatlapja és értesíti az igazgatót

A szóbeli vizsga általános szabályai

- egy napon három szóbeli vizsga tehető le
- a vizsgázónak a vizsga előtt minimum 15 perccel kötelező megjelennie
- a vizsgák ideje alatti várakozáshoz lehetőség szerint pihenő helységet kell biztosítani.
- a szóbeli vizsgán minden vizsgázó tételt húz, a tantárgyakhoz kapcsolódó segédeszközökkel készül az önálló feleletre
- a felkészülési idő legalább 20 perc, kivétel az idegen nyelv ahol nincs felkészülési idő
- a felelet során a tanuló a felkészülési idő alatt készített jegyzeteit használhatja
- a felelet maximum 10 percet tarthat
- ha a vizsgázó az adott tételből teljes tudatlanságról tesz tanúbizonytságot, egy alkalommal póttételt húz
- két tantárgy között a vizsgázó pihenőidőt kérhet
- Ha a szóbelin a vizsgázó szabálytalanságot követ el, az elnök figyelmezteti, jegyzőkönyvet készít és a vizsgabizottság a dönt a szóbeli eredményéről
- szabálytalanságok esetében a vizsgabizottság elnöke értesíti az igazgatót, aki a törvények alapján dönt.

II.21.7. A vizsgatárgyak részei és követelményei

A vizsgatárgyak követelményrendszere (II. sz. melléklet szerint).

Minden vizsgatantárgy követelményei azonosak az adott évfolyam adott tantárgyának az intézmény pedagógiai programjában található követelményrendszerével.

A jelentkezési lapot a 18 éven aluli tanuló esetében a szülőnek is alá kell írnia.

A jelentkezést írásban le lehet mondani az osztályozó vizsga kitűzött időpontja előtt 60 nappal. Ezt követően a vizsgát lemondani már nem lehet.

A vizsgára történő jelentkezést az intézmény nevében az igazgató fogadja el és engedélyezi.

Vizsgatárgyak részei

Magyar irodalom	írásbeli + szóbeli vizsga
Magyar nyelv	írásbeli + szóbeli vizsga
Történelem	írásbeli + szóbeli vizsga
Állampolgári ismeretek	írásbeli + szóbeli vizsga
Hon- és népismeret	írásbeli + szóbeli vizsga
Dráma és színház	írásbeli + szóbeli vizsga
Idegen nyelv	írásbeli + szóbeli vizsga
Matematika	írásbeli + szóbeli vizsga
Fizika	írásbeli + szóbeli vizsga
Földrajz	írásbeli + szóbeli vizsga
Biológia	írásbeli + szóbeli vizsga
Kémia	írásbeli + szóbeli vizsga
Környezetismeret	írásbeli + szóbeli vizsga
Természettudomány	írásbeli + szóbeli vizsga
Étika/hit- és erkölcsan	szóbeli
Digitális kultúra/Gépírás	gyakorlati vizsga
Testnevelés	gyakorlati vizsga
Ének-zene	gyakorlati vizsga
Vizuális kultúra	gyakorlati vizsga
Technika és tervezés	gyakorlati

II.22. Alkalmassági vizsga

Alkalmassági vizsga 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) ai)

Az iskolaorvos feladatait a Köznevelési törvény, és az annak végrehajtását tartalmazó 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet, valamint az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1998. (IX. 3.) NM rendelet szerint végzi.

Az iskolaorvos elvégzi a hatályos törvények és jogszabályok alapján az iskola tanulóinak rendszeres egészségügyi felügyeletét és ellátását. Az általánosítható tapasztalatokról tanévenként tájékoztatják az iskolavezetőt. Az egészséges környezet biztosítása érdekében tett javaslataikat az iskola lehetőségei függvényében megvalósítja.

Az iskolaorvos munkáját védőnő segíti. Figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotának alakulását, az előírt vizsgálatokon való megjelenésüket, leleteik meglétét és a szükséges szűrővizsgálatok ütemezését.

II.23. A szóbeli felvételi vizsga követelményei

A szóbeli felvételi vizsga követelményei 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) ai)

Intézményünkben nincs felvételi eljárás.

II.24. Érdemjegyek rögzítése

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) aj)

Az érdemjegyek tanulmányi rendszerben történő rögzítése folyamatosan történik, de szakmailag indokolt esetben legkésőbb 5 munkanapon belül.

II.25. Elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának terve

Az elsősegély nyújtási alapismeretek elsajátításával kapcsolatos iskolai terv 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) ak)

Hazánkban eddig nem volt hagyománya a széles körben elterjedt elsősegély-nyújtási ismereteknek. Pedig egy baleset, rosszullet során egy jól felkészült elsősegélynyújtó gyors és szakszerű beavatkozása életet menthet. Mindenképpen meg kell ismertetni a tanulókkal az alapvető elsősegély-nyújtási tudást, el kell érni, hogy a tanulók jártasságot szerezzenek az elsősegély-nyújtás terén, hogy kompetenciáik alkalmazásával hatékonyan tudjanak és merjenek segíteni embertársaiknak. (Btk. 172.§-a szerint büntethető az, aki nem nyújt tőle elvárható segítséget.)

A biológia kerettantervek tartalmaznak tananyag szintű elsősegély-nyújtó ismereteket:

- az általános iskolában megismerkednek az elsősegélynyújtás elemi ismereteivel, az elsősegélynyújtás legfontosabb szabályaival,

Az iskolai elsősegélynyújtás oktatásának legfőbb célja:

A mindennapok során számos alkalommal találkozunk potenciális veszélyforrással, mely akár súlyosan károsíthatja egészségünket. Nem csupán a sérüléssel járó balesetek tartoznak ide, hanem a szervezetünkben hirtelen kialakuló változások, melyek gyors lefolyásukkal jelentenek fokozott veszélyt az emberre. Súlyos állapotú beteg esetében rendkívül lényeges az ellátást megkezdők gyorsasága és hatékonysága. Késlekedés esetén csökken a beteg túlélési esélye, illetve nő a maradandó egészségkárosodás valószínűsége.

Megoldhatatlan azonban, hogy ilyen esetben a szaksegítség azonnal a helyszínen legyen, így az első észlelő szerepe kulcsfontosságú.

III. HELYI TANTERV

III.1.A választott kerettanterv megnevezése, jellemzői

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) ba)

Az 5/2020. (I.31.) Kormányrendelet a NAT kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI.4.) Kormányrendelet módosításához készített, és az Oktatási Hivatal honlapján található kerettantervben található általános iskola 1-4. és 5-8. évfolyamára kiadott kerettanterv alapján készült az intézmény helyi tanterve.

Az Oktatási Hivatal honlapján található kerettantervek a Nat 2020 szabályozásával, tartalmával összhangban állnak.

III.2. A kerettantervben meghatározott, a kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások időkerete legfeljebb tíz százalékának felhasználása

A kerettantervben meghatározott, a kötelező és nem kötelező tanórai foglalkozások időkerete legfeljebb tíz százalékának felhasználása 2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 26.§ (2)

Tantárgyak műveltségi terület szerinti felosztásban	Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Magyar nyelv és irodalom	1	1	1	1			1	1
Matematika				1			1	1
Hon- és népismeret					1			
Idegen nyelv	1	1	1					
Dráma és színház						1		
Digitális kultúra						1		

III.3. Óraszámok

A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező és választható tanórai foglalkozások megnevezése, megtanítandó és elsajátítandó tananyaguk, és óraszámuk 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) bb)

Az iskola nem ír elő további tananyagot, hanem az egyes tematikai egységek között osztja el a rendelkezésre álló többlet órákat gyakorlás, ismétlés, rendszerezés céljából.

III.4. Óratervek

Tantárgyak műveltségi terület felosztásában	Alapfokú képzés nevelési-oktatási szakaszai															
	2020/21-től 1		2021/22-től 2		2022/23-től 3		2023/24-től 4		2020/21-től 5		2021/22-től 6		2022/23-től 7		2023/24-től 8	
Magyar nyelv és irodalom																
magyar nyelv és irodalom	8	272	8	272	6	204	6	204	4	136	4	136	4	136	4	136
Matematika																
matematika	4	136	4	136	4	136	5	170	4	136	4	136	3	102	3	102
Történelem és állampolgári ismeretek																
történelem									2	68	2	68	2	68	2	68
állampolgári ismeretek															1	34
hon- és népismeret									1	34						
Etika / hit- és erkölestan	1	34	1	34	1	34	1	34	1	34	1	34	1	34	1	34
Természettudomány és földrajz																
környezetismeret					1	34	1	34								
természettudomány									2	68	2	68		0		0
kémia													1	34	2	68
fizika													1	34	2	68
biológia													2	68	1	34
földrajz													2	68	1	34
Idegen nyelv																
első élő idegen nyelv			1	34	1	34	2	68	3	102	3	102	3	102	3	102
második idegen nyelv																
Művészetek																
ének-zene	2	68	2	68	2	68	2	68	2	68	1	34	1	34	1	34
vizuális kultúra	2	68	2	68	2	68	1	34	1	34	1	34	1	34	1	34
dráma és színház											1	34				
mozgóképkultúra és médiaismeret																
Technológia																
technika és tervezés	1	34	1	34	1	34	1	34	1	34	1	34	1	34		
digitális kultúra/gépirás											1	34	1	34	1	34
					1	34	1	34	1	34	1	34	1	34	1	34
Testnevelés és egészségfejlesztés																
testnevelés	5	170	5	170	5	170	5	170	5	170	5	170	5	170	5	170
közösségi nevelés (osztályfőnöki)									1	34	1	34	1	34	1	34
Kötelező alapóraszám	22		22		22		23		27		26		28		28	
Helyi tantervünk órakerete	23	782	24	816	24	816	25	850	28	952	28	952	30	1020	30	1020
Maximális órakeret	24		24		24		25		28		28		30		30	

III.5. Tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban a nevelő-oktató munka során a pedagógusok nyomtatott, illetve elektronikus hordozóra rögzített (tankönyv, munkafüzet, térkép, stb.) taneszközöket használnak a tananyag feldolgozásához. Néhány tantárgynál egyéb eszközökre is szükség van (pl. tornafelszerelés, rajzfelszerelés, stb.).

Az egyes évfolyamokon a különféle tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező tanulói taneszközöket a nevelők szakmai munkaközösségei határozzák meg az iskola helyi tanterve alapján. A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanévben tájékoztatjuk. A taneszközök beszerzése a tanév kezdetére a szülők kötelessége.

A taneszközök kiválasztásánál a szakmai munkaközösségek a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a taneszköz feleljen meg az iskolánk helyi tantervének,
- az egyes taneszközök kiválasztásánál azokat az eszközöket kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatóak,
- a taneszközök használatában az állandóságra törekszünk: új taneszköz használatát csak nagyon szükséges, az oktatás minőségét lényegesen javító esetekben vezetünk be.
- törekszünk arra, hogy az előírt taneszközök ára az intézmény központilag biztosított lehetőségeit ne haladja meg.

Tanítási év közben a meglévő könyvek, tanulmányi segédletek, taneszközök, ruházati és más felszerelések beszerzésére vonatkozó döntés nem változtatható meg, ha abból a szülőre fizetési kötelezettség hárul.

Iskolánkban a tankönyvrendelést úgy kell elkészíteni, hogy a következő tanítási évben a kívánt tankönyvekről a szülőket és a tanulókat időben tájékoztatni tudjuk.

Az iskolai tankönyvrendelést az iskola igazgatója által megbízott tankönyvfelelős készíti el a munkaközösségek írásos megrendelésének beszerzését követően.

A tankönyvellátás megszervezésének helyi rendje

A nevelőtestület minden év június hó 30-áig az eljárási rend szerint meghatározza a tankönyvtámogatás módját, azzal a megkötéssel, hogy az iskola részére jutó összeg legalább huszonöt százalékát tartós tankönyv, továbbá a tanulók által alkalmazott segédkönyv vásárlására kell fordítani.

Az évisméltők nem részesülnek támogatásban.

A tartós tankönyveket az iskola könyvtára tartja nyilván.

Közzé kell tenni a tartós tankönyvek, segédkönyvek jegyzékét, amelyeket az iskolai könyvtárból kikölcsönözhetnek a tanulók. A könyvtárban található tartós tankönyvek, idegen nyelvi szótárak, szakmai tankönyvek, nyelvi tankönyvek, atlaszok. A tartós tankönyvek kölcsönzését a könyvtáros tanár intézi. A kölcsönzés egy tanévre szól. A kölcsönzési idő lejártakor a tanulónak a tankönyvet a könyvtár részére le kell adnia. Ha a tanuló a tankönyvet elveszíti vagy megrongálja (firkálja), akkor a beszerzési árat meg kell térítenie.

Ingyenes tankönyvellátás:

- A tankönyvpiac rendjéről szóló 23/2004. (VII. 27.) OM rendeletben megszabott feltételeknek megfelelő tanulók ingyenes tankönyvellátásra jogosultak.
- Az ingyenes tankönyvellátás történhet az iskolai könyvtárból való kölcsönzés vagy a tankönyvek megvásárlásához nyújtott támogatás formájában.
- A tanuló köteles az iskolai könyvtárból kölcsönzött tankönyvek épségét megóvni, és jól használható formában a lejáratú idő végén visszaadni. Ha a tankönyv a tanuló hibájából elvész,

megrongálódik, a tanuló, kiskorú tanuló esetén a szülője vagy törvényes képviselője köteles megtéríteni az iskolának okozott kárt.

- Az ingyenes tankönyvtámogatásban részesülő tanuló jogviszonybontás esetén tankönyvcsomagját az iskola könyvtárába köteles leadni.
- Az elveszett tankönyvekkel a könyvtár felé el kell számolni, a könyvtár tankönyveket nem értékésíti.

III.6. Pedagógiai feladatok helyi megvalósítása

A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának részletes szabályai 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) bd)

Az iskola feladata, hogy előmozdítsa a tanulás belső motivációinak, önszabályozó mechanizmusainak kialakítását, fejlesztését; a nevelési-oktatási folyamat segítse elő a tanulók előzetes ismereteinek, tudásának, nézeteinek feltárását, adjon módot tudásuk átrendezésére, továbbépítésére, integrálására.

Az iskola multikulturális közösség, amely a nemi, életkori, különböző vallású, eltérő háttérrel rendelkező családok, tanárok, tanítványok közösségét, valamint szellemi képességek, adottságok együttesét is jelenti.

A tanulásszervezési eljárások közül a kreativitást fejlesztő, munkáltató módszereket és szervezeti formákat részesítjük előnyben. A tanároktól a motiváló, aktivitásra ösztönző, cselekedtető technikák alkalmazását várjuk. A verseny helyett az együttműködést helyezzük előtérbe.

Ösztönözzük a *csoporthmunka* alkalmazását. Folyamatosan szoktatjuk a gyermekeket saját munkájuk értékelésére. A tanórákon szorgalmazzuk a hagyományos keretek közötti, rendszeresen alkalmazott *differenciált oktatást*. *Kooperatív technikák* alkalmazásával fejlesztjük a gyermekek együttműködő készségét és igényét, ezért rendszeres használatukat fontosnak tartjuk.

Nagyon fontosnak tartjuk, hogy a helyi tantervekhez használt mikrotantervek */tanmenetek/* jól igazodjanak az egyes osztályok összetételéhez és tudásszintjéhez.

Az önálló ismeretszerzés megalapozása érdekében:

- Felkészültek a tanárok a számítógép használatának az alkalmazására, hasonló módon újítjuk meg a tanulásmódszertani ismereteiket.
- Fontos, hogy a könyvtár és internet használatát igénylő feladatok adása legyen rendszeres a tanórán.
- Célunk a kellemes környezet biztosítása, és a feszültségmentes, kedvező légkör fenntartása az iskolai foglalkozásokon.
- A tényudást meghaladó tanári követelményeket a problémafelvető, feladatmegoldó tanítás irányába közelítjük.

A minőségi ellenőrzés megvalósítása érdekében folyamatosan működtetjük a helyi értékelési rendszerünket.

Rendszeressé tesszük az oktatási folyamatmérést, vizsgáljuk az 1. évfolyam iskolakészültségi szintjét, s nevelési eredménymérésekkel követjük figyelemmel az iskolai értékválasztás megvalósulását.

A tanulási feltételek javítása érdekében a szaktantervekben interaktív táblákkal, projektorokkal és laptopokkal biztosítjuk a tanórai digitális tananyag feldolgozásának lehetőségét.

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza.

III.7. Mindennapos testnevelés, testmozgás megvalósításának módja

A mindennapos testnevelés megvalósításának módja 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) be)

A testnevelés stratégiai célja a tanulók élethosszig tartó, egészségtudatos, fizikailag aktív életvezetésre szocializálása és a motoros műveltség eszközeivel történő személyiségfejlesztés, valamint a tehetséggondozás, a sportban tehetségesek felkarolása. Ehhez kapcsolódóan megjelenik a differenciálás és a motiváció mint a tanulóközpontú fejlesztés kiemelt területei.

Az iskolai testnevelés és sport célja a tanulók teljes személyiségének fejlesztése fizikai, szellemi és mentális síkon. Ennek értelmében fő feladatunk a fizikai, motoros és mozgáskoordinációs képességek fejlesztése, az akaraterő, bátorság, önuralom, koncentráloképesség, küzdőszellem növelése.

Arra törekszünk, hogy tanulóink az egészséget saját értékrendjükben kiemelt helyen kezelő személyiséggé váljanak, felismerjék a testnevelés és sport prevenciós értékeit, fontos legyen számukra az egészségmegőrzés. Ezáltal váljon belső igényükké a rendszeres testmozgás, törekedjenek az egészséges, mozgásgazdag életmód kialakítására. Igyekszünk elérni, hogy életvezetésükben a rendszeres fizikai aktivitás és hatásrendszere tudatosuljon, valamint hogy a sport hatása a szervezetre, az agresszió levezetésére és az önkontrollra, az önuralom kialakítására alkalmas eszközzé váljon.

Törekvünk arra irányul, hogy tanulóink elsajátítsák a stressz- és feszültségoldás különböző formáit.

Alakuljon ki és fejlődjön a tanulóknak az a képesség, hogy értékeljék és örülni tudjanak saját és mások teljesítményének, sikereinek. Örömforrás legyen számukra az együttes mozgás, sporttevékenység. Fejlődjön szociális érzékenységük.

Valamennyi évfolyamon a Nemzeti Köznevelési törvény 27.§/11. bekezdésében meghatározottak értelmében a mindennapos testnevelést heti 5 testnevelésóra keretében szervezzük.

Az iskola tárgyi feltételeinek figyelembe vételével a tantervi tevékenységrendszerrel igyekszünk úgy meghatározni és felhasználni, hogy a tanulók mindennapi életének mozgástere, cselekvési lehetősége kitérjen, vagyis a mozgáskultúra sokrétűségét próbáljuk megismertetni a tanulókkal.

A testnevelésórák hangsúlyos eleme az általános képességfejlesztés, minden izomcsoport sokoldalú, módszeres fejlesztése az optimális testösszetétel érdekében, és a testtartásjavító gyakorlatok alkalmazása a biomechanikailag helyes testtartás kialakítására, az esetleges hanyagtartás és gerincdeformitások elkerülésére, az ülő életmód következtében kialakuló hátfájások megelőzésére, melyre tanulóinknak szakmájuk hosszú távon történő gyakorlásához nagy szükségük van. Figyelemmel vagyunk a diákok játékgényének kielégítésére is. A játéknak fontos szerepe van a megismerésben, az asszertivitásban, az értékelésben és a sikerorientáltságban.

Ellenőrzésünk és értékelésünk rendszeres és személyre szabott. A teljesítmények az adott sportági mozgásanyag oktatásának végén mérhetők. Hangsúlyos szerepet kap a tanulók órai munkájának, aktivitásának, teljesítményében bekövetkező változásának értékelése is.

Tanórán kívüli sportfoglalkozások:

- Iskolánkban Diáksportkör működik, melynek célja a tanulók rendszeres mozgáslehetőségének, játék és versenyzés iránti igényének biztosítása, a hagyományok ápolása, gyarapítása.
- Az iskolai sportköri foglalkozásokat a tanulók érdeklődésének, igényeinek és az iskola mindenkori tárgyi, anyagi lehetőségeinek felmérése alapján szervezzük.
- Lehetőség van a labdarúgás, a kézilabda és az atlétika gyakorlására.
- Házi versenyeket bonyolítunk.
- Kirándulások, sportnap, diáknapi sportprogramok szervezése.
- Igény esetén táborok szervezése.
- Kapcsolatokat építünk és ápolunk más intézményekkel, iskolákkal.

Sportolási lehetőségeink javításához, céljaink megvalósításához rendszeresen írunk pályázatokat, keresünk támogatókat.

A tanulók fizikai állapotának mérése

Az előírásoknak megfelelően a tavaszi időszakban NETFIT-tel mérjük és a megfelelő informatikai felületre feltöltjük. Az értékelésnél a tanuló önmagához viszonyított fejlődése a mérvadó.

III.8. Választható foglalkozások

A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) bf)

Iskolánkban az óratervek szerint folyik az oktatás, választható tantárgyak nincsenek.

Tanításon kívüli foglalkozás szakkör, korrepetálás, felzárkóztatás, tehetséggondozás formájában biztosított, a tanulók igényei és a tantárgyfelosztásban kiosztott órák alapján. A pedagógusok a tantárgyfelosztásban meghatározottak alapján tartják az óráikat.

III.9. A tanulók tanulmányi munkájának értékelésének elvei

A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) bi) és (5) a)

III.9.1. Az értékelés célja

- Az önértékelés képességének kialakítása.
- A teljesítmény és a tudásszint jelzése.
- Tájékoztassa a szülőt, hogy milyen gyermeke viszonya az iskola követelményeihez.
- Jelezze a pedagógus számára a tanuló fejlődését, fejlesztettségét.
- Motiváció az elképzelt jövőkép elérése érdekében.

Az értékelés legyen:

- Sokszínű, serkentő, ösztönző hatású.
- Folyamatos, rendszeres, minden tevékenységre kiterjedő.
- Tárgyilagos, objektív, a tanuló személyiségét fejlesztő, segítő szándékú.
- Következetes, szakszerű és felelősségteljes.
- Céljai és követelményei mindenki számára előre ismertek.

Az értékelés kiterjed az iskolai élet minden területére:

- Az ismeretek, készségek, a tárgyi követelmények elsajátításának szintjére.
- A tanórán kívüli magatartásra.
- A szorgalomra, ezen belül a felkészülésre, feladatvállalásra, feladatvégzésre, a szükséges felszerelés meglétére.
- Szabálytiszteletre, felelősségvállalásra, viselkedésre.
- A korábbi teljesítményhez képest megmutakozó fejlődésre.

A számonkérés formái

Szóbeli felelet: számonkérés az előző 1-3 óra új anyagából, a már előzőleg megszerzett ismeretek alkalmazásával.

Írásbeli felelet (röpdolgozat): a szóbeli feleletnél leírtak érvényesek, csak a tanuló írásban válaszol

Témazáró dolgozat: az egy, nagyobb tematikai egységbe tartozó, több leckét magába foglaló tananyag számonkérése. A dolgozatot a szaktanár előre bejelentett időpontban íratja meg.

A tanulói értékelés fajtái:

Iskolai gyakorlatunkban háromféle értékelési funkciót különböztetünk meg: a lezáró-minősítő (szummatív), a helyzetfeltáró (diagnosztikus) és a fejlesztő (formatív) értékelést.

A diagnosztikus és formatív értékelése során az alapkészségek mélységének a megismerése, a következő időszak fejlesztési feladatainak megtervezése a cél.

A szummatív értékelés használata a tanulók továbbhaladásának megállapításához szükséges.

A tanulói értékelés különböző funkcióit a következők szerint alkalmazzuk:

	Diagnosztikus	Formatív	Szummatív
Az értékelés funkciója	Csoportba sorolás esetén az előzetes készségek és tudás felmérése, a tanulók jellemzői alapján a tanítási mód kiválasztása; tanulási problémák esetén az okok meghatározása	Visszacsatolás a tanulóhoz és a tanárhoz; a hibák azonosítása a tananyagon belül, megoldási módok kialakítása céljából	A tanulók minősítése, kategorizálása
Az értékelés időpontja	Csoportba sorolás esetén a szakasz elején; tanulási problémák esetén a probléma felmerülésekor	Az oktatás során	A szakasz végén
Az értékelés tárgya	Kognitív, affektív és pszichomotoros területek, fizikális, pszichológiai és környezeti tényezők	Kognitív területek	Általában kognitív, a tantárgytól függően esetleg pszichomotoros vagy affektív területek

A tanuló tanulmányi munkájának értékelése

A pedagógus a tanuló teljesítményét, előmenetelét tanítási év közben rendszeresen érdemjeggyel értékeli, félévkor és a tanítási év végén osztályzattal minősíti. Az érdemjegyekről a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét rendszeresen értesíteni kell. A félévi és az év végi osztályzatot az érdemjegyek alapján kell meghatározni. Az osztályzatról a tanulót és a kiskorú tanuló szülőjét értesíteni kell.

Tört jegy nem adható. Az érdemjegyek súlyozása az e-napló által használt szabályok szerint történik.

A tanuló tantárgyi teljesítményeinek értékelési szempontjai

Rendszeresség

A pedagógus törekedjen a kellő számú, időben lehetőleg arányosan megszülető érdemjegy kialakítására. A reális értékelést lehetővé tevő minimális érdemjegyszám heti 0,5-1 órás tantárgyak esetében félévenként minimum három, heti 2 órás tantárgyak esetében félévenként minimum négy, heti 3 vagy több óraszámú tantárgyak esetében félévenként minimum hat érdemjegy.

Törekedni kell az értékelések időben arányos kialakítására. Egy osztály egy napon legfeljebb két tantárgyból írhat témazáró vagy ún. nagydolgozatot.

Objektivitás

A pedagógus törekedjen az érdemjegyek objektivitására, mind a tartalmi mérlegelés, mind az alkalmazott értékelési eljárások esetében.

Nem lehet az érdemjegyeket fegyelmezési célra alkalmazni.

Az érdemjegyek kialakítása során elsősorban a tantárgyi követelményekhez kapcsolódó tárgyi tudás vehető figyelembe, de tekintettel kell lenni a képességek és a szorgalom összefüggéseire is.

Módszertani változatosság

Az értékelések az elméleti tantárgyak esetén a tantárgyi követelményekhez és sajátosságokhoz kapcsolódva - szóbeli és írásbeli (rajz) formában történjenek meg, különösen a felsőbb évfolyamokon az érettségi illetve a szakmai vizsgakövetelményekre is tekintettel.

A szakmai gyakorlati teljesítmény értékelése komplex legyen; vegye figyelembe a közvetlen gyakorlati teljesítmény mellett a szakmai elméleti és gyakorlati koncentrációs összefüggéseket is.

A testnevelés teljesítmények értékelése során törekedni kell az adott időszak összes jellemző sporttevékenységének figyelembe vételére.

Kiszámíthatóság

Az érdemjegyet minden esetben a tanuló tudomására kell hozni a vonatkozó adatvédelmi eljárások betartásával.

Az értékelés kiszámíthatósága érdekében a szaktanár az adott évfolyam megkezdésekor, vagy az adott tantárgy tanításának megkezdésekor az osztályban ismertesse a világosan megfogalmazott tantárgyi követelményeket, módszertani eljárásokat, érdemjegyadási és osztályozási szempontokat.

A szóbeli feleletek értékelése a feleltetés alkalmával történjen meg.

Az írásbeli teljesítménymérések (dolgozatok) értékelése legkésőbb a megírást követő 10. munkanapon meg kell, hogy történjen.

Nem lehet előre osztályozni, az érdemjegyeket a tárgyhónál kell rögzíteni. Tilos érdemjegyet egyik félévről a másikra átvinni.

Az osztályzatok kialakításának eljárása

Félévi osztályzat: az adott félév során adott érdemjegyek a szokásrend szerinti szabályok szerint kialakított átlaga adja a tanuló félévi osztályzatát.

Év végi osztályzat: az adott tanév során adott érdemjegyek a szokásrend szerinti szabályok szerint kialakított átlaga adja a tanuló év végi osztályzatát:

- elégtelen 1,00-1,70
- elégséges 1,71-2,50
- közepes 2,51-3,50
- jó 3,51-4,50
- jeles 4,51-5,00

Az érdemjegyek és osztályzatok a következők a tanuló tudásának értékelésénél és minősítésénél:

- a) jeles (5): ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit megbízhatóan elsajátította, tudását alkalmazni is képes;
- b) jó (4): ha a tanuló kevés hibával elsajátította a helyi tanterv követelményeit, kisebb bizonytalanságokkal tudja alkalmazni tudását;
- c) közepes (3): ha a tanuló a helyi tanterv követelményeit pontatlanul, esetenként felszínesen és több hibával teljesíti, csak nevelői segítséggel tudja alkalmazni tudását;
- d) elégséges (2): ha a tanuló a helyi tantervnek csak minimális, a továbbhaladáshoz szükséges ismereteit sajátította el, kizárólag nevelői segítséggel képes önálló feladatvégzésre;
- e) elégtelen (1): ha a tanuló a helyi tanterv követelményeinek minimum szintjét sem sajátította el, nem rendelkezik a továbbhaladáshoz szükséges ismeretekkel, nevelői segítséggel sem képes önálló feladatvégzésre.

A tanuló tanulmányi munkájának ellenőrzése

Az ellenőrzés, értékelés formái:

- szóbeli: beszélgetés, összefüggő felelet, kiselőadás.
- írásbeli: feladatlap, teszt, dolgozat, témazáró, házi dolgozat, rajz.
- gyakorlati: munkadarab, gyűjtőmunka, sportteljesítmény.

Mindezekből kiválasztva a pedagógus maga tervezi meg az ellenőrzést, értékelést, - ügyelve a szóbeli és írásbeli formák helyes arányára. (Az esetleges speciális ellenőrzési formákat a helyi tantervek tartalmazzák.

Alapelvek:

- egy tanítási órán a tanuló csak egy alkalommal kérhető számon;
- a minősítést közölni kell a tanulóval és az elektronikus naplóba a beírási határidőn belül be kell írni;
- a szaktanár csak abból a tantárgyból feleltethet, amit az osztályban tanít;
- az írásbeli feladatok, témazáró dolgozatok kijavítási határideje 10 munkanap;
- a témazáró írásbeli dolgozatokat, gyakorlati feladatokat legalább öt munkanappal az esedékesség előtt be kell jelenteni elektronikus napló útján;
- az érdemjegyek súlyozása csak az elektronikus napló súlyozási rendszerén keresztül történhet;
- a beszámoltatások során csak a tantárgyi ismeretek számonkérése történhet meg. Tilos az ezzel össze nem függő bármilyen további körülmények, feltételek, ismeretek számonkérésbe történő bevonása.

III.10. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezési elvei 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) bj)

A törvényben biztosított csoportbontási lehetőségekkel minden esetben élünk.

A csoportbontásban folyó munka lehetőséget ad egyrészt az alapkészségekben mutatkozó hiányok pótlására, másrészt az ismeretek elmélyítésére. Nagyobb lehetőséget nyújt a személyre szóló differenciált oktatás megvalósítására.

A csoportbontási határok betartására külön figyelemmel vagyunk. Beiskolázási létszám miatt összevont osztályok működtetése vált szükségessé az alsó tagozaton. Az összevont osztályok mellé lehetőség szerint pedagógiai asszisztens segítségét biztosítjuk.

Szükség esetén az 5-6. és 7-8. évfolyamokon a készségi tárgyakat vonjuk össze, amennyibe a csoportlétszám nem éri el a 14 főt. Ezekben az esetekben is előtérbe helyezzük a differenciálást, nagy jelentősége van az élményalapú órák tartásának.

Egyéb foglalkozások szervezése

Iskolánk lehetőséget biztosít a tanulók számára a tanítási órákon kívüli egyéb foglalkozásokra:

- korrepetálás
- felzárkóztató foglalkozások
- tehetséggondozó foglalkozások
- művészeti és szakmai szakkörök
- diáksporkör

A tanórán kívüli foglalkozásokat tanév elején meghirdetjük a diákok számára. A foglalkozásokat heti vagy kétheti rendszerességgel biztosítjuk a tanulóink részére.

III.11. Egészségnevelés és környezeti nevelés

Az egészségnevelési és környezeti nevelési elvek 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) bm)

Az iskolai nevelés kiemelt feladata az önmagával és környezetével harmóniában élő, boldog, kiegyensúlyozott életvitelre alkalmas személyiség kialakítása.

III.11.1. Az egészségnevelés célja

A tanulók képesek legyenek objektív módon felmérni saját egészségi állapotukat, ismerjék az egészségkárosító tényezőket, azok hatását, elkerülésük módját. E cél érdekében iskolánk együttműködik a pedagógiai, egészségügyi, gyermekvédelmi szakemberekkel, közvetítő szerepet tölt be a diákok és szülők között.

Elérendő célok a következők:

- belső harmónia, testi-lelki egyensúly megteremtése,
- az idővel való gazdálkodás fontosságának ismerete,
- az egészségkárosító szokások, szenvedélybetegségek az egyénre és a társadalomra káros következményeinek tudatosítása,
- szenvedélybetegségek elkerülése,
- személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete, az elsődleges és másodlagos prevenció,
- az egészséges életmódra nevelés keretein belül:
- a tanulók ismerjék meg az egészségvédelem kiemelt kérdéseit, a rendszeres fizikai aktivitás egészségmegőrzésben játszott szerepét,
- az egészségtudatos léthez tartozó egyénileg kialakított mozgásprogram fittség megőrzése szempontjából való fontosságát,
- a stressz- és feszültségoldó gyakorlatok szerepét a testi-lelki kiegyensúlyozottság elérésében,

- a szabadidő hasznos eltöltésének alternatívái,
- a korszerű és egészséges táplálkozás szokásainak kialakítása, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepének megismertetése,
- a mindennapi testedzés,
- a mozgás és testkultúra fontossága,
- az egészséges testtartás fontosságának tudatosítása, önmagunk és egészségi állapotunk ismerete,
- stressz- és feszültségoldó gyakorlatok szerepének ismerete a testi-lelki kiegyensúlyozottság érdekében,
- az alapvető higiénés szabályok tudatosítása,
- a betegségek kialakulása és a gyógyulási folyamat,
- a felelősségteljes párkapcsolat fontosságának hangsúlyozása (barátság, a szexuális élet veszélyeinek tudatosítása),
- harmonikus családmódellem bemutatása,
- az egymásra figyelés, tolerancia- empátiakészség kialakítása,
- megfelelő tanulási környezet kialakítása, különféle tanulási technikák elsajátítása,
- a természethez való viszony és az egészséges környezet jelentőségének felismertetése.

Feladatunk

Tanórai kereteken belüli tevékenységek

A tanórai kereteken belül (osztályfőnöki, biológia-, testnevelésórák) az alábbi témakörök feldolgozása szükséges:

- egészséges életmód tartalma, összefüggései,
- a korszerű táplálkozás alapelveinek alkalmazása, az állóképesség fenntartása, fokozása a mindennapi életben,
- a rendszeres testmozgásra való igény kialakítása, sportolás jelentősége, mindennapos testnevelés,
- káros élvezeti szerek (alkohol, cigaretta, kábítószer) hatásai és következményei,
- felkészítés az egészséges szexuális életre, a családtervezés szükségessége, a fogamzásgátlás lehetőségei,
- a terhesség felismerése és a megfelelő viselkedési válaszreakciók kialakítása,
- a nemi betegségek, elsősorban az AIDS elleni védekezésre való felkészítés,
- a lelki egészség megővására való törekvés, felkészítés az egészséges életstratégiára,
- a munkavédelmi előírások tudatosítása és betartatása (a balesetek megelőzése)

Tanórán kívüli tevékenységek

- ismeretterjesztő előadások szervezése,
- serdülőkori készségfejlesztő foglalkozások,
- önismereti csoportfoglalkozások,
- társintézményekkel való kapcsolatok felvétele, kiépítése (rendőrség, drogprevenációs szervezetek, egészségügyi intézmények),
- tájékoztató fórum, szülői értekezlet (osztály- és iskola szintű) orvos, pszichológus, rendőrség bevonásával,
- szakmai tanácsadás, tréningek,
- kortárssegítő képzés,
- szabadidős programok szervezése: diáksportkör, tömegsport, színház- mozi- múzeumlátogatás, iskolai rendezvények.

Egyéb tevékenységek

- az iskolaorvossal és a védőnővel meglévő kapcsolat folyamatos fenntartása
- az iskolai védőnő által kidolgozott egészségnevelési program alapján felvilágosító és ismeretterjesztő előadások tartása

- szűrővizsgálatok megszervezése a személyiségi jogok tiszteletben tartásával (egészségügyi alkalmassági vizsgálat, fogászati szűrés)

Az egészségnevelés várható eredményei

- A család szerepének megértése
- A helyes viselkedés szabályainak elsajátítása, a felnőttek és a társak tisztelete.
- A jó és a rossz tulajdonságok felismerése, önismeret és az önuralom kialakítása
- A közösségben az „én-szerep” felismerése, a tolerancia, empátia és pozitív gondolkodás kialakítása.
- A jó emberi és baráti kapcsolatok kialakítására és a problémák konfliktusmentes megoldására való, igény megteremtése
- Az egészségmegőrzés alapvető feltételeinek ismerete a helyes napirend kialakítása
- Az egészséges táplálkozás aktuális elveinek ismerete.
- A biztonságos közlekedés és elsősegélynyújtás alapelveinek elsajátítása.
- A káros szenvedélyek negatív hatásainak felismerése.
- A testi higiénia iránti igény kialakítása.
- A rendszeres testmozgásra való igény kialakítása.
- Az egészséges életkörünyezetre való igény: tudni azt, mit tehet az ember szűkebb és tágabb környezetéért.
- A környezet egészségre káros hatásainak ismerete.
- Az egészségért és az egészséges környezetért folyó törekvésekben (egészség- és környezetvédelem) való aktív részvétel igényének kialakítása.
- Az egészségtudatos, fizikailag aktív – egészségmegőrzésre épülő – motoros tevékenységekben rejlő személyiség- és közösségfejlesztésben rejlő lehetőségeket kiaknázó életvezetés igényének kialakulása és megvalósítása.
- A stressz- és feszültségoldás elméleti ismerete és gyakorlati megvalósítása.

III.11.2. Az iskola környezeti nevelési programja

A környezeti nevelés olyan pedagógiai folyamat, amely a társadalom fejlődése és a természet fenntarthatósága céljából elősegíti és erősíti az emberek környezettudatos magatartását, életvitelét.

A környezeti nevelés átfogja a személyiség kognitív és nem kognitív tartományait, alakítja az érzelmi viszonyulásokat, értékrendet, megismerési, cselekvési és döntési képességeket fejleszt, az embert képessé teszi az együttműködésre, altruizmusra és életvitelének tudatos hangolására, beleértve az önkorlátozást is.

Az iskola környezeti nevelési szemlélete

Napjainkban a világ figyelme a fenntartható fejlődés megteremtésére irányul. Ez az élet minden színterén tapasztalható: szociális, gazdasági, ökológiai, politikai területeken is. A fenntarthatóság ideológiai és tartalmi kialakítását az oktatásban kell elkezdenünk. A diákok számára olyan oktatást kell az iskoláknak biztosítani, amelyben a szakmai képzésen kívül hangsúlyt kapnak az erkölcsi kérdések és a környezettudatos életmód. Interaktív módszerek segítségével kreatív, együttműködésre alkalmas, felelős magatartást kialakító, döntéshozásra, konfliktus-kezelésre és megoldásra képes készségeket kell kialakítanunk. Mindezek megkívánják az új értékek elfogadtatását, kialakítását, megszilárdítását és azok hagyománnyá válását.

A fenti célok csak úgy valósíthatók meg, ha hatékony tanulási, tanítási stratégiákat tudunk kialakítani.

Iskolánkban kiemelten fontos feladatunknak érezzük, hogy a diákok szemléletén alakítsunk, környezet- és természetszeretetüket formáljuk, megszilárdítsuk.

Munkánk az iskolai élet sok területére terjed ki. Szemléletet csak úgy lehet formálni, ha minden tantárgyban és minden iskolán kívüli programon törekszünk arra, hogy diákjaink ne elszigetelt ismereteket szerezzenek, hanem egységes egészként lássák a természetet, s benne az embert. Érthető tehát, hogy a természettudományos tantárgyak összhangjának megteremtése kiemelt feladatunk volt

és maradt. A kémia, a biológia, a földrajz és a fizika tantárgyak között már megvalósult az együttműködés. Célunk, hogy diákjaink tudatos környezetvédővé, a természetet féltő, óvó felnőttekké váljanak.

A környezeti nevelés célja

- A környezettudatos magatartás, a környezetért felelős életvitel elősegítése.
- Távolabbról nézve a környezeti nevelés a természet, s benne az emberi társadalom harmóniájának megőrzését, megóvását célozza.
- Természetismereti, természetvédelmi, környezetvédelmi problémákkal kapcsolatos ismeretek átadása.
- A természettudományos gondolkodás tanórán kívüli környezetben való fejlesztése a természeti környezet értékeinek és megóvásának céljaival összhangban.
- Globális környezeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása. A fenntartható fejlődéshez szükséges kompetenciák kialakítása, fejlesztése.
- Helyi környezeti, természeti problémákkal kapcsolatos érzékenység kialakítása, ezek felismeréséhez szükséges kompetenciák fejlesztése.
- Saját környezetünkkel kapcsolatos aktivitásra, tevéleges magatartásra nevelés.
- A tanulók lakóhelye közelében található természeti értékek megismertetése.
- A természet szeretetére nevelés, közvetlen élmény kialakítása a természettel.
- A globális és a helyi környezeti problémákkal kapcsolatos aktivitásra, tevéleges magatartásra nevelés.
- Szelektív hulladékkezelésre szoktatás.
- A természetes anyagok és hagyományos kézműves technikák megismertetése.
- A mindennapi életben való környezettudatos gondolkodásra és magatartásra nevelés.
- A kerékpáros közlekedés gyakorlatának, kultúrájának népszerűsítése.

E nevelési célok hatékony személyiségformálást, az önszabályozás és egyben a társas együttműködés és konfliktuskezelés készségeinek erősítését igénylik.

Ennek megvalósítása új megközelítést és tanítási tanulási stratégiát igényel, amely messzemenően figyelembe veszi az egyéni különbségeket, esélyt teremt minden tanuló számára a környezeti kultúra és az ezzel összefüggő kompetenciák elsajátításában.

Az iskola működése környezeti nevelési szempontból

Nevelőtestületünk környezeti nevelési kérdésekkel osztályfőnökként, szaktanárként foglalkozik tanórákon és azokon kívül. A tartalmi megújulásra a modern irányzatok befogadására minden területen nyitottak vagyunk.

Tanórai foglalkozásokon

A tanórákon és a gyakorlati foglalkozásokon hozzárendeljük az adott témához a megfelelő környezetvédelmi vonatkozásokat. Az óra jellege határozza meg, hogy melyik problémát hogyan dolgozzuk fel. Kiemelt helyet kapnak a hétköznapi élettel kapcsolatos vonatkozások, amelyekhez a diákoknak is köze van.

Különböző interaktív módszereket használva adjuk át az ismereteket, de jelentős szerepet kap az önálló ismeretszerzés is. A szemléltetés hagyományos, audiovizuális és informatikai lehetőségeit is alkalmazzuk.

Tanórán kívüli programokon

Az osztálykirándulások lehetőséget kínálnak az évközi elméleti tananyag alkalmazhatóságának bemutatására.

Különböző akciókban veszünk részt (használt elem, szépirodalom és taneszköz, stb.).

A diáknap, projektnap az egész iskola részvételével zajlik, ahol tanulóink még jobban megismerik környezetünket.

Az iskolai környezet kialakításában és az iskola működtetésében rejlő környezeti nevelési lehetőségek

Iskolánk külső, belső megjelenésének tükröznie kell azt a szemléletet, hogy mindenki fontosnak tartja a környezet állapotának milyenségét, az egészséges, esztétikus környezet biztosítását a hatékony munkavégzéshez.

Ehhez mindenkinek – pedagógusoknak, technikai és egyéb munkatársaknak, diákoknak és szülőknek egyaránt – tevékenyen hozzá kell járulnia a saját munkaterületén, tevékenysége során.

Az iskola belső környezete

Általánossá kell, hogy váljon iskolánkban a környezetbarát termékek használata a papírhasználattól az írószereken át a takarításig, tanórákon, tanórákon kívül és az irodákban egyaránt.

A tantermek dekorálásához lehetőség szerint természetes alapanyagokat használjunk: színes karton, fa, textil, parafa. Kerüljük az egészségkárosító adalékokat tartalmazó termékeket (oldószeres ragasztó, alkoholos filc). Műanyagokat csak indokolt esetben alkalmazzunk. A dekoráció legyen tartós, máskor is felhasználható.

A biológia, földrajz és a természetismeret órák eszközigényesek. Fontos, hogy milyen tárgyi felszereltségre építhetünk: szemléltetőeszközök, tablók, poszterek, képgyűjtemények, képi, vizuális információk. Ezek beszerzése, újíttása folyamatos.

Nyitott, a nagyközönség számára is látogatható környezetvédelmi és természeti értékeket bemutató kiállításokat rendezünk a reál projektnapok és egyéb rendezvények keretében.

Hulladékgyűjtés

A szelektív hulladékgyűjtés megszervezésével hozzájárulunk nemcsak iskolánk, hanem tágabb életterünk, szűkebb környezetünk megóvásához.

Kommunikáció: faliújság, iskolarádió

Tanulóink és természetesen a szülők, a pedagógusok figyelemfelkeltését, tájékoztatását biztosítja a faliújság és az iskolarádió. Így tudunk szóban, írásban, fotókon hírt adni az iskolában, a kerületünkben, a fővárosban történő jelenségekről, folyamatokról, eseményekről, programokról.

Iskolán kívüli együttműködés

A tanórai és tanórán kívüli környezeti programot színesebbé és tartalmasabbá teszi a különböző intézmények meglátogatása. Iskolánk számára ilyen szempontból kiemelkedően fontosak a múzeumok, a kiállítótermek, nemzeti parkok. Ezeket a látogatásokat a tanórákon készítjük elő. Iskolai tanulmányai során minden tanulónak legalább egy környezeti témájú intézménylátogatáson részt kell vennie. Az adott intézménnyel a kapcsolatot a munkaközösségek biztosítják.

A hivatalos szervek egyik feladata annak ellenőrzése, hogy környezetvédelmi és egészségügyi szempontból megfelelően működik-e az iskola. Javaslataikra, véleményükre építünk az iskolai környezet kialakításában.

Tanulásszervezési és tartalmi keretek

A környezeti nevelés összetettségét csak komplex módszerek segítségével lehet közvetíteni. Ezért fontos a tantárgyak közötti integráció legalább néhány területen. Minden lehetőséget meg kell ragadnunk, hogy megfelelő módon diákjainkban egységes képet alakítsunk ki az őket körülvevő világról.

A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, hogy a nevelő-oktató munkát segítő eszközök és felszerelések jegyzékébe beépüljön a környezeti nevelés speciális eszközigénye is.

Az egyes tantárgyak kiemelt környezeti nevelési lehetőségei

Testnevelés

A tanulók

- fedezzék fel, értsék meg, hogy a környezeti hatások jelentős mértékben befolyásolják egészséges testi fejlődésüket;
- legyenek tisztában azzal, hogy a testnevelés és a sport nélkülözhetetlen az élményszerű tapasztalatszerzésben, az emberi kapcsolatokban, az együttműködés és a tolerancia fejlesztésében;
- értsék és tapasztalják meg a szabadtéri foglalkozásokon keresztül, hogy a környezetszennyezés az egészségre veszélyes;
- igényeljék, hogy a sportoláshoz lehetőség szerint természetes anyagokból készüljenek az eszközök és a tornaszerek;
- sajátítsanak el régi magyar, mozgást igénylő népi játékokat;
- tudatosítsák általa az egészség és a környezet komplexitását.

Magyar nyelv és irodalom

A tanulók

- legyenek képesek lényeges és lényegtelen információk közötti különbségtételre,
- ismerjék meg az irodalmi művekben megjelenő természeti és környezeti értékeket, harmonikus kapcsolatokat;
- legyenek képesek irodalmi szövegek alapján problémafelvetésekre, vitára, véleményalkotásra, érvelésre;
- tudjanak hivatalos iratokat (petíciókat, kérvényeket, javaslatokat) készíteni;
- tudatosan készüljenek a „nyelvi környezetszennyezés” elkerülésére;

A tanulóknak

- fejlesszük az esztétikai, erkölcsi érzékenységet.

Történelem

A tanulók

- értsék és tudják, hogyan, mikor és milyen emberi tevékenységek révén alakult át a természet;
- tudják értelmezni, hogyan hatottak a környezeti változások a gazdálkodásra, az életmódra, a közösségi normák alakulására;
- ismerjék meg a helyi történelmi értékeket, alakuljon ki bennük a hagyományok tisztelete;
- értsék meg az egész világot érintő globális problémákat, és érezzék hangsúlyozottan az egyén, az állam és a társadalom felelősségét és feladatait a problémák elhárításában, csökkentésében.

Idegen nyelv

A tanulók

- váljanak érzékennyé a természet szeretetére, a jól megválasztott szövegek feldolgozásának segítségével;
- legyenek érzékenyek a hazai környezeti problémákra és ismerjék meg a nyelv segítségével más országok hasonló problémáit;
- ismerjék meg más népek ilyen irányú tevékenységeit, valamint az idegen országok környezetvédelemmel foglalkozó szervezeteit;
- legyenek képesek a környezetvédelmi problémáikra önállóan, csoportmunkában, projekt munkában választ keresni;
- állampolgári felelősségtudata fejlődjön.

A tanulóknak

- alakuljon ki és fejlődjön a nemzetközi felelősség a környezettel szemben;
- fejlődjön az idegen nyelvi kommunikációképeség és fedezzék fel ennek lehetőségeit.

Matematika

A tanulók

- váljanak képessé arra, hogy a más tantárgyakban tanított környezeti összefüggéseket matematikai módszerekkel demonstrálják;
- legyenek képesek a környezeti mérések eredményeinek értelmezésére, elemzésére statisztikai módszerek alkalmazásával;
- tudjanak táblázatokat, grafikonokat készíteni és elemezni;
- logikus gondolkodása, a szintetizáló és a lényegkiemelő képessége fejlődjön;
- tudják megfigyelni az őket körülvevő környezet mennyiségi és térbeli viszonyait;
- váljanak képessé egy adott témához megfelelő adatok kiválogatására, gyűjtésére és feldolgozására;
- ismerjenek konkrét, a valós életből vett példákat, és legyenek képesek ezeket elemezni, tudjanak megfelelő következtetéseket levonni;
- legyenek képesek reális becslésekre;
- tudjanak egyszerű statisztikai módszereket alkalmazni

A tanulóknban

- alakuljon ki a rendszerben való gondolkodás;
- alakítsuk ki a környezeti rendszerek megismeréséhez szükséges számolási készségeket.

Fizika

A tanulók

- váljanak képessé a környezeti változások magyarázatára;
- ismerjék meg az élő szervezetre káros fizikai hatások (sugárzások, zaj, rezgés) egészségkárosítását, tudják ezek kibocsátásának csökkentési lehetőségeit;
- ismerjék fel a fizikai törvényszerűségek és az élőlények életjelenségei közötti analógiákat, valamint az élő és élettelen közötti kölcsönhatásokat;
- tudják értelmezni a környezet változásának törvényszerűségeit, és ennek tudatában legyenek képesek megoldást keresni a globális környezeti problémákra;
- mérjék fel annak fontosságát, hogy a környezeti erőforrásokat felelősséggel szabad csak felhasználni;
- ismereteik birtokában, tetteik következményeit látó, távlatokban gondolkodó állampolgárrá váljanak.

Földrajz

A tanulók

- szerezzenek tapasztalatot, gyűjtsenek élményeket a közvetlen élő és élettelen környezetükről;
- érzékeljék és értékeljék a környezetben lezajló változásokat, mint a természeti és társadalmi folyamatok hatásainak eredményeit;
- ismerjék meg a világ globális problémáit;
- ismerjék meg és őrizzék a természeti és az ember alkotta táj szépségeit.

Biológia

A tanulók

- ismerjék meg a globális környezeti problémákat és azok megelőzési, illetve mérséklési lehetőségeit;
- ismerjék és szeressék a természeti és az épített környezetet;
- ismerjék meg az élőlények alapvető szervezeti-működési jellemzőit, fedezzék fel azok között az ok-okozati összefüggéseket;
- ismerjék meg a környezet-egészségügyi problémákat;
- legyenek képesek az egészségügyi problémák megelőzésére és mérséklésére;
- sajátítsák el a testi-lelki egészséget megőrző életvitel technikákat.

A tanulóknak

- alakuljon ki ökológiai szemléletmód.

Kémia

A tanulók

- rendelkezzenek a környezetbiztonsághoz szükséges ismeretekkel;
- törekedjenek a környezettudatos magatartás kialakítására;
- legyenek képesek a környezeti elemek egyszerű vizsgálatára, az eredmények értelmezésére;
- értsek meg a különböző technológiák hatását a természeti és épített környezetre, valamint becsüljék meg ezek gazdasági hatásait.

Társadalom- és állampolgári ismeretek

A tanulók

- legyenek képesek a már kialakított, megteremtett értékek között úgy élni, hogy a lehető legkevesebb károsodást okozzák;
- tanuljanak meg a természet károsítása nélkül teljes életet élni;
- mérjék fel annak elengedhetetlen fontosságát, hogy az utódaiknak is megfelelő életteret kell hagyniuk.

A tanulóknak

- alakítsuk ki azt a szemléletet, hogy a természet elemei emberi hasznosságuk fokától függetlenül is értéket képviselnek;
- alakuljon ki személyes elkötelezettség és tolerancia a környezeti kérdésekkel kapcsolatban;
- fejlődjön, szilárduljon meg a társadalmi szolidaritás és igazságosság az egészséges környezetért.

Vizuális kultúra

A tanulók

- ismerjék fel a természeti, ill. művészeti szépség rokonságát és azonosságát;
- ismerjék meg a természet képzőművészeti ábrázolásának lehetőségeit;
- ismerjék és tudják, hogy a hagyományápolás a fenntarthatóság egyik alappillére; tudjanak példákat említeni a népi építészet, díszítőművészet hazai előfordulásaira;
- ismerjék a természetes alapanyagok használatát;
- legyenek képesek a műalkotásokat környezeti nevelési szempontoknak megfelelően elemezni;
- legyenek képesek alkotásokat létrehozni a környezeti nevelési témaköröknek megfelelően;
- ismerjék a tárgyi világ formanyelvi elemeit, a tartalom és a forma összefüggését;
- tudjanak példákat mondani a környezetvédelmi szempontok szerinti formatervezésre;
- kutassanak fel, ismerjenek meg helyi, népi építészeti emlékeket.

A tantárgyak lehetőségeinek kiegészítése az osztályfőnöki teendőkkel

A környezeti nevelés szempontjából nem meghatározó az osztályfőnök szaktárgyi hovatartozása, általános tájékozottsága, problémafelismerő - és eldolgozó képessége segítheti abban, hogy ezt a sokszínű témakört a környezethez való viszony alakítására, egyben pedagógiai céljaira használni, alkalmazni tudja.

A környezet megóvására, szépítésére, otthonossá tételére, igényes, gondos alakítására való nevelésen túl a mindennapi problémák felismerése, életmódminták elemzése, a megoldások keresése is kiváló lehetőséget nyújt az együttes tevékenységek során a közösségépítésre, a személyes kapcsolatok kialakítására, elmélyítésére.

Az osztályfőnök összefogja a szaktárgyak idevágó, de a hagyományos tanórai kereteket megbontó tevékenységeit, például a fogyasztói társadalom problémáinak felismerését és megoldását segíti az iskolában. Ilyenek a táplálkozási szokások, az iskolai büfé kínálata, a szükségtelen túlcsomagolás, a szemét kezelése, az anyag- és energiatakarékosság. A közös tanulmányi kirándulások, vetélkedők,

különböző akciókban való közös részvétel is kiegészítheti és összefűzheti az egyes szaktárgyakat. Az osztályfőnöki órák témájának kínálata akkor hatékony, ha az legalább egy, de inkább négy évre tervezett sokszínű szocializációs programnak felel meg.

Tervezése az osztályban tanító valamennyi pedagógus együtt gondolkodását kívánja meg.

III.12. A tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) bn)

A tanulók esélyegyenlőségének alapelvei

- A tanulók bárminemű, különösen nemük, koruk, családi állapotuk, nemzetiségük, fajuk, származásuk, vallásuk, politikai meggyőződésük miatti hátrányos megkülönböztetésétől való tartózkodás.
- A hátrányos megkülönböztetés minden eszközzel való megelőzése és megakadályozása, kivéve az oktatás jellegéből vagy természetéből egyértelműen következő, szükséges megkülönböztetés eseteit.
- A felvételi eljárás, tanév alatti értékelés, vizsga során az adott szakma, illetve tárgy elsajátításához szükséges készségek, képességek, jártasságok, tárgyi tudás minősítése az egyedüli szempont.
- Befogadó, diszkriminációmentes légkör biztosítása a tanulók számára.
- A tanulók emberi értékeit, méltóságát, egyediségének tiszteletben tartása az oktatás során.

A tanulók esélyegyenlőségének biztosításával kapcsolatos intézkedések

- Iskolánk különös figyelemmel kíséri a hátrányos helyzetű tanulók helyzetét, folyamatosan kapcsolatot tart, együttműködik a szociális és gyermekjóléti ellátások tekintetében illetékességgel és hatáskörrel bíró intézményekkel, szervezetekkel, részt vesz a gyermekvédelmi jelzőrendszer működtetésében.
- Az iskola vállalja, hogy hátrányos helyzetű fiatalok oktatásból való lemorzsolódásának megelőzése érdekében szakmai-módszertani továbbképzésben részesíti alkalmazottait.

A sajátos nevelési igényű tanulók oktatási esélyegyenlőségét megerősítő speciális intézkedések

- Az iskola a fizikai és info-kommunikációs akadálymentesítés előmozdításával, a szükséges eszközök, felszerelések folyamatos beszerzésével segíti elő az SNI tanulók képzésekbe való bekapcsolódását, képzésének folyamatát.
- Az oktatási célra szolgáló infrastruktúra akadálymentességi szempontoknak való megfelelést folyamatosan fejlesztjük, a fenntartó jóváhagyásával forrásokat kutatunk fel.
- Az iskola a sport- és szabadidős programok szervezésénél kiemelten figyelembe veszi a fizikailag akadályozott tanulók igényeit.

A tanulók esélyegyenlőségének monitorozásával és a panasztétellel kapcsolatos intézkedések

- Az iskola belső esélyegyenlőségi monitoring rendszert és szülői/gondviselői panasztételi mechanizmust működtet. A belső monitoring rendszerben rögzíti a hátrányos helyzetű tanulók helyzetét érintő főbb változásokat, kiemelten vizsgálja a program végrehajtását, illetve a megvalósított intézményi programok hatását, eredményeit a hátrányos helyzetű tanulók vonatkozásában.
- Lehetőséget biztosít a szülők, illetve a gondviselők részére az iskolai esélyegyenlőség megsértésével kapcsolatos panasztételre. Minden szülői, gondviselői panaszt vizsgál, a panaszt és a vizsgálat eredményét írásban rögzíti. Tájékoztatja a fenntartót az esélyegyenlőség

megsértésével kapcsolatos minden panasztételről, a panasztételi eljárás lefolytatásába és vizsgálat eredményének megállapításába a fenntartók képviselőjét és a panasztevő felet bevonja. A panasztételi eljárás lefolytatásáért és az eljárás eredményéből következő döntések végrehajtásáért az intézményvezető felel.

- A panasztételi eljárás eredményével szemben a panasztevő ellenvéleményt fogalmazhat meg, melyet rögzíteni és a döntéshez csatolni kell. A panasztételi eljárás eredményétől függetlenül a szülő/gondviselő hatósági (Egyenlő Bánásmód Hatósága) eljárást kezdeményezhet, amelyhez az intézmény a panasztételi eljárás dokumentációját biztosítja.
- Az intézmény biztosítja és évente megvizsgálja, hogy stratégiai dokumentumaiba beépüljenek és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó kötelezettségek és célkitűzések.
- Folyamatosan értékeli és beépíti az éves monitoring során szerzett információkat, tapasztalatokat stratégiai programjaiba.

Kötelezettséget vállal a képzés során jelentkező, az esélyegyenlőség megsértését érintő esetek és panasztételek kivizsgálására a panasztevőnek, továbbá, ha szükséges, független szakértőnek a bevonásával. Az esélyegyenlőség megsértésének megállapítása esetén az intézmény köteles az esélyegyenlőséget sértő intézkedést, programot vagy állapotot megszüntetni.

III.13. A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelésének elvei

A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának és szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) b)

III.13.1. A tanulók magatartásának és szorgalmának értékelésének elvei

Az értékelés célja

- Az önértékelés képességének kialakítása.
- A teljesítmény és a tudásszint jelzése.
- Tájékoztassa a szülőt, hogy milyen gyermeke viszonya az iskola követelményeihez.
- Jelezze a pedagógus számára a tanuló fejlődését, fejleszthetőségét.
- Motiváció az elképzelt jövőkép elérése érdekében.

Az értékelés legyen:

- Sokszínű, serkentő, ösztönző hatású.
- Folyamatos, rendszeres, minden tevékenységre kiterjedő.
- Tárgyilagos, objektív, a tanuló személyiségét fejlesztő, segítő szándékú.
- Következetes, szakszerű és felelősségteljes.
- Céljai és követelményei mindenki számára előre ismertek.

Az értékelés kiterjed az iskolai élet minden területére:

- Az ismeretek, készségek, a tárgyi követelmények elsajátításának szintjére.
- A tanórán kívüli magatartásra.
- A szorgalomra, ezen belül a felkészülésre, feladatvállalásra, feladatvégzésre, a szükséges felszerelés meglétére.
- Szabálytisztelőre, felelősségvállalásra, viselkedésre.
- A korábbi teljesítményhez képest megmutatkozó fejlődésre.

III.13.2. A tanulók jutalmazásának elvei és formái

Az elismerés fokozata	Elismerésre méltó tevékenység	Ideje	Adományozza
Szaktanári dicséret	Kiemelkedő tantárgyi teljesítményért	A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes lesz rá	A szaktanár
Osztályfőnöki dicséret (írásbeli, szóbeli)	Kiemelkedő közösségi, tanulmányi munkáért	A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes lesz rá	Az osztályfőnök
Igazgatói dicséret	Kimagasló tanulmányi, gyakorlati, kulturális és sporteredményért	A tanév folyamán, amikor a tanuló érdemes lesz rá	Az osztályfőnök és a szaktanár javaslatára az igazgató
Jutalomkönyv	Kimagasló tanulmányi, gyakorlati, kulturális és sporteredményért	A tanév végén	A szaktanárok vagy az osztályfőnök javaslatára az igazgató
Oklevél	Kiemelkedő tanulmányi, gyakorlati eredményért	A tanév végén	Az osztályfőnök, a szaktanár javaslatára az igazgató

III.13.3. A fegyelmező intézkedések

Szaktanári figyelmeztetés (szóbeli, írásbeli)	A tantárgyi követelmények nem teljesítése, a felszerelés, a házi feladat többszöri hiánya, az órákon előforduló fegyelmezetlenség miatt.
Osztályfőnöki figyelmeztetés (szóbeli, írásbeli)	A tanuló tanulmányi és magatartásbeli kötelezettsége, a házirend enyhébb megsértése, igazolatlan mulasztás miatt.
Osztályfőnöki intés (szóbeli, írásbeli)	A tanuló tanulmányi és magatartásbeli kötelezettsége, a házirend többszöri enyhébb megsértése, igazolatlan mulasztás miatt.
Igazgatói figyelmeztetés (szóbeli, írásbeli)	Az iskolai házirend gyakori megsértése, igazolatlan mulasztás, szándékos, kisebb értékű károkozás, fegyelmezetlenség miatt.

Igazgatói intézés (írásbeli)	Az iskolai házirend súlyos megsértése, szándékos károkozás, igazolatlan mulasztás, súlyos fegyelmezetlenség miatt.
Fegyelmi határozat (írásbeli)	Az iskolai házirend súlyos megsértése, szándékos károkozás, igazolatlan mulasztás, súlyos fegyelmezetlenség miatt.

Az elmarasztalás fokozatainak megállapítása az osztályfőnök feladata, s ez az osztályban tanító szaktanárok véleményének figyelembevételével történik.

Az osztályfőnöki, illetve magasabb szintű elmarasztalás ellenőrzőbe történő bejegyzése az osztályfőnök feladata.

Valamennyi fegyelmező intézkedést a szülővel tudatni kell.

III.14. A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek

A nevelőtestület által szükségesnek tartott további elvek 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (1) bp)

A társadalmi bűnmegelőzéssel, az áldozattá válással, az erőszakmentes konfliktuskezeléssel összefüggő ismeretek

Célja: Az egyéni és társadalmi létet veszélyeztető tényezők felismerése, az egyén felelőssége a vészhelyzetek kialakulásában, kialakításában.

Tartalmi elemei:

- Bűnmegelőzés
- Drogfogyasztás
- Biztonságos internethasználat
- Alkoholfogyasztás
- Dohányzás
- Megelőzés, beavatkozás, értékelés
- Alapvető törvényi szabályok

Színterei:

Az egyes tantárgyak óráin *kémia, biológia, természetismeret:* hallucinogén anyagok összetevői, alkotói, a gyógyszerek és a mérgek hatása az emberi szervezetre, az alkohol szerepe, a drogok hatása az emberi szervezetre *fizika:* robbanószerkezetek és robbanóanyagok általános ismérvei *történelem:* rendfenntartó szervek fejlődése az évszázadok során *magyar:* magyar és nemzetközi klasszikus krimiírók néhány művének megismertetése *osztályfőnöki:* beszélgetések a témáról

Külső előadók hívása.

III.15. Iskolaváltás, különbözeti vizsga

20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (3) Az iskola pedagógiai programja - a szakképzést folytató intézmények kivételével - meghatározza az iskolaváltás, valamint a tanuló átvételének szabályait, szükség esetén különbözeti vizsgával, egyéni segítségnyújtással, türelmi idő biztosításával vagy évfolyamisméltéssel.

III.15.1. Az első osztályba történő beíratás

Az iskola első évfolyamára lépés a beiratkozás, a szükséges formai feltételein túl, a körzetéből köteles minden tanköteles, iskolaérett gyermeket fogadni. A beiskolázással kapcsolatos iskolaérettségi vizsgálatot a nevelési tanácsadó végzi.

A tanulók felvételének elvei:

Minden körzeten belüli iskolaérett gyermeknek azonos esélyeket adunk, azonos feltételeket biztosítunk.

Kínálatot adunk a szülőknek óvodai szülői értekezleten, valamint a nyílt napokon, ahol bemutatkoznak a leendő első osztályos tanítók. A szülők tájékoztatására nyomtatott iskolai szórólapon ismertetjük a legfontosabb tudnivalókat. A szülő szabad iskolaválasztási jogát tiszteletben tartjuk, sőt bővítjük a felkínált programok közötti választás lehetőségével.

Az első évfolyamba történő beiratkozáskor szükséges dokumentumok:

- a gyermek születési anyakönyvi kivonata, személyi azonosítója, lakcímkártyája
- a szülő személyi igazolványa, lakcímkártyája
- a gyermek felvételét javasló óvodai szakvélemény
- a nevelési tanácsadó felvételt javasló szakvélemény
- szükség esetén a szakértői bizottság véleménye

A körzeten kívüli felvételtől a „szabad hely” terhére az iskola igazgatója dönt, előnyben részesítve a HHH-s tanulókat.

III.15.2. Felsőbb évfolyamra beiratkozás feltétele

A felsőbb évfolyamra érkezők beíratását (fogadását) az iskola igazgatója vagy igazgatóhelyettese végzi. A szülő kérésének, a tanuló előző tanulmányi eredményeinek, valamint magatartás és szorgalom jegyeinek, az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az igazgató dönt a tanuló felvételéről. Ha körzeten kívüli tanuló jelentkezik, az igazgató döntése előtt kikéri az igazgatóhelyettes, az érintett alsós, felsős osztályfőnökök véleményét.

Az iskolába átvett tanulókat a korábbi iskolájukban megkezdett évfolyamra soroljuk be. A továbbhaladásukról a tanév végén nyújtott teljesítményük alapján döntünk.

A tantárgyi haladás különbözőségéből eredő hiányosságok pótlásához segítséget nyújtunk.

A NAT követelmények teljesítése érdekében szükség szerint felzárkóztató foglalkozásokban részesítjük a más iskolából érkező tanulókat.

Amennyiben a szakértői bizottság javaslatára magántanulói státuszba kerül egy tanuló, biztosítjuk a gyermek osztályozó vizsgájának megszervezését, lehetőség szerinti felkészítését.

III.15.3. A felvételi eljárás különös szabályai

Intézményünkben nincs felvételi eljárás.

III.15.4. Különbözeti vizsga

Iskolaváltoztatás vagy külföldi tanulmányok magyarországi folytatása feltételeként írhatja elő az iskola igazgatója a különbözeti vizsga letételét. Abból a tantárgyból vagy tantárgyrészből kell

különbözeti vizsgát tennie a tanulónak, amelyet az iskola a megkezdni tervezett évfolyamtól alacsonyabb évfolyamon tanított, s amely tantárgy, tananyag ismerete feltétele a sikeres továbbhaladásnak, a magasabb évfolyamra lépésnek.

III.16 Az iskola által alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek

Az iskola által alkalmazott sajátos pedagógiai módszerek (pl. KIP), beleértve a projektoktatást is 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (4)

III.16.1. KIP-módszer

Iskolánk évente legalább két alkalommal, tantárgyanként alkalmazza a Komplex Instrukciós Program módszereit, ezzel is segítve a hátrányok leküzdését, erősítve az esélyegyenlőséget és változatos módszertani kultúrát.

III.16.2. Témahetek

Vállalkozói témahét (1-8. évfolyam):

A családok felelős gazdálkodása nélkül a nemzetgazdaság, az ország sem gyarapodhat, ezért rendkívül fontos, hogy a felnövekvő generáció felkészült legyen saját háztartásának racionális vezetésére. Éppen ezért a tantárgy egyik fő célja a diákok tudatos, felelős családi gazdálkodási készségének támogatása. Ennek keretében meg kell ismertetni az egyéni pénzügyi tervezés alapjait, meg kell alapozni az ésszerű és a fenntarthatóságot is figyelembe vevő vásárlási döntéseket és a megtakarítási és hitelfelvételi döntéseket segítő képességeket. A tantárgy tanítása ki kell hogy alakítsa az önmagáért, jövőjéért felelősséggel tartozó, öngondoskodó magatartást és a mások problémái felé nyitott, támogató hozzáállást.

Fontos célja a tantárgynak, hogy a diák már gyerekstátuszban is ne csak fogyasztó, hanem a családi gazdálkodást értő résztvevője legyen a család közösségének, legyen képes saját zsebpénzét ésszerűen beosztani, felhasználni. Ismerjen meg családi költségvetési sémákat (háztartási naplókat), a költségvetésben legyen képes összegyűjteni a felmerülő kiadásokat, bevételeket, tudjon következtetni a megtakarítási, hiteltörlesztési lehetőségekre, ez alapján váljon képessé a hitelfelvételről való felelős döntésre. Váljon a diákok számára egyértelművé, hogy szoros kapcsolat van a családok rövid és hosszú távú pénzügyi döntései között.

A tantárgy fejlessze a gazdasági, pénzügyi természetű problémák alternatív megoldási lehetőségeinek tudatosítását. Ismerjen kockázatokat, bizonytalanságokat egy család jövőjében, és ismerjen segítő megoldásokat, válaszokat a felmerülő problémákra.

Meg kell értetni, hogy az egyéni sikerek és a közösség, az ország egészének eredményessége hosszú távon összefüggnek, elválaszthatatlanok.

A nemzetgazdaság működésének bemutatásával ismerje meg a diák annak a piacgazdaságnak, országnak a működését, amiben élünk, értse meg azokat a lehetőségeket és korlátokat, amiket a piacgazdaság nyújt az egyén számára. Értse meg, miért fontos részt venni a termelésben, miért fontos a lelkiismeretes, tervezetten, szervezeten végzett munka, az igazságos elosztás, gondoskodás a gyerekekről, az idősekről, és mi a jelentősége a szolidaritásnak. Értse és ismerje, mi a jólét és a jólét fogalma, tartalma, különbsége, kapcsolata.

Ismerje fel a szükségletek és korlátok kapcsolatát mind az egyén, mind az országok szintjén.

Értse meg a növekedés fogalmát, feltételeit és korlátait, valamint a hosszú távú felelős gondolkodás, a fenntarthatóság biztosítékait. Értse meg, hogy a túlfogyasztás, az erőforrások túlzott kimerülése milyen hatással van az ország és a saját jövőjére, és mit tehet ő ennek elkerülése érdekében.

Ismerje a piacgazdaság működését, értse a termelés és a fogyasztás, a kereslet-kínálat közötti összefüggéseket. Tudja, hogy mi a verseny, hogyan működnek együtt és miként versenyeznek a gazdaság szereplői. Tanulja meg, hogy lehetséges etikus verseny a gazdasági szférában is.

Lássa át a pénz szerepét a hazai és nemzetközi gazdaságban. Ismerje meg a gazdaság kulcsszereplőit és a kapcsolatrendszerüket bemutató modellt.

A tantárgy célja, hogy a diák lássa át a külkereskedelem jelentőségét egy olyan külkereskedelemre nyitott országban, mint hazánk, legyen tájékozott Magyarország export- és importcikkeiről.

Értse meg, hogy a piacgazdaságban miért van szükség államra, mi az állam funkciója, és melyek azok a feladatok, amelyeket a piacgazdaság önmagában nem vagy nem kielégítően szabályoz. Ismerje az állami feladatok ellátásához szükséges fontosabb forrásokat, illetve hogy mire költi az állam a befolyt összegeket. Értse meg, miért fontos az adómorál javítása, a korrupció visszaszorítása. Legyen tisztában az államadósság fogalmával és következményeivel.

A tantárgy gazdasági oldalról alapozza meg az egyéni felelősségvállalást, az aktív állampolgári magatartást.

Módszertanilag sok konkrét eset, adatgyűjtés feldolgozásával jutnak a diákok új ismerethez, döntési helyzetbe, ok-okozati összefüggés felismeréséhez. Ezáltal gondolkodási képességük fejlődik, valamint tudatosul bennük, hogy környezetükben számtalan dolognak van gazdasági, pénzügyi vonatkozása. A csoportban, esetjátékokban végzett feladatokkal, vitákkal fejlődik kommunikációs készségük, érvelési technikájuk, és e sajátos terület szakmai szókincsével is gyarapodnak.

A tantárgy hozzájárul a diákok önismeretének gazdagításához.

A családi gazdálkodást bemutató tananyagrészt feldolgozását végigkíséri egy tanulságokat tudatosító módszer, a Tippetgyűjtés, amely erősíti a megbeszélte, legfontosabb „tilalomfák” és „ajánlások” megjegyzését.

Az életkori sajátosságokat figyelembe véve egyes részek feldolgozhatóak a diákokkal együtt alkotott „Gazdálkodj tudatosan” társasjátékban, amellyel a gyerekek kreativitása, azonosulása is érvényesülhet.

A Gazdasági és pénzügyi kultúra tantárgy első része a családok gazdálkodásával foglalkozik. A témával összefüggésben a diákoknak lehetnek tapasztalatai, amelyeket megfontoltan kell bevonni a tananyag feldolgozása során. A gyerekek mindennapjaikban megélik a társadalmi különbségeket, osztályon belül is jelentős szóródás lehet a családok anyagi lehetőségei között. Éppen ezért körültekintően kell eljárni az egyes témák feldolgozásakor. Ne kérjünk az egyes családok gazdálkodásáról adatot, célszerű az általános szinten megragadni a családi költségvetés bevételi és kiadási oldalát. A háztartásstatisztika adatai segítenek az eltérő jövedelmi viszonyok között élők eltérő fogyasztásáról, megtakarítási lehetőségeiről beszélni.

Fontos hangsúlyozni, hogy az anyagi különbségek nem emberi és értékbeli különbségek. A gyerekek még elsősorban fogyasztói és nem előállítói a javaknak. Iskolai munkájuk, közösségi magatartásuk, feladatokban való részvételük mutatja meg és fejleszti képességeiket, értékeiket.

Egészségkép (1-4. évfolyam):

Iskolánk eddig is nagy hangsúlyt fektetett az egészséges életmód, a tiszta környezet, a környezetvédelem kérdéseire.

Pedagógiai programunkban rögzített céljainkat és feladatainkat a következő mondattal lehet kifejezni: Személyiségfejlesztéssel, ismeretátadással, gondolkodó, egészséges tanulók nevelése.

Alapértékeink között szerepel a:

- gyermekközpontúság,
- tudatos életvitel,
- harmonikus személyiségfejlesztés

Nevelési koncepciónk között szerepel:

- a környezethez jól alkalmazkodni tudó állampolgárok nevelése szükséges
- a környezettudatos életvitelre nevelés - ismerjék az emberi tevékenységek okozta környezetkárosító folyamatokat és azok megelőzésének és megszüntetésének lehetőségeit
- az egészséges életmódra nevelés(megfelelő testi, lelki, szociális nevelés)
- a káros szenvedélyek kialakulásának megelőzése
- a tanulók alakítsák ki azt a tudatot, hogy a sportolásnak fontos szerepe van az egészséges életmódban

Az iskolánkban folyó nevelő-oktató munka pedagógiai eljárásai közül kiemelendő:

- a kooperatív-interaktív tanulási technikák és tanulás szervezési módok alkalmazása, és az együttműködési szabályok kialakítása
- a kreativitás fejlesztése
- a mozgásigény kielégítése, mozgáskultúra, mozgáskoordináció, ritmusérzék fejlesztése
- az együttműködés értékének tudatosítása a társas kapcsolatokban, a csoportban
- az ismeretek tapasztalati megalapozása
- a tanulók érdeklődésének felkeltése, igény kialakítása az egészséges életmódra
- a mindennapi életvitellel összefüggő, praktikus ismeretek nyújtása a szocializációs folyamatokat segíti elő

A nevelési módszerek különböző formái közül kiemelten kezeljük a szociális technikákat, melyeket a tanulók a felnőttektől sajátítanak el, kezdetben a családban, majd az iskolai közösségben, ezért nagyon fontos, hogy a diákok milyen mintát kapnak otthon és az iskolában.

Személyiségfejlesztéssel kapcsolatos feladataink:

- megalapozzuk a tanulók harmonikus testi-lelki fejlődését
- megalapozzuk a szociális kompetencia, a pozitív szociális szokások és a szociális hajlamok kialakulását
- az egészséges és kultúrált életmódra nevelés a személyes kompetencia fejlesztését, eredményességének és igényességének növelését jelenti

Az egészséges életmód napjaink felgyorsult világában egyre inkább égető kérdéssé vált. A helytelen táplálkozás és mozgásszegény életmód a médiában is számtalanszor hangoztatott probléma, amivel kell, hogy foglalkozzunk, nem hunyhatunk szemet fölötte. Ez a gyerekekre jelent egyre nagyobb veszélyt, hisz az ilyen életvitel később nagyon sok egészségügyi gondhoz, társadalmi illetve szociális problémához, vagy legrosszabb esetben is tragédiához vezethet.

Mindezen fentebb említett okok miatt fontos célkitűzésünknek tartjuk, hogy a jövő nemzedékét megismertessük az egészséges életmód néhány alapelveivel, amely mindenki által gyakorolható és könnyen megvalósítható a családban.

Ezt a célt szolgálja témahetünk – az Egészség hét. Feltett szándékunk, hogy a gyerekek megismerjék és felismerjék mind elméletben, mind pedig gyakorlatban ennek a fontosságát, és tegyenek is azért, hogy egészségesek és energikusak legyenek.

Egészség hét – témahét célja, várható eredményei

Iskolánk egészségnevelési programjának távlati célja:

- ✓ A gyermekek képessé váljanak egészséges testi-lelki, szociális harmóniát megteremtő életvitel kialakítására.
- ✓ Felkészüljenek a környezet egészséget veszélyeztető hatásainak kivédésére.
- ✓ Tudjanak nemet mondani az egészségkárosító anyagok kínálatára.

Az egészség hét várható eredményei

- ✓ Támogató környezet kialakítása, mely fokozatosan engedi a gyerekeket autonómmá válni azzal, hogy erősíti önértékelésüket és egészséges életmódjukat támogatja;
- ✓ Pozitív interakciók kortársaik, referens személyek vonatkozásában;

- ✓ A gyerekek nemcsak elviekben ismerik az egészséges életmód alapjait, de gyakorolják is azt;
- ✓ Csoporttapasztalatok szerzése, melyekkel a gyerekek kölcsönösen megtapasztalják az egymás magatartásában lévő különbözőségeket;
- ✓ Együttműködés az iskola - iskolaorvos, iskola – iskolavédőnő, iskola – helyi sportszervezetek között, amelybe a fiatalokat is bevonják
- ✓ Belső igény kialakítása, hogy a gyerekek önmaguk is tervezzék programjaikat, tudatosan alakítsák ki életstratégiájukat.
- ✓ Az érdeklődés felkeltése az egészség iránt, ismeretek bővítése az életkori sajátosságoknak megfelelően
- ✓ Az egészséges életrendnek , a higiéniai szokásoknak a megalkotása, a szervezet edzettségének lehetőségei: helyes napirend, sport, pihenés.
- ✓ Helyes étkezési szokások kialakítása.

Környezetvédelmi témahét (5-8. évfolyam)

A természet szépségeinek, értékeinek megláttatása, az értük való munkálkodás alapozza a gyerekek természet iránti vonzódását és azt szerető, tisztelő, értékeit megbecsülő, óvó, védő emberré válását.

Mindazt az értéket és szépséget, amit évmilliókon át a természet ránk hagyott, feladatunk megőrizni, védeni. Eközben kötelességünk fejlődni, az életünket jobbá tenni, a gazdálkodásunkat, a környezetünk védelmét és a másokért érzett felelősségünket egyszerre megvalósítani. Ez a fenntartható fejlődés.

Ezt azonban magunknak is, nap, mint nap tanulnunk kell, és annak érdekében, hogy a jövőben is így legyen, meg kell tanítanunk erre a gyermekeinket is. Minél előbb, annál jobb és annál eredményesebb. A környezetükhöz fűződő viszonyuk attól függ, hogy a nevelés során a megismerési folyamatban:

- ✓ kapnak –e tudatos támogatást a tapasztalatok megismerésére,
- ✓ nyújtanak –e számukra élményekre támaszkodó új, természeti és társadalmi ismereteket,
- ✓ tudják-e az elsajátítottakat alkalmazható mélyíteni, rendszerezni.

Projekt célja:

Váljon természetes igénnyé a gyermekekben környezet védelme.

A gyermekek életkoruknak megfelelően minél több tapasztalatot szerezzenek az őket körülvevő természeti környezetből.

A környezeti kultúra és gondolkodás, természetszeretet kialakítása.

Környezettudatos magatartás alakítása.

A természetjárás szabályainak alakítása (csak azt gyűjtsünk, amit a természet elenged, csendben, halkán, járjunk, beszélgessünk).

Az emberek és az állatok közötti kapcsolat és kölcsönhatás megismertetése, az állatokhoz fűződő pozitív érzelmi viszonyulásuk alakítása.

Növények iránti felelősség erősítése a mindennapi gondozás során.

Szociális képességek fejlesztése a természettudományos ismeretek megalapozásával.

III.17. Az írásbeli beszámoltatások korlátai, a tanulók tudásának értékelésében betöltött szerepe, súlya

Az írásbeli beszámoltatások formái

Külső mérés-értékelés

- A külső, standardizált méréseket kötelezően elrendelheti az oktatásért felelős miniszter, de egyéb reprezentatív mérésekbe is bekapcsolódunk, mivel a mérések révén visszajelzéseket szerzünk, hogy tanulóink tudása, képességei milyen szinten állnak az adott populáció átlagtudásához képest.
- A mérések összetett eredményeit és szakértői feldolgozását a munkaközösségek elemzik, és felhasználják a fejlesztés irányának meghatározásában.

Belső mérés-értékelés

Tantárgyi mérés:

- beadandó, nagyobb elmélyülést igénylő házi dolgozat
- röpdolgozat (bejelentés nélkül)
- dolgozat (előző órán bejelentett, kisebb anyagrészből)
- témazáró dolgozat (legalább egy héttel korábban bejelentett, összefoglalással előkészített, teljes témakört felölelő)
- szövegértési teszt
- kísérettségi, próbaérettségi

Az írásbeli beszámoltatás korlátai

- a belső mérések és a témazáró dolgozatok a törzsanyagra, illetve a különböző képességek vizsgálatára épülnek
- a dolgozatírásról a tanulókat előzetesen tájékoztatjuk, kivéve, ha az a napi tananyag írásbeli számonkérésére épül
- a témazáró dolgozatok időpontját egyeztetjük a tanulókkal
- egy napon lehetőleg nem íratunk két tantárgynál több tárgyból témazáró dolgozatot
- az év eleji szintfelmérés érdemjegye csak akkor számít bele a félévi osztályzatba, ha a mérést ismétlés előzte meg, illetve ha a tanuló maga kéri
- a bizonyítottan részképeség-hiányos, illetve írásképtelenséget okozó fogyatékkal élő diákoknál az írásbeli számonkérésnél figyelembe vesszük a nevelési tanácsadó javaslatát, az igazgató határozatát
- a diagnosztikus célú és a külső méréseket legfeljebb a tanulók tájékoztatása céljából osztályozzuk.

Funkciói

- folyamatos munkára készíti a tanulókat,
- folyamatos visszajelzést ad a tanárnak az egyes tanulók, illetve az egész csoport (osztály) adott anyagrészből elért tudásszintjéről,
- a tanulók reális önértékelésének, következőképpen a reális pályaválasztáshoz vezető út megtalálásának eszköze.

Elvek

- A félévi és tanév végi minősítés nem alakítható ki csak írásbeli számonkérés alapján született érdemjegyekből azokból a tantárgyakból, amelyek alkalmasak a szóbeli kifejezőkészség fejlesztésére, amelyekből későbbi tanulmányaik során a tanulók szóbeli vizsgát kötelesek tenni (illetve tehetnek).
- Az írásbeli munkák ellenőrzése és a tapasztalatok visszajelzése során különös figyelmet fordítunk arra, hogy a diákokat megtanítsuk jegyzetelni.

- Az írásbeli kifejezőkészség fejlesztésébe beleértendő az is, hogy megtaníttuk a diákokat az információhordozók használatára. (Pl. szövegszerkesztés, az internet használata levelezésre, forrásgyűjtésre).

III.18. az otthoni felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei és korlátai

Az otthoni, tanulószobai felkészüléshez előírt írásbeli és szóbeli feladatok meghatározásának elvei, korlátai. 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (5) b)

A számonkérési, értékelési formák (szóbeli, írásbeli) helyes aránya a pedagógia örök dilemmája. A képesség- és készségfejlesztés követelménye a két forma egyenlő arányát kívánná, törekszünk erre, különös tekintettel arra, hogy az érettségig van írásbeli és szóbeli számonkérés is.

A szaktanárok szakmai kompetenciájába tartozik eldönteni, hogy milyen mennyiségű és minőségű írásbeli és szóbeli feladatot adnak az otthoni felkészüléshez, de szem előtt kell tartaniuk, hogy a diákokat nem terhelhetik túl, ill. az egyenletes terhelés elvét kell érvényesíteni.

Iskolánkban a házi feladatok meghatározásával kapcsolatosan az alábbi szabályok érvényesülnek:

- a házi feladatok legfontosabb funkciója a tanórán feldolgozott tananyaghoz kapcsolódó gyakorlás (képesség- és készségfejlesztés), valamint a tananyaghoz kapcsolódó ismeretek megszilárdítása;
- a házi feladat a tantervi követelményekhez igazodik, eredményessége visszajelzést ad a tanuló és a pedagógus számára a tananyagban való továbbhaladás lehetőségéről, illetve korlátairól;
- a házi feladat a tantárgy jellegétől függően írásbeli és/vagy szóbeli, esetenként szorgalmi többletfeladat vagy gyűjtőmunka;
- az otthonra feladott írásbeli feladatok rendszeres ellenőrzése szükséges;
- a tanulók érdeklődésében, felkészültségében megmutatkozó egyéni különbségekhez való alkalmazkodás, differenciálás a házi feladat kijelölésében is érvényesül;
- a tanulókat (versenyre készülők, a tantárgy iránt aktívan érdeklődők) egyéni választásuk, kérésük alapján szorgalmi feladattal segíthetjük, számukra szorgalmi feladatot javasolhatunk;
- a házi olvasmányokat az előző tanév végén vagy a tanév elején kell kiadni.

A tanulók terhelése hétvégén és szünetekben

Alapelv: egyénre szabott, választási lehetőséget felajánló, a napi felkészülési időtartamot meg nem haladó feladatot kapnak a gyerekek. A tehetséges, érdeklődő tanulókat szorgalmi feladatokkal, kutatómunka kijelölésével motiváljuk, segítjük.

Elvárások a szünetekre adott feladatokra vonatkozóan: önálló ismeretszerzésre ösztönözzenek, adjanak lehetőséget a megszerzett tudás alkalmazására.

Az otthon megoldott írásbeli feladatokat a pedagógia elvei szerint ellenőrizni, értékelni kell.

III.19. Az év végi és a minősítő érdemjegyek kialakításának általános szabályai

A tanuló magasabb évfolyamra lépésének feltételei 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 7.§ (5) c)

Az egyes tanulók év végi osztályzatát a nevelőtestület az osztályozó értekezleten áttekinti, és a pedagógus, illetve az osztályfőnök által megállapított osztályzatok alapján dönt a tanuló magasabb évfolyamba lépéséről. Abban az esetben, ha az év végi osztályzat a tanuló hátrányára lényegesen eltér a tanítási év közben adott érdemjegyek átlagától, a nevelőtestület felhívja az érdekelt pedagógus figyelmét, hogy adjon tájékoztatást ennek okáról, és indokolt esetben változtassa meg döntését. Ha a pedagógus nem változtatja meg döntését, és a nevelőtestület ennek indokaival nem ért egyet, az osztályzatot az évközi érdemjegyek alapján a tanuló javára módosíthatja.

Az iskola magasabb évfolyamába lépés feltételei

- A tanuló az iskola magasabb évfolyamába akkor lép, ha az előírt tanulmányi követelményeinek legalább elégséges minősítéssel eleget tett.
- Ha a tanuló a tanév végén elégtelen osztályzatot kapott, javítóvizsgát tehet. A 2012/2013. tanévtől javítóvizsgát tehet az a tanuló, aki a tanév végén legfeljebb 3 tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott.
- Ha a tanulónak az adott tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása a tantárgy éves óraszámának elméleti tárgyak esetén 30%-át és nincs elegendő érdemjegye a záráshoz, a továbbhaladáshoz osztályozó vizsgát köteles tenni.

Ha a tanuló teljesítménye a tanítási év végén nem minősíthető, tanulmányait évfolyamisméltléssel folytathatja. Ha a tanuló mulasztásainak száma már az első félév végére meghaladja a meghatározott mértéket, és emiatt teljesítménye érdemjeggyel nem volt minősíthető, félévkor osztályozóvizsgát kell tennie.

III.20. Sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése

A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai nevelése és oktatása esetén a fogyatékoság típusához és fokához igazodó fejlesztő program 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 11.§ (1) b)

Iskolánkban a tanulók egyénre szabott vagy kiscsoportos formában kapnak fejlesztést a tanításon kívüli órákon (korrepetálás, felzárkóztatás), ahol a szaktanárok igyekeznek segítséget nyújtani tanulási nehézségeikben.

Az egyéni képességek minél jobb kibontakoztatását, a gyengébben teljesítők felzárkóztatását az egyes szaktárgyakhoz kapcsolódó tanórán kívüli felzárkóztató foglalkozások segítik az Sajátos nevelési igényű gyerekek nevelésének-oktatásának pedagógiai programja alapján *(I. sz. melléklet)*.

Tevékenységi területek, lehetőségek:

- Az alapkészségek mindennapos fejlesztése.
- Rugalmas, a tanulók szintjéhez igazodó követelményrendszerrel, a tananyag feldolgozásának speciális módszereivel, a tananyag szükség szerinti átrendezésével biztosítani a tantervi minimum teljesítését.
- Speciálisan kiscsoportos vagy egyéni felzárkóztató foglalkozások szervezése.
- Folyamatos korrekció, ellenőrzés, értékelés, önértékelés.

Tevékenységi formák:

Tanórán belül törekszünk az egyéni képességekhez igazodó munkaformák, egyéni fejlesztés, értékelés, csoportos fejlesztés, tanórai differenciálás, kooperatív munkaformák alkalmazására.

IV. Záradékok

A pedagógiai program módosításának ideje

Az intézmény **2024. szeptember 1. napjától** szervezi meg nevelő és oktató munkáját e pedagógia program alapján.

A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelőtestület folyamatosan vizsgálja.

A nevelők szakmai munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a pedagógia programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

A pedagógiai program módosítása

1. A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az intézmény igazgatója;
- a nevelőtestület bármely tagja;
- a nevelők szakmai munkaközösségei;
- a szülői munkaközösség;
- az iskola fenntartója.

A nevelési pedagógiai program módosítását az igazgató készíti el a nevelőtestület közreműködésével, és az a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

A pedagógiai program nyilvánosságra hozatala

1. Az intézmény pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára megtekinthető.

2. A pedagógiai program egy-egy példánya a következő személyeknél, illetve intézményeknél tekinthető meg:

- az intézmény irattárában
- az intézmény igazgatójánál

NYILATKOZAT

A Tarcali Klapka György Általános Iskola igazgatójaként nyilatkozom, hogy a Pedagógiai Program a fenntartóra a módosítást követően többletkötelezettséget tartalmazó rendelkezéseket nem tartalmaz.

Tarcal, 2024. augusztus 30.

Hunkó Emese Klára
igazgató

Mellékletek

Sajátos nevelési igényű tanulók nevelésnek-oktatásának pedagógiai programja

1. Bevezető

A sajátos nevelési igényű – testi, értelmi, valamint a pszichés fejlődés zavarai miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan és súlyosan akadályozott – tanulók iskolai nevelését és oktatását végezve helyi tantervünket az iskolatípusra kiadott – választható – kerettantervek és a köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 47. §, valamint a 32/2012.(X.8.) EMMI rendelet Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvében foglaltak figyelembevételével készítettük el, illetve fogadtuk el.

2. Különleges bánásmódot igénylő tanulók nevelése, oktatása iskolánkban

2.1. Sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási és magatartási nehézséggel küzdő gyermekek ellátása

Hazai és nemzetközi kutatások szerint egyre növekszik a tanulási nehézséggel, tanulási zavarral és magatartászavarral küzdő gyermekek száma. Nem véletlen, hogy a tanulási nehézségek, tanulási zavarok és a magatartásban jelentkező problémák jelenségek egyre inkább a figyelem középpontjába kerültek napjainkban.

Gyakran előfordul, hogy csak az iskolában derül ki, hogy a gyermek nem tud elvárható módon teljesíteni. Korrepetálásra jár, ami általában igen csekély eredményt hoz, és az iskolai munkában egyre nagyobb lesz a lemaradása.

A specifikus tanulási zavarokkal küzdő gyermekeknél az íráshoz, olvasáshoz, számoláshoz szükséges alapvető készségek nem alakultak ki, ezért a korrepetálás csak a részképességek fejlesztése után lehet igazán eredményes.

A fejlesztés az iskola első két osztályában már sokkal célzottabb kell, hogy legyen, és kifejezetten az írás, olvasás, számolás előkészítését célozza.

Ha egy gyermek a tanulás, vagy a magatartás terén zavarokat mutat, az iskola a szülő beleegyezésével kérheti a kistérségünkben működő pedagógiai szakszolgálat vizsgálatát a probléma feltárásának céljából.

Súlyosabb probléma gyanúja esetén a B.A.Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tokaji Tagintézménye további vizsgálat elvégzésére a B. A. Z. Vármegyei Tanulási Képességeket Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottságnál.

A vizsgálatok a szülő kérésére, illetve egyetértésével és jelenlétében történik.

A diagnosztizálás és kontrollvizsgálat elvégzésének szintjei:

- B.A.Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tokaji Tagintézménye
- B-A-Z Vármegyei Szakértői Bizottság, Miskolc
- Mozgásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ, Budapest

2.2. Iskolánkban az SNI és BTMN-es tanulók a következő ellátási formában részesülnek:

- rehabilitációs-habilitációs foglalkozások gyógypedagógus által végezhető
- fejlesztő foglalkozások a Nevelési Tanácsadó ellenőrzésében, fejlesztő pedagógus végzi.

A Köznevelési törvény megfogalmazza az egyéni különbségekre alapozott nevelés kialakításának szükségességét, melyben az oktatás igazodik a gyerekekhez, mindenki számára biztosítva a saját, komplex személyiség-struktúrájának leginkább megfelelő fejlesztés lehetőségét.

3. A fejlesztésben résztvevő gyermekeket érintő legfontosabb aktuális jogszabályok

A sajátos nevelési igényű gyermekeknek, tanulóknak joga, hogy különleges gondozás keretében állapotának megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljön attól kezdődően, hogy igényjogosultságát megállapították.

4. A problémák szintjei szerinti osztályozás

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló:

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi, értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló:

Az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.

5. A sajátos nevelési igényen belül leggyakrabban használt diagnózisok:

5.1. Általános és specifikus tanulási zavarok /részképeesség zavarok/

Tünetei: Olvasás-, írászavarok
Aritmetikai készségek zavara
Iskolai készségek kevert zavara
Nem meghatározott zavar
Kevert specifikus fejlődési zavarok

5.2. Az aktivitás szabályozás és a figyelem zavarai

Tünetei: Figyelemzavar
Fokozott arousal
Impulzivitás
Szociális készségek éretlensége

5.3. Értelmi fogyatékoság

Enyhe értelmi fogyatékos

A diagnózis megállapításához esetenként folyamatos figyelemmel kísérés történik

5.4. Autizmus

5.5. Mozgáskorlátozottság

5.6. Tanulási akadályozottság

Ide sorolhatók az enyhe értelmi fogyatékosok, valamint a nehezen tanuló gyerekek egy csoportja is.

Tünetei:

- generalizált teljesítményzavar: kognitív funkciók, beszéd lassú fejlődése, figyelemösszpontosítás, a szociális tanulás nehézségei.

Okok:

-kisebb mértékű központi idegrendszeri sérülés

-tartósan hátrányos szociális környezet.

A különleges gondozás feltétele, hogy az intézmény rendelkezzen azokkal a személyi és tárgyi feltételekkel, amelyek a sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló egészségügyi és pedagógiai célú habilitációs és rehabilitációs ellátásához szükséges.

Szakértői vizsgálat a szülő kérésére, illetve egyetértésével és jelenlétében történik.

A diagnosztizálás és kontrollvizsgálat elvégése a

- B-A-Z megyei Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság

- Mozgásvizsgáló Országos Szakértői és Rehabilitációs Bizottság és Gyógypedagógiai Szolgáltató Központ

-Nevelési Tanácsadó feladata.

6. Dokumentáció

A tanulási nehézséggel küzdő és a sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztése, habilitációja-rehabilitációja egyéni fejlesztési terv alapján történik. A nevelési tanácsadó szakvéleményében, vagy a szakértői véleményben foglaltak, és a meghatározott fejlesztési irányoknak megfelelőek szerint.

Az egyéni fejlesztési terv összeállítása az alábbiak szerint történik:

- a gyermek, tanuló személyi adatai
- a fejlesztés gyakorisága
- a fejlesztés időtartama
- a fejlesztés formája
- a kontrollvizsgálat ideje
- a fejlesztés célja, eszközei
- a területekre lebontott foglalkozások fejlesztési anyaga részletesen.

A sajátos nevelési igényű tanulók integrált nevelésben, oktatásban vesznek részt. A szakvéleményben foglaltak alapján gyógypedagógiai terápiában és fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt.

7. Gyógypedagógiai terápiában részesülnek az SNI-tanulók.

- Személyi feltétel adott.
- Gyógypedagógus-logopédus foglalkozik a tanulókkal.
- Tárgyi feltétel adott.
- Önálló foglalkoztató teremmel, terápiás eszközökkel.
- Foglalkozások gyakorisága: a heti kötelező óraszám 15 %-a /heti három alkalom/.
- Foglalkozás módja: egyéni és kiscsoportos.

8. Fejlesztő foglalkozásokon vesznek részt a BTM-es tanulók.

- Személyi feltétel adott.
- Tanító-fejlesztő pedagógus foglalkozik a tanulókkal.

- Tárgyi feltétel adott.
- Önálló foglalkoztató teremmel, mozgás szobával, fejlesztő eszközökkel.
- Foglalkozások gyakorisága: heti egy, illetve két óraszámában.
- Foglalkozások módja: egyéni és kiscsoportos.

8.1. A fejlesztés alapelvei

Méréssel megállapítania lemaradás helyét, és mértékét

- -pedagógiai megfigyeléseket és tájékozódó méréseket végzünk a tanév elején
- -a B.A.Z. Vármegyei Pedagógiai Szakszolgálat Tokaji Tagintézménye a tanév elején szűrővizsgálatot végez az 1-2. évfolyamokon
- -A mérések eredményeihez igazodó célok meghatározása
- -a komplexitás elvén alapuló fejlesztő program kidolgozása
- -csoportalakítás

8.2. A fejlesztés alapvető szempontjai

Kiindulópontunk a gyermek életkorától függetlenül az a fejlesztési szint, ahol a funkciók még épek, működnek, ezért azokon a területeken jól teljesít. A haladási tempót a fejlődési ütem határozza meg. Ha szükséges, egészen kis lépésekben haladunk. Addig nem lépünk tovább, amíg a gyermek teljesítménye nem megfelelő. Betartjuk a fokozatosság elvét, figyelünk a feladatok egymásra épülésére, hagyunk időt a gyakorlásra, a képességek megszilárdulására. Segíti a képességek megszilárdulását, ha minél több érzéki csatornát vonunk be a fejlesztésbe.

A fejlesztés a komplexitás elvének szellemében történik.

- -nagy- és finommozgás
- -testséma
- -téri orientáció
- -percepció/vizuális, auditív, taktilis/
- -verbális
- -játék.

Fontos a nyugodt, elfogadó légkör. Mindig kiemelten értékeljük a tanuló erőfeszítését, és törekszünk sikerélményhez juttatni.

10. Integrált oktatás az intézményünkben

A nevelésben-oktatásban a sajátos nevelési igényű gyermekek beilleszkedését jelenti a többségi nevelési-oktatási intézményben.

Iskolánkban az integráció teljes, mivel a SNI és BTMN-es tanulók minden idejüket együtt töltik ép társaikkal.

Az integráció során mindennapi gyakorlattá válik a differenciáló pedagógiai módszerek alkalmazása, amikor is gondok esetén a pedagógus változtat a munkáján. A gyógypedagógus pedig partner a megoldáshoz vezető út megtalálásához. A fejlesztő pedagógus a képességek fejlesztésével hozzájárul a BTMN-es tanulók nehézségeinek leküzdéséhez.

Kiemelt hangsúlyt kap a team munka erősödése /gyermek – szülő – pedagógus – fejlesztő pedagógus – gyógypedagógus/.

A vizsgatárgyak követelményei

ALSÓ TAGOZAT

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. osztály

FÉLÉV

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit.

Ismerje a tanult írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő szókinccsel. Írása legyen rendezett, pontos.

Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

ÉV VÉGE

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoritereket.

Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő számú szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

2. osztály

FÉLÉV

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoritereket.

Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő számú szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos.

Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat, szükség szerint idézze fel és alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet szavaiban.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

ÉV VÉGE

A tanuló érthetően beszéljen, legyen tisztában a szóbeli kommunikáció alapvető szabályaival, alkalmazza őket. Értse meg az egyszerű magyarázatokat, utasításokat és társai közléseit. A kérdésekre értelmesen válaszoljon. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a bemutatkozás, a felnőttek és a kortársak megszólításának és köszöntésének udvarias nyelvi formáit. Legyen képes összefüggő mondatok alkotására. Követhetően számoljon be élményeiről, olvasmányai tartalmáról. Szöveghűen mondja el a memoritereket.

Ismerje az írott és nyomtatott betűket, rendelkezzen megfelelő számú szókinccsel. Ismert és begyakorolt szöveget folyamatosságra, pontosságra törekvően olvasson fel. Tanítója segítségével emelje ki az olvasottak lényegét. Írása legyen rendezett, pontos.

Ismerje fel és nevezze meg a tanult nyelvtani fogalmakat, szükség szerint idézze fel és alkalmazza a helyesírási szabályokat a begyakorolt szókészlet szavaiban. Jelölje helyesen a *j* hangot 30–40 begyakorolt szóban. Helyesen válassza el az egyszerű szavakat.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történeti érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén.

3. osztály

FÉLÉV

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani.

Legyen képes szóban 6-8 mondatos összefüggő szövegalkotásra.

A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Ismerje fel a tanult szófajokat Írásbeli munkáik rendezettek, olvashatóak legyenek.

ÉV VÉGE

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el.

A memoritereket szöveghűen mondja el.

Adott vagy választott témáról legalább 8-10 mondatos fogalmazást írásban készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.

Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat. A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek.

Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

4. osztály

FÉLÉV

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el.

A memoritereket szöveghűen mondja el.

Adott vagy választott témáról 8-10 mondatos fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.

Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat.

A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

ÉV VÉGE

A tanuló értelmesen és érthetően fejezze ki a gondolatait. Aktivizálja a szókincsét a szövegalkotó

feladatokban. Használja a mindennapi érintkezésben az udvarias nyelvi fordulatokat. Beszédstílusát igazítsa beszélgető partneréhez.

Kapcsolódjon be a csoportos beszélgetésbe, vitába, történetalkotásba, improvizációba, közös élményekről, tevékenységekről való beszélgetésekbe, értékelésbe. A közös tevékenységeket együttműködő magatartással segítse.

Felkészülés után folyamatosan, érthetően olvasson fel ismert szöveget. Életkorának megfelelő szöveget értsen meg néma olvasás útján. Az olvasottakkal kapcsolatos véleményét értelmesen fogalmazza meg. Ismerjen, alkalmazzon néhány fontos olvasási stratégiát.

Tanulási tevékenységét fokozatosan növekvő időtartamban legyen képes tudatos figyelemmel irányítani. Feladatainak megoldásához szükség szerint vegye igénybe az iskola könyvtárát. A könyvekben, gyermekújságokban a tartalomjegyzék segítségével igazodjon el. Használja az ismert kézikönyveket.

A memoritereket szöveghűen mondja el.

Adott vagy választott témáról 1 oldalas fogalmazást készítsen a tanult fogalmazási ismeretek alkalmazásával.

Az alsó tagozaton tanult anyanyelvi ismeretei rendszerezettek legyenek. Biztonsággal ismerje fel a tanult szófajokat, és nevezze meg azokat szövegben is.

A begyakorolt szókészlet körében helyesen alkalmazza a tanult helyesírási szabályokat. Írásbeli munkái rendezettek, olvashatóak legyenek. Helyesírását önellenőrzéssel vizsgálja felül, szükség esetén javítsa.

Legyen tisztában a tanulás alapvető céljával, ítélőképessége, erkölcsi, esztétikai és történelmi érzéke legyen az életkori sajátosságoknak megfelelően fejlett. Legyen nyitott, motivált az anyanyelvi képességek fejlesztése területén. Az anyanyelvi részképességeinek fejlettsége legyen összhangban, harmonikusan fejlődjön.

MATEMATIKA

1. osztály

FÉLÉV

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás.
- Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.
- Több, kevesebb, ugyanynyi fogalmának helyes használata.
- Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számtan, algebra

A számok írása olvasása (10-es számkör).

- Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok értéke. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.
- Matematikai jelek: +, -, =, <, >, ismerete, használata.
- Összeadás, kivonás szóban.
- Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.
- Páros és páratlan számok megkülönböztetése.
- Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.
- A tanuló figyelme tudatosan irányítható.

Geometria

- Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
- Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.
- Tájékozódási képesség, irányok ismerete.

Közös tevékenységekben, csoportokban képes dolgozni, gondolkodni, társait segíteni, együttműködni.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
- Képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni.

Valószínűség, statisztika

- Kísérletek végzése, eredmények feljegyzése, közös munka végzése.
- Adatokról megállapítások megfogalmazása.
- A véletlen, biztos, lehetetlen fogalma.

ÉV VÉGE

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás.
- Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.
- Több, kevesebb, ugyanynyi fogalmának helyes használata.
- Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számtan, algebra

A számok írása olvasása (20-as számkör).

- Római számok írása, olvasása (I, V, X).
- Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok értéke. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.
- Matematikai jelek: +, -, =, <, >, () ismerete, használata.
- Összeadás, kivonás szóban.
- Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.
- Páros és páratlan számok megkülönböztetése.
- Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.
- A tanuló figyelme tudatosan irányítható.

Geometria

- Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
- A test és a síkidom megkülönböztetése.
- Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.
- Tájékozódási képesség, irányok ismerete.
- A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. Mérőeszközök használata.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.
- Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
- Képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni.

Valószínűség, statisztika

- Kísérletek végzése, eredmények feljegyzése, közös munka végzése.
- Adatokról megállapítások megfogalmazása.
- A véletlen, biztos, lehetetlen fogalma.

2. osztály

FÉLÉV

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás.
- Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.
- Több, kevesebb, ugyanynyi fogalmának helyes használata.
- Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számtan, algebra

A számok írása olvasása (100-as számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma.

- Római számok írása, olvasása (I, V, X, L, C).
- Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok értéke. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.
- Számok képzése, bontása helyi érték szerint.
- Matematikai jelek: +, -, •, :, =, <, >, () ismerete, használata.
- Összeadás, kivonás, szorzás, osztás szóban és írásban.
- A tanult szorzótábla ismerete a százas számkörben.
- Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.
- Páros és páratlan számok megkülönböztetése.
- Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.
- A tanuló figyelme tudatosan irányítható.

Geometria

- Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
- A test és a síkidom megkülönböztetése.
- Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.
- Tájékozódási képesség, irányok ismerete.
- A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. Mérőeszközök használata.
- Közös tevékenységekben, csoportokban képes dolgozni, gondolkodni, társait segíteni, együttműködni.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.
- Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
- Képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni.

Valószínűség, statisztika

- Kísérletek végzése, eredmények feljegyzése, közös munka végzése.
- Adatokról megállapítások megfogalmazása.
- A véletlen, biztos, lehetetlen fogalma.

ÉV VÉGE

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Halmazok összehasonlítása az elemek száma szerint. Halmazalkotás.
- Állítások igazságtartalmának eldöntése. Állítások megfogalmazása.
- Összehasonlítás, azonosítás, megkülönböztetés. Közös tulajdonság felismerése, megnevezése.
- Több, kevesebb, ugyanynyi fogalmának helyes használata.
- Néhány elem sorba rendezése próbálgatással.

Számtan, algebra

- A számok írása olvasása (100-as számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma.
- Római számok írása, olvasása (I, V, X, L, C).
- Számok helye a számegyenesen. Számszomszédok értése. Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása.
- Számok képzése, bontása helyi érték szerint.
- Matematikai jelek: +, -, •, :, =, <, >, () ismerete, használata.
- Összeadás, kivonás, szorzás, osztás szóban és írásban.
- Szorzótábla ismerete a százas számkörben.
- A műveletek sorrendjének ismerete.
- Szöveges feladat értelmezése, megjelenítése rajz segítségével, leírása számokkal.
- Páros és páratlan számok megkülönböztetése.
- Szimbólumok használata matematikai szöveg leírására, az ismeretlen szimbólum kiszámítása.
- A tanuló figyelme tudatosan irányítható.

Geometria

- Vonalak (egyenes, görbe) ismerete.
- A test és a síkidom megkülönböztetése.
- Testek építése szabadon és megadott feltételek szerint.
- Tájékozódási képesség, irányok ismerete.
- A hosszúság, az űrtartalom, a tömeg és az idő mérése. A szabvány mértékegységek: cm, dm, m, cl, dl, l, dkg, kg, perc, óra, nap, hét, hónap, év. Átváltások szomszédos mértékegységek között. Mennyiségek közötti összefüggések felismerése. Mérőeszközök használata.

Közös tevékenységekben, csoportokban képes dolgozni, gondolkodni, társait segíteni, együttműködni.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Növekvő és csökkenő számsorozatok szabályának felismerése, a sorozat folytatása.
- Számpárok közötti kapcsolatok felismerése.
- Képes a változásokat észrevenni, szóban kifejezni.

Valószínűség, statisztika

- Kísérletek végzése, eredmények feljegyzése, közös munka végzése.
- Adatokról megállapítások megfogalmazása.
- A véletlen, biztos, lehetetlen fogalma.

3. osztály

FÉLÉV

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.
- Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.
- Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.
- A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.
- Az összes eset megtalálása (próbálgatással).

Számtan, algebra

- Számok írása, olvasása (1000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 1000-es számkörben.
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 1000-es számkörben.
- Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.
- A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.
- Fejben számolás százas számkörben.

- A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.
- Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.
- Háromjegyű számok összeadása, kivonása írásban
- Műveletek ellenőrzése.
- Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.
- Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.
- A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

ÉV VÉGE

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.
- Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.
- Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.
- A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.
- Az összes eset megtalálása (próbálgatással).

Számтан, algebra

- Számok írása, olvasása (1000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 10 00-es számkörben.
- Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).
- Törtek a mindennapi életben, előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 1000-es számkörben.
- Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.
- A matematika különböző területein az egyszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.
- Fejben számolás száz-as számkörben.
- A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.
- Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.
- Háromjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás egyjegyűvel
- Műveletek ellenőrzése.
- Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.
- Többszörös, osztó, maradék fogalmának ismerete.

Geometria

- Egyenesek kölcsönös helyzetének felismerése: metsző és párhuzamos egyenesek.
- A szabvány mértékegysége cm, dm, m, dl, l, hl, g, dkg, kg, másodperc. Átváltások szomszédos mértékegységek között.
- Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).
- Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.
- A test és a síkidom közötti különbség megértése.
- Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Négyzet, téglalap kerülete.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.
- Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.
- A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

Valószínűség, statisztika

- Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat adatainak értelmezése.
- Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.
- Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.

4. osztály

FÉLÉV

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.
- Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.
- Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.
- A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.
- Az összes eset megtalálása (próbálgatással).

Számtan, algebra

- Számok írása, olvasása (10000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 10000-es számkörben.
- Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 10000-es számkörben.
- Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.
- A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.
- Fejben számolás száz-as számkörben.
- A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.
- Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.
- Négyjegyű számok összeadása, kivonása írásban.
- Műveletek ellenőrzése.
- Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.
- Többszörös, osztó, maradék fogalmának ismerete.

Geometria

- Egyenesek kölcsönös helyzetének felismerése: metsző és párhuzamos egyenesek.
- A szabvány mértékegységek: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc. Átváltások szomszédos mértékegységek között.
- Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).
- Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.
- Kör fogalmának tapasztalati ismerete.
- A test és a síkidom közötti különbség megértése.
- Kocka, téglatest, felismerése, létrehozása, jellemzői.
- Gömb felismerése.
- Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállítása hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.
- Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.
- A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

Valószínűség, statisztika

- Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat adatainak értelmezése.
- Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.
- Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.

Informatikai ismeretek

Együtműködés interaktív tábla használatánál.

ÉV VÉGE

Gondolkodási és megismerési módszerek

- Adott tulajdonságú elemek halmazba rendezése.
- Halmazba tartozó elemek közös tulajdonságainak felismerése, megnevezése.
- Annak eldöntése, hogy egy elem beletartozik-e egy adott halmazba.
- A változás értelmezése egyszerű matematikai tartalmú szövegben.
- Az összes eset megtalálása (próbálgatással).

Számтан, algebra

- Számok írása, olvasása (10000-es számkör). Helyi érték, alaki érték, valódi érték fogalma 100 00-es számkörben.
- Negatív számok a mindennapi életben (hőmérséklet, adósság).
- Törtek a mindennapi életben: , előállítás hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Természetes számok nagyság szerinti összehasonlítása 10000-es számkörben.
- Mennyiségek közötti összefüggések észrevétele tevékenységekben.
- A matematika különböző területein az ésszerű becslés és a kerekítés alkalmazása.
- Fejben számolás száz-as számkörben.
- A szorzótábla biztos ismerete 100-as számkörben.
- Összeg, különbség, szorzat, hányados fogalmának ismerete. Műveletek tulajdonságainak, tagok, illetve tényezők felcserélhetőségének alkalmazása. Műveleti sorrend ismerete, alkalmazása.
- Négyjegyű számok összeadása, kivonása, szorzás kétjegyű, osztás egyjegyű számmal írásban.
- Műveletek ellenőrzése.
- Szöveges feladat: a szöveg értelmezése, adatok kigyűjtése, megoldási terv, becslés, ellenőrzés, az eredmény realitásának vizsgálata.
- Többszörös, osztó, maradék fogalmának ismerete.

Geometria

- Egyenesek kölcsönös helyzetének felismerése: metsző és párhuzamos egyenesek.
- A szabvány mértékegységek: mm, km, ml, cl, hl, g, t, másodperc. Átváltások szomszédos mértékegységek között.
- Hosszúság, távolság és idő mérése (egyszerű gyakorlati példák).
- Háromszög, négyzet, téglalap, sokszög létrehozása egyszerű módszerekkel, felismerésük, jellemzőik.
- Kör fogalmának tapasztalati ismerete.
- A test és a síkidom közötti különbség megértése.
- Kocka, téglatest, felismerése, létrehozása, jellemzői.
- Gömb felismerése.

- Tükrös alakzatok és tengelyes szimmetria előállításuk hajtogatással, nyírással, rajzzal, színezéssel.
- Négyzet, téglalap kerülete.
- Négyzet, téglalap területének mérése különféle egységekkel, területlefedéssel.

Összefüggések, függvények, sorozatok

- Szabályfelismerés, szabálykövetés. Növekvő és csökkenő számsorozatok felismerése, készítése.
- Összefüggések keresése az egyszerű sorozatok elemei között.
- A szabály megfogalmazása egyszerű formában, a hiányzó elemek pótlása.

Valószínűség, statisztika

- Tapasztalati adatok lejegyzése, táblázatba rendezése. Táblázat adatainak értelmezése.
- Adatgyűjtés, adatok lejegyzése, diagram leolvasása.
- Valószínűségi játékok, kísérletek értelmezése. Biztos, lehetetlen, lehet, de nem biztos tapasztalati ismerete.

KÖRNYEZETISMERET

3. osztály

FÉLÉV

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

ÉV VÉGE

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

4. osztály

FÉLÉV

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

A hosszúság és idő mérése, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslése.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példán keresztül, a hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében.

Egy természetes életközösség bemutatása.

Magyarország elhelyezése a földrajzi térben, néhány fő kulturális és természeti értékének ismerete.

ÉV VÉGE

Az egészséges életmód alapvető elemeinek alkalmazása az egészségmegőrzés és az egészséges fejlődés érdekében, a betegségek elkerülésére.

Az életkornak megfelelően a helyzethez illő felelős viselkedés segítségnyújtást igénylő helyzetekben.

A hosszúság és idő mérése, a mindennapi életben előforduló távolságok és időtartamok becslése.

Képesség adott szempontú megfigyelések végzésére a természetben, természeti jelenségek egyszerű kísérleti tanulmányozására.

A fenntartható életmód jelentőségének magyarázata konkrét példán keresztül, a hagyományok szerepének értelmezése a természeti környezettel való harmonikus kapcsolat kialakításában, illetve felépítésében.

Az élőlények szerveződési szintjeinek és az életközösségek kapcsolatainak a bemutatása, az élőlények csoportosítása tetszőleges és adott szempontsor szerint.

Egy természetes életközösség bemutatása.

Egy konkrét gyártási folyamat kapcsán a technológiai folyamat értelmezése, az ezzel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás ismerete.

Magyarország elhelyezése a földrajzi térben, néhány fő kulturális és természeti értékének ismerete.

Informatikai és kommunikációs eszközök irányított használata az információkeresésben és a problémák megoldásában.

DIGITÁLIS KULTÚRA

3. osztály

FÉLÉV

- A tananyag spirális felépítésű, hiszen az egyes témakörök ismétlődnek, egyre nehezedő formában jelennek meg. Az iskola helyi lehetőségeitől függ, hogy alsó tagozatban hányadik évfolyamon kezdheti el a tanár a számítástechnikai ismeretek oktatását.
- Számítógép és környezete Ismerje a számítógép üzemeltetésének rendjét.
- Ismerje a számítógép fő részeit, azokat tudja megnevezni.
- Munkái során szerezzon jártasságot a billentyűzet és az egér használatában.

Operációs rendszer

- Grafikus operációs rendszer Tudjon tájékozódni a számítógép grafikus felhasználói felületén.
- Ismerje fel az általa használt programok ikonjait.
- Tudja elindítani az általa használt programokat.

ÉV VÉGE

Algoritmusok és adatok

- Algoritmusok Értsen meg néhány lépéses algoritmust.
- Legyen képes a Logo programozási nyelvben egyszerű algoritmus alkalmazására, a teknőc tudatos irányítására.

Felhasználói programok

- Rajzolás számítógéppel Tudja használni egyszerű rajzkészítő program legfontosabb funkcióit.
- Tudja az egeret használni a rajz készítése során.
- Legyen képes egyszerű rajz elkészítésére.
- Szövegírás számítógéppel Tudjon szövegírásra használni egyszerű szövegszerkesztő programot.
- Tudja kijavítani a gépelési hibákat.

4. osztály

FÉLÉV

- A gépterem rendje.
- A Paint ismétlése
- Szöveg a rajzlapon
- Színkeverés
- A színelvevő és a nagyító
- Vágólap műveletek: kivágás, másolás.
- A görbevonala-rajzoló
- A Paint egyéb funkciói
- Az alapparancsok ismétlése
- Az Ismétlés parancs
- Körrajzolás
- Sokszögek
- Imagine Logo: programozás
- A programozás bevezetése
- Eljáráshívás
- Végtelenített eljárások

ÉV VÉGE

- Wordpad: Szövegszerkesztés
- Jegyzetömb ismétlése
- Paint: Rajzolóprogram használata
- Műveletek a szöveggel
- Keresés és csere
- Fájlkézelés
- IMAGINE LOGO
- Számológép a Logóban
- A teknősök tulajdonságai
- Több teknőc kezelése
- Az animáció fogalma
- Animáció eljárással
- A Képszerkesztő
- Kétfázisos animáció készítése a Képszerkesztővel
- Többfázisos animáció készítése a Képszerkesztővel
- Animált teknősök készítése egy mozgásos projekthez
- Egy mozgásos projekt elkészítése
- Multimédiás program használata
- INTERNETHASZNÁLAT
- A böngészők használata
- Egyszerű keresés az interneten
- Keresés gyakorlása
- Könyvtár informatika

ANGOL NYELV

2. osztály

FÉLÉV

- legyenek képesek napszaknak megfelelően köszönni
- legyenek képesek egyszerű kérdéseket megérteni, válaszokat adni
- legyenek képesek röviden bemutatkozni 2-3 mondatban
- ismerjék a számokat 20-as számkörben szóban

Beszédértés

- ismerjék fel és értsék meg a tanult szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat,
- értse meg és tudja követni a tanár egyszerű utasításait
- legyenek képesek tárgyakat, ismert dolgokat megnevezni vagy rámutatni

Beszédképesség

- tudjanak egyszerű szavakat és mondatokat ismételni és kimondani
- tudjanak egyszerű információkat adni és kérni,
- dalokat, mondókákat ismerjék, segítséggel tudják elmondani

Olvasásértés

- ismerjék fel és értsék meg a leírt szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat
- tudjanak ezekre cselekvéssel vagy szóban reagálni

Írásképesség

- tudjanak szavakat, egyszerű mondatokat helyesen másolni
- tudjanak minta alapján, segítséggel egyszerű feladatokat írásban megoldani

Szókincs

- A tanuló rendelkezzen a fentiekben megfogalmazott követelményeknek megfelelő szókinccsel.

ÉV VÉGE

- legyenek képesek napszaknak megfelelően köszönni
- legyenek képesek egyszerű kérdéseket megérteni, válaszokat adni
- legyenek képesek röviden bemutatkozni
- ismerjék a számokat 20-as számkörben
- legyenek képesek a tanult nyelvtani szerkezetek használatára minta alapján

Beszédértés

- ismerjék fel és értsék meg a tanult szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat
- értsék meg és tudják követni a tanár egyszerű utasításait,

Beszédképesség

- tudjanak megközelítőleg helyesen egyszerű mondatokat ismételni és kimondani
- tudjanak egyszerű információkat adni és kérni
- dalokat, mondókákat tudjanak memoriterként is elmondani

Olvasásértés

- ismerjék fel és értsék meg a leírt szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat
- tudjanak ezekre cselekvéssel vagy szóban reagálni

Írásképesség

- tudjanak szavakat, egyszerű mondatokat helyesen másolni,
- tudjanak minta alapján egyszerű feladatokat írásban megoldani,

Szókinccs

- A tanuló rendelkezzen a fentiekben megfogalmazott követelményeknek megfelelő szókinccsel.

3. osztály

FÉLÉV

- legyenek képesek napszaknak megfelelően köszönni
- legyenek képesek egyszerű kérdéseket megérteni, azokra választ adni
- legyenek képesek bemutatkozni vagy egy barátot, családtagot bemutatni
- legyenek képesek egyszerű utasításokat megérteni és azokat végrehajtani
- ismerjék a kétjegyű számok képzésének szabályait 30-ig
- legyenek képesek a szavak többes számát helyesen képezni
- ismerjék a tanult témakörök szókinccsét

Beszédértés

- a tanulók ismerjék a tanult témakörök szókinccsét és tudják azokat alkalmazni
- a tanulók értsék meg és hajtsák végre a tanári utasításokat

Beszédképesség

- a tanulók legyenek képesek megközelítőleg helyes hanglejtéssel, hangsúllyal és helyes ritmusban egyszerű mondatokat ismételni és kimondani
- a tanulók tudjanak egyszerű információkat és utasításokat adni és kérni, azokat végrehajtani
- dalokat, mondókákat tudjanak memoriterként is elmondani

Olvasásértés

- a tanulók ismerjék és értsék meg a leírt szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat
- tudjanak ezekre cselekvéssel vagy szóban reagálni

Írásképesség

- a tanulók tudjanak szavakat, egyszerű mondatokat helyesen másolni

- a tanulók tudjanak minta alapján egyszerű feladatokat írásban megoldani segítséggel

Szókincs

A tanuló rendelkezzen a fentiekben megfogalmazott követelményeknek megfelelő szókinccsel.

ÉV VÉGE

- legyenek képesek napszaknak megfelelően köszönni
- legyenek képesek egyszerű kérdéseket megérteni, feltenni és azokra választ adni
- legyenek képesek bemutatkozni vagy egy barátot, családtagot bemutatni
- legyenek képesek egyszerű utasításokat megérteni és azokat végrehajtani, vagy egyszerű utasításokat adni
- ismerjék a számokat 50-ig
- legyenek képesek a szavak többes számát helyesen képezni, ismerjenek néhány rendhagyó esetet
- ismerjék a tanult témakörök szókincsét, azokat tudják alkalmazni
- legyenek képesek a tanult nyelvtani szerkezeteket megfelelően használni

Beszédértés

- a tanulók értsék meg és hajtsák végre a tanári utasításokat
- a tanulók legyenek képesek megoldani a hallás utáni értés gyakorlatok szövegéhez rendelt feladatokat segítséggel

Beszédkézség

- a tanulók legyenek képesek megközelítőleg helyes hanglejtéssel, hangsúllyal és helyes ritmusban egyszerű mondatokat ismételni és kimondani
- a tanulók tudjanak egyszerű információkat adni és kérni,
- dalokat, mondókákat tudjanak memoriterként is elmondani

Olvasásértés

- a tanulók ismerjék és értsék meg a leírt szavakat, kifejezéseket és egyszerű mondatokat
- tudjanak ezekre cselekvéssel vagy szóban reagálni

Íráskészség

- a tanulók tudjanak szavakat, egyszerű mondatokat helyesen másolni
- a tanulók tudjanak minta alapján egyszerű feladatokat írásban megoldani önállóan

Szókincs

A tanuló rendelkezzen a fentiekben megfogalmazott követelményeknek megfelelő szókinccsel.

4. osztály

FÉLÉV

- ismerjék a számokat 100-ig, legyenek képesek azokat helyesen kiejteni
- ismerjék az angol ABC-t, legyenek képesek betűzött szavakat leírni
- tudják helyesen használni a névelőket
- tudják használni a there is / there are szerkezetet
- ismerjék a személyes névmásokat és birtokos névmásokat, azokat tudják felsorolni
- ismerjék a tanult szókincsét
- tudják helyesen alkalmazni a have got / has got szerkezetet
- legyenek képesek állatokról és emberekről leírásokat készíteni
- ismerjék és tudják használni a helyhatározókat
- legyenek képesek használni a can segédigét

Beszédértés

- a szóbeli utasításokat értsék meg és tudják hibátlanul végrehajtani
- legyenek képesek utasításokat adni
- tudjanak kérdéseket szerkeszteni és azokra válaszokat adni

Beszédkézség

- legyenek képesek az ismert szavakat helyesen kiejteni

- legyenek képesek mondatokat képezni
- tudjanak párbeszédet memoriterként elmondani.

Olvasásértés

- ismerjék fel az eddig tanult szavakat, kifejezéseket írott formában és értsék meg őket
- olvasott szöveg után egyszerű feladatokat tudjanak megoldani, tudjanak válaszolni a szövegre vonatkozó egyszerű kérdésekre
- tudjanak egyszerűbb szöveget hangosan, folyamatosan, helyes kiejtéssel olvasni

Íráskészség

- legyenek képesek diktálás után, ismert szavakat, kifejezéseket helyesen leírni
- tudjanak minta alapján feladatokat megoldani

Szókincs

A tanuló rendelkezzen a fentiekben megfogalmazott követelményeknek megfelelő szókinccsel. Ez átlagosan 200 aktív és 100 passzív szóból áll.

ÉV VÉGE

Beszédértés

- legyenek képesek a szóbeli utasításokat tudja hibátlanul végrehajtani
- legyenek képesek hallás utáni szöveghez rendelt feladatokat megoldani
- magnóról hallott szövegeket legyenek képesek megérteni

Beszédkésztség

- tudjanak mondatokat képezni, helyes kiejtéssel és hangsúllyal
- kisebb, rövidebb párbeszédet társaival tudjanak összeállítani
- tudjanak párbeszédet, szövegeket memoriterként is elmondani.
- tudjanak egyszerű mondatokat képezni és azokat helyes hanglejtéssel, intonációval kimondani
- egyszerű mondókákat vagy dalokat tudjon memoriterként is elmondani

Olvasásértés

- ismerjék fel az eddig tanult szavakat, kifejezéseket írott formában és értse is meg őket
- olvasott szöveg után egyszerű feladatokat tudjanak megoldani, tudjanak válaszolni a szövegre vonatkozó egyszerű kérdésekre, igaz-hamis állításokra
- tudjanak egyszerűbb szöveget hangosan, folyamatosan, helyes kiejtéssel olvasni

Íráskészség

- legyenek képesek diktálás után, ismert szavakat, kifejezéseket helyesen leírni
- tudjanak minta alapján feladatokat megoldani önállóan is

- Szókincs

A tanuló rendelkezzen a fentiekben megfogalmazott követelményeknek megfelelő szókinccsel. Ez átlagosan 250 aktív és 100 passzív szóból áll.

VIZUÁLIS KULTÚRA

1. osztály

FÉLÉV

- Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése.
- Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.
- Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetészerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.
- A felszerelés önálló rendben tartása.

- Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.
- A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.
- Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése.
- Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

ÉV VÉGE

- Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése.
- Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.
- Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.
- A felszerelés önálló rendben tartása.
- A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.
- Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.
- A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.
- Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése.
- Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

2. osztály

FÉLÉV

- Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése.
- Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.
- Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.
- A felszerelés önálló rendben tartása.
- A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.
- Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.
- A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.
- Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése.
- Médiumok azonosítása, igény kialakítása a médiahasználat során a tudatosabb választásra, illetve reflektív médiahasználat.
- Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

ÉV VÉGE

- Képzelőerő, belső képalkotás fejlődése.
- Az életkornak megfelelő, felismerhető ábrázolás készítése.
- Az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználat, a környezettudatosság szempontjainak egyre szélesebb körű figyelembevételével.
- A felszerelés önálló rendben tartása.
- A képalkotó tevékenységek közül személyes kifejező alkotások létrehozása.
- Alkotótevékenység és látványok, műalkotások szemlélése során néhány forma, szín, vonal, térbeli hely és irány, felismerése, használatára.
- A szobor, festmény, tárgy, épület közötti különbségek felismerése.
- Látványok, műalkotások néhány perces szemlélése.
- Médiumok azonosítása, igény kialakítása a médiahasználat során a tudatosabb választásra, illetve reflektív médiahasználat.
- Médiaélmények változásának és médiatapasztalattá alakíthatóságának felismerése.

- A médiaszövegek néhány elemi kódjának a (kép, hang, cselekmény) azonosítása, illetve ezzel kapcsolatos egyszerű összefüggések felismerése (pl. médiaszövegek emberek által mesterségesen előállított tartalmak, kreatív kifejező eszközöket használnak, amelyek befolyásolják azok hatását).
- A személyes kommunikáció és a közvetett kommunikáció közötti alapvető különbségek felismerése.
- Az életkorhoz igazodó internetes tevékenységek gyakorlása és az abban rejlő veszélyek felismerése.
- Az alkotó és befogadó tevékenység során a saját érzések felismerése, és azok kifejezése.

3. osztály

FÉLÉV

- Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.
- Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.
- Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.
- A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata.
- Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására az életkornak megfelelően.
- Különböző típusú médiaszövegek felismerése.
- A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.
- Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.
- A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.
- A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.

ÉV VÉGE

- Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.
- Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.
- Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.
- A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata.
- Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására az életkornak megfelelően.
- Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.
- A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.
- Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.
- A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban.
- A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.
- A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.
- A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.
- A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.

4. osztály

FÉLÉV

- alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.
- Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.
- Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.
- A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.
- A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása Az (pl. festészen belül: arckép, csendélet, tájkép).
- Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.
- Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.
- A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.
- Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.
- A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban.
- A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.
- A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.

ÉV VÉGE

- Az alkotásra, megfigyelésre, elemzésre vonatkozó feladatok életkornak megfelelő értelmezése.
- Élmény- és emlékkifejezés, illusztráció készítése; síkbáb és egyszerű jelmez készítése; jelek, ábrák készítése; egyszerű tárgyak alkotása.
- Az újként megismert anyagok és eszközök, technikák az alkotótevékenységnek megfelelő, rendeltetésszerű és biztonságos anyag- és eszközhasználata.
- A legismertebb formák, színek, vonalak, térbeli helyek és irányok, illetve komponálási módok használata, látványok, műalkotások olvasásába is beépítve.
- A szobrászati, festészeti, tárgyművészeti, építészeti területek közötti különbségek további differenciálása (pl. festészen belül: arckép, csendélet, tájkép).
- Látványok, műalkotások megfigyeléseinek során kialakult gondolatok, érzések elmondására a tantervben meghatározott legfontosabb fogalmak használatával, az életkornak megfelelően.
- Különböző típusú médiaszövegek felismerése, a médiatartalmak közötti tudatos választás.
- A médiaszövegekhez használt egyszerű kódok, kreatív kifejezőeszközök és azok érzelmi hatásának felismerése.
- Kép- és hangrögzítő eszközök használata elemi technikáinak ismerete. Az elsajátított kifejezőeszközök segítségével saját gondolatok, érzések megfogalmazása, rövid, egyszerű történet megformálása.
- A médiaszövegek előállításával, nyelvi jellemzőivel, használatával kapcsolatos alapfogalmak elsajátítása, helyes alkalmazása élőszóban.
- A média alapvető funkcióinak (tájékoztatás, szórakoztatás, ismeretszerzés) megismerése.
- A médiaszövegekben megjelenő információk valóságtartalmának felismerése.

Az életkorhoz igazodó biztonságos internet- és mobilhasználat szabályainak ismerete, alkalmazása. A hálózati kommunikációban való részvétel során fontos és szükséges viselkedési szabályok elsajátítása, alkalmazása. Életkorhoz igazodó fejlesztő, kreatív internetes tevékenységek megismerése.

TESTNEVELÉS

1. osztály

FÉLÉV

Előkészítő és preventív mozgásformák

- Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása.
- A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.
- Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása.
- Az iskolatáska gerinckímélő hordása.
- A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete.
- Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban.

Manipulatív természetes mozgásformák

- A manipulatív alapkészségek mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.
- Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

- Feszés tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása.
- Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

- Közepes és nagy intenzitású mozgások többször rövid ideig történő fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.
- Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alapttechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

- Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete.
- Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban.
- A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése.
- A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

- Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.
- A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete.
- A sporteszközök kreatív felhasználása a játéktevékenység során.
- Az időjárás körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

ÉV VÉGE

Előkészítő és preventív mozgásformák

- Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése.
- A testrészek megnevezése.
- A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.
- Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása.

- Az iskolatáska gerinckímélő hordása.
- A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete.
- Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energiabefektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával.

Manipulatív természetes mozgásformák

- A manipulatív alapkészségek mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.
- Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában.
- A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés.
- A sporteszközök szabadidős használata igényné és örömforrássá válása.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

- Fesztes tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása.
- Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban.
- A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

- Közepes és nagy intenzitású mozgások többször rövid ideig történő fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.
- Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

- Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete.
- Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban.
- A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése.
- A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása.
- A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

- Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.
- A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete.
- A sporteszközök kreatív felhasználása a játéktevékenység során.
- Az időjárás körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

2. osztály

FÉLÉV

Előkészítő és preventív mozgásformák

- Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása.
- A testrészek megnevezése.
- A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.
- Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása.
- Az iskolatáska gerinckímélő hordása.

- A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete.
- Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energiabefektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával.

Manipulatív természetes mozgásformák

- A manipulatív alapkészségek mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.
- Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában.
- A sporteszközök szabadidős használata igénygyé és örömforrássá válása.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

- Fesztes tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása.
- Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön.
- Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban.
- A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

- Közepes és nagy intenzitású mozgások többször rövid ideig történő fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.
- Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

- Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete.
- Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban.
- A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése.
- A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása.
- A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

- Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.
- A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete.
- A sporteszközök kreatív felhasználása a játéktevékenység során.
- Az időjárás körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

ÉV VÉGE

Előkészítő és preventív mozgásformák

- Az alapvető tartásos és mozgásos elemek felismerése, pontos végrehajtása.
- A testrészek megnevezése.
- A fizikai terhelés és a fáradás jeleinek felismerése.
- A szív és az izomzat működésének elemi ismeretei.
- Különbségtétel a jó és a rossz testtartás között álló és ülő helyzetben, a medence középhelyzete beállítása.
- Az iskolatáska gerinckímélő hordása.
- A gyakorláshoz szükséges térformák ismerete gyors és célszerű kialakításuk.

- A testnevelésórák alapvető rendszabályai, a legfontosabb veszélyforrásai, balesetvédelmi szempontjai ismerete.
- Fegyelmezett gyakorlás és odafigyelés a társakra, célszerű eszközhasználat.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások folyamatos végrehajtása egyszerű kombinációkban a tér- és energiabefektetés, valamint a mozgáskapcsolatok sokrétű felhasználásával.
- A játékszabályok és a játékszerepek, illetve a játékfeladat alkalmazása.

Manipulatív természetes mozgásformák

- A manipulatív alapkészségek mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.
- Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában.
- A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés.
- A sporteszközök szabadidős használata igényé és örömforrássá válása.

Manipulatív természetes mozgásformák

- A manipulatív alapkészségek mozgásmintáinak végrehajtási módjainak, és a vezető műveletek tanulási szempontjainak ismerete.
- Fejlődés az eszközök biztonságos és célszerű használatában.
- A feladat-végrehajtások során pontosságra, célszerűségre, biztonságra törekvés.
- A sporteszközök szabadidős használata igényé és örömforrássá válása.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

- Feszés tartással, esztétikus végrehajtásra törekedve 2-4 mozgásformából álló egyszerű tornagyakorlat bemutatása.
- Stabilitás a dinamikus és statikus egyensúlyi helyzetekben talajon és emelt eszközökön.
- Próbálkozás a zenei ritmus követésére különféle ritmikus mozgásokban egyénileg, párban és csoportban.
- A párhoz, társakhoz történő térbeli alkalmazkodásra törekvés tánc közben.
- A tanult tánc(ok) és játékok térformáinak megvalósítása.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

- A futó-, ugró- és dobóiskolai alapgyakorlatok végrehajtása, azok vezető műveleteinek ismerete.
- Közepes és nagy intenzitású mozgások többször rövid ideig történő fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.
- Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alapsporttechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

- Az alapvető manipulatív mozgáskészségek elnevezéseinek ismerete.
- Tapasztalat azok alkalmazásában gyakorló és feladathelyzetben, sportjáték-előkészítő kisjátékokban.
- A játékfeladat megoldásából és a játékfolyamatból adódó öröm, élmény és tanulási lehetőség felismerése.
- A csapatérdek szerepének felismerése az egyéni érdekekkel szemben, vagyis a közös cél fontosságának tudatosulása.
- A sportszerű viselkedés néhány jellemzőjének ismerete.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

- Használható tudás természetben végzett testmozgások előnyeiről és problémáiról.
- A természeti környezetben történő sportolás néhány egészségvédelmi és környezettudatos viselkedési szabályának ismerete.
- A sporteszközök kreatív felhasználása a játéktevékenység során.
- Az időjárás körülményeknek megfelelően öltözködés okainak ismerete.

3. osztály

FÉLÉV

Előkészítő és preventív mozgásformák

- Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan
- A levezetés helyének és preventív szerepének megértése.
- A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.
- Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.
- A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.
- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal.
- A bonyolultabb játékeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.

Manipulatív természetes mozgásformák

- A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.
- A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

- A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás. Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.
- A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

- A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok precizitásra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között
- A közepes és nagy mozgások többször hosszabb ideig történő fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.
- A Kölyökatlérikával kapcsolatos pozitív élmények kifejezése.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alapszabályainak és taktikai feladatmegoldásaiban

- A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.
- Az alapszabályok elemeinek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

- Legalább 1 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete. A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alapszabályainak és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása. A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során. A szabadidős, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

ÉV VÉGE

Előkészítő és preventív mozgásformák

- Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.
- A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.
- A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.
- A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása.
- A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.

- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal.
- A egyszerű játékeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.

Manipulatív természetes mozgásformák

- A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.
- A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.
- A pontosság, célszerűség és biztonság igényé válása.
- A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

- Részben önállóan tervezett 2-3 torna- és/vagy tánclem összekötése zenére is.
- A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás.
- Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.
- A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

- A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok végrehajtása, változó körülmények között.
- A közepes és nagy intenzitású mozgások többször hosszabb ideig történő fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.
- Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.
- A Kölyökatlérikával kapcsolatos pozitív élmények kifejezése.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alaptechnikai és taktikai feladatmegoldásaiban

- A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.
- Az alaptechnikai elemek ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.
- Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.
- A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés.
- A sportszerű viselkedés értéké válása.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

- Legalább 2 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.
- A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alaptechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.
- A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során.
- A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

4. osztály

FÉLÉV

Előkészítő és preventív mozgásformák

- Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.
- Önálló pulzuszámolás.
- A levezetés helyének és preventív szerepének megértése.
- A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.
- A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.
- Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.
- A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása.

- A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.
- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben.
- A egyszerűbb játékeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.
- A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése, valamint azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete.

Manipulatív természetes mozgásformák

- A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.
- A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése. A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

- A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás.
- Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során.
- Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.
- A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

- A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok precizitásra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.
- A 3 lépéses dobóritmus ismerete.
- A Kölyökatlélikával kapcsolatos pozitív élmények kifejezése.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alapszabályainak és taktikai feladatmegoldásaiban

- A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.
- Az alapszabályok elemei ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.
- Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése.
- Az emberfogásos és a területvédekezés megkülönböztetése.
- Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.
- A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés.
- A sportszerű viselkedés értékévé válása.
- Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban
- Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban.
- Előre, oldalra és hátra esés, tompítással.
- A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

- Legalább 3 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.
- A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alapszabályai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.
- A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során.
- A szabadidős, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

ÉV VÉGE

Előkészítő és preventív mozgásformák

- Egyszerű, általános bemelegítő gyakorlatok végrehajtása önállóan, zenére is.
- Önálló pulzuszámolás.

- A vezetés helyének és preventív szerepének megértése.
- A nyújtó, erősítő, ernyesztő és légzőgyakorlatok pozitív hatásainak ismerete.
- A gyakorláshoz szükséges egyszerűbb alakzatok, térformák önálló kialakítása.
- Az alapvető tartásos és mozgásos elemek önálló bemutatása.
- A testnevelésórán megfelelő cipő és öltözet, tisztálkodás igényének megszilárdulása.
- A játékok, versenyek során erősödő személyes felelősség a magatartási szabályrendszer betartásában és a sportszerűen viselkedés terén.

Hely- és helyzetváltoztató természetes mozgásformák

- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.
- Az alapvető hely- és helyzetváltoztató mozgások kombinálása térben, szabályozott energiabefektetéssel, eszközzel, társakkal.
- A bonyolultabb játékeladatok, a játékszerepek és játékszabályok alkalmazása.
- A természetes hely- és helyzetváltoztató mozgások megnevezése, valamint azok mozgástanulási szempontjainak (vezető műveletek) ismerete.

Manipulatív természetes mozgásformák

- A manipulatív természetes mozgásformák célszerű, folyamatos és magabiztos végrehajtása.
- A manipulatív természetes mozgásformák kombinálása térben és szabályozott energiabefektetéssel.
- A rendszeres gyakorlás és siker mellett az önálló tanulás és fejlődés pozitív élményének megerősödése.
- A pontosság, célszerűség és biztonság igényé válása.
- A sporteszközök szabadidős használatának állandósulása.

Természetes mozgásformák a torna jellegű feladatmegoldásokban és gyermektáncokban

- Részben önállóan tervezett 3-6 torna- és/vagy táncelem összekötése zenére is.
- A képességszintnek megfelelő magasságú eszközökre helyes technikával történő fel- és leugrás.
- Nyújtott karral történő támasz a támaszugrások során.
- Gurulások, átfordulások, fordulatok, dinamikus kar-, törzs- és lábgyakorlatok közben viszonylag stabil egyensúlyi helyzet.
- A tempóváltozások érzékelése és követése.
- A korának megfelelő többféle táncstílus ismerete.
- A tanult táncok, dalok, játékok eredeti közösségi funkciójának ismerete.

Természetes mozgásformák az atlétikai jellegű feladatmegoldásokban

- A futó-, ugró- és dobóiskolai gyakorlatok precizitásra törekedve történő végrehajtása, változó körülmények között.
- A 3 lépéses dobóritmus ismerete.
- A közepes és nagy intenzitású mozgások többször hosszabb ideig történő fenntartása játékos körülmények között, illetve játékban.
- Tartós futás egyéni tempóban, akár járások közbeiktatásával is.
- A Kölyökatléтика eszköz- és versenyrendszerének ismerete.
- A Kölyökatléтикаval kapcsolatos pozitív élmények kifejezése.

Természetes mozgásformák a sportjátékok alapszabályainak és taktikai feladatmegoldásaiban

- A tanult sportjátékok alapszabályainak ismerete.
- Az alapszabályok ismerete és azok alkalmazása az előkészítő játékok során.
- Az egyszerű védő és a támadó helyzetek felismerése.
- Az emberfogásos és a területvédekezés megkülönböztetése.
- Törekvés a legcélszerűbb játékhelyzet-megoldásra.
- A csapatérdeknek megfelelő összjátékra törekvés.
- A sportszerű viselkedés értéké válása.

Természetes mozgásformák az önvédelmi és a küzdő jellegű feladatmegoldásokban

- Néhány önvédelmi fogás bemutatása párban.
- Előre, oldalra és hátra esés, tompítással.
- A tolások, húzások, emelések és hordások erőkifejtésének optimalizálódása.
- A grundbirkózás alapszabályának ismerete és alkalmazása.
- A sportszerű küzdés, az asszertív viselkedés betartására törekvés.
- Az saját agresszió kezelése.
- Az önvédelmi feladatok céljának megértése.

Természetes mozgásformák az alternatív és szabadidős mozgásrendszerekben

- Legalább 4 szabadidős mozgásforma és alapszabályainak ismerete.
- A tanult szabadidős mozgásformák sporteszközei biztonságos használatának, alapttechnikai és taktikai elemeinek ismerete, alkalmazása.
- A szabadidős mozgásformák önszervező módon történő felhasználása szabad játéktevékenység során.
- A szabadtéren, illetve speciális környezetben történő sportolással együtt járó veszélyforrások ismerete.

ÉNEK-ZENE

1. osztály

FÉLÉV

- A tanulók 15 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’-d” hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is.

Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

ÉV VÉGE

- A tanulók 30 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’-d” hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjéről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük.

Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

2. osztály

FÉLÉV

- A tanulók 45 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’-d” hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük.

Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

ÉV VÉGE

- A tanulók 60 népdalt és gyermekdalt elő tudnak adni a kapcsolódó játékokkal emlékezetből c’-d” hangterjedelemben. Csoportosan bátran, zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek, képesek az új dalokat rövid előkészítést követően hallás után könnyedén megtanulni.
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Érzik az egyenletes lüktetést, tartják a tempót, érzékelik a tempóváltozást. A 2/4 és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák.
- A tanult zenei elemeket (ritmus, dallam) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, ötvonalas kotta). A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmusgyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük. Megfelelő előkészítés után ilyeneket kiegészítenek, rögtönöznek.

Képesek csendben, társaikkal együtt a zenét hallgatni, megfigyelésekkel tapasztalatokat szereznek, melyek esztétikai és egyszerű zenei elemzés alapjául szolgálnak. Fejlődik hangszínhallásuk és formaérzékük. Ismereteket szereznek a hangszerekről. Szívesen és örömmel hallgatják újra a meghallgatott zeneműveket.

3. osztály

FÉLÉV

- A tanulók 15 dalt elő tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni.
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban.
- A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer).
- Az ismert dalokat olvassák kézjelről.

- A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan . A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről éneklük.
- Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség,
- variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.
- Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.

ÉV VÉGE

- A tanulók 30 dalt el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (egyszerű kétszólamú zenei anyag, kánon).
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni.
- A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer).
- Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük.
- Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.
- Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket.

4. osztály

FÉLÉV

- A tanulók 45 dalt el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (egyszerű kétszólamú zenei anyag, kánon).
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni. A 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult szolmizációs hangokból dallamfordulatokat improvizálnak, kérdés-felelet jellegű formaegységeket alkotnak a tanult dalok hangkészlete alapján lalázva vagy szolmizálva is.
- A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan.
- A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük.

- Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteke

ÉV VÉGE

- A tanulók 60 dalt (40 népzenei és 20 műzenei szemelvény) el tudnak énekelni emlékezetből a-e” hangterjedelemben több versszakkal, csoportosan. A népdalokat csokorba szedve is éneklük. Csoportosan bátran és zengő hangon jó hangmagasságban énekelnek változatos dinamikával. Képesek az új dalokat rövid előkészítést követően tanári segítséggel kézjelről vagy betűkottáról előbb szolmizálva, majd szöveggel megtanulni. Többszólamú éneklési készségük fejlődik (ritmus osztinató, egyszerű kétszólamú zenei anyag, kánon).
- Kreatívan részt vesznek a generatív játékokban és feladatokban. Képesek ritmusvariációt, ritmussort és több szólamban ritmus kompozíciót alkotni. A 3/4-es és 4/4-es metrumot helyesen hangsúlyozzák. A tanult szolmizációs hangokból dallamfordulatokat improvizálnak, kérdés-felelet jellegű formaegységeket alkotnak a tanult dalok hangkészlete alapján lalázva vagy szolmizálva is.
- A tanult zenei elemeket (pl. metrum, ritmus, dallam, dinamikai jelzések) felismerik kottaképről (kézjel, betűkotta, vonalrendszer). Az ismert dalokat olvassák kézjelről, betűkottáról és hangjegyről csoportosan. A megismert ritmikai elemeket tartalmazó ritmus gyakorlatot pontosan, folyamatosan szólaltatják meg csoportosan és egyénileg is. A tanult dalok stílusában megszerkesztett rövid dallamfordulatokat kézjelről, betűkottáról és hangjegyről szolmizálva éneklük.
- Megkülönböztetik a tudatos zenehallgatást a háttérzenétől. Meg tudják nevezni a zeneművekben megszólaló ismert hangszereket. Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit (azonosság, hasonlóság, különbözőség, variáció) meg tudják fogalmazni. Fejlődik zenei memóriájuk és belső hallásuk.
- Figyelmesen hallgatják az életkori sajátosságaiknak megfelelő zenei részleteket. A negyedik évfolyam végére olyan gyakorlati tapasztalatokat szereznek a zenehallgatásról, amelyre építve a zenei stílusérzék és zeneértés egyre árnyaltabbá válik.

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS

1. osztály

FÉLÉV

- A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.
- Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról.
- A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.
- A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.
- Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.
- Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.
- A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.

ÉV VÉGE

- A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.
- Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról.
- A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.
- A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.

- Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.
- Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.
- A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Életkori szintnek megfelelő problémafelismerés, problémamegoldás.
- Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete.

2. osztály

FÉLÉV

- A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.
- Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról.
- A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.
- A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.
- Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.
- Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.
- A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Életkori szintnek megfelelő probléma-felismerés, problémamegoldás.
- Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete.
- Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete.
- Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálás anyagok, textilek magabiztos alakítása.
- Építés mintakövetéssel és önállóan.
- Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.
- A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.

ÉV VÉGE

- A természeti, a társadalmi és a technikai környezet megismert jellemzőinek felsorolása.
- Tapasztalatok az ember természetátalakító (építő és romboló) munkájáról.
- A család szerepének, időbeosztásának és egészséges munkamegosztásának megértése, káros sztereotípiák lebomlása.
- A háztartási és közlekedési veszélyek tudatosulása, egészséges veszélyérzet.
- Alapvető háztartási feladatok, eszközök, gépek és az ezekkel kapcsolatos veszélyforrások ismerete.
- Példák ismerete az egészséges, korszerű táplálkozás és a célszerű öltözködés terén.
- A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Életkori szintnek megfelelő probléma-felismerés, problémamegoldás.
- Anyagalakításhoz kapcsolódó foglalkozások megnevezése, az érintett szakmák, hivatások bemutatott jellemzőinek ismerete.
- Célszerű takarékoság lehetőségeinek ismerete.
- Képlékeny anyagok, papír, faanyagok, fémhuzal, szálás anyagok, textilek magabiztos alakítása.
- Építés mintakövetéssel és önállóan.
- Az elvégzett munkáknál alkalmazott eszközök biztonságos, balesetmentes használata.
- A munka közbeni célszerű rend, tisztaság fenntartása.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- A közlekedési veszélyforrások tudatosulása. Az útesten való átkelés szabályainak tudatos alkalmazása. A kulturált és balesetmentes járműhasználat (tömegközlekedési eszközökön és személygépkocsiban történő utazás) szabályainak gyakorlati alkalmazása.
- Az alkalmakhoz illő kulturált viselkedés és öltözködés.

3. osztály

FÉLÉV

- Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.
- Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor).
- A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.
- Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
- A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása.
- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

ÉV VÉGE

- Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.
- Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor).
- A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.
- Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
- A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása.
- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

4. osztály

FÉLÉV

- Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.
- Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyaláskor).
- A hétköznapjainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.
- Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
- A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készségszintű alkalmazása.
- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

ÉV VÉGE

- Mindennapokban nélkülözhetetlen praktikus ismeretek – háztartási praktikák – elsajátítása és begyakorlása.
- Használati utasítások értő olvasása, betartása.
- Sikerélmények (a felfedezés és önálló próbálkozás öröme, a motiváló hatás érvényesülése tárgyalkotáskor).
- A hétköznapijainkban használatos anyagok felismerése, tulajdonságaik megállapítása érzékszervi megfigyelések és vizsgálatok alapján, a tapasztalatok megfogalmazása.
- Egyszerű tárgyak elkészítése mintakövetéssel.
- Munkaeszközök célszerű megválasztása és szakszerű, balesetmentes használata.
- A gyalogosokra vonatkozó közlekedési szabályok tudatos készség szintű alkalmazása.
- A kerékpár használatához szükséges ismeretek elsajátítása.
- Aktív részvétel, önállóság és együttműködés a tevékenységek során.
- Elemi higiéniai és munkaszokások szabályos gyakorlati alkalmazása.

ETIKA

1. osztály

- A tanuló életkorának megfelelő énképpel, önkifejezéssel és önbizalommal rendelkeznek.
- Látja át a saját környezetének elemeit és ennek rendszerét.
- Legyen képes a személyes kapcsolatokban való tájékozódásra, képességeinek fejlesztésére és mások elfogadására.
- Továbbá az alapvető kommunikációs formák tudatos használatára, a személyes érzések és gondolatok kifejezésére.
- Tudatosítsa a családi-rokonsági kapcsolatok személyes értékeit.
- Érezze a családi hagyományok és ünnepek fontosságát.
- Törekedjen az iskoláskor életmódbeli sajátosságainak tudatosítására.
- Ismerje fel, hogy más családokban egészen más módon élhetnek a gyerekek.
- Tartsa be és tisztelje mások szokásait.
- Legyen tisztában a lakóhelyi közösséghez fűződő kapcsolatokkal és értékekkel.
- Ismerje a lakóhelyi közösség hagyományait.
- Legyen képes átélni a természet szépségét, és értse, hogy felelősek vagyunk a körülöttünk lévő élővilágért.

2. osztály

- A tanuló életkorának megfelelő reális képpel rendelkeznek saját külső tulajdonságairól, legyen tisztában legfontosabb személyi adataival.
- Látja át társas viszonyainak alapvető szerkezetét.
- Legyen képes érzelmileg kötődni környezetéhez és a körülötte élő emberekhez.
- Továbbá kapcsolatba lépni és a partner személyét figyelembe véve kommunikálni környezete tagjaival, tudjon különféle beszédmódokat alkalmazni.
- A beszélgetés során tartsa be az udvarias társalgás elemi szabályait.
- Érezze a szeretetkapcsolatok fontosságát.
- Tudja, hogy a hagyományok fontos szerepet játszanak a közösségek életében.
- Törekedjen rá, hogy érzelmeit a közösség számára elfogadható formában nyilvánítsa ki. Képes legyen átélni a természet szépségét, és értse, hogy felelősek vagyunk a körülöttünk lévő élővilágért.
- Legyen képes rá, hogy érzéseit, gondolatait és fantáziaképeit vizuális, mozgásos vagy szóbeli eszközökkel kifejezze.
- Tisztában legyen vele és érzelmileg is legyen képes felfogni azt a tényt, hogy más gyerekek sokszor egészen más körülmények között élnek, mint ő. Tudja megkülönböztetni egymástól a valóságos és a virtuális világot.

3. osztály

- A tanulónak életkorának megfelelő szinten reális képe legyen saját külső és belső tulajdonságairól, és érezzen késztetést arra, hogy fejlessze önmagát.
- Oda tudjon figyelni másokra, szavakkal is tudja kifejezni érzéseit és gondolatait, be tudjon kapcsolódni csoportos beszélgetésbe.
- Legyen képes másokkal tartós kapcsolatot kialakítani, törekedjen e kapcsolatok ápolására, és ismerjen olyan eljárásokat, amelyek segítségével a kapcsolati konfliktusok konstruktív módon feloldhatók.
- Érzelmileg kötődjék a magyar kultúrához.
- Értse és fogadja el, hogy az emberek sokfélék és sokfélék a szokásaik, a hagyományaik is; legyen kész arra, hogy ezt a tényt tiszteletben tartsa, és legyen kíváncsi a sajátjától eltérő kulturális jelenségekre.
- Értse, hogy mi a jelentősége a szabályoknak a közösségek életében, legyen kész a megértett szabályok betartására és tudjon részt venni szabályok kialakításában.
- Értse, hogy a Föld mindannyiunk közös otthona, és közös kincsünk számos olyan érték, amit elődeink hoztak létre.
- Legyen képes a körülötte zajló eseményekre és a különféle helyzetekre a sajátjától eltérő nézőpontból is rátekinteni.
- Továbbá a jelenségeket, eseményeket és helyzeteket erkölcsi nézőpontból értékelni.

4. osztály

- A tanulónak életkorának megfelelő szinten reális képe legyen saját külső és belső tulajdonságairól, és érezzen késztetést arra, hogy fejlessze önmagát.
- Oda tudjon figyelni másokra, szavakkal is tudja kifejezni érzéseit és gondolatait, tudjon bekapcsolódni csoportos beszélgetésbe.
- Legyen képes másokkal tartós kapcsolatot kialakítani, törekedjen e kapcsolatok ápolására, és ismerjen olyan eljárásokat, amelyek segítségével a kapcsolati konfliktusok konstruktív módon feloldhatók.
- Érzelmileg kötődjék a magyar kultúrához.
- Értse és fogadja el, hogy az emberek sokfélék és sokfélék a szokásaik, a hagyományaik is; legyen kész arra, hogy ezt a tényt tiszteletben tartsa, és legyen kíváncsi a sajátjától eltérő kulturális jelenségekre.
- Értse, hogy mi a jelentősége a szabályoknak a közösségek életében, legyen kész a megértett szabályok betartására, tudjon részt venni szabályok kialakításában.
- Értse, hogy a Föld mindannyiunk közös otthona, és közös kincsünk számos olyan érték, amit elődeink hoztak létre.
- Legyen képes a körülötte zajló eseményekre és a különféle helyzetekre a sajátjától eltérő nézőpontból is rátekinteni.
- Tudja a jelenségeket, eseményeket és helyzeteket erkölcsi nézőpontból értékelni.

FELSŐ TAGOZAT

MAGYAR IRODALOM

5. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Mesék

Ismeretek

- Nép- és műmesék. Hazai nemzetiségek és más népek meséi.
- Verses és prózai formájú mesék. Meseregény(ek), meseregény-részletek.
- Példák különféle műfaji változatokra (pl. tündér-varázsmese, valódi mese, hősmese, csalimese, láncmese, hazugságmese, tréfás mese).
- Állatmesék verses és prózai formában (egy téma több variánsa, pl. Aiszóposz, Phaedrus, La Fontaine klasszikus történetei és új átdolgozások).

Követelmények

A tanuló

- ismert műfajú művek olvasásával, értelmezésével illeszkedik az új nevelési-oktatási szakasz irodalmi/képességfejlesztési folyamatába (átismétel, felidéz);
- megismer műveket a magyar népmesék, műmesék, hazai nemzetiségek és más népek meséi köréből;
- tudatosítja a mese különféle műfaji változatainak, illetve egy-egy mű variánsainak létezését, a népmese és a műmese fogalmát;
- tudatosítja a valóság és mese (fikció) különbségét; egy-egy feldolgozás verses és prózai formáját;
- alkalmazni tudja a műfajjal kapcsolatos legfontosabb fogalmakat;
- képes cselekményismertetésre, hős-bemutatásra;
- megtanul és előad művet/műrészletet.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Népmese, tündérmese, csalimese, állatmese (fabula), meseregény, mesealak, meseformula, meseszám; vers, ritmus, próza.

Tematikai egység: Petőfi Sándor: János vitéz

Ismeretek

- A János vitéz cselekménye, szerkezete.
- A mű mesei elemei (cselekmény, hősök) – népies elbeszélő költemény/verses mese.
- Kukorica Jancsi útja, tettei, választásai (értelmezés, jellemzés).
- A megjelenítés eszközei (az egységenkénti feldolgozás során néhány poétikai eszköz megismerése: képek, pl. hasonlat, megszemélyesítés, metafora; alakzatok, pl. ellentét, párhuzam, felsorolás, megszólítás, felkiáltás, kérdés).
- Verselési elemzések, ritmizálási gyakorlatok.

Követelmények

A tanuló

- ismeri az epikai műnem jellegét (tér, idő, cselekmény, szereplő, elbeszélő);
- elemzi és minősíti ezeket a viszonyokat, szempontokat a János vitéz részletes feldolgozása során;
- jellemzi a mű szereplőit;

- megismeri a kapcsolódó elméleti fogalmakat (pl. népiesség, verses epika; elbeszélő költemény);
- megkezdi az ismerkedést a poétikai eszközökkel – a szóképek, alakzatok felismerése, megnevezése ettől kezdve folyamatos feladat;
- felismeri a versritmust;
- képes önálló szövegalkotási feladatok megoldására (különbféle közlésformák; nézőpontváltás stb.);
- képes saját véleményének megfogalmazására;
- alkalmas memoriterek előadására (szövegrészletek a műből).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Epika, elbeszélő költemény; hasonlat, megszemélyesítés, metafora, ellentét, párhuzam; ütemhangsúlyos verselés, verssor, ütem, felező 12-es sorfajta, páros rím.

ÉV VÉGE

Tematikai egység: Táj, szülőföld

Ismeretek

- Petőfi Sándor: Az Alföld (és más műve, pl. Szülőföldemen, Úti levelek).
- Epikai művek (részletek) és lírai alkotások magyar tájakról, városokról (pl. Ady, Kosztolányi, Szabó Lőrinc és mások művei), illetve vallomások a szülőföldről.
- A választott tárgyhoz kapcsolódó fogalmi ismeretek.

Követelmények

A tanuló

- tudatosítja, hogy vannak gyakori témák, motívumok az irodalomban;
- megismeri, hogy a tematika nem műnemhez, műfajhoz kötődik;
- érzékeli a szövegek műfaji különbségét (mese – dokumentum; lírai mű – elbeszélés);
- megfigyeli a jellegzetes magyar tájak, városok megjelenítésének formáit;
- megismeri egy-egy jelentős alkotónak a szülőföldjéhez, a magyar tájhoz való viszonyulását (ez is fejleszti, alakítja a kötődés igényét, pl. nemzeti öntudat, hazafias nevelés);
- azonosítja a művekben megjelenített témát, motívumot, gondolatot, érzelmet, hangulatot;
- Petőfi Sándor: Az Alföld (elemzés és memoriter is).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Tájleíró költemény, úti levél, útleírás, téma, motívum.

Tematikai egység: A régió, a lakóhely kultúrája, irodalmi emlékei – bevezetés

Ismeretek

A régió, lakóhely kultúrája, emlékhelyei/az iskola névadója. A választott tárgyhoz kapcsolódó fogalmi ismeretek.

Követelmények

A tanuló

- megismer valamely kulturális, irodalmi, népi hagyományt lakóhelye (tájegység/település/kerület) vagy iskolája vonatkozásában (pl. felkeresnek egy irodalmi emlékhelyet, emléktáblát, szobrot);
- ismerkedik jelenének hagyományaival (pl. nemzetiségi irodalom, folklór, múzeum, színház), az ide kötődő/kapcsolódó szerző legalább egy irodalmi művével;
- gyűjtőmunkája eredményeképpen (internet-használattal is) az anyagból valamely prezentációt készít.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Hagyomány, emlékhely, irodalmi emlékhely.

Tematikai egység: Család, gyerekek és szülők; barátság, emberi kapcsolatok

Ismeretek

- Családi, baráti kapcsolatok sokfélesége az irodalmi művekben.
- A mitológiai és bibliai történetektől (pl. Daidalosz és Ikarosz, Gilgames és Enkidu; Jákob és Ézsau) a kortárs irodalomig, magyar és világirodalmi szemelvényekkel.
- Kisepikai (pl. Kosztolányi, Karinthy művei) és nagyepikai (teljes művek és részletek, pl. Mark Twain, Jules Verne, J. K. Rowling, E. Kästner), valamint lírai alkotásokban.
- Arany János: Családi kör – versértelmezés.
- A választott művekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.

Követelmények

A tanuló

- az irodalmi művek segítségével is megfigyeli az emberi kapcsolatok sokféleségét, a téma irodalmi megjelenésének változatosságát korszaktól, műfajtól és formától függetlenül;
- felfedez archetipikus helyzeteket bibliai, mitológiai történetekkel;
- felismer emberi alaphelyzeteket és irodalmi témákat, formákat;
- részt vesz ajánlott olvasmányok közös feldolgozásában (tér- és időviszonyok, cselekmény, szereplők, elbeszélői nézőpont, szerkezet stb.);
- választhatja klasszikus és népszerű ifjúsági regények bemutatását (szemelvények vagy egyéni beszámolók, ajánlások); az érdeklődés felkeltésének céljából is (a mű hatása);
- gyakorolja a jegyzetelést, vázlatkészítést;
- képes Arany János Családi kör című művének elemző bemutatására (memoriter is);
- képes véleménye szóbeli és írásbeli megfogalmazására az olvasott szövegek szereplőinek tetteiről, érzelmeiről, gondolatairól, a megjelenített emberi helyzetekről, folyamatos fejlesztési célként.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Biblia, mitológiai történet, életkép, elbeszélés, novella, regény.

Tematikai egység: Molnár Ferenc: A Pál utcai fiúk - házi olvasmány

Ismeretek

Molnár Ferenc: *A Pál utcai fiúk* - sok szempontú megközelítés.

Tér- és időviszonyok (cselekményidő/külső, történelmi idő), cselekmény, szerkezet, szereplők/jellemek, kapcsolatok, konfliktusok. Elbeszélői nézőpont.

A mű fontos témái (pl. barátság, közösség, önfeláldozás, gyerekek-felnőttek, hűség-árulás).

Követelmények

A tanuló

- megismerkedik a házi olvasmányok megközelítési szempontjaival, lehetőségeivel;
- előzetesen felkészül a mű sok szempontú megközelítésére (feladatok; adatkeresés, jegyzetelés, vázlatkészítés stb.);
- képes szövegalkotási feladatok megoldására (szóban/írásban), pl. jellemzés, levél, elbeszélés, jellemzés nézőpontváltással, kreatív írás;
- képes szövegrészlet megtanulására, esetleg jelenet, dialógus előadására, dramatikus játéokra.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Ifjúsági regény, cselekmény, tér- és időviszonyok, szerkezet, konfliktus, elbeszélői nézőpont.

Tematikai egység: Szövegalkotás

Ismeretek

Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási feladatok készítése, különféle műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, érvelő szöveg, kreatív írások).

Követelmények

A tanuló képes

- szövegalkotási készség szintjének folyamatos fejlesztésére, hibáinak javítására;
- az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak gyakorlására;
- rövid érvelő szövegek készítésére;
- néhány, különféle típusú, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szöveg elkészítésére (meghívó, e-mail stb.).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, érvelő szöveg.

6. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Ballada

Ismeretek

- Egy népballada értelmezése és előadása (pl. Kőműves Kelemen vagy Kádár Kata).
- A műfaji sajátosságok megfigyelése, elemzése (szaggatottság, kihagyás, elhallgatás stb.).
- Arany János: A walesi bárdok – egy műballada értelmezése és előadása.
- Egyszólamú, egyenes vonalú (lineáris) szerkezet.
- Műfaji sajátosságok (pl. kihagyásosság) és művészi megoldások (pl. ismétlés, fokozás, szórendcsere/inverzió, versforma, zeneiség).
- Magatartásformák; bűn és bűnhődés, lélektaniség.

Követelmények

A tanuló

- megismeri a ballada műfaji jellemzőit, sajátos szerkesztés- és előadásmódját;
- tudja, hogy a népköltészeti alkotások többféle változatban létezhetnek;
- elő tud adni egy népballadát (memoriter);
- értelmezi Arany János A walesi bárdok című balladáját (memoriter);
- műismereti minimuma: egy népballada és egy Arany-ballada.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Időmértékes verselési rendszer, versláb, jambus, jambikus verselés, spondeus, félrím, belső rím, alliteráció, szórendcsere.

Tematikai egység: Monda, rege

Ismeretek

- Magyar mondák, pl. őstörténeti mondák/eredetmondák, történeti mondák, helyi mondák (pl. A fehér ló mondája; vármondák, Lehel, Zotmund mondája).
- Arany János: Rege a csodaszarvasról – műértelmezés.
- A csodaszarvas-monda feldolgozása(i) és a történeti források.

Követelmények

A tanuló

- a már korábban ismert művek olvasásával felidézi a műfaji sajátosságokat;

- felidéz népköltészeti műfajokat;
- megismer, rendszerez mondatípusokat;
- kreatív írásokat készít (pl. helyi monda, keletkezéstörténet);
- képes Arany János Rege a csodaszarvasról című művének elemző bemutatására (részletek, memoriter is), a mondai anyag és a művészi feldolgozás összevetésére.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Monda, rege, eredetmonda, felező 8-as ritmus.

Tematikai egység: Arany János: Toldi

Ismeretek

- A Toldi cselekménye, szerkezete.
- Toldi Miklós helyzete, tettei, magatartása (értelmezés, jellemzés); kapcsolatai, konfliktusai (elemzés).
- Arany lélekábrázolása (családi kapcsolatok; bűn és megtisztulás).
- A megjelenítés eszközei (az egységenkénti feldolgozás során a poétikai eszközök elemzése: képek, pl. hasonlat, megszemélyesítés, metafora; alakzatok, pl. ellentét, párhuzam, túlzás, felsorolás, részletezés, szótőisméltés).
- Verselési elemzések, ritmizálási gyakorlatok.

Követelmények

A tanuló

- felismeri az elbeszélő költemény műfaját;
- elemzi a tér- és időviszonyokat; ismeri a cselekményt; jellemzi a szereplőket és minősíti kapcsolataikat a Toldi részletes feldolgozása során;
- alkalmazza a kapcsolódó elméleti fogalmakat (pl. verses epika; elbeszélő költemény);
- felismeri a poétikai eszközöket (szóképek, alakzatok), a versritmust;
- képes önálló szövegalkotási feladatok megoldására (különböző közlésformák; nézőpontváltás stb.);
- képes saját véleményének megfogalmazására;
- tud memoriterekkel előadni (szövegrészletek a műből).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Előhang, mottó, expozíció, kaland, allegória, epizód, késleltetés, körülírás, felező 12-es, sormetszet.

ÉV VÉGE

Tematikai egység: Érzelmek, hangulatok, gondolatok

Ismeretek

- Témák, motívumok lírai alkotásokban (pl. természet, évszakok, napszakok, szerelem).
- A lírai műnem sokszínűsége: változatos szerkezeti megoldások, képesség, zeneiség, hangnemek – eltérő alkotói magatartások.
- Szemelvények a magyar irodalom különféle műfajú alkotásaiból, pl. Csokonai Vitéz Mihály, József Attila, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Weöres Sándor műveiből – értelmezések, poétikai és verstani gyakorlatok.
- A választott művekhez kapcsolódó fogalmi ismeretek.

Követelmények

A tanuló

- megkülönbözteti az epikai és lírai műnemet (az ábrázolás irányultsága alapján);
- felismeri a lírai műnemnek a líra alanyára vonatkoztatottságát (bármely líratípusban, pl. gondolat- vagy hangulatlíra);
- bővíti ismereteit a kifejezőmódokról;
- felismer jellemző témákat, motívumokat (pl. természet, évszakok, napszakok);

- felismeri a művészi stíluseszközöket és elemzi azok hatását.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Líra, lírai alany, téma, motívum, versforma, rímszerkezet.

Tematikai egység: Próbatételek, kalandok, hősök

Ismeretek

- A hősiesség magatartás néhány példája, változata; a próbatételek, kalandok szerepe.
- A görög mitológiától és a Bibliától (pl. Héraklész, Odüsszeusz; Dávid és Góliát, Sámson) a klasszikus és a kortárs ifjúsági irodalomig (kis- és nagyepikai művek, műrészletek; verses és prózai formák).
- Fazekas Mihály: Lúdas Matyi – műértelmezés.
- Szerkezet (a négy levonás kapcsolódása; ismétlés és fokozás); a konfliktusok jellege; népiesség és időmértékes forma.

Követelmények

A tanuló

- megismer az irodalmi művek segítségével néhány példát a hősiesség magatartására;
- megfigyeli, hogy a próbatételek, kalandok miként formálják a személyiséget, jellemet;
- a „próbatétel, kaland, hősiesség” tematika alapján is felismer emberi alaphelyzeteket és irodalmi témákat, formákat; felismeri az emberi kapcsolatok sokféleségét és a téma megjelenésének változatosságát korszaktól, műfajtól és formától függetlenül;
- felfedez archetipikus helyzeteket bibliai, mitológiai történetekkel;
- részt vesz ajánlott olvasmányok közös feldolgozásában (tér- és időviszonyok, cselekmény, szereplők, elbeszélői nézőpont, szerkezet stb. elemzésében);
- választhatja klasszikus és népszerű ifjúsági regények bemutatását (szemelvények vagy egyéni beszámolók, ajánlások); az érdeklődés felkeltésének céljából is (a mű hatása);
- gyakorolja a jegyzetelést, vázlatkészítést;
- képes Fazekas Mihály Lúdas Matyi című művének elemző bemutatására, esetleg egyik levonásának dialogikus megjelenítésére;
- képes vélemény szóbeli és írásbeli megfogalmazására az olvasott szövegek szereplőinek tetteiről, érzelmeiről, gondolatairól, a megjelenített emberi helyzetekről, folyamatos fejlesztési célként.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Próbatétel, kaland (cselekményszervező), ismétlődő motívum, vándortéma, daktilus, spondeus, kötött verssor, hexameter.

Tematikai egység: Gárdonyi Géza: Egri csillagok (házi olvasmány)

Ismeretek

- Gárdonyi Géza: Egri csillagok – sok szempontú megközelítés.
- Tér- és időviszonyok (cselekményidő/külső, történelmi idő), cselekmény, szerkezet; a szereplők csoportjai, kapcsolataik; konfliktusok.
- Elbeszélői nézőpont, jellemábrázolás, ábrázolásmód.
- Bornemissza Gergely életútja.
- A mű fontos témái (történelem, hősiesség, barátság, szerelem, árulás stb.) és motívumai (pl. hold, csillag, gyűrű).

Követelmények

A tanuló

- alkalmazza a házi olvasmányok korábban megismert megközelítési lehetőségeit;
- előzetesen felkészül a mű sok szempontú értelmezésére (feladatok; adatkeresés, jegyzetelés, vázlatkészítés stb.);

- képes szövegalkotási feladatok megoldására (szóban/ írásban), pl. leírás, jellemzés, elbeszélés nézőpontváltással, levél, kreatív írás;
- képes szövegrészlet megtanulására, esetleg jelenet, dialógus előadására, dramatikus játékra.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Történelmi regény, ifjúsági regény, kalandregény; téma, motívum.

Tematikai egység: szövegalkotás

Ismeretek

- Irodalmi művekhez kapcsolódó szövegalkotási feladatok készítése, különféle műfajokban (elbeszélés, leírás, jellemzés, levél).
- Érvelő szövegek.
- Kreatív írások.

Követelmények

A tanuló képes

- az elbeszélés, leírás, jellemzés közlésformáinak folyamatos gyakorlására;
- rövid érvelő szövegek készítésére;
- néhány, különféle típusú, a mindennapokban megjelenő írott és elektronikus szöveg elkészítésére (meghívó, e-mail stb.);
- saját hibáinak felismerésére, javítására, igényli ezek kiküszöbölését gyakorlással, feladatmegoldással, és törekszik készségszintjének folyamatos fejlesztésére.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Írásbeli kapcsolattartás, elbeszélésfajták, érv, nézőpont, érvelés.

7. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Kisepikai alkotások (pl. kisregény, elbeszélés, novella, legenda, anekdota)

Ismeretek

- Az egyes kisepikai műfajok sajátosságai (pl. tér-, időviszonyok, szerkesztésmód, szereplők, hangnem).
- Kosztolányi Dezső, Mikszáth Kálmán és más magyar elbeszélők alkotásai.

Követelmények

A tanuló kisepikai alkotásokban

- azonosítja, elemzi az idő- és térviszonyokat;
- érzékeli az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérést;
- azonosítja az előreutalásokat, késleltetéseket;
- felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;
- műelemzések nyomán rögzíti az egyes műfajok sajátosságait;
- azonosítja az irodalom nagy témáit, pl. család, iskola, gyerekek és felnőttek, próbatételek;
- képes az irodalmi élmény megosztására;
- képes érzelmi tartalmak felismerésére, erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére, pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála;
- memoriterek (prózaepikai szövegrészletek) előadására.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Kisepika, mese, monda, legenda, anekdota, novella, elbeszélés, kisregény, szerkezet, időrend, elbeszélői nézőpont, beszédhelyzet.

Tematikai egység: Nagyepikai alkotás (regényelemzés)

Ismeretek

- Mikszáth Kálmán: Szent Péter esernyője – sok szempontú megközelítés.
- Tér- és időviszonyok, cselekmény, szerkezet, anekdotikusság.
- A szereplők jellemzése (egyéni állásfoglalással).
- Elemzések, értelmezések és kreatív írások.
- Ajánlott és/vagy egyéni olvasmányok, pl. Jules Verne, Mark Twain, Dickens és mások műveiből; a klasszikus és kortárs, magyar és világirodalmi ifjúsági irodalomból – műbemutatók, értelmezések, ajánlások (a házi olvasmányok megközelítési szempontjainak alkalmazása, önálló állásfoglalással).

Követelmények

A tanuló nagyepikai alkotás(ok)ban

- azonosítja, elemzi az idő- és térviszonyokat;
- érzékeli az elbeszélés és a történet időrendje közötti eltérést;
- azonosítja az előreutalásokat, késleltetéseket;
- felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;
- a műelemzés nyomán rögzíti a műfaji sajátosságokat;
- azonosítja az irodalom nagy témáit (pl. család, gyerekek és felnőttek, próbatételek, szerelem);
- képes az irodalmi élmény megosztására;
- képes a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére;
- memoriterek (prózaepikai szövegrészletek) előadására;
- képes annak felismerésére és tudatosítására, hogy az elemző-értelmező olvasás elmélyíti az élmény- és tapasztalatszerzést, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élményeknek, a tapasztalatszerzésnek a forrása;
- képes az irodalmi élmény megosztására, olvasmányainak ajánlására;
- alkalmas az önálló olvasmányválasztás indoklására.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Nagyepika, szerkezet, időviszony, térviszony, cselekmény, fordulat, epizód, kitérő, késleltetés, előreutalás; anekdotikus; magatartásforma.

Tematikai egység: Lírai műfajok (óda, himnusz, elégia, dal, epigramma)

Ismeretek

- Alkotások műfaji szempontokból a magyar irodalom különféle korszakaiból, pl. Ady Endre, Arany János, Csokonai Vitéz Mihály (A Reményhez), Janus Pannonius (Pannónia dicsérete), József Attila, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor műveiből és kortárs magyar lírai alkotásokból.
- Tematikus, motivikus kapcsolódások felismerése – a műválasztás felőle alapvető lírai témákat (pl. természet, évszakok és napszakok, szülőföld, haza, család, szerelem, öntudat, költősors, költészet/ars poetica).
- Nemzeti himnuszunk, ódáink – Kölcsey: Hymnus; Vörösmarty: Szózat; Petőfi: Nemzeti dal – műértelmezések, sok szempontú elemzések (pl. vershelyzet, szerkezet, műfaji változat, poétikai megoldások, versforma).

Követelmények

A tanuló

- felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 19-20. századi alkotások);
- felismeri néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát;

- azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat;
- azonosítja a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat;
- azonosít képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben;
- megismeri a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása);
- felismer érzelmi tartalmakat;
- sok szempontú megközelítésben elemez, értelmez különféle műfajú lírai alkotásokat és meg is tanul néhányat (pl. elégia/Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez; epigramma/Janus Pannonius: Pannónia dicsérete);
- sok szempontú megközelítésben értelmezi, elemzi nemzeti himnuszunkat, ódáinkat (Kölcsey: Hymnus; Vörösmarty: Szózat; Petőfi: Nemzeti dal; memoriterek is).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Óda, himnusz, elégia, dal, epigramma; verselési rendszer, rímes időmértékes verselés, rímtelen időmértékes verselés, versláb, spondeus, trocheus, trochaikus verselés, daktilus, kötött verssor, hexameter, pentameter, disztichon; rím, rímelhelyezkedés; szókép, hasonlat, megszemélyesítés, metafora; alakzat, ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, szórendcsere.

ÉV VÉGE

Tematikai egység: Lírai műfajok (óda, himnusz, elégia, dal, epigramma)

Ismeretek

- Alkotások műfaji szempontokból a magyar irodalom különféle korszakaiból, pl. Ady Endre, Arany János, Csokonai Vitéz Mihály (A Reményhez), Janus Pannonius (Pannónia dicsérete), József Attila, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor műveiből és kortárs magyar lírai alkotásokból.
- Tematikus, motivikus kapcsolódások felismerése – a műválasztás felölel alapvető lírai témákat (pl. természet, évszakok és napszakok, szülőföld, haza, család, szerelem, öntudat, költősors, költészet/ars poetica).
- Nemzeti himnuszunk, ódáink – Kölcsey: Hymnus; Vörösmarty: Szózat; Petőfi: Nemzeti dal – műértelmezések, sok szempontú elemzések (pl. vershelyzet, szerkezet, műfaji változat, poétikai megoldások, versforma).

Követelmények

A tanuló

- felismeri az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján (elsősorban 19-20. századi alkotások);
- felismeri néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát;
- azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat;
- azonosítja a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat;
- azonosít képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben;
- megismeri a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása);
- felismer érzelmi tartalmakat;
- sok szempontú megközelítésben elemez, értelmez különféle műfajú lírai alkotásokat és meg is tanul néhányat (pl. elégia/Csokonai Vitéz Mihály: A Reményhez; epigramma/Janus Pannonius: Pannónia dicsérete);

- sok szempontú megközelítésben értelmezi, elemzi nemzeti himnuszunkat, ódáinkat (Kölcsey: Hymnus; Vörösmarty: Szózat; Petőfi: Nemzeti dal; memoriterek is).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Óda, himnusz, elégia, dal, epigramma; verselési rendszer, rímes időmértékes verselés, rímtelen időmértékes verselés, versláb, spondeus, trocheus, trochaikus verselés, daktilus, kötött verssor, hexameter, pentameter, disztichon; rím, rímelhelyezkedés; szókép, hasonlat, megszemélyesítés, metafora; alakzat, ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, szórendcsere.

Tematikai egység: Egy korstílus – a romantika

Ismeretek

- Egy korstílus – a romantika.
- Egy-két szemelvény a korszak jellemző alapvetéseiről, törekvéseiről (pl. szabadság az irodalomban; új, jellegzetes műfajok; kevertség, töredékesség; romantika és népiesség).
- Szemelvények Kölcsey, Vörösmarty, Petőfi korstílusra jellemző, különféle műfajú, tematikájú alkotásaiból (pl. Kölcsey: Huszt; Vörösmarty: Ábránd; Petőfi: Egy gondolat bánt engemet...).

Követelmények

A tanuló

- ismerkedik egy korstílussal, a korstílus és egy-egy mű közötti összefüggéssel;
- ismerkedik a korszak irodalmi életével (pl. folyóiratok, színházi élet, irodalmi kapcsolatok);
- megismeri a korszakolás nehézségeit; a romantika háttérét, esztétikai elveit, törekvéseit, ábrázolásmódját, hangnemeit; a stílus formajegyeit;
- ismerkedik romantika és népiesség, romantika és reformkor összefüggésével;
- jellemző műveken felismeri a legjellemzőbb romantikus jegyeket, vonásokat;
- felismer zenei és képzőművészeti vonatkozásokat, kapcsolódásokat;
- az önálló ismeretszerzés többféle módszerével (pl. internet, elektronikus könyvtár) is gyűjt információkat.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Műfaji fogalmak (pl. óda, epigramma, rapszódia); romantikus ellentétezés, romantikus képalkotás.

Tematikai egység: Nagyepikai alkotás (regényelemzés) – egy Jókai-regény és a romantikus korstílus

Ismeretek

- Nagyepikai alkotás (regényelemzés) - sok szempontú megközelítés.
- Jókai Mór: A kőszívű ember fiai (vagy esetleg egy másik regénye, pl. Az új földesúr vagy A jövő század regénye) – sok szempontú megközelítés.
- Tér- és időviszonyok, cselekmény, szerkezet.
- Hősök, magatartásformák, erkölcsi választások – a szereplők jellemzése (egyéni állásfoglalással).
- Regényműfaji változat (pl. heroikus regény, irányregény, utópia stb.).
- A romantika megjelenési formái (pl. szerkezet, cselekményfordulatok, jellemek, hangnem, előadásmód).
- Elemzések, értelmezések és kreatív írások.

Követelmények

A tanuló egy Jókai-regényben

- azonosítja, elemzi az idő- és térviszonyokat, az előreutalásokat, késleltetéseket, epizódokat; a szereplők kapcsolatait, a cselekmény elemeit;
- felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;
- műelemzés nyomán rögzíti a műfaji sajátosságokat és romantikus epika jellemzőit;

- azonosítja a műben megjelenő tematikát (pl. család, szerelem, hősiesség, hazafiság, önfeláldozás);
- képes a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére;
- alkalmas a megjelenített értékek, erkölcsi kérdések, motivációk, magatartásformák felismerésére, értelmezésére;
- alkalmas az irodalmi élmény megosztására; beszámoló, ajánlás készítésére, különféle vélemények összevetésére;
- képes memoriterek (prózaepikai szövegrészek) előadására;
- képes annak felismerésére és tudatosítására, hogy az elemző-értelmező olvasás elmélyíti az élmény- és tapasztalatszerzést, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élményeknek, az életvezetésnek is a forrása.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Romantikus regény; regényműfaji változat, pl. heroikus regény; romantikus hős, jellem, ábrázolásmód.

Tematikai egység: Drámai műfajok (egy komédia)

Ismeretek

- Drámai műfajok - egy komédia sok szempontú megközelítése
- Molière: Fösvény (esetleg pl. Képzelt beteg) vagy Shakespeare egy vígjátéka vagy Szigligeti: Liliomfi vagy Goldoni: Két úr szolgája.
- Tér- és időviszonyok, szereplők rendszere, alapszituáció, cselekmény, konfliktusok.
- Drámai szerkezet.
- A komikum megjelenési formái (pl. helyzet- és jellemkomikum).
- Komikus jellem, jellemtípus.

Követelmények

A tanuló

- megismeri a drámai műnem legfontosabb jellemzőit, a komédia műfaját közös és önálló olvasással, feldolgozással, műelemzéssel;
- képes az epikai és a drámai történetmegjelenítés közötti hasonlóságok és eltérések azonosítására;
- a drámai szerkezet, drámai jellem és nyelv néhány jellemzőjének felismerésére;
- a komikum mint műfajformáló minőség felismerésére, formáinak megkülönböztetésére;
- egy jellemtípus azonosítására;
- képes szituációk és instrukciók értelmezésére, esetleg megjelenítésére;
- alkalmas részlet megtanulására, esetleg jelenet előadására az olvasott drámai műből, valamint egy látott jelenet (színházi előadás vagy felvétele) értelmezésére.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Dráma, komédia, dialógus, konfliktus, alapszituáció, helyzetkomikum, jellemkomikum, típus, jellemtípus.

8. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Kisepikai alkotások - prózai és verses, pl. novella, elbeszélés, kisregény, anekdota, karcolat, komikus eposz, ballada

Ismeretek

- Kisepikai alkotások - prózai és verses műfajok.
- Novella, elbeszélés, kisregény, anekdota, karcolat, egyperces novella, komikus eposz, ballada - műfaji rendszerezés.
- Tematikus kapcsolódások, archetipikus helyzetek felismerése (pl. gyerekkor-felnőttkor, szegénység-gazdagság, bűn-bűnhődés, házastársi kapcsolatok, hűség, kitartás, beavatás).
- Kosztolányi Dezső, Móricz Zsigmond, Mikszáth Kálmán, Örkény István műveiből, valamint választható:
- Petőfi Sándor: A helység kalapácsa – a komikus eposz műfaji sajátosságai, illetve Arany János egy balladája (pl. Zách Klára; Szondi két apródja).
- Karinthy Frigyes: Tanár úr kérem (részletek) – házi olvasmány.
- A karcolatgyűjtemény szerkezete; pár-novellák összevetése.

Követelmény

A tanuló

- műelemzések során rögzíti az egyes műfajok sajátosságait is;
- felismeri az epikus közlésformát, valamint a verses és a prózaforma műfajmegkötő vagy műfajfüggetlen szerepét;
- alkalmazza a művek már ismert értelmezési szempontjait (elemzi az idő- és térviszonyokat, szerkezeti megoldásokat, előreutalásokat, késleltetéseket);
- felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;
- azonosítja az irodalom nagy témáit, pl. család, iskola, gyerekek és felnőttek, szegénység;
- a kisepikai műfajok rendszerezésével (eredet, forma, műfaji jellemzők) összefoglalja, átismétli a négy év során megszerzett ismereteit;
- képes az irodalmi élmény megosztására;
- képes érzelmi tartalmak felismerésére, erkölcsi választások értelmezésére és véleményezésére, pl. indulatok, szeretet, együttérzés, segítőkészség, félelem, bizalom, hála stb.;
- memoriterek (verses és prózaepikai szövegrészletek) előadására.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Kisepika, anekdota, novella, egyperces novella, komikus eposz, szerkezet, időrend, elbeszélői nézőpont, beszédhelyzet.

Tematikai egység: Nagyepikai alkotás – regényelemzés

Követelmények

A tanuló nagyepikai alkotás(ok)ban

- azonosítja, elemzi az idő- és térviszonyokat, a narráció sajátosságait (az elbeszélés és a történet időrendje, előreutalások, késleltetések); a műfaji változatot;
- felismeri az elbeszélői nézőpontot, beszédhelyzetet;
- azonosítja az irodalom nagy témáit, pl. szülő és gyerek, gyerekek és felnőttek, iskola és nevelés; beavatás, próbatételek, szerelem.
- A tanuló
- képes a szereplők jellemzésére, tetteik minősítésére; alapvető emberi helyzetek, erkölcsi választások értelmezésére és megbeszélésére, véleményezésére;
- felidézi és rendszerezi az olvasott, feldolgozott regényeket (összefoglalás);
- képes az irodalmi élmény megosztására, olvasmányainak ajánlására;
- alkalmas az önálló olvasmányválasztás indoklására;

- memoriterek (prózaepikai szövegrészletek) előadására;
- képes annak felismerésére és tudatosítására, hogy az elemző-értelmező olvasás elmélyíti az élmény- és tapasztalatszerzést, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élményeknek, a tapasztalatszerzésnek a forrása.

Ismeretek

- Nagyepikai alkotás – egy regény sok szempontú megközelítése.
- Pl. Tamási Áron: Ábel a rengetegben vagy Szabó Magda: Abigél vagy Móricz Zsigmond: Légy jó mindhalálig (vagy egy másik regénye, pl. Pillangó, Árvácska) vagy Gárdonyi Géza: A láthatatlan ember.
- Tér- és időviszonyok, cselekmény, szerkezet, elbeszélői nézőpont, hangnem, ábrázolásmód.
- Hősök, tettek, magatartásformák – a szereplők jellemzése (egyéni állásfoglalással).
- Regényműfaji változat (pl. fejlődésregény, történelmi regény, példázatos regény).
- Elemzések, értelmezések és kreatív írások.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Elbeszélői nézőpont, hangnem, ábrázolásmód; fejlődésregény, humor, példázat / parabola, történelmi regény.

Tematikai egység: Lírai és átmeneti műfajok, műtípusok - óda, dal, epigramma, elégia, ekloga, életkép, tájlíra, hangulatlíra, gondolati líra

Ismeretek

- Lírai és átmeneti műfajok, műtípusok, pl. óda, dal, epigramma, elégia, ekloga, életkép, tájlíra, hangulatlíra, gondolati líra - műfaji rendszerezés.
- Tematikus, motivikus kapcsolódások felismerése (a műválasztás felőlel alapvető lírai témákat, pl. természet, évszakok és napszakok, szülőföld, haza, család, szerelem, háború, szabadság, öntudat, költősors, költészet / ars poetica).
- Verstani, poétikai fogalmak rendszerezése.
- Szemelvények Ady Endre, Arany János, Csokonai Vitéz Mihály, Janus Pannonius, József Attila, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós (Nem tudhatom), Szabó Lőrinc, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor műveiből és kortárs magyar lírai alkotásokból.
- Szemelvények a reklám és a popzene új szóbeli költészetéből.
- A fogalmi háló a választott művekhez kapcsolódik.

Követelmények

A tanuló

- elemzi az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján, értelmezi néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát;
- azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat;
- elemzi a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat;
- elemzi a képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben;
- elemzi a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása);
- elemzi a művekből feltáruló érzelmi tartalmakat;
- sok szempontú megközelítésben elemez, értelmez különféle műfajú lírai alkotásokat és meg is tanul néhányat (Ady Endre, József Attila, Kosztolányi Dezső, Weöres Sándor egy-egy művét, Radnóti Miklós Nem tudhatom című alkotását és kortárs magyar szerzők néhány költeményét);
- rendszerezi műfajelméleti, verstani, poétikai ismereteit (ismétléssel is);
- ismerkedik a reklám és a popzene új szóbeli költészetével, illetve ennek helyével, szerepével, hatásával a közműveltségben.

Kulcsfogalmak

Óda, himnusz, elégia, dal, epigramma, ekloga, verselési rendszer, rímes és rímtelen időmértékes verselés, versláb, spondeus, trocheus, trochaikus verselés, daktilus, kötött verssor, hexameter, pentameter, disztichon, rím, rímelhelyezkedés, alliteráció; szókép, hasonlat, megszemélyesítés, metafora, alakzat, ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, figura etymologica, inverzió.

ÉV VÉGE

Ismeretek

- Lírai és átmeneti műfajok, műtípusok, pl. óda, dal, epigramma, elégia, ekloga, életkép, tájlíra, hangulatlíra, gondolati líra - műfaji rendszerezés.
- Tematikus, motivikus kapcsolódások felismerése (a műválasztás felőlel alapvető lírai témákat, pl. természet, évszakok és napszakok, szülőföld, haza, család, szerelem, háború, szabadság, öntudat, költősors, költészet / ars poetica).
- Verstani, poétikai fogalmak rendszerezése.
- Szemelvények Ady Endre, Arany János, Csokonai Vitéz Mihály, Janus Pannonius, József Attila, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Radnóti Miklós (Nem tudhatom), Szabó Lőrinc, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor műveiből és kortárs magyar lírai alkotásokból.
- Szemelvények a reklám és a popzene új szóbeli költészetéből.
- A fogalmi háló a választott művekhez kapcsolódik.

Követelmények

A tanuló

- elemzi az alapvető lírai műfajok sajátosságait különböző korok alkotóinak művei alapján, értelmezi néhány lírai mű beszédhelyzetét, a megszólító-megszólított viszony néhány jellegzetes típusát;
- azonosítja a művek tematikáját, meghatározó motívumait; felfedez műfaji és tematikus-motivikus kapcsolatokat;
- elemzi a zenei és ritmikai eszközök típusait, felismeri funkciójukat, hangulati hatásukat;
- elemzi a képeket, alakzatokat, szókincsbeli és mondattani jellegzetességeket, a lexika jelentésteremtő szerepét megérti a lírai szövegekben;
- elemzi a kompozíció meghatározó elemeit (pl. tematikus szerkezet, tér- és időszerkezet, logikai szerkezet, beszédhelyzet és változása);
- elemzi a művekből feltáruló érzelmi tartalmakat;
- sok szempontú megközelítésben elemez, értelmez különféle műfajú lírai alkotásokat és meg is tanul néhányat (Ady Endre, József Attila, Kosztolányi Dezső, Weöres Sándor egy-egy művét, Radnóti Miklós Nem tudhatom című alkotását és kortárs magyar szerzők néhány költeményét);
- rendszerezi műfajelméleti, verstani, poétikai ismereteit (ismétléssel is);
- ismerkedik a reklám és a popzene új szóbeli költészetével, illetve ennek helyével, szerepével, hatásával a közműveltségben.

Kulcsfogalmak

Óda, himnusz, elégia, dal, epigramma, ekloga, verselési rendszer, rímes és rímtelen időmértékes verselés, versláb, spondeus, trocheus, trochaikus verselés, daktilus, kötött verssor, hexameter, pentameter, disztichon, rím, rímelhelyezkedés, alliteráció; szókép, hasonlat, megszemélyesítés, metafora, alakzat, ismétlés, párhuzam, ellentét, fokozás, figura etymologica, inverzió.

Tematikus egység: Stílusirányzatok a 20. század elején (klasszikus modernség)

Ismeretek

- Stílusirányzatok a 20. század elején (klasszikus modernség).
- Az impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió stílus- és formajegyei. Jellemző művek, ábrázolásmódok pl. Ady, Babits, Juhász Gyula, Tóth Árpád műveiből.

Követelmények

A tanuló megismerkedik

- egy korszak stílusirányzataival – pl. impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió –, az irányzatok és egy-egy mű összefüggésével;
- ismerkedik a korszak irodalmi életével (pl. a Nyugat szerepe, hatása; irodalmi kapcsolatok);
- megismeri a korszakolás nehézségeit;
- az irányzatok főbb esztétikai elveit, törekvéseit, ábrázolásmódját, stílus- és formajegyeit (szimbólumhasználat és szimbolizmus megkülönböztetésével);
- jellemző műveken felismeri az irányzatok jellegzetességeit, főbb vonásait;
- az önálló ismeretszerzés többféle módszerével (pl. internet, elektronikus könyvtár stb.) is gyűjt információkat;
- keres a korszakhoz regionális és helyi kulturális kötődéseket (bármely művészeti ágból, pl. festészet, szobrászat, építészet is).

Kulcsfogalmak

Impresszionizmus, szimbolizmus, szecesszió, szinesztézia, allegória, szimbólum, összetett költői kép.

Tematikai egység: Nagyepikai alkotás az ifjúsági és/vagy a szórakoztató irodalom köréből - magyar vagy világirodalom, regényelemzés

Ismeretek

- Nagyepikai alkotás az ifjúsági és/vagy a szórakoztató irodalom köréből – egy magyar vagy világirodalmi regény sok szempontú megközelítése.
- A népszerű irodalom műfajai (pl. ifjúsági, bűnügyi, fantasztikus regény, kalandregény, sci-fi), megoldásai, hatása; hangnemei (pl. humoros regény), formái (pl. naplóregény, levélregény).
- Pl. Golding: A Legyek Ura / Salinger: Zabhegyező / Rejtő Jenő egy műve / Verne egy műve / egy klasszikus bűnügyi regény.
- A fogalmi háló a választott művekhez kapcsolódik.

Követelmények

A tanuló

- tudja alkalmazni a művek megközelítésének (korábban gyakorolt) lehetőségeit;
- képes az irodalmi élmény megosztására, olvasmányainak ajánlására;
- alkalmas az önálló olvasmányválasztás indoklására;
- képes memoriterek (prózaepikai szövegrészletek) előadására;
- képes annak felismerésére és tudatosítására, hogy az elemző-értelmező olvasás elmélyíti az élmény- és tapasztalatszerzést, hogy az irodalomolvasás érzelmi, gondolati, erkölcsi, esztétikai élményeknek, a tapasztalatszerzésnek a forrása;
- tud tájékozódni erkölcsi kérdésekben, és ezt igényli is; megérti az igazság és nézőpont, a személyes és a közösségi igazság konfliktusát;
- képes az önálló műbefogadás mind teljesebb élményére, a hatás feldolgozására (csoportos beszélgetésben való részvétellel és egyéni szövegalkotással egyaránt);
- képes a tetszés- vagy véleménynyilvánítás árnyaltabb nyelvi formáinak alkalmazására, az eltérő ízlésítéletek különbözőségének megértésére;
- képes a szórakoztató irodalom, a populáris irodalom egyes alkotásainak, különféle filmes feldolgozásoknak esztétikai szempontú, kritikus értékelésére.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Népszerű irodalom, bűnügyi történet, kalandregény, fantasztikus regény, tudományos-fantasztikus irodalom, humoros hangnem.

Tematikai egység: Drámai műfajok - egy tragédia és/vagy egy komédia

Ismeretek

- Drámai műfajok - egy tragédia és/vagy egy komédia sok szempontú megközelítése.
- Shakespeare: Romeo és Júlia
- (vagy egy Shakespeare-komédia vagy Gogol: A revizor).
- Tér- és időviszonyok, szereplők rendszere, alapszituáció, cselekmény, konfliktusok. Drámai szerkezet.
- A meghatározó minőség szerepe (tragikus/komikus cselekmény; tragikus/komikus hős).
- Hősök (egyéni és tipikus vonások).
- Tragikus bukás, értékvesztés/komikus lelepleződés.

Követelmények

A tanuló

- felismeri és elemzi a drámai műnem főbb jellemzőit, a választott alkotás műfaját közös és önálló olvasással, feldolgozással, műelemzéssel;
- elemzi a drámai szerkezet, drámai jellem és nyelv néhány jellemzőjét;
- felismeri a tragikumot/komikumot mint műfajformáló minőséget, elemzi a műbeli megjelenési formáit;
- tudja jellemezni a drámai hősöket, elemezni kapcsolataikat, konfliktusaikat;
- képes szituációk és instrukciók értelmezésére, esetleg megjelenítésére;
- tud elemezni és értelmezni egy látott jelenetet (színházi előadás vagy felvétele);
- alkalmas egy szövegrészlet megtanulására, jelenet előadására az olvasott drámai műből vagy annak alapján;
- különféle dramatikus formák kipróbálása révén (pl. helyzetgyakorlat, stílusgyakorlat, dramatikus improvizáció) fejlődik empatikus készsége.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Dráma, komédia, tragédia, komikum, tragikum, dialógus, konfliktus, alapszituáció, drámai nyelv, drámai jellem.

Tematikai egység: A média kifejezőeszközei (1) Történet és elbeszélés a mozgóképen

Ismeretek, fejlesztési követelmények

Helyszín- és időviszonylatok, illetve jellemek és konfliktusviszonylatok felismerése, megfigyelése a médiaszövegekben (pl. rádióműsorban, riportban).

Átélt, elképzelt vagy hallott esemény mozgóképi megjelenítésének megtervezése az életkornak megfelelő szinten (pl. story-board, animáció, interjú alkalmazásával).

Abeállítás (snitt; a kamera által rögzített folyamatos tér és idő), a jelenet (nagyobb tér és/vagy időugrások által határolt szerkezeti egység), a fordulat és epizód fogalmának magyarázata.

A korosztálynak megfelelő mozgóképi szövegeken a cselekmény- és történetsszervezés, valamint az elbeszélés (narráció) megfigyelése és tudatosítása, és mindezzel összefüggésben konkrét szövegek elemzése során az exozíció, bonyodalom, lezárás már ismert fogalmainak alkalmazása.

Egyszerűbb médiaszövegek létrehozásával (pl. interjú, újságcikk, közösségi portálra készülő adatlap, önpotré) a képzelőerő, kifejezőkészség fejlesztése.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Jellem, hős, konfliktus, cselekmény, történet, elbeszélés, narráció, exozíció, bonyodalom, lezárás, beállítás, jelenet, epizód, fordulat.

Tematikai egység: A média kifejezőeszközei (2) A mozgóképi és az írott sajtó szövegeinek rendszerezése

Ismeretek, fejlesztési követelmények

Annak tudatosítása és próbája, hogy noha a mozgóképi szövegeknek nincs minden szövegre alkalmazható osztályozása, a filmek értelmezését, elemzését segíti a rendszerezés néhány alapszempontja (a valóságanyag természete, dokumentumfilm-fikció; az alkotói szándék és nézői elvárás – műfajfilm, szerzői film).

A szerzői és a műfajfilm néhány meghatározó jellemzőjének meghatározása (a nézők számára ismerős témák, szériaszerű filmalkotások, könnyen befogadható ábrázolási konvenciók, illetve a személyesebb, a szerzővel azonosítható eredeti formanyelv használata).

A meghatározó sajtóműfajok felismerése, alapvető jellemzőik tudatosítása (tudósítás, riport, publicisztika, kritika).

Kulcsfogalmak, fogalmak

Dokumentum, fikció, műfaji, western, sci-fi, melodráma, burleszk, thriller; szerzői, ábrázolási konvenció; tudósítás, riport, kritika, publicisztika.

Tematikai egység: A média társadalmi szerepe, használata. A média nyelve, a médiaszövegek értelmezése

Ismeretek, fejlesztési követelmények

Annak felismerése, hogy a médiaszövegek megformálásához („írásához”) és megértéséhez („olvasásához”) az adott médiumra vonatkozó nyelvismeretre van szükség, és a tömegkommunikáció médiumai más- és más jelrendszert, kódokat használnak írott, szimbolikus –, például egy képen látható tárgy – és technikai –, például a kameramozgás – kódokat).

Annak tudatosítása, hogy a technikai úton rögzített képeket (is) alkalmazó kommunikáció sajátossága, hogy a képeken, mozgóképeken látható formáknak, motívumoknak nincs pontosan meghatározott értelme – a jelentés nagymértékben függ a befogadótól.

Meghatározza a mágikus gondolkodás fogalmát (a tárgyak képének azonosítása az ábrázolttal, a kép és a valóság öntudatlan azonosítása).

Annak felismerése, hogy míg a művek esetében a befogadó a szerző által megjelenített cselekményvilág eseményeiből maga konstruálja a történetet, a média direkt értelmezési kereteket kínál a fogyasztónak a közrebocsátott történetjavaslatok értelmezésére.

Kérdéseket és állításokat fogalmaz meg a mediatizált kommunikáció egyirányú és/vagy interaktív jellegével kapcsolatban.

Annak megismerése és aktuális médiaesemények feldolgozásával tudatosítása, miért és hogyan érvényesül a médiában a sztereotíp megfogalmazás kényszere, milyen veszélyekkel járhat mindez.

A nemeknek, foglalkozásoknak, életmódmintáknak, kisebbségeknek a tapasztalati valóságtól eltérő megjelenítésének felismerése a médiában, annak tudatosítása, hogy a médiaszövegek a közösség kulturális képviselői (reprezentánsai).

A sztereotípiák és a reprezentáció fogalmának meghatározása, annak érzékelése, miért problematikus hogy a világ nem olyan módon jelenik meg a médiában, mint a tapasztalati valóságban.

Élmények és tapasztalatok összevetése a média által közvetített, megjelenített világokkal (pl. hírműsorok, talk-showk, reality-showk, életmód magazinok, közösségi portálok alapján az azonosságok és az eltérések megfigyelése, megbeszélése). Azonos események eltérő megfogalmazásainak összevetése, ésszerű indoklás az egyszerűbb reprezentációk különbözőségeire (érdekek, nézőpontok, politikai és gazdasági érintettség), illetve műfaji, nyelvi különbségek feltárása a hírműsorokban, hírportálokon, napisajtóban).

Kulcsfogalmak, fogalmak

Szimbolikus kód, technikai kód, mágikus gondolkodás, értelmezési keret, egyirányú kommunikáció, interaktív kommunikáció, sztereotípiák, reprezentáció.

MAGYAR NYELV

5. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

Követelmények

- A hallásértés fejlesztése analitikus és evaluációs gyakorlatokkal.
- Különböző hallott szövegek, információk megértése, rövid összefoglaló reprodukálása.
- Aktív részvétel különféle kommunikációs helyzetekben. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz. A közlési szándéknak megfelelő szókinész, kiejtés (hangsúly, tempó, hangerő stb.), valamint nem nyelvi jelek alkalmazása.
- Különböző, a kommunikációs célnak, a kommunikációs helyzet: tér, idő és résztvevői szerepeknek megfelelő beszédhelyzetek létrehozása szerepjátékkal, drámapedagógiai gyakorlatokkal.
- Mindennapi kommunikációs szituációk különféle helyzetekben történő gyakorlása: kapcsolatfelvétel, kérdés, kérés, beszélgetés.
- Felnőttek és gyermekek kommunikációjának különbözőségei, kommunikációs (illem)szabályok (férfiak és nők, felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek) között.
- Tanult szövegek szövegű és kifejező tolmácsolása.
- A kommunikációs helyzet; tér, idő és résztvevői szerepek (kontextus), valamint a beszédpartner közlésének, viselkedésnek megfigyelése, értelmezése.
- A kommunikáció teljes folyamatának megfigyelése, a következtetések nyomán alaptényezőinek megnevezése egy-egy példa elemzésével.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Beszédhelyzet, arcjáték, gesztus, testtartás, távolság, külső, a kommunikáció folyamata, tényezői: adó, vevő, csatorna, kód, üzenet, kapcsolat; a beszéd zenei eszközei: dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet.

Tematikai egység: Olvasás, az írott szöveg megértése. Olvasás, szövegértés

Követelmények

- Különböző szövegek néma és a szöveg üzenetének megfelelő hangos olvasása.
- Olvasási, szövegértési stratégiák alkalmazása, gyakorlása és bővítése különböző témájú és típusú nyomtatott és elektronikus szövegeken. Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, utalók használatával) a különféle dokumentumtípusokban (könyv, folyóirat, AV és online dokumentum), korosztálynak szóló kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő forrásokban.
- Az ismert szövegfeldolgozási stratégiák (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása stb.) alkalmazása, illetve újabb stratégiákkal való bővítése (szintézis, szelektív olvasás).
- A szövegértés folyamatának megfigyelése, a szöveg megértésének követése, monitorizálása. A hibás olvasási, szövegértési technika felismerése, a megfelelő javító stratégia megtalálása és alkalmazása.
- Az információhordozók kommunikációs funkcióinak és az olvasott szövegek tipológiai és műfaji különbségének megfigyelése, a szöveg mondanivalójának saját szavakkal történő megfogalmazása. A szöveg szereplőinek bemutatása. A szöveg és a kép összefüggéseinek feltárása, értelmezése.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Üzenet, szöveggép, betűrend, tartalomjegyzék.

Tematikai egység: Írás, fogalmazás

Követelmények

- A kialakult egyéni írástechnika további fejlesztése. Törekvés az esztétikus, olvasható kézírásra.
- Az írás folyamatának megtapasztalása, folytonos ön- és társkorrekció.
- Anyaggyűjtés különféle nyomtatott és elektronikus forrásokból az írott mű elkészítéséhez.
- A vázlatkészítés szabályainak, fajtáinak megismerése; gyakorlatok a vázlat kifejtéséhez, kiegészítéséhez.
- Néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése. Az írott és nyomtatott szöveg formájának üzenete.
- Az írásmű üzenetének, céljának, befogadójának megfelelő szókincs használata.
- Személyes élmények megfogalmazása különböző szöveg-típusokban: mese, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél.
- Szövegalkotás az internetes műfajokban: pl. e-mail, komment.
- Az írás nem nyelvi jeleinek (betűforma, -nagyság, sorköz, margó, távolság, színek, kiemelések stb.), a szöveg képének az írott üzeneten túli jelentése. A kézzel írt és a számítógépes szövegek különbözőségei, hasonlóságai.

Kulcsfogalmak, fogalmak

- Anyaggyűjtés, vázlat, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, e-mail, emotikon.
- Az írás nem nyelvi jelei: sorköz, betű, margó stb.

ÉV VÉGE

Tematikai egység: Helyesírás

Követelmények

- Az alapvető helyesírási szabályok (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés) megismerése főleg a hangtani és szófajtani ismeretek elsajátításához kapcsolódóan. A tulajdonnév értelemtükrözőtető helyesírási alapjainak megismerése.
- A megismert helyesírási esetek felismerése és tudatos alkalmazása az írott szöveg megértése és szövegalkotási folyamatában; az önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal.
- Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra. Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök használatával.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Ábécé, helyesírási alapelv (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés elve), elválasztás.

Tematikai egység: A szavak szerkezete és jelentése

Követelmények

- A szavak szerkezete: szó, szótő, toldalékok: képző, jel, rag.
- Az ige és főnév szemantikája.
- Hangalak és jelentés kapcsolata a szavakban. A szavak jelentése és hangalakja közötti összefüggés megfigyelése.
- Az állandósult szókapcsolatok, szólások, közmondások jelentésének, szerkezetének, használati körének megfigyelése.
- A leggyakoribb mindennapi metaforák jelentésszerkezetének megfigyelése a beszélt és írott szövegekben.
- Egynyelvű szótárak használata, könyvtári kutatás, szójelentések csoportos és önálló feltárása.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Szótő, toldalék, képző, jel, rag;

egyjelentésű szó, többjelentésű szó, rokon- és ellentétes jelentés; hangutánzó szó, hangulatfestő szó, állandósult szókapcsolat, közmondás, szólás; beszélt nyelvi metafora.

Tematikai egység: A nyelv szerkezete

Követelmények

A magyar hangrendszer jellemezőinek tapasztalati úton történő megismerése. A hangok, a szóelemek és a szavak szintjének részletesebb vizsgálata.

A beszédhangok hasonlóságainak és különbségeinek felfedezése, a képzési módok megfigyelése.

A magyar hangok rendszere és főbb képzési jellemzőik:

- magánhangzók, mássalhangzók;
- magánhangzók: magas, mély; rövid, hosszú;
- mássalhangzók: zöngés, zöngétlen.

Néhány, a magyar nyelvre jellemző hangkapcsolódási szabályszerűség: megfigyelésük kiejtésben, a beszédben és az írásban. A hangok kapcsolódási szabályszerűségei: hangrend, illeszkedés, teljes és részleges hasonulás, összeolvadás, rövidülés, kiesés. A saját nyelvváltozatból ismert hangok eltérései a sztenderd változattól.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Magánhangzó, mássalhangzó; hangrend, illeszkedés, teljes hasonulás, részleges hasonulás, összeolvadás, rövidülés kiesés

6. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

Követelmények

A hallásértés fejlesztése analitikus és evaluációs gyakorlatokkal.

Különböző hallott szövegek, információk megértése, rövid összefoglaló reprodukálása.

Aktív részvétel különféle kommunikációs helyzetekben. Alkalmazkodás a beszédhelyzethez, a kommunikációs célhoz. A közlési szándéknak megfelelő szókinés, kiejtés (hangsúly, tempó, hangerő stb.), valamint nem nyelvi jelek alkalmazása.

Különböző, a kommunikációs célnak, a kommunikációs helyzet: tér, idő és résztvevői szerepeknek megfelelő beszédhelyzetek létrehozása szerepjátszókkal, drámapedagógiai gyakorlatokkal.

Mindennapi kommunikációs szituációk különféle helyzetekben történő gyakorlása: kapcsolatfelvétel, kérdés, kérés, beszélgetés.

Felnőttek és gyermekek kommunikációjának különbözőségei, kommunikációs (illem)szabályok (férfiak és nők, felnőttek és gyermekek, gyermekek és gyermekek) között.

Tanult szövegek szöveghű és kifejező tolmácsolása.

A kommunikációs helyzet; tér, idő és résztvevői szerepek (kontextus), valamint a beszédpartner közlésének, viselkedésnek megfigyelése, értelmezése.

A kommunikáció teljes folyamatának megfigyelése, a következtetések nyomán alaptényezőinek megnevezése egy-egy példa elemzésével.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Beszédhelyzet, arcjáték, gesztus, testtartás, távolság, külső, a kommunikáció folyamata, tényezői: adó, vevő, csatorna, kód, üzenet, kapcsolat; a beszéd zenei eszközei: dallam, hangsúly, tempó, hangerő, szünet.

Tematikai egység: Olvasás, az írott szöveg megértése. Olvasás, szövegértés

Követelmények

Különböző szövegek néma és a szöveg üzenetének megfelelő hangos olvasása.

Olvasási, szövegértési stratégiák alkalmazása, gyakorlása és bővítése különböző témájú és típusú nyomtatott és elektronikus szövegeken. Tájékozódás, információkeresés (betűrend, tartalomjegyzék, utalók használatával) a különböző dokumentumtípusokban (könyv, folyóirat, AV és online dokumentum), korosztálynak szóló kézikönyvekben (szótár, lexikon), ismeretterjesztő forrásokban.

Az ismert szövegfeldolgozási stratégiák (átfutás, jóslás, előzetes tudás aktiválása stb.) alkalmazása, illetve újabb stratégiákkal való bővítése (szintézis, szelektív olvasás).

A szövegértés folyamatának megfigyelése, a szöveg megértésének követése, monitorizálása. A hibás olvasási, szövegértési technika felismerése, a megfelelő javító stratégia megtalálása és alkalmazása.

Az információhordozók kommunikációs funkcióinak és az olvasott szövegek tipológiai és műfaji különbségének megfigyelése, a szöveg mondanivalójának saját szavakkal történő megfogalmazása. A szöveg szereplőinek bemutatása. A szöveg és a kép összefüggéseinek feltárása, értelmezése.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Üzenet, szövegvázlat, betűrend, tartalomjegyzék

ÉV VÉGE

Tematikai egység: Írás, fogalmazás

Követelmények

- A kialakult egyéni írástechnika további fejlesztése. Törekvés az esztétikus, olvasható kézírásra.
- Az írás folyamatának megtapasztalása, folytonos ön- és társkorrekció.
- Anyaggyűjtés különböző nyomtatott és elektronikus forrásokból az írott mű elkészítéséhez.
- A vázlatkészítés szabályainak, fajtáinak megismerése; gyakorlatok a vázlat kifejtéséhez, kiegészítéséhez.
- Néhány internetes szövegtípus formai és tartalmi jellemzőinek megfigyelése. Az írott és nyomtatott szöveg formájának üzenete.
- Az írásmű üzenetének, céljának, befogadójának megfelelő szókinés használata.
- Személyes élmények megfogalmazása különböző szöveg-típusokban: mese, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél.
- Szövegalkotás az internetes műfajokban: pl. e-mail, komment.
- Az írás nem nyelvi jeleinek (betűforma, -nagyság, sorköz, margó, távolság, színek, kiemelések stb.), a szöveg képének az írott üzeneten túli jelentése. A kézzel írt és a számítógépes szövegek különbözőségei, hasonlóságai.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Anyaggyűjtés, vázlat, elbeszélés, leírás, jellemzés, levél, e-mail, emotikon.

Az írás nem nyelvi jelei: sorköz, betű, margó stb.

Tematikai egység: Helyesírás

Követelmények

- Az alapvető helyesírási szabályok (kiejtés elve, szóelemzés elve, hagyomány elve, egyszerűsítés) megismerése főleg a hangtani és szófajtani ismeretek elsajátításához kapcsolódóan. A tulajdonnév értelemtükrözőtető helyesírási alapjainak megismerése.
- A megismert helyesírási esetek felismerése és tudatos alkalmazása az írott szöveg megértése és szövegalkotási folyamatában; az önkontroll és szövegjavítás fokozatos önállósággal.
- Törekvés a mindennapi írásbeli alkotásokban az igényes helyesírásra. Hibajavítási gyakorlatok segédeszközök használatával.
- A tulajdonnevek helyesírása.

Tematikai egység: A nyelv szerkezete

Követelmények

- A szavak egy lehetséges osztályának, a szófajok legjellemzőbb csoportjainak áttekintése, szövegbeli és kommunikációs szerepük megfigyelése, alkalmazásuk a kommunikációban. A szófaji csoportok jellemző alaktani viselkedésének megfigyelése, főbb jellemzőinek megnevezése.
- Az alapszófajok típusai, szerkezetük, szerepük a szövegalkotásban.
- Az ige szerkezete, az igekötők szerepe az ige folyamatosságának, az irányultságának kifejezésében; az ige aspektualitása.
- A főnevek kategóriái, a tulajdonnevek néhány tipikus fajtája, szerkezete.
- A névmások szövegszervező szerepének megfigyelése, alkalmazása a szövegalkotásban.
- A tanult alapszófajok leggyakoribb képzőinek megismerése, szóalkotási gyakorlatok.
- A magyar nyelv szerkezetének összehasonlítása a tanult idegen nyelv hangtani, szótani szerkezetével.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Magánhangzó, mássalhangzó; hangrend, illeszkedés, teljes hasonulás, részleges hasonulás, összeolvadás, rövidülés kiesés; alapszófajok, ige, főnév, melléknév, számnév, határozószó, névmás, igenév/igenevek.

7. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

Követelmények

- Kifejező, a beszéd zenei eszközeit, a nem verbális jeleket a beszédhelyzetnek megfelelően használó megnyilatkozás.
- A különféle mindennapi megnyilatkozások, valamint a tömegkommunikáció üzeneteinek dekódolása.
- Az érvelés alapjainak megismerése. Részvétel beszélgetésben, vitában, a saját álláspont előadása, megvédése, esetleges korrigálása a témának, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezésmóddal.
- Reagálás mások véleményére kisközösségi (iskolai, családi, baráti) helyzetekben.
- A közéleti kommunikáció iskolai helyzetei és műfajai: megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, rövid alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókinccs használata.

Kulcsfogalmak/fogalmak

- Vélemény, vita, érv; megbeszélés, hozzászólás, felszólalás, kiselőadás, köszöntő, ünnepi beszéd.
- Tömegkommunikáció, sajtó, rádió, televízió, internet.
- Sajtóműfaj: hír, tudósítás, interjú.

Tematikai egység: Olvasás, szövegértés

Követelmények

- A megismert szövegfeldolgozási módok gyakorlása, újabb technikák, olvasási formák megismerése (intenzív és extenzív olvasás), azok gyakorlatban történő alkalmazása.
- A szöveg érzelmi-gondolati tartalmát kifejező olvasás.
- A különféle szövegfeldolgozási módok (szó szerinti, kritikai, kreatív olvasás) használata elektronikus és nyomtatott, folyamatos és nem folyamatos szövegeken.
- Az olvasott szöveg tartalmának és az azt kiegészítő képek, ábrák összefüggéseinek felfedése, értelmezése.
- Adatkeresés technikái (szelektív olvasás, átfutás).
- Az internetes adatkeresés, szövegkérők, az intertextualitás kezelése, a különböző forrásokból származó adatok megbízhatóságának és használhatóságának kérdése.
- A különböző forrásból származó információk megadott szempontok szerint való összehasonlítása, kritikai következtetés levonása.
- Ismeretterjesztő szövegek jellemzői és feldolgozási technikái.
- Elektronikus és nyomtatott szótár használata.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Adatkeresés, szótár, folyamatos szöveg, nem folyamatos szöveg, szövegfeldolgozás.

Tematikai egység: Írás, fogalmazás

Követelmények

- A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése, az idézés pontos jelölése.
- Néhány tömegkommunikációs műfajban való kreatív szövegalkotás (hír, interjú, riport, tudósítás).
- A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.
- Különböző nézőpontú és műfajú szövegek alkotása: elbeszélés, jellemzés, vélemény.
- Az írásban történő bemutatkozás szabályai a papíralapú és az online felületen (önéletrajz, blogbejegyzés, internetes közösségi portál).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Jegyzet, elektronikus szöveg, komment, blog; önéletrajz.

ÉV VÉGE

Tematikai egység: Helyesírás

Követelmények

- A helyesírás értelemtükröző szerepének felhasználása különféle írásbeli műfajokban.
- Az írásjelek, a szöveg központosításának legfontosabb szabályai.
- A párbeszéd és az idézetek (egyenes, szabad függő, függő) írásmódja.
- Összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai.

Kulcsfogalmak/fogalmak

- Központosítás, írásjelek: vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kettőspont, gondolatjel.
- Egyenes, szabad függő, függő idézet.

Tematikai egység: A nyelv szerkezete és jelentése

Követelmények

- A mondat nyelvi funkciója, felépítése, szerkezete; a mondatfajták szövegszervező ereje.
- Mondatátalakítási gyakorlatok a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban.
- Szószerkezetek típusai, fajtái: mellérendelés, alárendelés.

- A szószerkezetek és a mondatok megalkotásában szerepet játszó viszonyozók és mondatszók.
- A szószerkezet típusok felépítésének megfigyelése, felismerésük és alkotásuk.
- A fő mondatrészek szerepének és mondatbeli viszonyainak, a hozzájuk kapcsolódó vonzatok jellemzőinek tanulmányozása.
- Fő mondatrészek szerepe, funkciója és fajtái, mondatbeli viszonyaik, vonzatok.
- A szóösszetételek típusai, jelentésük változása, helyesírási szabályai. A szóösszetétel, a szóképzés és a jelentés összefüggésének elemzése szépirodalmi és nem irodalmi szövegekben; szógyűjtés játékos szóalkotás-képzéssel, összetétellel.
- Szóösszetétel, alapszó, képzett szó, szókapcsolat megkülönböztetése.

Kulcsfogalmak/fogalmak

- Mondatfajta, kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, óhajtó mondat.
- Egyszerű és összetett mondat; tagolt és tagolatlan mondat; minimális és bővített mondat; alárendelő és mellérendelő mondat.
- Mondatrész, alany, állítmány, jelző (minőség, birtokos, mennyiség), határozó (pl. idő, hely, mód, társ, eszköz, állapot).
- Szószerkezet, mellérendelő és alárendelő szószerkezet.
- Viszonyzó, névelő, kötőszó, névutó, partikula, segédigék, igekötő.
- Mondatszó, indulatszó, módosítószó.

8. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése és alkotása

Követelmények

Az érvelés alapjainak megismerése. Részvételek beszélgetésben, vitában, a saját álláspont előadása, megvédése, esetleges korrigálása a témának, a kommunikációs helyzetnek megfelelő kifejezésmóddal.

Reagálás mások véleményére kisközösségi (iskolai, családi, baráti) helyzetekben.

A közéleti kommunikáció iskolai helyzetei és műfajai: megbeszélés, vita, felszólalás, hozzászólás, rövid alkalmi beszéd, köszöntés, kiselőadás, a helyzetnek és a kommunikációs célnak megfelelő beszédmód, szókinccs használata.

Kulcsfogalmak/fogalmak

- Vélemény, vita, érv; megbeszélés, hozzászólás, felszólalás, kiselőadás, köszöntő, ünnepi beszéd.
- Tömegkommunikáció, sajtó, rádió, televízió, internet.
- Sajtóműfaj: hír, tudósítás, interjú.

Tematikai egység: Olvasás, szövegértés

Követelmények

- A megismert szövegfeldolgozási módok gyakorlása, újabb technikák, olvasási formák megismerése (intenzív és extenzív olvasás), azok gyakorlatban történő alkalmazása.
- A szöveg érzelmi-gondolati tartalmát kifejező olvasás.
- A különféle szövegfeldolgozási módok (szó szerinti, kritikai, kreatív olvasás) használata elektronikus és nyomtatott, folyamatos és nem folyamatos szövegeken.
- Az olvasott szöveg tartalmának és az azt kiegészítő képek, ábrák összefüggéseinek felfedése, értelmezése.
- Adatkeresés technikái (szelektív olvasás, átfutás).
- Az internetes adatkeresés, szöveghálók, az intertextualitás kezelése, a különböző forrásokból származó adatok megbízhatóságának és használhatóságának kérdése.

- A különböző forrásból származó információk megadott szempontok szerint való összehasonlítása, kritikai következtetés levonása.
- Ismeretterjesztő szövegek jellemzői és feldolgozási technikái.
- Elektronikus és nyomtatott szótár használata.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Adatkeresés, szótár, folyamatos szöveg, nem folyamatos szöveg, szövegfeldolgozás.

Tematikai egység: Írás, fogalmazás

Követelmények

- A kommunikációs céloknak megfelelő papíralapú és elektronikus szövegek írása. Forrásjegyzék önálló elkészítése, az idézés pontos jelölése.
- Néhány tömegkommunikációs műfajban való kreatív szövegalkotás (hír, interjú, riport, tudósítás).
- A tanulást segítő papíralapú és számítógépes jegyzetelés gyakorlása, törekvés a legoptimálisabb egyéni forma kialakítására.
- Különböző nézőpontú és műfajú szövegek alkotása: elbeszélés, jellemzés, vélemény.
- Az írásban történő bemutatkozás szabályai a papíralapú és az online felületen (önéletrajz, blogbejegyzés, internetes közösségi portál).

Kulcsfogalmak/fogalmak

Jegyzet, elektronikus szöveg, komment, blog; önéletrajz.

ÉV VÉGE

Követelmények

- A helyesírás értelemtükrözőtő szerepének felhasználása különféle írásbeli műfajokban.
- Az írásjelek, a szöveg központosításának legfontosabb szabályai.
- A párbeszéd és az idézetek (egyenes, szabad függő, függő) írásmódja.
- Összetett szavak helyesírásának alapvető szabályai.

Kulcsfogalmak/fogalmak

- Központosítás, írásjelek: vessző, pont, kérdőjel, felkiáltójel, kettőspont, gondolatjel.
- Egyenes, szabad függő, függő idézet.

Tematikai egység: A nyelv állandósága és változása

Követelmények

- A nyelv állandóságának és változásának megfigyelése különböző régi és mai szövegeken. A nyelvi változás bizonyítékainak értelmezése különböző korokból származó írott szövegeken és irodalmi példákon.
- Nyelvhasználatunk, a környezetünkben lévő nyelvváltozatok néhány jellemzőjének megfigyelése, megnevezése.
- A szókincs változása: régi és új szavak, kifejezések gyűjtése, összehasonlítása.
- A magyar nyelv eredete, anyanyelvünk helye a nyelvek között. Nyelvünk agglutináló (ragasztó) jellegének bizonyítékai példákkal.

Kulcsfogalmak/fogalmak

Nyelvváltozat, nyelvcsalád, uráli nyelvcsalád.

Tematikai egység: A nyelv szerkezete és jelentése

Követelmények

- A mondat nyelvi funkciója, felépítése, szerkezete; a mondatfajták szövegszervező ereje.
- Mondatátalakítási gyakorlatok a beszédhelyzetnek és a kommunikációs szándéknak megfelelően szóban és írásban.

Kulcsfogalmak/fogalmak

- Mondatfajta, kijelentő, kérdő, felszólító, felkiáltó, óhajtó mondat.
- Egyszerű és összetett mondat; tagolt és tagolatlan mondat; minimális és bővített mondat; alárendelő és mellérendelő mondat.
- Mondatrész, alany, állítmány, jelző (minőség, birtokos, mennyiség), határozó (pl. idő, hely, mód, társ, eszköz, állapot).
- Szó szerkezet, mellérendelő és alárendelő szó szerkezet.
- Viszonyzó, névelő, kötőszó, névutó, partikula, segédigék, igekötő.
- Mondatszó, indulatszó, módosítószó.

MATEMATIKA

5. osztály

FÉLÉV

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

1. Elemek elrendezése, rendszerezése adott szempont(ok) szerint.
2. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.
3. Néhány elem kiválasztása.
4. Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján.
5. A részhalmaz fogalma.
6. Két véges halmaz közös része.
7. Két véges halmaz egyesítése.
8. Változatos tartalmú szövegek értelmezése.
9. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata (pl. egyenlő; kisebb; nagyobb; több; kevesebb; nem; és; vagy; minden; van olyan, legalább, legfeljebb).
10. Példák a biztos, a lehetséges és a lehetetlen bemutatására.
11. A tanultakhoz kapcsolódó igaz és hamis állítások.
12. Megoldások megtervezése, eredmények ellenőrzése.
13. Egyszerű, matematikailag is értelmezhető hétköznapi szituációk megfogalmazása szóban és írásban.
14. Definíció megértése és alkalmazása.

2. Számtan, algebra

1. Természetes számok milliós számkörben, egészek, törtek, tizedes törtek.
2. Alaki érték, helyi érték.
3. Negatív szám értelmezése:
4. adósság,
5. fagypon alatti hőmérséklet,
6. számolások az időszalagon,
7. földrajzi adatok (magasságok, mélységek).
8. Összeadás, kivonás szóban, (fejben) és írásban, szemléltetés számegegyesen.
9. Alapműveletek negatív számokkal.
10. Ellentett, abszolút érték.
11. Közönséges tört fogalma.
12. Tizedes tört fogalma.
13. A tizedes törtek értelmezése,
14. Tizedes törtek jelentése, kiolvasása, leírása.
15. Egész számok, törtek helye a számegegyesen, nagyságrendi összehasonlítások.
16. Összeadás, kivonás az egészek és a törtek körében.
17. Szorzás, osztás az egészek és a törtek körében (0 szerepe a szorzásban, osztásban).

18. Szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel (tíz hatványaival).
19. Összeg, különbség, szorzat, hányados változásai.
20. Osztó, többszörös alkalmazása.
21. Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend.
22. Műveletek eredményeinek előzetes becslése, ellenőrzése, kerekítése.
23. A racionális számok halmaza.
24. Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek.
25. Egyszerű elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel, lebontogatással.
26. A megoldások ábrázolása számegyenesen, ellenőrzés behelyettesítéssel.
27. Szabványmértékegységek és átváltásuk: hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg.
28. Szöveges feladatok megoldása

ÉV VÉGE

3. Geometria

1. A tér elemei: pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, szögtartomány.
2. Párhuzamosság, merőlegesség, konvexitás.
3. Síkidomok, sokszögek (háromszögek, négyszögek) szemléletes fogalma.
4. A távolság szemléletes fogalma, adott tulajdonságú pontok keresése.
5. Két pont, pont és egyenes távolsága.
6. Két egyenes távolsága.
7. Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok.
8. Kör fogalma.
9. Sugár, átmérő, húr, szelő, érintő.
10. Két ponttól egyenlő távolságra levő pontok.
11. Szakaszfelező merőleges.
12. A szög fogalma, mérése szögmérővel.
13. Szögfajták.
14. A szög jelölése, betűzése.
15. Matematikatörténet: görög betűk használata a szögek jelölésére.
16. Adott egyenesre merőleges szerkesztése.
17. Adott egyenessel párhuzamos szerkesztése.
18. Téglalap, négyzet szerkesztése.
19. Téglalap, négyzet kerülete, területe.
20. Háromszögek és csoportosításuk.
21. Négyszögek
22. Háromszög és speciális négyszögek szerkesztése.
23. Sokszögek kerülete.
24. Kocka, téglatest tulajdonságai, hálója.
25. Téglatest (kocka) felszínének és térfogatának kiszámítása.

4. Függvények, az analízis elemei

1. Helymeghatározás gyakorlati szituációkban, konkrét esetekben.
2. A Descartes-féle derékszögű koordinátarendszer.
3. Matematikatörténet: Descartes.
4. Táblázat hiányzó elemeinek pótlása ismert vagy felismert szabály alapján, ábrázolásuk grafikonon.
5. Változó mennyiségek közötti kapcsolatok, ábrázolásuk derékszögű koordináta-rendszerben.
6. Gyakorlati példák elsőfokú függvényekre.
7. Az egyenes arányosság grafikonja.
8. Sorozat megadása a képzés szabályával, illetve néhány elemével.
9. Példák konkrét sorozatokra.
10. Sorozatok folytatása adott szabály szerint.

5. Statisztika, valószínűség

1. Valószínűségi játékok és kísérletek dobókockák, pénzérmék segítségével.
2. Adatok tervszerű gyűjtése, rendezése.
3. Egyszerű diagramok, értelmezése, táblázatok olvasása, készítése.
4. Átlagszámítás néhány adat esetén (számtani közép).

6. osztály

FÉLÉV

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

1. Elemek elrendezése, rendszerezése adott szempont(ok) szerint.
2. Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.
3. Néhány elem kiválasztása.
4. Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján.
5. A részhalmaz fogalma.
6. Két véges halmaz közös része.
7. Két véges halmaz egyesítése.
8. Változatos tartalmú szövegek értelmezése.
9. Összehasonlításhoz szükséges kifejezések értelmezése, használata (pl. egyenlő; kisebb; nagyobb; több; kevesebb; nem; és; vagy; minden; van olyan, legalább, legfeljebb).
10. Példák a biztos, a lehetséges és a lehetetlen bemutatására.
11. A tanultakhoz kapcsolódó igaz és hamis állítások.
12. Megoldások megtervezése, eredmények ellenőrzése.
13. Egyszerű, matematikailag is értelmezhető hétköznapi szituációk megfogalmazása szóban és írásban.
14. Definíció megértése és alkalmazása.

2. Számtan, algebra

1. Természetes számok milliós számkörben, egészek, törtek, tizedes törtek.
2. Alaki érték, helyi érték.
3. Negatív szám értelmezése:
4. adósság,
5. fagypon alatti hőmérséklet,
6. számolások az időszalagon,
7. földrajzi adatok (magasságok, mélységek).
8. Összeadás, kivonás szóban, (fejben) és írásban, szemléltetés számegegyenesen.
9. Alapműveletek negatív számokkal.
10. Ellentett, abszolút érték.
11. Közönséges tört fogalma.
12. Tizedes tört fogalma.
13. A tizedes törtek értelmezése, Tizedes törtek jelentése, kiolvasása, leírása.
14. Egész számok, törtek helye a számegegyenesen, nagyságrendi összehasonlítások.
15. Összeadás, kivonás az egészek és a törtek körében.
16. Szorzás, osztás az egészek és a törtek körében (0 szerepe a szorzásban, osztásban).
17. A számok reciprokának fogalma.
18. Szorzás, osztás 10-zel, 100-zal, 1000-rel (tíz hatványaival).
19. Összeg, különbség, szorzat, hányados változásai.
20. Műveleti tulajdonságok, a helyes műveleti sorrend.
21. Műveletek eredményeinek előzetes becslése, ellenőrzése, kerekítése.
22. A racionális számok halmaza.
23. Véges és végtelen szakaszos tizedes törtek.
24. Egyszerű elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása következtetéssel, lebontogatással.
25. A megoldások ábrázolása számegegyenesen, ellenőrzés behelyettesítéssel.
26. Arányos következtetések.

27. A mindennapi életben felmerülő, egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel.
28. Egyenes arányosság.
29. A százalék fogalmának megismerése gyakorlati példákon keresztül.
30. Az alap, a százalékvérték és a százalékláb értelmezése.
31. A százalékszámítás alapjai.
32. Egyszerű százalékszámítási feladatok arányos következtetéssel.
33. Szabványmértékegységek és átváltásuk: hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg.
34. Szöveges feladatok megoldása.
35. Egyszerű oszthatósági szabályok (2-vel, 3-mal, 5-tel, 9-cel, 10-zel, 100-zal).
36. Két szám közös osztói, közös többszörösei.
37. Osztó, többszörös alkalmazása.

ÉV VÉGE

3. Geometria

1. A tér elemei: pont, vonal, egyenes, félegyenes, szakasz, sík, szögtartomány.
2. Párhuzamosság, merőlegesség, konvexitás.
3. Síkidomok, sokszögek (háromszögek, négyszögek) szemléletes fogalma.
4. A távolság szemléletes fogalma, adott tulajdonságú pontok keresése.
5. Két pont, pont és egyenes távolsága.
6. Két egyenes távolsága.
7. Adott feltételeknek megfelelő ponthalmazok.
8. Kör, gömb szemléletes fogalma.
9. Sugár, átmérő, húr, szelő, érintő.
10. Két ponttól egyenlő távolságra levő pontok.
11. Szakaszfelező merőleges.
12. A szög fogalma, mérése szögmérővel.
13. Szögfajták.
14. A szög jelölése, betűzése.
15. Szögmásolás, szögfelezés.
16. Nevezetes szögek szerkesztése: 30° , 60° , 90° , 120° .
17. Matematikatörténet: görög betűk használata a szögek jelölésére.
18. Adott egyenesre merőleges szerkesztése.
19. Adott egyenessel párhuzamos szerkesztése.
20. Téglalap, négyzet
21. szerkesztése.
22. Téglalap, négyzet kerülete, területe.
23. Háromszögek és csoportosításuk.
24. Hegyesszögű, derékszögű, tompaszögű háromszög.
25. Egyenlőszárú, egyenlő oldalú háromszög.
26. Négyszögek, speciális négyszögek (trapéz, paralelogramma, deltoid, rombusz) megismerése.
27. Háromszög, négyszög sokszög belső és külső szögeinek összege.
28. Háromszög és speciális négyszögek szerkesztése.
29. Sokszögek kerülete.
30. Kocka, téglatest tulajdonságai, hálója.
31. Téglatest (kocka) felszínének és térfogatának kiszámítása.
32. A tengelyes tükrözés.
33. Egyszerű alakzatok tengelyes tükröképének megszerkesztése.
34. A tengelyes tükrözés tulajdonságai.
35. Tengelyesen szimmetrikus alakzatok.
36. Tengelyesen szimmetrikus háromszögek, négyszögek (deltoid, rombusz, húrtrapéz, téglalap, négyzet), sokszögek.
37. A kör.
38. Derékszögű háromszög és tengelyesen szimmetrikus háromszögek, négyszögek területe.

4. Függvények, az analízis elemei

1. Helymeghatározás gyakorlati szituációkban, konkrét esetekben.
2. A Descartes-féle derékszögű koordináta-rendszer.
3. Matematikatörténet: Descartes.
4. Táblázat hiányzó elemeinek pótlása ismert vagy felismert szabály alapján, ábrázolásuk grafikonon.
5. Változó mennyiségek közötti kapcsolatok, ábrázolásuk derékszögű koordináta-rendszerben.
6. Gyakorlati példák elsőfokú függvényekre.
7. Az egyenes arányosság grafikonja.
8. Sorozat megadása a képzés szabályával, illetve néhány elemével.
9. Példák konkrét sorozatokra.
10. Sorozatok folytatása adott szabály szerint.

5. Statisztika, valószínűség

1. Valószínűségi játékok és kísérletek dobókockák, pénzérmék segítségével.
2. Adatok tervszerű gyűjtése, rendezése.
3. Egyszerű diagramok, értelmezése, táblázatok olvasása, készítése.
4. Átlagszámítás néhány adat esetén (számtani közép).

Kimeneti követelmények a két évfolyamos ciklus végén:

1. Gondolkodási és megismerési módszerek

- Halmazba rendezés adott tulajdonság alapján, részhalmaz felírása, felismerése.
- Két véges halmaz közös részének, uniójának felírása, ábrázolása.
- Néhány elem kiválasztása adott szempont szerint.
- Néhány elem sorba rendezése különféle módszerekkel.
- Állítások igazságának eldöntésére, igaz és hamis állítások megfogalmazása.
- Összehasonlításhoz szükséges kifejezések helyes használata.
- Néhány elem összes sorrendjének felsorolása.

2. Számtan, algebra

- a) Racionális számok írása, olvasása, összehasonlítása, ábrázolása számegegyenesen.
- b) Ellentett, abszolút érték, reciprokok felírása.
- c) Mérés, mértékegységek használata, átváltás egyszerű esetekben.
- d) A mindennapi életben felmerülő egyszerű arányossági feladatok megoldása következtetéssel, az egyenes arányosság értése, használata.
- e) Két-három műveletet tartalmazó műveletsor eredményének kiszámítása, a műveleti sorrendre vonatkozó szabályok ismerete, alkalmazása. Zárójelek alkalmazása.
- f) Szöveges feladatok megoldása következtetéssel, egyenlet felírásával. Szimbólumok, betűkifejezések segítségével összefüggések felírása a szöveges feladatok adatai között.
- g) Becslés, ellenőrzés segítségével a kapott eredmények helyességének megítélése.
- h) A százalék fogalmának ismerete, a százalékérték kiszámítása.
- i) Számok osztóinak, többszöröseinek felírása. Közös osztók, közös többszörösök felismerése. Oszthatósági szabályok (2, 3, 5, 9, 10, 100) ismerete, alkalmazása.
- j) A hosszúság, terület, térfogat, űrtartalom, idő, tömeg szabványmértékegységeinek ismerete. Mértékegységek egyszerűbb átváltásai gyakorlati feladatokban. Algebrai kifejezések gyakorlati használata a terület, kerület, felszín és térfogat számítása során.
- k) Elsőfokú egyismeretlenes egyenletek, egyenlőtlenségek megoldása szabadon választott módszerrel.

3. Geometria

- a) Térelemek, félegyenes, szakasz, szögtartomány fogalmának ismerete.
- b) A geometriai ismeretek segítségével jó ábrák pontos szerkesztése végzése. A körző, vonalzó célszerű használata.
- c) Alapszerkesztések: pont és egyenes távolsága, két párhuzamos egyenes távolsága, szakaszfelező merőleges, szögfelező, szögmásolás, merőleges és párhuzamos egyenesek.

- d) Alakzatok tengelyese tükörképének szerkesztése, tengelyes szimmetria felismerése.
- e) A tanult síkbeli és térbeli alakzatok tulajdonságainak ismerete és alkalmazása feladatok megoldásában.
- f) A tanult síkidomok kerületének és területének kiszámítása.
- g) A tanult testek térfogatának ismeretében mindennapjainkban található testek térfogatának, űrmértékének meghatározása.

4.Összefüggések, függvények, sorozatok

- a) Tájékozódás a koordináta-rendszerben: pont ábrázolása, adott pont koordinátáinak a leolvasása.
- b) Egyszerűbb grafikonok, elemzése.
- c) Egyszerű sorozatok folytatása adott szabály szerint, szabályok felismerése, megfogalmazása néhány tagjával elkezdett sorozat esetén.

5.Valószínűség, statisztika

- a) Egyszerű diagramok készítése, értelmezése, táblázatok olvasása.
- b) Néhány szám számtani közepének kiszámítása.
- c) Valószínűségi játékok, kísérletek során adatok tervszerű gyűjtése, rendezése, ábrázolása. Egyszerű matematikai játékok során nyerő stratégiák kialakításai.

7. osztály

FÉLÉV

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

- 1. Két véges halmaz uniója, különbsége, metszete. A részhalmaz.
- 2. Az „és”, „vagy”, „ha”, „akkor”, „nem”, „van olyan”, „minden” „legalább”, legfeljebb” kifejezések használata.
- 3. Egyszerű („minden”, „van olyan” típusú) állítások igazolása, cáfolata konkrét példák kapcsán.
- 4. A matematikai bizonyítás előkészítése: sejtések, kísérletezés, módszeres próbálkozás, cáfolás.
- 5. A gyakorlati élethez és a társtudományokhoz kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.
- 6. Matematikai játékok.
- 7. Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása különféle módszerekkel (fadiagram, útdiagram, táblázatok készítése).

2. Számelmélet, algebra

- 1. Racionális számok (véges, végtelen tizedes törtek), példák nem racionális számra (végtelen, nem szakaszos tizedes törtek).
- 2. A természetes, egész és racionális számok halmazának kapcsolata.
- 3. Műveletek racionális számkörben írásban és számológéppel.
- 4. Az eredmény helyes és értelmes kerekítése.
- 5. Eredmények becslése, ellenőrzése.
- 6. A hatványozás fogalma pozitív egész kitevőre, egész számok körében.
- 7. Műveletek hatványokkal: azonos alapú hatványok szorzása, osztása.
- 8. Szorzat, hányados hatványozása.
- 9. Hatvány hatványozása.
- 10. 10 egész kitevőjű hatványai.
- 11. 1-nél nagyobb szám normálalakja.
- 12. Prímszám, összetett szám.
- 13. Prímtényező felbontás.
- 14. Matematikatörténet: érdekességek a prímszámok köréből.
- 15. Oszthatósági szabályok.
- 16. Összetett oszthatósági szabályok: pl. 6-tal, 12-vel.
- 17. Legnagyobb közös osztó, legkisebb
- 18. közös többszörös.
- 19. Arány, aránypár, arányos osztás.

20. Egyenes arányosság, fordított arányosság.
21. Mértékegységek átváltása racionális számkörben.
22. Ciklusonként átélt idő és lineáris időfogalom, időtartam, időpont.
23. Az alap, a százaléérték és a százalékláb fogalmának ismerete, értelmezése, kiszámításuk következtetéssel, a megfelelő összefüggések alkalmazásával
24. A mindennapjainkhoz köthető százalékszámítási feladatok.
25. Az algebrai egész kifejezés fogalma. Egytagú, többtagú, egynemű kifejezés fogalma. Helyettesítési érték kiszámítása.
26. Egyszerű átalakítások: zárójel felbontása, összevonás.
27. Egytagú és többtagú algebrai egész kifejezések szorzása racionális számmal, egytagú egész kifejezéssel.
28. Elsőfokú, illetve elsőfokúra visszavezethető egyenletek, elsőfokú egyenlőtlenségek megoldása.
29. Azonosság.
30. Azonos egyenlőtlenség.
31. Alaphalmaz, megoldáshalmaz.
32. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása a tanult matematikai módszerek használatával. Ellenőrzés.
33. Egyszerű matematikai problémát tartalmazó hosszabb szövegek feldolgozása.
34. Feladatok például a környezetvédelem, az egészséges életmód, a vásárlások, a család jövedelmének ésszerű felhasználása köréből.

ÉV VÉGE

3. Geometria

1. Háromszögek osztályozása oldalak, illetve szögek szerint.
2. A háromszögek kerületének és területének kiszámítása.
3. A háromszög és a négyszög belső és külső szögeinek összege.
4. Paralelogramma, trapéz, deltoid tulajdonságai, kerülete, területe.
5. Kör kerülete, területe.
6. A kör és érintője.
7. Szabályos sokszögek.
8. A tanult síkbeli alakzatok (háromszög, trapéz, paralelogramma, deltoid) szerkesztése.
9. Nevezetes szögek szerkesztése: 15° , 45° , 75° , 105° , 135° .
10. Középpontos tükrözés.
11. A transzformáció tulajdonságai, kép szerkesztése.
12. Középpontosan szimmetrikus alakzatok a síkban.
13. Paralelogramma, rombusz tulajdonságai.
14. Tengelyes és középpontos szimmetria alkalmazása szerkesztésekben.
15. Eltolás, a vektor fogalma.
16. Szögpárok (egyállású szögek, váltószögek, kiegészítő szögek)
17. Az egybevágóság szemléletes fogalma, a háromszögek egybevágóságának esetei.
18. Az egybevágóság jelölése.
19. Három- és négyszög alapú egyenes hasábok, hálója, tulajdonságai, felszíne, térfogata.
20. Mértékegységek átváltása racionális számkörben.
21. Egyszerű számításos feladatok a geometria különböző területeiről.

4. Függvények, az analízis elemei

1. Két halmaz közötti hozzárendelések megjelenítése konkrét esetekben. Függvények és ábrázolásuk a derékszögű koordinátarendszerben.
2. Lineáris függvények.
3. Egyenes arányosság grafikus képe.
4. Grafikonok olvasása, értelmezése, készítése: szöveggel vagy matematikai alakban megadott szabály grafikus megjelenítése értéktáblázat segítségével.
5. Egyszerű sorozatok vizsgálata.
6. Matematikatörténet: Gauss.

5. Statisztika, valószínűség

1. Adatok gyűjtése, rendszerezése, adatsokaság szemléltetése, grafikonok készítése.
2. Valószínűségi kísérletek, eredmények lejegyzése.
3. Gyakoriság, relatív gyakoriság fogalma.

8. osztály

FÉLÉV

1. Gondolkodási módszerek, halmazok, matematikai logika, kombinatorika, gráfok

1. Két véges halmaz uniója, különbsége, metszete.
2. A részhalmaz.
3. Matematikatörténet:
4. Cantor.
5. Az „és”, „vagy”, „ha”, „akkor”, „nem”, „van olyan”, „minden” „legalább”, „legfeljebb” kifejezések használata.
6. Egyszerű („minden”, „van olyan” típusú) állítások igazolása, cáfolata konkrét példák kapcsán.
7. A matematikai bizonyítás előkészítése: sejtések, kísérletezés, módszeres próbálkozás, cáfolás.
8. A gyakorlati élethez és a társtudományokhoz kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.
9. Matematikai játékok.
10. Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása különféle módszerekkel (fadiagram, útdiagram, táblázatok készítése).

2. Számelmélet, algebra

1. Racionális számok (véges, végtelen tizedes törtek), példák nem racionális számra (végtelen, nem szakaszos tizedes törtek).
2. A természetes, egész és racionális számok halmazának kapcsolata.
3. Műveletek racionális számkörben írásban és számológéppel.
4. Az eredmény helyes és értelmes kerekítése.
5. Eredmények becslése, ellenőrzése.
6. A hatványozás fogalma pozitív egész kitevőre, egész számok körében.
7. Műveletek hatványokkal: azonos alapú hatványok szorzása, osztása.
8. Szorzat, hányados hatványozása.
9. Hatvány hatványozása.
10. 10 egész kitevőjű hatványai.
11. 1-nél nagyobb szám normálalakja.
12. 10-nél nagyobb számok normálalakja.
13. Számok négyzete, négyzetgyöke.
14. Példa irracionális számra .
15. Prímszám, összetett szám.
16. Prímtényező felbontás.
17. Matematikatörténet: érdekességek a prímszámok köréből.
18. Oszthatósági szabályok.
19. Összetett oszthatósági szabályok: pl. 6-tal, 12-vel.
20. Számelméleti alapú játékok.
21. Matematikatörténet: tökéletes számok, barátságos számok.
22. Legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös.
23. Arány, aránypár, arányos osztás.
24. Egyenes arányosság, fordított arányosság.
25. Mértékegységek átváltása racionális számkörben.
26. Ciklusonként átélt idő és lineáris időfogalom, időtartam, időpont.
27. Az alap, a százalékkérték és a százalékláb fogalmának ismerete, értelmezése, kiszámításuk következtetéssel, a megfelelő összefüggések alkalmazásával
28. A mindennapjainkhoz köthető százalékszámítási feladatok.

29. Az algebrai egész kifejezés fogalma.
30. Egytagú, többtagú, egynemű kifejezés fogalma.
31. Helyettesítési érték kiszámítása.
32. Egyszerű átalakítások: zárójel felbontása, összevonás.
33. Egytagú és többtagú algebrai egész kifejezések szorzása racionális számmal, egytagú egész kifejezéssel.
34. Matematikatörténet: az algebra kezdetei, az arab matematika.
35. Elsőfokú, illetve elsőfokúra visszavezethető egyenletek, elsőfokú egyenlőtlenségek megoldása.
36. Azonosság.
37. Azonos egyenlőtlenség.
38. Alaphalmaz, megoldáshalmaz.
39. A matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldása a tanult matematikai módszerek használatával.
40. Ellenőrzés.
41. Egyszerű matematikai problémát tartalmazó hosszabb szövegek feldolgozása.
42. Feladatok például a környezetvédelem, az egészséges életmód, a vásárlások, a család jövedelmének ésszerű felhasználása köréből.

ÉV VÉGE

3. Geometria

1. Háromszögek osztályozása oldalak, illetve szögek szerint.
2. A háromszögek magassága, magasságvonala.
3. A háromszögek kerületének és területének kiszámítása.
4. A háromszög és a négyszög belső és külső szögeinek összege.
5. Matematikatörténet: Bolyai Farkas, Bolyai János.
6. Érdekességek: gömbi geometria.
7. Paralelogramma, trapéz, deltoid tulajdonságai, kerülete, területe.
8. Kör kerülete, területe.
9. A kör és érintője.
10. Szabályos sokszögek.
11. A tanult síkbeli alakzatok (háromszög, trapéz, paralelogramma, deltoid) szerkesztése.
12. Nevezetes szögek szerkesztése: 15° , 45° , 75° , 105° , 135° .
13. Középpontos tükrözés.
14. A transzformáció tulajdonságai, kép szerkesztése.
15. Középpontosan szimmetrikus alakzatok a síkban.
16. Paralelogramma, rombusz tulajdonságai.
17. Tengelyes és középpontos szimmetria alkalmazása szerkesztésekben.
18. Eltolás, a vektor fogalma.
19. Szögpárok (egyállású szögek, váltószögek, kiegészítő szögek).
20. Az egybevágóság szemléletes fogalma, a háromszögek egybevágóságának esetei.
21. Az egybevágóság jelölése.
22. Három- és négyszög alapú egyenes hasábok, forgáshenger hálójá, tulajdonságai, felszíne, térfogata.
23. Ismerkedés a forgáskúppal, gúlával, gömbbel.
24. Mértékegységek átváltása racionális számkörben.
25. Pitagorasz tétele
26. Matematikatörténet: Pitagorasz élete és munkássága.
27. A pitagoraszai számhármassok.
28. Egyszerű számításhoz feladatok a geometria különböző területeiről.
29. Kicsinyítés és nagyítás.

4. Függvények, az analízis elemei

1. Két halmaz közötti hozzárendelések megjelenítése konkrét esetekben.
2. Függvények és ábrázolásuk a derékszögű koordinátarendszerben.
3. Lineáris függvények.
4. Egyenes arányosság grafikus képe.
5. (Példa nem lineáris függvényre: $f(x) = x^2$, $f(x) = |x|$).
6. Függvények jellemzése növekedés, fogyás.
7. Egyismeretlenes elsőfokú egyenletek grafikus megoldása.
8. Grafikonok olvasása, értelmezése, készítése: szöveggel vagy matematikai alakban megadott szabály grafikus megjelenítése értéktáblázat segítségével.
9. Egyszerű sorozatok vizsgálata.
10. Matematikatörténet: Gauss.

5. Statisztika, valószínűség

1. Adatok gyűjtése, rendszerezése, adatsokaság szemléltetése, grafikonok készítése.
2. Adathalmazok elemzése (átlag, módusz, medián) és értelmezése, ábrázolásuk.
3. Valószínűségi kísérletek.
4. Valószínűség előzetes becslése, szemléletes fogalma.
5. Valószínűségi kísérletek, eredmények lejegyzése.
6. Gyakoriság, relatív gyakoriság fogalma.
7. Matematikatörténet: érdekességek a valószínűség- számítás fejlődéséről.

Kimeneti követelmények a két évfolyamos ciklus végén:

1. Gondolkodási és megismerési módszerek

- a) Elemek halmazba rendezése több szempont alapján.
- b) Egyszerű állítások igaz vagy hamis voltának eldöntése, állítások tagadása.
- c) Állítások, feltételezések, választások világos, érthető közlésének képessége, szövegek értelmezése egyszerűbb esetekben.
- d) Kombinatorikai feladatok megoldása az összes eset szisztematikus összeszámlálásával.
- e) Fagráfok használata feladatmegoldások során.

2. Számтан, algebra

- a) Biztos számolási ismeretek a racionális számkörben. A műveleti sorrendre, zárójelezésre vonatkozó szabályok ismerete, helyes alkalmazása.
- b) Az oszthatóságról tanult ismereteik megszerzése során kialakult a bizonyítás iránti igény.
- c) A négyzetgyökvonás műveletének biztos alkalmazása geometriai feladatok megoldása során.
- d) A betűkifejezések és az azokkal végzett műveletek alkalmazása matematikai, természettudományos és hétköznapi feladatok megoldásában.
- e) A százalékszámítás alapfogalmainak ismerete, a tanult összefüggések alkalmazása feladatmegoldás során.
- f) Normálalakot használata a számok egyszerűbb írására.
- g) Számológép ésszerű használata a számolás megkönnyítésére.
- h) Az egyenletmegoldás különböző módszereinek sikeres alkalmazása a matematikából és a mindennapi életből vett egyszerű szöveges feladatok megoldására.

3. Geometria

- a) A tanuló a geometriai ismeretek segítségével képes jó ábrákat készíteni, pontos szerkesztéseket végezni.
- b) Ismeri a tanult geometriai alakzatok tulajdonságait (háromszögek, négyszögek belső és külső szögeinek összege, nevezetes négyszögek szimmetriatulajdonságai), tudását alkalmazza a feladatok megoldásában.
- c) Tengelyes és középpontos tükrökép, eltolt alakzat képeinek szerkesztése. Kicsinyítés és nagyítás felismerése hétköznapi helyzetekben (szerkesztés nélkül).
- d) A Pitagorasz-tételt kimondása és alkalmazása számítási feladatokban.
- e) Háromszögek, speciális négyszögek és a kör kerületének, területének számítása feladatokban.

- f) A tanuló képes térbeli alakzatok axonometrikus képét felvázolni, és ennek segítségével sikeresen old meg problémákat. A tanult testek (háromszög és négyszög alapú egyenes hasáb, forgáshenger) térfogatképleteinek ismeretében ki tudja számolni sok, a mindennapjainkban előforduló test térfogatát, űrmértékét.

4.Összefüggések, függvények, sorozatok

- Megadott sorozatok folytatása adott szabály szerint.
- Az egyenes arányosság grafikonjának felismerése, a lineáris kapcsolatokról tanultak alkalmazása természettudományos feladatokban is.
- Grafikonok elemzése a tanult szempontok szerint, grafikonok készítése, grafikonokról adatokat leolvasása.

5.Valószínűség, statisztika

- Valószínűségi kísérletek eredményeinek értelmes lejegyzése, relatív gyakoriságok kiszámítása.
- Konkrét feladatok kapcsán a tanuló érti az esély, a valószínűség fogalmát, felismeri a biztos és a lehetetlen eseményt.
- Zsebszámológép célszerű használata statisztikai számításokban.

Néhány kiemelkedő magyar matematikus, esetleg kutatási területének, eredményének megnevezése.

TÖRTÉNELEM

5. osztály

FÉLÉV

Az emberiség őskora

Egyiptom és az ókori Kelet kultúrája/

Ismerje fel az állam különböző társadalomszervező funkcióit (munka megszervezése, védelem stb.). Lássza be, hogy az emberi civilizációt százezrek munkája teremtette meg, valamint a múlt emlékei, maradványai megóvásra érdemesek.

Tudjon ismereteket szerezni az őskorról és az ókori Keletről szóló történetekből, tankönyvi olvasmányokból és képekről. Ismerje az időszámítás technikáját és jelentőségét értése meg. Tudjon a tanult történeteket elmesélni néhány összefüggő mondatban, és meg tudja állapítani mi bennük a valós és fiktív elem. Tudjon történelmi térképet minta alapján másolni.

Az ókori görög-római világ

Tudja, hogy ókori görögséget a közös nyelv, vallás, történetek-mondák és az olimpiai játékok kapcsolták össze. Ismerje fel, hogy az athéniaiak a perzsák elleni harcokban nemcsak a földjüket, városukat védték, hanem a szabadságukat is. Legyen ismeretük arról, hogy az ókori rómaiak nagykiterjedésű birodalmat hoztak létre, mely hazánk területére is kiterjedt, így fontos a pannóniai római örökség kulturális emlékeinek védelme, megbecsülése. Értékeljék az ókor hőseinek közösségükért tett bátor, önfeláldozó magatartását. Tudjon képi és szöveges információkat gyűjteni és összevetni ókori görög-római témákból. A megismert történelmi fogalmakat helyesen alkalmazza. Egyszerű írásos emlékeket tanári segítséggel tudjon elemezni. Tudja a tanult történelmi eseményeket időrendbe állítani, elhelyezni az időszalagon.

ÉV VÉGE

Ismerje fel az állam különböző társadalomszervező funkcióit (munka megszervezése, védelem stb.). Lássa be, hogy az emberi civilizációt százezrek munkája teremtette meg, valamint a múlt emlékei, maradványai megővásra érdemesek.

Tudjon ismereteket szerezni az őskorról és az ókori Keletről szóló történetekből, tankönyvi olvasmányokból és képekről. Ismerje az időszámítás technikáját és jelentőségének értése meg. Tudjon a tanult történeteket elmesélni néhány összefüggő mondatban, és meg tudja állapítani mi bennük a valós és fiktív elem. Tudjon történelmi térképet minta alapján másolni.

Az ókori görög-római világ

Tudja, hogy ókori görögséget a közös nyelv, vallás, történetek-mondák és az olimpiai játékok kapcsolták össze. Ismerje fel, hogy az athéniak a perzsák elleni harcokban nemcsak a földjüket, városukat védték, hanem a szabadságukat is. Legyen ismeretük arról, hogy az ókori rómaiak nagykiterjedésű birodalmat hoztak létre, mely hazánk területére is kiterjedt, így fontos a pannóniai római örökség kulturális emlékeinek védelme, megbecsülése. Értékeljék az ókor hőseinek közösségükért tett bátor, önfeláldozó magatartását. Tudjon képi és szöveges információkat gyűjteni és összevetni ókori görög-római témákból. A megismert történelmi fogalmakat helyesen alkalmazza. Egyszerű írásos emlékeket tanári segítséggel tudjon elemezni. Tudja a tanult történelmi eseményeket időrendbe állítani, elhelyezni az időszalagon.

A középkori Európa világa

Becsülje meg az országalapítók és- építők (uralkodók és a közemberek) munkáját és emlékét. Ismerje fel a közösségi összefogásának, áldozatkészségének és helytállásának erejét a haza építésében és védelmében. Értékelje hazánk európai keresztény államközösségbe való sikeres beilleszkedését a keresztény értékrend máig ható elemeinek és azok jelentőségét

A magyarság történetének kezdetei és az Árpádok kora

Ismerje meg és dolgozza fel a magyarság múlt, a tények és a vitatott kérdések (eredet, rokonság stb.) együttes feltárásával is. Kritikusan gondolkozzon az adott mondákat, forrásokat összevetve.

6. osztály

FÉLÉV

A Magyar Királyság virágkora

Tudja, hogy a királyokat vagy uralkodókat a történetekben megismert személyes tulajdonságok és a kor kihívásaira adott (a társadalom életére hatást gyakorolt) válaszaik eredményessége, illetve önfeláldozó magatartásuk alapján őrzi meg a történelmi emlékezet.

Ismerje fel, hogy mi az összefogás jelentősége, hogy hiányának katasztrófája a törökellenes harcok. Lássa a történelmi személyiség szerepének, jelentőségét. A történelmi személyek, csoportok tetteit tudja megindokolni. Tudja a történetek mesei és valóságos elemeit megkülönböztetni. Képi és írásos források szövegeket képes legyen megérteni, értelmezni. Tudjon a történelmi forrásokon túl más tárgyak ismereteinek, információinak felhasználásával ismereteket szerezni. Következtetéseket tudjon levonni történelmi térképek segítségével.

A világ és Európa a kora újkorban

Ismerje fel, hogy az emberi alkotótevékenység, kezdeményezőképeség (tudományos felfedezések és technikai találmányok stb.) a gazdasági fejlődés meghatározó elemei. Lássa be, hogy a felfedezők, újtók töretlen hite, szilárd akarata és kitartása záloga a sikerességnek. Legyen tisztába azzal, hogy a fejlettebb népek, államok erőfölényük birtokában leigázzhatják, gyarmatosítják a fejletlenebbeket. Az

államok közötti és társadalmon belüli konfliktusok nem egyszer forradalomhoz vagy háborúhoz vezetnek, melyek jelentős emberáldozatokkal járnak.

Ismerje fel a földrajzi felfedezések jelentőségét és hatását az európai és amerikai életmódra. Értse meg a XVI-XVII. századi vallási megújulás okait és jelentőségét. Élményszerű ismereteket szerezzen a kora újkori „fényes udvarokról”.

Tudjon információkat gyűjteni, képi és szöveges források együttesen kezelni, a történelmi és földrajzi atlasz együttesen használni. Tudjon párhuzamok keresni a megismert történelmi élethelyzetek, események és mai életünk között.

ÉV VÉGE

A Magyar Királyság virágkora

Tudja, hogy a királyokat vagy uralkodókat a történetekben megismert személyes tulajdonságok és a kor kihívásaira adott (a társadalom életére hatást gyakorolt) válaszaik eredményessége, illetve önfeláldozó magatartásuk alapján őrzi meg a történelmi emlékezet.

Ismerje fel, hogy az összefogás jelentősége, hiányának katasztrófája a törökellenes harcok. Ismerje a történelmi személyiség szerepének, jelentőségét. A történelmi személyek, csoportok tetteit tudja megindokolni. Tudja a történetek mesei és valóságos elemeinek megkülönböztetni. Képi és írásos források szövegeket képes legyen megérteni, értelmezni. Legyen képes történelmi forrásokon túl más tárgyak ismereteinek, információinak felhasználásával ismereteket szerezni. Következtetéseket tudjon levonni történelmi térképek segítségével.

Magyarország a kora újkorban

Ismerje fel, hogy a közösségek széthúzása gyengíti a társadalom védekező képességét a hódítással szemben, az összefogás és az egységes fellépés azonban még egy vereség esetén is a behódolás helyett kiegyezést eredményezhet.

Lássa be a török terjeszkedés megállításának jelentőségét hazánk és Európa szempontjából. Érzékelje, hogy két nagyhatalom közötti helyzetünk fokozott terhet rótt a társadalom minden rétegére. Értse meg a vallási és politikai megosztottság következményeit. Vegye észre, hogy az egyeduralkodó törekvések saját céljával ellentétes hatást válthatnak ki.

A világ és Európa a kora újkorban

Ismerje fel, hogy az emberi alkotótevékenység, kezdeményezőképeség (tudományos felfedezések és technikai találmányok stb.) a gazdasági fejlődés meghatározó elemei. Lássa be, hogy a felfedezők, újtók töretlen hite, szilárd akarata és kitartása záloga a sikerességnek. Legyen tisztába azzal, hogy a fejlettebb népek, államok erőfölényük birtokában leigázzhatják, gyarmatosítják a fejletlenebbeket. Az államok közötti és társadalmon belüli konfliktusok nem egyszer forradalomhoz vagy háborúhoz vezetnek, melyek jelentős emberáldozatokkal járnak.

Ismerje fel a földrajzi felfedezések jelentőségét és hatását az európai és amerikai életmódra. Értse meg a XVI-XVII. század vallási megújulás okait és jelentőségét. Élményszerű ismereteket szerezzen a kora újkori „fényes udvarokról”.

Tudjon információkat gyűjteni, képi és szöveges források együttesen kezelni, a történelmi és földrajzi atlasz együttesen használni. Tudjon párhuzamok keresni a megismert történelmi élethelyzetek, események és mai életünk között.

A forradalmak és a polgárosodás kora Európában és Magyarországon

Tudja, hogy polgárosodással párhuzamosan az egyenlőség, szabadság, testvériség eszméinek együttese nagy társadalmi mozgósító erővel hat. Tudja, hogy a jelentős társadalmi és gazdasági átalakulásoknak egyaránt vannak győztesei és vesztesei, e folyamat vizsgálata feltárhatja a személyes és közösségi sors közötti összefüggéseket. Ismerje fel, hogy az utókor nézőpontjából az válik

történelmi személyiséggé, hőssé vagy mártírrá, aki a személyes érdekei elé a közösség hosszú távú érdekeit helyezi.

Értse meg a középkori államok és a polgári nemzetállamok közti különbséget. Értékeln tudja a polgári nemzetállammá válás békés és erőszakos útjait. A reformkor, a forradalom és a szabadságharc tanításának során hazafiságra nevelés. Ismerje a reformkor legjelentősebb eredményeit, és ezek jelentőségét értékeln tudja a korábbi magyarországi és az európai viszonyok tükrében. Tudjon történelmi forrásokon túl más tárgyak ismereteinek, információinak felhasználásával ismereteket szerezni. Következtetéseket tudjon levonni történelmi térképek segítségével.

7. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: A nemzetállamok kora és a gazdasági élet új jelenségei

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Információk gyűjtése lexikonokból, az internetről vagy könyvtári kutatással. (Pl. a közlekedés fejlődése a lovas kocsitól az autóig.)

Kritikai gondolkodás:

- Magyarázat az egységes államok kialakulásának történelmi okaira. (Pl. az Egyesült Államok megszületése.)

Kommunikáció:

- Beszámoló készítése valamilyen témáról. (Pl. a korszak magyar tudósai, feltalálói.)

Tájékozódás időben és térben:

- A tanult földrajzi helyeknek térképen történő megkeresése.
- Vaktérkép (pl. a központi hatalmak és az antant országok berajzolásához).

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Változás és folyamatosság, ok és következmény, tény és bizonyíték, interpretáció.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, nemzet, nemzetiség, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, népesedés, életmód, gazdaság, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, államszervezet, hatalmi ágak, egyeduralom, önkényuralom, királyság, császárság, köztársaság, parlamentarizmus, demokrácia, közigazgatás, birodalom.

Fogalmak: polgárháború, nemzetállam, szabad verseny, monopólium, tömegkultúra.

Személyek: I. Vilmos császár, Garibaldi, Bismarck, Lincoln, Edison, Marx.

Topográfia: Olaszország, Németország, Egyesült Államok.

Évszámok: 1859 (csata Solferinónál), 1861-1865 (polgárháború az Egyesült Államokban), 1870 (az olasz egység létrejötte), 1871 (a német egység létrejötte).

Tematikai egység: Önkényuralom és kiegyezés. A dualizmus kora Magyarországon

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Az adatok oszlop- és kördiagramokban történő feldolgozása. (Pl. a korszak gazdasági fejlődésének jellemzői.)
- Ismeretszerzés írásos és képi forrásokból. (Pl. tájékozódás Budapest XIX. századi történelmi emlékeiről.)

Kritikai gondolkodás:

- Érvek és ellenérvek gyűjtése a kiegyezésről. (Pl. vita arról, hogy ez a lépés az ország megmentésének vagy elárulásának tekinthető-e.)
- Beszámoló a millenniumi eseményekről a kor fény- és árnyoldalait is bemutatva.

Kommunikáció:

- A dualista rendszer államszerkezeti ábrájának elkészítése, és magyarázata.
- A kiegyezésben főszerepet játszó személyiség portréjának bemutatása (pl. Deák Ferenc, Eötvös József, Ferenc József).

Tájékozódás térben és időben:

- Földrajzi, néprajzi (pl. honismereti) és történelmi térképek összevetése.
- Budapest fejlődésének nyomon követése (pl. korabeli és mai térkép alapján).

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Változás és folyamatosság, ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, jelentőség. Társadalom, társadalmi csoport, migráció, életmód, város, nemzet, nemzetiség, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrások, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, gazdasági válság, adó, politika, állam, államforma, államszervezet, önkényuralom, hatalmi ág, parlamentarizmus, közigazgatás, birodalom, vallás.

Fogalmak: passzív ellenállás, kiegyezés, közös ügyek, dualizmus, millennium, agrárország, emigráció, amnesztia.

Személyek: Deák Ferenc, I. Ferenc József, gróf Andrássy Gyula, báró Eötvös József, Tisza Kálmán, Kandó Kálmán, Bánki Donát.

Topográfia: Osztrák-Magyar Monarchia, Budapest.

Évszámok: 1867 (a kiegyezés), 1896 (a millenniumi ünnepségek).

Tematikai egység: A nagyhatalmak versengése és az első világháború

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Jegyzetek készítése Európa nagyhatalmainak vezetőiről. (Pl. II. Vilmos, Ferenc József, II. Miklós).
- Ismeretszerzés a XIX. század végi nagyhatalmokról az internetről.

Kritikai gondolkodás:

- Érvek gyűjtése (pl. a háború törvényszerű kitörése, illetve annak elkerülhetősége mellett).

Kommunikáció:

- Grafikonok, táblázatok elemzése, készítése az első világháború legfontosabb adatairól.
- Vita. (Pl. A politikusok szerepe és felelőssége az első világháború kirobbantásában.)

Tájékozódás térben és időben:

- A történelmi tér időbeli változásai. (Pl. a határok újrarajzolása a háború után)
- Vaktérképek készítése. (Pl. frontvonalak berajzolása.)
- Az események ábrázolása időszalagon.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Történelmi idő, ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, interpretáció, jelentőség, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, életmód, város, nemzet, nemzetiség, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági teljesítmény, politika, állam, államforma, államszervezet, birodalom, szuverenitás, háború, hadsereg.

Fogalmak: villámháború, állásháború/állóháború, bolsevik, szovjet, hátország, kétfrontos háború.

Személyek: II. Vilmos, Lenin, Wilson, II. Miklós.

Topográfia: Szerbia, Sarajevó, Pétervár, Oroszország.

Évszámok: 1914. július 28. (a világháború kirobbanása), 1914-1918 (az első világháború), 1917 (az oroszországi forradalom és a bolsevik hatalomátvétel).

ÉV VÉGE

Tematikai egység: Európa és a világ a két háború között

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Ismeretek szerzése a békekötés dokumentumaiból (pl. új országhatárok).
- Statisztikák összevetése (pl. az európai nagyhatalmak és gyarmataik területük, népességük, ásványkincseik alapján).

Kritikai gondolkodás:

- Feltevések megfogalmazása a számunkra igazságtalan békéről.
- Az első világháború utáni békék történelmi következményei, és az abból eredő újabb konfliktusok felismerése.
- Többféleképpen értelmezhető szövegek és képi dokumentumok elemzése.

Kommunikáció:

- A gazdasági világválság magyarázata, összehasonlítása napjaink gazdasági folyamataival.
- Diagramok készítése (pl. termelési és munkanélküliség adatokból).

Tájékozódás térben és időben:

- Az események és az évszámok elhelyezése a térképen.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Változás és folyamatosság, ok és következmény, interpretáció, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, életmód, város, nemzet, nemzetiség, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, gazdasági válság, politika, állam, államforma, államszervezet, egyeduralom, demokrácia, parlamentarizmus, diktatúra, közigazgatás, birodalom, szuverenitás.

Fogalmak: békediktátum, kommunizmus, GULAG, személyi kultusz, fasizmus, nemzetiszocializmus, kisantant, proletárdiktatúra, gazdasági válság.

Személyek: Clemenceau, Sztálin, Roosevel, Mussolini, Hitler.

Topográfia: Szovjetunió, New York.

Évszámok: 1918. november 11. (az első világháború vége), 1922 (Marcia su Roma, a Szovjetunió megalakulása), 1929-1933 (a nagy gazdasági világválság), 1933 (Hitler hatalomra kerülése).

Tematikai egység: Magyarország a két világháború között

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Információk gyűjtése, grafikonokból, táblázatokból, szöveges forrásokból (pl. a Magyarországra nehezedő háború utáni terhekről).
- Korabeli képi információforrások feldolgozása (pl. plakátok, képeslapok, újságillusztrációk).
- A kor helyi és lakóhely környéki építészeti emlékeinek felkeresése.

Kritikai gondolkodás:

- Az 1918–1920 közötti folyamatok értelmezése.

Kommunikáció:

- Saját vélemények megfogalmazása történelmi helyzetekről (pl. a király nélküli Magyar Királyságról).
- Fogalmazás készítése (pl. a népiskolai törvényről).
- Információk gyűjtése, elemzése, érvek, ellenérvek felsorakoztatása (pl. a trianoni békediktátummal kapcsolatban).

Tájékozódás térben és időben:

- A revízió határmódosításainak nyomon követése, térképek és táblázatok segítségével.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Ok és következmény, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, életmód, város, nemzet, nemzetiség.

Fogalmak: öszirózsás forradalom, tanácsköztársaság, vörösteror, fehérterror, kormányzó, numerus clausus, konszolidáció, revízió, népiskolai törvény, zsidótörvény.

Személyek: Károlyi Mihály, Kun Béla, Horthy Miklós, Bethlen István, Teleki Pál.

Topográfia: Csehszlovákia, Jugoszlávia, Románia.

Évszámok: 1918. október 30–31. (az öszirózsás forradalom), 1918. november 16. (a népköztársaság kikiáltása), 1919. március 21. (a Tanácsköztársaság kikiáltása), 1920. június 4. (Trianon), 1938 (az első bécsi döntés).

Tematikai egység: A második világháború

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Írásos források, eredeti fotók és dokumentumfilmek feldolgozása (pl. a háború kirobbanásával kapcsolatban).
- Önálló ismeretszerzés, majd beszámoló filmek alapján (pl. Csatorna, A halál ötven órája, A bunker).
- Diagramok készítése, értelmezése (pl. a háborús erőviszonyok ábrázolása).
- Haditechnikai eszközök megismerése.

Kritikai gondolkodás:

- Magyarázat arra, hogy hazánkat földrajzi helyzete és revíziós politikája hogyan sodorta bele a háborúba.
- Vita, elemzések, kiselőadások tartása a Horthy-korszak revíziós politikájával kapcsolatban.
- Háborús háttérintézmények (pl. hátország, hírszerzés, koncentrációs tábor, GULAG) összehasonlítása.

Kommunikáció:

- Fegyverek, katonai eszközök és felszerelések bemutatása (pl. repülőgépek, harckocsik, gépfegyverek, öltözetek).
- Kiselőadások tartása, olvasmányok, filmek, elbeszélések alapján.
- Érvek, ellenérvek egy-egy vitára okot adó eseményről. (Pl. Pearl Harbor megtámadása; a partraszállás.)

Tájékozódás térben és időben:

- A főbb háborús események időrendbe állítása térségenként, frontonként.
- Térképek elemzése, a folyamatok összefüggéseinek megértése, távolságok, területek becslése.
- Egyszerű stratégiai térképek és csatatérképek készítése.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Változás és folyamatosság, ok és következmény, történelmi forrás, interpretáció, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, népességfogyás, migráció, életmód, gazdaság, termelés, erőforrás, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, államszervezet, diktatúra, birodalom, emberi jog, polgárjog, vallásüldözés.

Fogalmak: tengelyhatalmak, furcsa háború, hadigazdaság, totális háború, zsidóüldözés, holokauszt, gettó, deportálás, partizán.

Személyek: Churchill, Kállay Miklós, Szálasi Ferenc.

Topográfia: Lengyelország, Sztálingrád, Don-kanyar, Normandia, Auschwitz, Potsdam, Berlin, Jalta, Hiroshima.

Évszámok: 1939. szeptember 1. (a második világháború kirobbanása), 1941. június 22. (Németország megtámadja a Szovjetuniót), 1944. március 19. (Magyarország német megszállása), 1944. október 15-16. (Horthy kiugrási kísérlete, Szálasi hatalomátvétele), 1945. április (a háború vége Magyarországon), 1945. május 9. (Európában befejeződik a háború), 1945. szeptember 2. (Japán kapitulációja).

8. osztály

FÉLÉV

Tematikai egység: Hidegháborús konfliktusok és a kétpólusú világ kiépülése

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Információk rendszerezése és értelmezése (pl. az USA és a SZU vetélkedéséről).
- Információk szerzése a családok, gyermekek, nők helyzetéről a kettéosztott világban (pl. Európa nyugati és keleti felében és Észak-Amerikában).

Kritikai gondolkodás:

- Kérdések megfogalmazása különféle eseményekhez kapcsolódóan.
- Egymásnak ellentmondó a források gyűjtése, elemzése és ütköztetése.
- Érvek gyűjtése azzal a kérdéssel kapcsolatban, hogy a globalizáció összehozza vagy eltávolítja-e az egyes embereket egymástól.

Kommunikáció:

- Önálló gyűjtőmunkán alapuló beszámoló (pl. a távirótól a mobiltelefonig címmel).

Tájékozódás térben és időben:

A NATO országok és a Varsói Szerződés tagállamainak azonosítása a térképen.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Történelmi idő, ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, társadalmi mobilitás, migráció, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, adó, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog.

Fogalmak: hidegháború, vasfüggöny, jóléti állam, piacgazdaság, szuperhatalom.

Személyek: Truman, Marshall, Hruscsov.

Topográfia: Szovjetunió, NSZK, NDK, Kína, Észak- és Dél-Korea, Észak- és Dél-Vietnam, Kuba, Közel-Kelet.

Évszámok: 1946 (a fultoni beszéd), 1947 (a párizsi békék), 1949 (a NATO, az NDK és az NSZK megalakulása), 1953 (Sztálin halála), 1955 (a Varsói Szerződés), 1961 (Jurij Gagarin űrrepülése, a berlini fal felhúzása).

Tematikai egység: Magyarország a világháborús vereségtől a forradalom leveréséig

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Információk, adatok, tények gyűjtése, értelmezése. (Pl. a korszak tanúinak meghallgatása, jegyzetek készítése.)
- Az 1956-os események nyomon követése több szálon. Adatgyűjtés, fotók, filmek, a Terror Háza Múzeum meglátogatása. Vitafórum a visszaemlékezésekről.

Kritikai gondolkodás:

- Történelmi személyiségek (pl. Rákosi és társai) jellemzése.
- A felszámolt polgári életforma és az új életkörülményeinek összehasonlítása.

Kommunikáció:

- Saját vélemény megfogalmazása a Rákosi-diktatúráról.

Tájékozódás térben és időben:

- A magyar internálótáborok helyének megkeresése Magyarország térképén (pl. Recsk, Hortobágy).
- Az 1956. október 23. és november 4. közötti események kronológiai sorrendbe állítása.
- Magyarország vaktérképén az 1956-ban hazánkra törő szovjet csapatok útvonalának bejelölése.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Ok és következmény, történelmi forrás, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, felemelkedés, lesüllyedés, migráció, életmód, város, nemzet, nemzetiség;

gazdaság, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, közigazgatás, szuverenitás, demokrácia, diktatúra, emberi jog, állampolgári jog, vallásüldözés, vallásszabadság.

Fogalmak: népbíróságok, internálás, pártállam, padlássöprés, kitelepítések, kollektivizálás, szövetkezet.

Személyek: Tildy Zoltán, Rákosi Mátyás, Nagy Ferenc, Kovács Béla, Rajk László, Mindszenty József, Nagy Imre.

Topográfia: Debrecen, Recsk, Hortobágy.

Évszámok: 1945. november (választások Magyarországon), 1946 (A második köztársaság és az új forint), 1947 (a kékcédulás választások, a párizsi béke), 1956. október 23. (forradalom kitörése), 1956. november 4. (a forradalom leverésének kezdete).

Tematikai egység: A két világrendszer versengése, a szovjet tömb felbomlása

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Adatok, képek gyűjtése a fegyverkezési és úrprogramról.
- Információk gyűjtése a nagyhatalmak politikai és gazdasági helyzetéről. Hasonlóságok és különbségek felismerése, megfogalmazása.

Kritikai gondolkodás:

- Problémák felismerése, a szocialista gazdaság egyre jobban megmutatkozó gyengeségeinek elemzése (pl. a tervutasításos rendszer).
- Érvek, ellenérvek gyűjtése a két rendszer (kapitalizmus és szocializmus) működésének értékeléséhez. Vitafórum rendezése.
- A lényeg kiemelése, a kulcselemek megértetése grafikonok és képek alapján.

Kommunikáció:

- A szocialista és a kapitalista rendszer bemutatása szóban, kiselőadás tartása a szocializmusról források, olvasmányok alapján.

Tájékozódás térben és időben:

Történelmi térkép és mai földrajzi térkép együttes használata. (Pl. Közép- és kelet-európai országok földrajzi helyzetének meghatározása.)

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Történelmi idő, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás, vallásüldözés.

Fogalmak: olajrobbanás, atomkatasztrófa.

Személyek: Brezsnyev, Kennedy, Reagan, Gorbacsov, id. Bush, II. János Pál.

Topográfia: Ukrajna, Észtország, Lettország, Litvánia, Csehország, Szlovákia, Szerbia, Horvátország, Szlovénia, Németország, Prága, Csernobil.

Évszámok: 1962 (a kubai rakétaválság), 1968 (a „prágai tavasz”, nyugati diáklázadások), 1989 (a berlini fal lebontása), 1991 (a Varsói Szerződés és a KGST felszámolása, a Szovjetunió felbomlása), 1991-1999 (a délszláv háború), 1991-2004 (Jugoszlávia felbomlása), 1993 (Csehszlovákia szétválása, Csehország és Szlovákia létrejötte), 1999 (Jugoszlávia NATO bombázása).

Tematikai egység: A Kádár-korszak jellemzői

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Önálló információgyűjtés a kádári diktatúra éveiről. (Pl. az 1956-os forradalom hőseinek elítélése; a szövetkezetek létrehozása.)

Kritikai gondolkodás:

- Történelmi folyamat elemzése (pl. Magyarország útja a kommunizmustól szocializmus bukásáig).
- Érvek gyűjtése ugyanazon korszak egyik, illetve másik történelmi szereplője mellett, illetve ellen.

Kommunikáció:

- Beszélgetés a Kádár-rendszer élő tanúival.

Tájékozódás térben és időben:

- Gazdasági, társadalmi, kulturális különbségek a magyar és a korabeli nyugat-európai társadalmak között.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, migráció, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás.

Fogalmak: konszolidáció, népfelkelés, puha diktatúra, amnesztia, háztáji, pártállam.

Személyek: Kádár János.

Topográfia: Bős-Nagymaros.

Évszámok: 1957 (a munkásörtség és a KISZ megalakulása), 1958 (Nagy Imre és vádlott társai kivégzése), 1968 (az új gazdasági mechanizmus), 1987 (a lakiteleki találkozó), 1989 (Nagy Imre és mártírtársainak újratemetése, a harmadik köztársaság kikiáltása).

ÉV VÉGE

Tematikai egység: Az egységesülő Európa, a globalizáció kiteljesedése

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- A személyes tapasztalatokra alapozott információk gyűjtése (pl. a televízió, a mobiltelefon, az internet) előnyeiről és hátrányairól.

Kritikai gondolkodás:

- Környezeti- és atomkatasztrófák értékelése egy mai tizenéves.

Kommunikáció:

- Önálló vélemény megfogalmazása a szűkebb és tágabb környezetünket befolyásoló tényezőkről.

Tájékozódás térben és időben:

- A rendszerváltás (rendszerváltozás) ütemének összehasonlítása a volt szocialista országokban.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Történelmi idő, változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet, parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás, vallásüldözés.

Fogalmak: terrorizmus, migráció, integráció.

Évszámok: 2001. szeptember 11. (terrortámadások az Egyesült Államokban).

Tematikai egység: Demokratikus viszonyok megteremtése és kiépítése Magyarországon

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Ismerkedés a jogállamiság intézményrendszerével. Következtetések levonása, majd azok rendszerezése. A napi közéletből vett példák felsorakoztatása.
- Tapasztalatok gyűjtése a családban, a szűkebb és tágabb környezetben, az iskola mindennapi életéből.

Kritikai gondolkodás:

- A határon túl élő magyarok sorsának megismerése, a valós és fiktív elemek megkülönböztetése.
- Történetek, élő tanúk visszaemlékezései, azok meghallgatása. (Pl. a rendszerváltás korának aktív szereplői és tanúi.).

Kommunikáció:

- Saját vélemény kialakítása a rendszerváltás éveinek dilemmáiról és eseményeiről.
- A médiumok hírei és a környezetben tapasztalt valóság összehasonlítása.

Tájékozódás térben és időben:

- Az erdélyi, kárpátaljai, felvidéki és délvidéki magyarok életviszonyainak összehasonlítása egymással és a hazai viszonyokkal.
- Jelentősebb határon túli magyarok települései bejelölése vaktérképre.

Kulcsfogalmak, fogalmak, adatok

Változás és folyamatosság, tény és bizonyíték, interpretáció, történelmi nézőpont.

Társadalom, társadalmi csoport, identitás, társadalmi mobilitás, felemelkedés, lesüllyedés, elit réteg, középréteg, alsó réteg, migráció, életmód, város, gazdaság, gazdasági tevékenység, gazdasági rendszer, termelés, erőforrás, gazdasági szereplő, gazdasági kapcsolat, gazdasági teljesítmény, kereskedelem, pénzgazdálkodás, piac, politika, állam, államforma, köztársaság, államszervezet,

parlamentarizmus, közigazgatás, szuverenitás, népképviselő, demokrácia, diktatúra, emberi jog, polgári jog, vallás.

Fogalmak: privatizáció, rendszerváltás/rendszerváltozás, pluralizmus, demokratikus intézményrendszer.

Személyek: Antall József, Göncz Árpád, Horn Gyula, Orbán Viktor, Mádl Ferenc.

Topográfia: Erdély, Kárpátalja, Felvidék, Délvidék, Várvidék (Burgenland).

Évszámok: 1990 (szabad, többpárti választások Magyarországon), 1991 (a szovjet csapatok távozása hazánkból), 1999 (csatlakozás a NATO-hoz), 2004 (Magyarország EU-tag lett).

Tematikai egység: Társadalmi szabályok

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- A médiából vett példák azonosítása az alapvető emberi jogok érvényesülése, illetve megsértése témakörében.
- Társadalmi egyenlőtlenségek és egyenlőségek azonosítása történelmi példák alapján.

Kritikai gondolkodás:

- Személyes tapasztalatok és korábban tanult ismeretek kapcsolása a szokás, a hagyomány, az illem, az erkölcs és a jog fogalmához.
- Különböző társadalmi szabályok összehasonlítása és tipizálása.
- Jogok és kötelezettségek egymáshoz kapcsolása a közösségi életben.

Kommunikáció:

- Érvelés valamilyen diákjog érvényesítésének szükségessége mellett.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Társadalom, norma, szabály, jog, kötelesség.

Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, alapvető emberi jog, gyermeki jog, hivatal, egyenlőség, társadalmi különbség, társadalmi egyenlőtlenség.

Tematikai egység: Állampolgári alapismeretek

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- Az államformákra és politikai rendszerekre vonatkozó történelmi ismeretek bemutatása szóban vagy írásban.
- A magyarországi törvényalkotás folyamatának megértése.
- A nyilvánosság politikai szerepének igazolása a médiából vett példák segítségével.

Kritikai gondolkodás:

- Vita az állampolgári jogok és kötelességek viszonyáról, ezek magyarországi érvényesüléséről.
- A média és a politikai hatalom viszonyának elemzése konkrét példák alapján.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Állam, politikai rendszer, államforma, királyság, köztársaság, hatalom, intézmény, szervezet, kormányzás, demokrácia, diktatúra, államszervezet, hatalommegosztás.

Hatalmi ág, érdekképviselő, állampolgári jogok, állampolgári kötelességek, közjó, politikai intézmény, média, közélet, nyilvánosság.

Tematikai egység: Pénzügyi és gazdasági kultúra

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- A piacgazdaság modelljének megalkotása, a szereplők és a piacok közötti kapcsolatrendszer megértése.
- Kiselőadások tartása a pénztörténet főbb korszakairól.

- Egy külföldi osztálykirándulás költségvetésének elkészítése – a valuták közötti váltás gyakorlásával együtt.

Kritikai gondolkodás:

- Gazdasági-pénzügyi döntések szimulálása néhány feltételezett gazdasági változás tükrében.
- Nyert, illetve feláldozott haszon mérlegelése néhány gazdasági döntésben.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Munka, gazdaság, piac, pénz, termelés, fogyasztás.

Piacgazdaság, háztartás, vállalat, belföld, külföld, pénzügyi közvetítő, bankjegy, pénzhelyettesítő, költségvetés, bevétel, kiadás, egyenleg, megtakarítás, betét, hitelfelvétel, kamat, árfolyam, infláció.

Tematikai egység: Háztartás és családi gazdálkodás

Követelmények

Ismeretszerzés, tanulás:

- A családi és a személyes szükségletek, illetve vágyak számbavétele. Ezek rangsorolása és szimulációs gyakorlat keretében való összevetése a reális lehetőségekkel.
- Különbőféle élethelyzetekhez kapcsolódó családi költségvetések tervezése.
- Számításokkal alátámasztott választás minimum két banki megtakarítási lehetőség közül.
- A háztartási megtakarítási lehetőségek azonosításának gyakorlása szituációs játék keretében.
- Lakossági folyószámla adatainak értelmezése. A családi bevételek és kiadások szerkezetének grafikus ábrázolása.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Család, szükséglet, munka, tulajdon, jövedelem.

Háztartás, költségvetés, bevétel, kiadás, társadalmi juttatás, tulajdonból származó jövedelem, örökség, nyereség, vagyon, létszükségleti kiadás, nem létszükségleti kiadás, beruházás, egyenleg, megtakarítás, befektetés, hitel, kamat, bank, bankszámla, bankkártya, banki művelet, lakossági folyószámla.

Tematikai egység: Médiakörnyezet, a média funkciói, a nyilvánosság

Követelmények

- Az internet, a televízió, a videojáték (mozi, rádió, újság) szerepének meghatározása. A média használata a mindennapokban.
- A különböző médiatartalmak értelmezése, a média funkcióinak (megőrkítés, tájékoztatás, vélemények befolyásolása, jövedelemszerzés, szórakoztatás, gyönyörködtetés, önkifejezés) azonosítása.
- A nyilvánosság jelentésének és jelentőségének meghatározása, szerepének tisztázása az egyes korokban és társadalmakban.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Média, tömegkommunikáció, médiahasználat, funkció, médiaszöveg, nyilvánosság.

Tematikai egység: A médiamodellek és intézmények.

Követelmények

- A médiapiacra az olvasóért, nézőért, felhasználóért folyó verseny szereplői, jellemzői és eszközei.
- A fontosabb médiamodellek (közszolgálati, kereskedelmi, közösségi média) és jellemzői, valamint azok megkülönböztetése.
- A médiaintézmények célközönségei (életkor, nem, végzettség, kulturális és egzisztenciális háttér, érdeklődés).
- A közösségi hálózatok funkciói, jellemzői.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Közszolgálati média, kereskedelmi média, közösségi média.

Tematikai egység: A média társadalmi szerepe, használata – Reklám és hír a hagyományos és az új médiában

Követelmények

- A reklámok a hirdetés és a médiaipar jellemzői.
- A hírgyártás folyamatának, szereplőinek azonosítása.
- A hír, a kommentár és a hírérték fogalmának meghatározása.
- A pártatlanság és korlátai.

Kulcsfogalmak, fogalmak

Hír, kommentár, hírérték, hírversen, pártatlanság, hírportál, közösségi oldal.

ANGOL NYELV

5. osztály

FÉLÉV

Beszédértés

- legyenek képesek megérteni a kéréseket, utasításokat, azokra cselekvéssel válaszolni;
- legyenek képesek megérteni és válaszolni kérdésekre
- legyenek képesek kiszűrni fontos információkat ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből.

Beszédkésztség

- legyenek képesek ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre néhány szóval vagy egyszerű mondatokban válaszolni;
- legyenek képesek tényszerű, egyszerű információkat kérni;

Olvasott szöveg értése

- legyenek képesek megérteni az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat;
- legyenek képesek megtalálni fontos információkat ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből;

Írás

- legyenek képesek egyszerű, tényszerű információkat leírni.
- tudjanak szavakat, egyszerű mondatokat emlékezetből leírni
- tudjanak feladatokat helyesen írásban megoldani

Szókincs

- A tanuló szókinccse kb. 300 szóból álljon.

ÉV VÉGE

Beszédértés

- legyenek képesek megérteni az ismert nyelvi eszközökkel kifejezett kéréseket, utasításokat, azokra cselekvéssel válaszolni;
- legyenek képesek megérteni a ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kérdéseket;
- legyenek képesek kiszűrni fontos információkat ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből.

Beszédkésztség

- legyenek képesek ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre néhány szóban vagy egyszerű mondatokban válaszolni;
- legyenek képesek tanult minta alapján egyszerű mondatokban közlést megfogalmazni,
- legyenek képesek tényszerű, egyszerű információkat kérni;
- legyenek képesek tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt venni.

Olvasott szöveg értése

- legyenek képesek megérteni az ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat;
- legyenek képesek megtalálni fontos információkat ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből;
- legyenek képesek megérteni az ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott rövid szöveg lényegét.

Írás

A tanuló legyen képes

- egyszerű, tényszerű információkat leírni.
- tudjon szavakat, egyszerű mondatokat emlékezetből leírni
- tudjon feladatokat helyesen írásban megoldani

Szókincs

- A tanuló szókincs kb. 350 szóból, kifejezésből álljon.

6. osztály

FÉLÉV

Beszédértés

- legyenek képesek megérteni az ismerős szavakat, fordulatokat, melyek személyére, családjára vonatkoznak,
- legyenek képesek megérteni az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszolni,
- legyenek képesek megérteni kéréseket, kérdéseket, közléseket,
- legyenek képesek kiszűrni fontos információkat egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből
- legyenek képesek megérteni az egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét

Beszédkésztség

- legyenek képesek ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokban válaszolni,
- legyenek képesek tényszerű, egyszerű információkat kérni,
- legyenek képesek tanult minta alapján egyszerű mondatokban közlést megfogalmazni,
- legyenek képesek tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt venni.

Olvasott szöveg értése

- legyenek képesek felismerni és megérteni egyszerű mondatokat,
- legyenek képesek megtalálni fontos információkat ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből,
- legyenek képesek megérteni ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott rövid szöveg lényegét.

Írás

- legyenek képesek ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen leírni,
- legyenek képesek egyszerű közléseket és kérdéseket a tanult minta alapján írásban megfogalmazni,

Szókincs

- A tanuló ismerjék az adott témakörhöz tartozó szavakat. Ismerjék fel azokat, értsék meg azokat, tudják helyesen leírni, kiejteni és alkalmazni.

ÉV VÉGE

Beszédértés

- legyenek képesek megérteni az ismerős szavakat, fordulatokat, melyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak,
- legyenek képesek megérteni az utasításokat, azokra cselekvéssel válaszolni,
- legyenek képesek megérteni kéréseket, kérdéseket, közléseket,
- legyenek képesek kiszűrni fontos információkat egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből
- legyenek képesek megérteni az egyszerű mondatokban megfogalmazott szöveg lényegét
- legyenek képesek az egyszerű mondatokban, ismert szókinccsel megfogalmazott szöveghez kapcsolódó szövegértési feladatokat megoldani (igaz-hamis állításokat megoldani, a szövegre vonatkozó kérdésekre válaszokat megfogalmazni egyszerű mondatokkal.)
- legyenek képesek magnóról hallott szöveg lényegét megérteni, ahhoz kapcsolódó szövegértési feladatokat, egyszerű igaz-hamis tesztek megoldani, illetve kérdésekre rövid válaszokat adni.

Beszédkészség

- legyenek képesek ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokban válaszolni,
- legyenek képesek tényszerű, egyszerű információkat kérni,
- legyenek képesek tanult minta alapján egyszerű mondatokban közlést megfogalmazni,
- legyenek képesek tanult minta alapján egyszerű párbeszédben részt venni.

Olvasott szöveg értése

- legyenek képesek felismerni és megérteni egyszerű mondatokat,
- legyenek képesek megtalálni fontos információkat ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott szövegből,
- legyenek képesek megérteni ismert nyelvi eszközökkel, egyszerű mondatokban megfogalmazott rövid szöveg lényegét
- legyenek képesek rövid olvasott szöveghez kapcsolódó szövegértési feladatokat megoldani

Írás

- legyenek képesek ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, egyszerű mondatokat helyesen leírni,
- legyenek képesek egyszerű közléseket és kérdéseket a tanult minta alapján írásban megfogalmazni,
- legyenek képesek egyszerű, strukturált szöveget (baráti üzenetet, képeslapot) létrehozni.

Szókincs

- A tanuló ismerjék a tanult témakörök szókincsét mind írásbeli mind szóbeli formában, helyes kiejtéssel kiejtve és helyesen leírva.

7. osztály

FÉLÉV

Beszédértés

A tanuló legyen képes:

- megérteni a hozzá intézett gondosan és lassan megfogalmazott utasításokat, azokra cselekvéssel válaszolni;
- megérteni a rövid, világos és egyszerű üzenetek, bejelentések, egyéb gyakori szövegek lényegét;

-- kiszűrni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 80 szavas szövegből a fontos információkat.

Beszédkésztség

A tanuló legyen képes:

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokkal válaszolni;
- egyszerű mondatokban közlést megfogalmazni;
- kérdéseket feltenni;
- megértési probléma esetén segítséget kérni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló legyen képes:

- elolvasni jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 80 szavas szöveget;
- megérteni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét;
- megtalálni fontos információkat jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 80 szavas szövegben.

Írás

A tanuló legyen képes:

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyes írni;
- egyszerű kérdéseket és közléseket írásban megfogalmazni;

Szókincs

– A tanuló szókincese kb. 600 aktív, 200 passzív szóból, kifejezésből álljon.

ÉV VÉGE

Beszédértés

A tanuló legyen képes:

- megérteni a hozzá intézett gondosan és lassan megfogalmazott utasításokat, azokra cselekvéssel válaszolni;
- megérteni a rövid, világos és egyszerű üzenetek, bejelentések, egyéb gyakori szövegek lényegét;
- kiszűrni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegből a fontos információkat.

Beszédkésztség

A tanuló legyen képes:

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott kérdésekre egyszerű mondatokkal válaszolni;
- egyszerű mondatokban közlést megfogalmazni;
- kérdéseket feltenni;
- eseményeket elmesélni;
- megértési probléma esetén segítséget kérni.

Olvasott szöveg értése

A tanuló legyen képes:

- elolvasni jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szöveget;
- megérteni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveg lényegét;
- megtalálni fontos információkat jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben.

Írás

A tanuló legyen képes:

- jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott szöveget helyes írni;
- egyszerű kérdéseket és közléseket írásban megfogalmazni;
- egyszerű szöveget (üdvözlés, baráti levél) létrehozni.

Szókincs

– A tanuló szókincsé kb. 800 aktív, 300 passzív szóból, kifejezésből álljon.

8. osztály

FÉLÉV

Beszédértés

A tanuló legyen képes:

- megérteni az ismerős szavakat, fordulatokat, melyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak;
- megérteni a hozzá intézett gondosan és lassan megfogalmazott instrukciókat;
- követni rövid, egyszerű útbaigazításokat;
- megérteni a tanárának a tananyaggal kapcsolatos egyszerű angol nyelvű magyarázatát;
- kikövetkeztetni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 80 szavas szövegből az ismeretlen nyelvi elem jelentését;
- elkülöníteni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 80 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelenről.

Beszédképesség

A tanuló legyen képes:

- egyszerű beszélgetésben részt venni, amennyiben a partner lassan, jól artikulálva beszél;
- feltenni és megválaszolni egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan;
- önmagát, lakóhelyét egyszerű fordulatokkal leírni;
- fenntartani a beszélgetést, pl. új témát kezdeményezni, problémát felvetni;
- részt venni egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témákról szóló beszélgetésben, mely közvetlen információcserét igényel ismert tevékenységgel kapcsolatban;
- képes magát megértetni társasági beszélgetésben.

Olvasott szöveg értése

A tanuló képes:

- megérteni az ismerős szavakat feliratokon, reklámokban, katalógusokban;
- elkülöníteni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 80 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelenről;
- kikövetkeztetni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 80 szavas szövegből az ismeretlen nyelvi elem jelentését.

Írás

A tanuló képes:

- egyszerű nyomtatványt kitölteni;
- rövid üzenetet megírni;
- magáról és kitalált személyekről egyszerű fordulatokat és mondatokat írni;
- ismert nyelvtani szerkezetek felhasználásával tényszerű információt közvetítő, kb. 40 szavas szöveget írni;
- kb. 40 szavas jellemzést, beszámolót írni.

Szókincs

– A tanuló szókincsé kb. 1000 aktív, 300 passzív szóból, kifejezésből álljon.

ÉV VÉGE

Beszédértés

A tanuló legyen képes:

- megérteni az ismerős szavakat, fordulatokat, melyek személyére, családjára, közvetlen környezetére vonatkoznak;
- megérteni a hozzá intézett gondosan és lassan megfogalmazott instrukciókat;
- követni rövid, egyszerű útbaigazításokat;
- megérteni a tanárának a tananyaggal kapcsolatos egyszerű angol nyelvű magyarázatát;
- kikövetkeztetni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb.100 szavas szövegből az ismeretlen nyelvi elem jelentését;
- elkülöníteni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb.100 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelenről.

Beszédképesség

A tanuló legyen képes:

- egyszerű beszélgetésben részt venni, amennyiben a partner lassan, jól artikulálva beszél;
- feltenni és megválaszolni egyszerű kérdéseket ismerős témára és helyzetre vonatkozóan;
- önmagát, lakóhelyét egyszerű fordulatokkal leírni;
- fenntartani a beszélgetést, pl. új témát kezdeményezni, problémát felvetni;
- részt venni egyszerű, begyakorolt, hétköznapi témákról szóló beszélgetésben, mely közvetlen információcserét igényel ismert tevékenységgel kapcsolatban;
- képes magát megértetni társasági beszélgetésben.

Olvasott szöveg értése

A tanuló képes:

- megérteni az ismerős szavakat feliratokon, reklámokban, katalógusokban;
- elkülöníteni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegben a lényeges információt a lényegtelenről;
- kikövetkeztetni a jórészt ismert nyelvi eszközökkel megfogalmazott, kb. 100 szavas szövegből az ismeretlen nyelvi elem jelentését.

Írás

A tanuló képes:

- egyszerű nyomtatványt kitölteni;
- rövid üzenetet megírni;
- magáról és kitalált személyekről egyszerű fordulatokat és mondatokat írni;
- ismert nyelvtani szerkezetek felhasználásával tényszerű információt közvetítő, kb. 50 szavas szöveget írni;
- kb. 50 szavas jellemzést, beszámolót írni.

Szókincs

– A tanuló szókincsé kb. 1200 aktív, 400 passzív szóból, kifejezésből álljon.

DIGITÁLIS KULTÚRA

5. osztály

FÉLÉV

A tanulók az **informatikai eszközök használata** során megismerik a számítógépet, annak főbb egységeit, a perifériákat. Kezdetben tanári segítséggel, később önállóan használják a legfontosabb eszközöket.

Az **alkalmazói ismeretek témakörben** a tanulmányi és közösségi feladataikhoz kapcsolódóan kerül sor a számítógépes programok használatára. A szövegszerkesztő és prezentációkészítő alkalmazások használata az egyéni munka mellett a csoportmunkákban is megjelenik. A multimédiás környezetben szövegek, képek, animációk, hangok kezelésével foglalkoznak.

ÉV VÉGE

Az **információszerzés** során az adatokat rendszerezni kell, hogy később könnyebben feldolgozhatók legyenek. A tanulók megismerik a táblázatos adattárolás, a grafikus adatábrázolás, az esztétikus adatmegjelenítés formáit. Először tanári segítséggel értelmezik a rendszerezett formában megjelenő adatokat, később önállóan is tudnak hasonló formában adatokat rendezni.

A korábbi ismeretek alapján és az életkori sajátosságoknak megfelelően ebben a képzési szakaszban a tanulók a problémamegoldás alapvető folyamatával és elemeivel ismerkednek meg. A problémamegoldás előtt információkat gyűjtenek, és megtervezik a folyamatot. A tanulók kezdetben közösen értelmeznek kész algoritmusokat. Eleinte tanári segítséggel, majd egyre önállóbban készítenek egyes tevékenységeket leíró algoritmusokat és folyamatábrákat.

A problémamegoldás érdekében az életkori sajátosságnak megfelelő szoftverek használata ajánlott. A szoftverek használata közben a tanulók egyszerű programokat írnak, kész programokat értelmeznek, a programok írása és elemzése közben megismerkednek az adattípusokkal és az utasításokkal.

A tanulási folyamatok támogatása érdekében interaktív oktatóprogramok alkalmazására kerül sor. Az oktatóprogramok használata közben azonosítják az algoritmusok lépéseit, tanulmányozzák a beállítások módosító szerepét. Az interaktív programhasználat során beavatkoznak a folyamatokba, a beavatkozások következményeinek megfigyelése lehetővé teszi a programok hatékony, tudatos irányítását.

A hagyományos média mellett a tanulás, művelődés során egyre nagyobb szerepet kap az elektronikus adathordozók és az interneten lévő tartalmak használata.

Az **információs társadalom** témakör feldolgozása közben a tanulók megismerkednek az internet használata közben felmerülő problémákra, felkészülnek azokra a feladatokra, amelyek az online világban várnak rájuk. Tapasztalatot szereznek az informatikai biztonsággal kapcsolatos területeken, megismerkednek a számítógép védelmi lehetőségeivel, a személyes adatvédelemmel. A tanulók a tanulás során számtalan különböző minőségű információforrással találkoznak. A célnak megfelelő források kiválasztása megfelelő tapasztalaton alapul, melynek érdekében az információforrások hitelességének megítélésére, értékelésére kerül sor. A tanulást támogató információforrások saját dokumentumokban való alkalmazása, az információforrásokra való hivatkozások egyre nagyobb szerepet töltenek be a tanulás során, ennek érdekében a tanulók hivatkozásokat tartalmazó mintákat tekintenek meg és értelmeznek.

A **könyvtári informatika** fejlesztési területen ebben a szakaszban az alsó tagozaton szerzett iskolai könyvtári és gyermekkönyvtári tapasztalatokra építve a megszerzett tudás rendszerezése és tudatosítása kerül középpontba. A tudás bővítése és a szokásformálás során egyre hangsúlyosabb szerepet kap a könyvtári források és szolgáltatások tanulásban való felhasználása. Cél, hogy a tanuló minden tantárggyal kapcsolatban megismerje a különböző források felhasználási lehetőségeit.

Ezen az évfolyamokon cél, hogy a tanuló tanári irányítás mellett önállóan tájékozódjon az iskola könyvtárában. Kiemelt szerepet kap a korosztály számára készült nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő művekben való önálló tájékozódás, és a szerzett információk megadott szempontok szerinti felhasználása, a források azonosítása.

6. osztály

FÉLÉV

A **tanulók az informatikai eszközök használata** során megismerik a fájl- és mappakezeléssel kapcsolatos műveleteket. A számítógép kezelése során figyelembe veszik, hogy az adatok védelméről is gondoskodniuk kell. Képesek egy víruskereső programmal a fájlok ellenőrzését elvégezni.

Az alkalmazói ismeretek témakörben a tanulmányi és közösségi feladataikhoz kapcsolódóan kerül sor a számítógépes programok használatára. A szövegszerkesztő és prezentációkészítő alkalmazások használata az egyéni munka mellett a csoportmunkákban is megjelenik. Wordben megtanulnak képet formázni, beilleszteni. Power Pointban prezentációt készíteni.

Az **információszerzés egyre inkább átkerül az internetre**. Ebben a korosztályban elsősorban tanári irányítással zajlik az információszerzés. Az interneten történő tájékozódás és a szükséges információ beszerzése érdekében meg kell ismerni a böngésző szolgáltatásait. A tanulók eleinte a tanár által ajánlott oldalakat keresik fel, később megismerik a kulcsszavas és tematikus keresőgépek használatát is.

Az információs társadalomban alapvető elvárás, hogy a tanulónak legyen saját postafiókja, ismerje az elektronikus levelezés alapvető funkcióit és az info kommunikáció szabályait. Fontos tisztázni az adatvédelem jelentőségét.

A hagyományos média mellett a tanulás, művelődés során egyre nagyobb szerepet kap az elektronikus adathordozók és az interneten lévő tartalmak használata.

ÉV VÉGE

Az e-szolgáltatások fontos szerepet töltenek be az információs társadalom kialakításakor, ennek érdekében a tanulók az életkori sajátosságoknak megfelelő elektronikus szolgáltatásokat ismernek meg, azonosítják azok szerepét. Megfigyelik a szolgáltatások működését, megfogalmazzák az eljárások futtatása közben szerzett tapasztalataikat, azonosítják az egyes eljárások célját. Kiválasztják a személyes igényeiknek megfelelő szolgáltatásokat, megismerik a szolgáltatás igénybevételéhez szükséges eljárásokat, és tapasztalatot szereznek azok biztonságos működésében.

A **könyvtári informatika** fejlesztési területen ebben a szakaszban a tudás bővítése és a szokásformálás során egyre hangsúlyosabb szerepet kap a könyvtári források és szolgáltatások tanulásban való felhasználása. Cél, hogy a tanuló minden tantárggyal kapcsolatban megismerje a különböző források felhasználási lehetőségeit.

Ezen az évfolyamokon cél, hogy a tanuló tanári irányítás mellett önállóan tájékozódjon az iskola könyvtárában. Kiemelt szerepet kap a korosztály számára készült nyomtatott és elektronikus ismeretterjesztő művekben való önálló tájékozódás, és a szerzett információk megadott szempontok szerinti felhasználása, a források azonosítása.

7. osztály

FÉLÉV

Az informatikai eszközök közül a számítógéppel való kommunikáció során fontos egy **operációs rendszer rutinszerű használata**. Ezen az évfolyamon a tanulók már önállóan használják a legfontosabb eszközöket, segítség nélkül kezelik a fájlokat és mappákat. Napjainkban egyre

fontosabbá válik az információk digitális formában való tárolása, az analóg információk digitalizálása. A digitalizált állományok mérete sokszor rendkívül nagy lehet, ezért szükséges a tömörítési módok és eljárások ismerete is.

Az **alkalmazói ismeretek** elsajátításával gyakorlottan használják a szövegszerkesztő programot, tudnak szöveget, képet és táblázatot is tartalmazó dokumentumot minta vagy leírás alapján elkészíteni. A dokumentumok esztétikus megjelenítése érdekében képek gyűjtésére, feldolgozására kerül sor képszerkesztő program segítségével. Ismerik a táblázatkezelés alapjait, a diagramok szerkesztésének, módosításának lépéseit. Tudnak különböző dokumentumokból származó részleteket saját munkájukban elhelyezni, ismerik a webes publikáció jellemző elemeit.

A **problémamegoldás informatikai** eszközökkel és módszerekkel témakörben a tanulók az életkoruknak megfelelő szinten tovább mélyítik az algoritmus leíró eszközökkel kapcsolatos ismereteiket, egyszerű algoritmusokat értelmeznek és fogalmazznak meg. Az iskolai étellel kapcsolatos vagy egyénileg választott összetettebb problémák megoldásának folyamatát a tanulók tanári segédlettel részfolyamatokra bontják fel. A korábban megkezdett, folyamatos beavatkozást igénylő problémák tanulmányozása a paraméterértékek változtatásával és a változtatások eredményeinek megfigyelésével folytatódik.

A tanulók a problémákhoz algoritmusokat készítenek, az algoritmusokat programozási nyelven kódolják, a kódolás során megismerik a program működését, alkalmazzák a megismert utasításokat. Az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elve alapján a tanulók több oldalról megközelíthetik a problémát, feltárják a probléma szerkezetét, értelmezik az adatok közötti összefüggéseket, a strukturált megoldás érdekében eljárásokat készítenek. Az egyenletekkel leírható folyamatok tanulmányozása nem feltétlenül igényel informatikai segítséget, viszont a véletlen jelenségek tanulmányozása elképzelhetetlen a számítógép véletlenszám-generátora nélkül. A véletlenül alapuló jelenségek tanulmányozása akár a saját készítésű, akár mások által készített programok tanulmányozásakor tanulságos.

ÉV VÉGE

Az **infokommunikációs eszközök** használatakor, az információszerzés során az általános iskola utolsó évfolyamain az internet hatékony használata kerül előtérbe. A tanulók az egyszerű keresések mellett az összetett keresések végzésében is gyakorlatot szereznek. Az információszerzés során szerzett tapasztalatok következtében megjelenik a kritikus szemlélet az információk hitelességével szemben. A szükséges információk megkeresésén, letöltésén túl a saját anyagaik publikálására is sor kerül.

A korábbi évek során megismert infokommunikációs eszközök bővítése, egyéb internetes és mobilkommunikációs lehetőségek megismerése következtében a tanulók egyre tudatosabban választanak a rendelkezésre álló elektronikus médiumok között. Betartják az adatvédelem alapvető szabályait, felismerik az ártó szándékú támadásokat és megfelelő eszközökkel képesek védekezni ezek ellen.

Az **információs társadalom** témakör feldolgozása során a tanulók megismerik az információkezeléssel kapcsolatos feladatokat, a veszélyek elhárítási lehetőségeit, a jogi és etikai vonatkozásokat. Az alkalmazás során kiemelt szerepet kap az információforrások hitelességének értékelése, az információk etikus használata. Az informatikai eszközök használatakor törekednek a helyes módszerek kialakítására, megismerik a kulturált együttélésre vonatkozó szabályokat és betartják azokat. Az informatikai eszközök használata jelentősen hozzájárul a változásokhoz, ezért érdemes megismerni a fejlődés egyes szakaszait.

A tanulók az életkori sajátosságoknak és az igényeknek megfelelő elektronikus szolgáltatásokkal ismerkednek meg, majd sor kerül azok hétköznapi életben betöltött szerepének, céljainak azonosítására és biztonságos, kritikus használatára. A fejlesztés során a szolgáltatások kiválasztását követően a működés megfigyelése és megértése, az egyes funkciók kipróbálása, a működési

algoritmusok azonosítása, az eljárások értő alkalmazása és a kritikus szemléletmód kialakítása kap hangsúlyos szerepet.

A **könyvtári informatika** fejlesztési területen az egyre tudatosabb könyvtárhasználóvá nevelés a kiemelt cél. Ehhez járul hozzá az információs problémamegoldás alapvető lépéseinek ismerete, az egyes eszközök, módszerek tanári támogatással történő alkalmazása, továbbá az iskolai könyvtár állományának és szolgáltatásainak önálló használata. Az önálló forráskiválasztást és -használatot, a döntések meghozását támogatja, hogy a tanulók megismerik az egyes könyvtártípusok és szolgáltatásaik jellemzőit, különbségeit, a nyomtatott és elektronikus kézikönyvek, tájékoztató eszközök széles tárházát, azok információs értékét.

A különböző tantárgyi gyűjtőmunkákhoz, projektmunkákhoz kapcsolódó támogatásban, értékelésben hangsúlyos szerepet kapnak az etikai és jogi vonatkozások, a forrásjegyzék készítése és a hivatkozások.

8. osztály

FÉLÉV

Az informatikai eszközök működési elveinek megismerése és használata

A számítógép fő egységeinek megismerése. Bemeneti és kimeneti perifériák, adathordozó eszközök helyes használata.

Digitalizálás. Képek szkennelése. Digitális fotózás.

Az **operációs rendszer** és a számítógépes hálózat alapszolgáltatásainak használata. Az operációs rendszer fajtái, jellemzői.

A hálózati szolgáltatások kialakulásának rövid története. A hálózati operációs rendszerek funkciói, főbb szolgáltatásai. Vezetékes és vezeték nélküli kapcsolatok. Az iskolai hálózat vázlatos felépítése, a szolgáltató és a munkaállomások kapcsolata.

Az ismert eszközök közül az adott feladat megoldásához alkalmas hardver- és szoftvereszköz kiválasztása. A feladat elemzése, annak eldöntése, hogy a probléma milyen informatika eszközzel oldható meg (pl. mobil eszköz, számítógép, számítógéphez kapcsolt mérőműszer).

A kiválasztott eszköz funkcióinak megismerése, konfigurálása.

Különböző típusú dokumentumok nyomtatása. Nyomtatás fájlba, PDF állományok készítése.

Környezettudatos viselkedés nyomtatáskor.

Tömörített állomány tartalmának megtekintése, kicsomagolása, kiválasztott állományok tömörítése.

Szöveges, rajzos dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása

Kisebb méretű dokumentum minta vagy leírás alapján történő szerkesztése. Rajz beillesztése szöveges dokumentumba.

Szöveges, rajzos dokumentumok létrehozása, átalakítása, formázása

Kisebb méretű dokumentum minta vagy leírás alapján történő szerkesztése. Rajz beillesztése szöveges dokumentumba.

Összetett dokumentum készítése. Egyszerű szöveget, rajzot és táblázatot is tartalmazó dokumentumok elkészítése. Szöveg mentése különböző formátumokban.

Táblázatkészítés szövegszerkesztővel. Táblázat beszúrása szövegbe.

A táblázat tulajdonságainak beállítása.

Cellaműveletek. Táblázat formázása. Előadások, bemutatók készítése

Szöveg beillesztése, formázása. Objektumok beillesztése, formázása.

Bemutató mentése több formátumban. Digitális képek alakítása, formázása. Digitális képek jellemzőinek megismerése, minőségének javítása.

Képszerkesztő program használata. Műveletek képekkel, képszerkesztés, képvágás. Montázs készítése.

ÉV VÉGE

Táblázatkezelés. Táblázatkezelő program használata.

A munkakörnyezet beállítása. A táblázatkezelő menürendszerének megismerése. Táblázatos dokumentumok. Az adatkezelés alapjai

Táblázatok használata a mindennapi életben. Adatok táblázatos formába rendezése, feldolgozása. Adattípusok megismerése. Adatbevitel, javítás, másolás, mozgatás elsajátítása. Cellahivatkozások használata.

Képletek szerkesztése. A konstans, relatív és abszolút hivatkozás fogalmának megismerése.

Adott feladat megoldásához algoritmuselemek, algoritmusok tervezése, végrehajtása. Algoritmus kódolása a számítógép számára egyszerű programozási nyelven. Az eljáráskészítés előnyeinek vizsgálata, eljárások alkalmazása (paraméterezés, feltételes utasítások, ciklusok, rekurziók).

Összetett algoritmusok készítése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elve alapján.

A problémamegoldáshoz szükséges adatok és az eredmény kapcsolata. A bemenő adatok, a kimenő adatok és a változók értékeinek megadása, a bemenő adat és eredmény kapcsolatának megfigyelése. A programozás eredményeinek további felhasználása.

Elemi és összetett adatok megkülönböztetése, kezelése.

Elemi és összetett adattípusok jellemzőinek megismerése, alkalmazásuk. Az összetett adatok kezelése.

Robotvezérlési, grafikai feladatok megoldása fejlesztőrendszerrel

Teknőc állapotának változtatása, állapotjellemzőinek ismerete.

Adott feladat megoldásához algoritmuselemek, algoritmusok tervezése, végrehajtása. Algoritmus kódolása a számítógép számára egyszerű programozási nyelven. Az eljáráskészítés előnyeinek vizsgálata, eljárások alkalmazása (paraméterezés, feltételes utasítások, ciklusok, rekurziók).

Összetett algoritmusok készítése az alulról felfelé építkezés és a lépésenkénti finomítás elve alapján.

A problémamegoldáshoz szükséges adatok és az eredmény kapcsolata

A bemenő adatok, a kimenő adatok és a változók értékeinek megadása, a bemenő adat és eredmény kapcsolatának megfigyelése.

A programozás eredményeinek további felhasználása.

Elemi és összetett adatok megkülönböztetése, kezelése

Elemi és összetett adattípusok jellemzőinek megismerése, alkalmazásuk.

A hagyományos médiumok modern megjelenési formáinak megismerése, alkalmazásuk a megismerési folyamatban.

A média alkalmazási lehetőségei. Internet, televízió, rádió használata. Elektronikus könyv, hangos könyv használata. Szótárak, lexikonok, folyóiratok az interneten. Képek, Könyvtári szolgáltatások. Könyvtári szolgáltatások irányított alkalmazása a tanulásban és a tájékozódásban. A kézikönyvtár önálló használata. Információkeresés. Hatékony, céltudatos információszerzés.

Információhiány felismerése, megfogalmazása. Keresett téma kifejezése tárgyszóval. Összetett keresőkérdés megfogalmazása.

Megadott szempontok szerint való keresés az iskolai és a lakóhelyi elektronikus könyvtári katalógusban. Konkrét feladathoz való irányított forráskeresés katalógus és bibliográfia segítségével.

A forráskeresés és- feldolgozás lépéseinek (feladat értelmezése, kérdés megfogalmazása, keresés, válogatás, olvasás, értelmezés, jegyzetelés, válaszadás/alkotás, értékelés) tudatosítása, irányított alkalmazásuk, filmek elérése az interneten. Oktatóprogramok, oktatóanyagok keresése az interneten. Internetes térképek keresése.

Könyvtári szolgáltatások.

Könyvtári szolgáltatások irányított alkalmazása a tanulásban és a tájékozódásban.

A kézikönyvtár önálló használata. Információkeresés

Hatékony, céltudatos információszerzés. Információhiány felismerése, megfogalmazása. Keresett téma kifejezése tárgyszóval.

Összetett keresőkérdés megfogalmazása. Megadott szempontok szerint való keresés az iskolai és a lakóhelyi elektronikus könyvtári katalógusban.

Konkrét feladathoz való irányított forráskeresés katalógus és bibliográfia segítségével.

A forráskeresés és- feldolgozás lépéseinek (feladat értelmezése, kérdés megfogalmazása, keresés, válogatás, olvasás, értelmezés, jegyzetelés, válaszadás/alkotás, értékelés) tudatosítása, irányított alkalmazása.

Digitális kultúra/GÉPÍRÁS

6. osztály

Követelmény:

- ismerjék a betűk helyét, legyen biztos a betűfogásuk, sajátítsák el a helyzetérzékelésen alapuló 10 ujjas vakírást, a legfontosabb kiemelési módokat
- tudják vakon használni a billentyűket, a szövegben a hibákat felfedezni, javítani
- tudjanak vakírással – megfelelő motorikus intelligencia kialakítása után – megírni korosztályuknak megfelelő szöveget, egyszerűbb dokumentumokat

7. osztály

Követelmény:

- ismerjék a betűk, számok, különleges karakterek helyét, legyen biztos a betűfogásuk
- tudják vakon használni a billentyűket, a szövegben a hibákat felfedezni, javítani
- tudjanak vakírással – megfelelő motorikus intelligencia kialakítása után – megírni korosztályuknak megfelelő szöveget, egyszerűbb dokumentumokat
- A másolási készség megalapozása
- Szavak, sorok, mondatok másolása
- Összefüggő szöveg másolása sortartással
- A teljesítménymérés motiváló jellegének biztosítása
- A teljesítmény mérése fokozódó hosszúságú másolásokkal.

8. osztály

Követelmény:

- A Gépírás gyakorlata tantárgy oktatásának célja, hogy a tanulók sajátítsák el a tízujjas vakírás technikáját, és képesek legyenek – min. 120 leütés/perc írássebességgel – bármely típusú (látott, hallott, nyomtatott, kéziratos, korrektúrázott stb.) szöveg vagy egyéb dokumentum számítógépes adatbeviteli feladatainak ellátására, törekedve a biztonságos és hibátlan munkavégzésre.
- Cél továbbá, hogy az elektronikus írástechnika elsajátítása során olyan munkavégzési szokások alakuljanak ki a tanulóknál, amelyek hosszú távon megteremtik az alapokat a digitális írástevékenység készségének fejlődéséhez és védik az egészségüket.
- Ennek érdekében legyenek képesek adatbeviteli munkájukhoz előkészíteni a szükséges tárgyi eszközöket és kialakítani a képernyős munkavégzéshez szükséges optimális körülményeket.

Értékelés:

- 1-3-5 perces másolás, a leütés- és hibaszám mérése formai, helyesírási és gépelési hibák tükrében
- tanév végi elvárás 8. osztályban 5 perc alatt minimum 600-800 leütés, irányadó az 2-4 hibaszám
- a félévi értesítőbe és az év végi bizonyítványba osztályzat kerül

DRÁMA ÉS SZÍNHÁZ

6. osztály

A dráma és színház eszközeinek megismerése és kreatív alkalmazása segíti a tanulók személyes megnyilvánulását, az önbizalom megteremtését, kapcsolatteremtő képességének kibontakoztatását. Szolgálja a tanulók beszédfejlesztését, mozgásfejlesztését, önkifejezését, ön- és társismeretének gazdagodását. Szerepet játszik a koncentráció, a figyelemösszpontosítás, a térbeli tájékozódás, az érzékelés fejlesztésében, az együttműködési készség kialakításában.

Megismeri témakörönként alapszinten a következő fogalmakat:

beszédtechnika, légzéstechnika, hangerő, hangmagasság, hangterjedelem, hangszín, hanglejtés, beszédtempó, beszédritmus, szünettartás, testtartás, gesztus, mimika, tekintet, koncentráció, lazítás, egyensúly, koordináció, térhasználat, együttműködés

drámajáték, kommunikáció, interakció

forma és tartalom, feszültség, hatás, döntési helyzet

fény-árnyék, hangsúlyos pontok, kontraszt, forma, méretarány, ritmus a művészetben, tempó, harmónia, diszharmónia

szerep, funkció, karakter, viszony, téma, történet, cselekmény, cselekményszál, esemény

Képes a következő területeken együttműködve társaival tevékenykedni:

- A figyelem összpontosítása és tudatos irányítása a környezet jelenségeire
- Térérzékelést, tájékozódást, koordinációt, egyensúlyérzékelt fejlesztő gyakorlatok
- A tér, az idő, a tempó, a ritmus sajátosságainak és összefüggéseinek felfedezés
- Beszédgyakorlatok szavakkal, szókapcsolatokkal, mondatokkal; beszédgyakorlatok egyszerű, könnyen tanulható szövegekkel
- Nem verbális kommunikációs játékok: beszéd nélküli gyakorlatok egész csoportban különféle kommunikációs helyzetekben, kis csoportokban és párosával
- Koncentrációs gyakorlatok a figyelem irányítására, a mozgás koordinációjára, az együttműködésre, az egymáshoz igazodásra csoportos és páros formákban
- A térérzékelést, a térbeli tájékozódást, a mozgáskoordinációt fejlesztő egyszerűbb gyakorlatok
- Az együttműködésre és a konszenzus kialakítására irányuló gyakorlat fejlesztése
- A verbális és nonverbális kifejezés eszközeinek adekvát módon történő alkalmazása
- A tér sajátosságaiban rejlő lehetőségek figyelembevétele a dramatikus játékokban
- A tárgyi világ kínálta eszközök, és ezek művészi formáinak (pl. a báb és a maszk) alkalmazása a dramatikus játékok során
- Kommunikációs játékok
- Interakciós játékok
- Történetek (látott, hallott, olvasott, a tanár által hozott, a tanulók élményeiből építkező) dramatikus feldolgozása
- A kiscsoportos dramatikus tevékenységben a vizsgált tartalmakhoz a tanulók önálló döntései alapján formai megoldások társítása

TECHNIKA ÉS TERVEZÉS

5. osztály

FÉLÉV

- Az ételkészítés alapjai, élelmiszerek.

- Élelmiszerek rendszerezése és szerepe a táplálkozásban. Korszerű, egészséges táplálkozás. A tradicionális magyar konyha értékei, hungarikumok.

- Ételek, étel-alapanyagok azonosítása, évszakokhoz, étkezési alkalmakhoz, élethelyzetekhez kapcsolása. A készítendő étel és a szükséges alapanyagok mennyiségének meghatározása, a költségek, valamint a készítés időszükségletének becslése. Az élelmiszerek beszerzésével kapcsolatos tudnivalók (élelmiszerlánc, nyomon követhetőség). A tudatos és takarékos élelmiszer-beszerzés szempontjai. Az élelmiszer-biztonság alapszabályai. Kiemelt kockázatú élelmiszertermékek. Az élelmiszerek címkéjén feltüntetett információk értelmezése. Ételreceptek értelmezése.
- Az ételkészítés folyamatának részekre, műveletekre bontása, az étkezéshez kapcsolódó teendők meghatározása, a csoporton belüli, illetve a családi munkamegosztás lehetőségeinek megbeszélése.
- Ételek készítése: Az étel-alapanyagok tisztítása, előkészítése, receptúra szerinti mérése, a készítéshez szükséges eszközök meghatározása.
- Főzött jellegű (pl. levesek, főzelékek, főtt tészta), sütőben készülő (pl. sütemények, pizza, rakott ételek), továbbá serpenyőben készülő ételek (pl. zöldségételek, palacsinta, tükörtojás) készítése.
- Élelmiszerek, ételek tárolása, tartósítási eljárások:A hőkezelési eljárások (melegítés, hőn tartás, hűtés, fagyasztás) kipróbálása, a hőkezelés hatásainak, szerepének feltárása az egyes ételek elkészítése és tárolása során.
- További ételtartósítási eljárások kipróbálása, az ételek és ételalapanyagok megromlásának vizsgálata.
- Ételek tárolása, csomagolása. A megmaradt ételek felhasználási lehetőségei, az ételmaradékok kezelése.
- Az étel-alapanyagok és az ételek háztartásban való tárolásának alapvető élelmiszerhigiéniai szabályai, a kereskedelemről származó élelmiszerek fogyaszthatósági, illetve eltarthatósági adatainak értelmezése.
- Az ételkészítéshez és étkezéshez kapcsolódó személyi higiéniai követelmények megismerése, betartása.
- Élelmiszerek, ételek tárolása, tartósítási eljárások
- A hőkezelési eljárások (melegítés, hőn tartás, hűtés, fagyasztás) kipróbálása, a hőkezelés hatásainak, szerepének feltárása az egyes ételek elkészítése és tárolása során.
- További ételtartósítási eljárások kipróbálása, az ételek és ételalapanyagok megromlásának vizsgálata.
- Ételek tárolása, csomagolása.
- A megmaradt ételek felhasználási lehetőségei, az ételmaradékok kezelése.
- Az étel-alapanyagok és az ételek háztartásban való tárolásának alapvető élelmiszerhigiéniai szabályai, a kereskedelemről származó élelmiszerek fogyaszthatósági, illetve eltarthatósági adatainak értelmezése.
- Az ételkészítéshez és étkezéshez kapcsolódó személyi higiéniai követelmények megismerése, betartása.
- Konyhai eszközök, gépek használata. A balesetveszélyes konyhai kézi eszközök, kézi gépek, és a használatukkal járó balesetveszélyek azonosítása.
- Az ételkészítés során használt tüzelő-, melegítő-, főző-, sütő- stb. berendezésekhez, a forró vízhez, forró anyagokhoz, eszközökhöz kapcsolódó baleseti veszélyek azonosítása és ezek elhárításának gyakorlása.
- A konyhai eszközökhöz kapcsolódó élelmiszer-higiéniai szabályok megismerése, alkalmazása.
- Étkezési kultúra. Az étkezési szokások és azok történeti háttere.
- A kulturált étkezés követelményei. Az étkezőasztal megterítése, ételek tálalása. Az étkezéssel kapcsolatos illemszabályok gyakorlati alkalmazása.
- Az ételek készítésével kapcsolatos utómunkálatok
- Az ételkészítéshez, illetve az étkezéshez használt edények és eszközök mosogatása. A konyha és az étkező takarítása.
- Környezettudatosság: Az étkezéshez, ételkészítéshez kapcsolódó energia-, víz- és anyagtakarékosság, valamint az élelmiszer-csomagolások újrahasznosítási lehetőségeinek feltárása, megismerése.

- Az élelmiszerhulladék minimalizálásának lehetőségei.
- A keletkező hulladékok azonosítása, szelektálása.

A mesterséges, illetve épített környezet

- A mesterséges, illetve épített környezet jellemzői és gondozása: építmények, mechanikus szerkezetek, építési és mechanikus javítási, állagmegóvási munkák, takarítás. Tapasztalatok gyűjtése a felhasznált anyagok és eszközök fizikai jellemzőiről. Épület alaprajzának, terület helyszínrajzának értelmezése és összevetése a valósággal. Épületek, építmények funkciói, szerkezeti elemei, anyagai, kötőanyagok, felületi anyagok jellemzői. Árnyékolás, hő- és vízszigetelés. Építési, szerelési szakmák és jellemző tevékenységeik.
- Az épített környezet biztonsága, katasztrófa elhárítás
- Az épített környezet, az épületek és a háztartás tűz- és vagyonbiztonsága, védelem az időjárási hatások ellen. A mesterséges környezetet, épületeket károsító természeti, időjárási hatások azonosítása.
- Tűzveszélyes tevékenységek, helyzetek felismerése, tűzvédelmi szabályok ismerete. Balesetek megelőzése: Mechanikus jellegű baleseti veszélyek.
- Kéziszerszámok, eszközök biztonságos használata.
- Elektromos eszközök érintésvédelme. Munkavédelmi eszközök, felszerelések. Építési és mechanikus állagmegóvó, javító, takarító munkák során használt eszközök, felszerelések használatának szabályai.
- Balesetveszélyes munkaműveletek, mozzanatok, munkavédelmi eszköz szükségességének felismerése.

ÉV VÉGE

Veszélyes anyagok a háztartásban

- Kémiai, biológiai, illetve tűzvédelmi szempontból veszélyes anyagok (gyógyszerek, kozmetikai anyagok, irtószeres, tisztítószeres, oldószeres, festékek, növényvédő szerek, műszaki célú vegyi anyagok stb.) tárolása, kezelése, használata, ezek veszélyei és ezekkel kapcsolatos biztonsági szabályok.
- Az anyagok kémiai veszélyeiről való tájékozódás információforrásokból.
- Környezettudatosság. A háztartási tevékenységek becsült víz- és energiaigényének és költségének meghatározása. Víz és energiatakarékosság. A pazarló használat felismerése. Kis zajterhelésű, víz- és energiatakarékos háztartási gépek használatának jelentősége. A hulladékok azonosítása, csoportosítása, szelektív gyűjtése. Mindennapjainkban keletkező újrafelhasználható és veszélyes hulladékok. A veszélyes hulladékok kezelése, tárolása. Tájékozódás a hulladékokról, veszélyeikről és újrahasznosításuk lehetőségeiről információforrásokból.
- Környezetbarát anyagok és eljárások alkalmazása a tevékenységek során.
- Növénytermesztés, állattartás. Növények (pl. díznövények, fűszernövények, fák) telepítése és gondozása. Hobbikert létesítésével és fenntartásával kapcsolatos munkálatok. Komposztálás.
- Élelmiszernövények termesztési fogásainak elsajátítása.
- Hobb- és haszonállatok tartásával kapcsolatos feladatok megismerése.
- Az egészségre ártalmas természeti eredetű veszélyforrások
- Az embert érő időjárási és természeti eredetű károsító hatások (leégés, napszúrás, kiszáradás, túlhevülés, kihűlés, villámcsapás, allergia, kullancs- és rovarcsípések, fertőzések, élősködők az emberen és a lakásban).
- A veszéllyel járó helyzetek és a veszélyek felismerése, teendők a károsodás elhárítása érdekében, illetve károsodás esetén.

A forgalomszabályozás közlekedési jelzései

- A közúti közlekedési jelzések hierarchiája. A jelzőtáblák és útburkolati jelek. A forgalomirányító fényjelzőkészülékek jelzéseinek jelentése.
- A rendőri forgalomirányító tevékenység. A közlekedés rendszere, közlekedéstörténet. A járművek.

- A városi, közúti, a vízi és légi közlekedés rendszereinek megismerése.
- A közlekedés fejlődése, találmányok és feltalálók a közlekedéstörténetben – információgyűjtés, rendszerezés.
- A közlekedéssel kapcsolatos foglalkozásokról, szakmákról információszerzés.
- Balesetvédelem: Közlekedési helyzetek, veszélyek, balesetek elemzése, megelőzése. Közlekedésbiztonsági ismeretek. A féktávolság. Az érzékelési- és útviszonyok forgalombefolyásoló szerepe. A biztonságos kerékpáros közlekedéshez szükséges gyakorlati készségek fejlesztése az alapvető szituációkat modellező gyakorlati pályán. A kerékpár karbantartása.
- Tennivalók közlekedési baleset esetén. Az elsősegélynyújtás feltételrendszere, helyzetfelmérés, biztosítás és segélyhívás.
- Vasúti közlekedés: A biztonságos és udvarias vasúti közlekedés szabályai. Közúti és vasúti menetrendek, útvonalterképek tanulmányozása. Útvonalterv készítése térkép és útvonaltervező segítségével.

6. osztály

FÉLÉV

- A tárgyak és a tárgykészítéshez használt anyagok fizikai és technológiai tulajdonságai
- Természetes és mesterséges faanyagok, műanyagok, fémek, papír, textil, képlékeny anyagok vizsgálata (hajlítás, törés, hasítás, keménység, rugalmasság, nedvszívás, korrózió), szemrevételezés, próba, összehasonlítás, mérés alapján.
- Az anyagok előállításához és megmunkálásához kötődő szakmák.
- Tárgyak, szerkezetek, modellek előállítása. A tárgyak rendeltetése és használati jellemzői.
- Mérés milliméteres pontossággal. Mérőeszközök alkalmazása. Új szerszámok és műveletek megismerése, alkalmazása.
- Összetett (többféle anyagból, több alkatrészből álló) használati tárgyak, építmény makettek, jármű- és gépmodellek készítése természetes anyagok, hulladékok és egyéb építőelemek (pl. konstrukciós játékok – fa- és fémépítő, Lego, Lego Education készletek) felhasználásával.
- A modellezés mint hobbi lehetőségeinek megismerése.
- A tárgykészítéshez kapcsolódó szakmákról ismeretek szerzése.
- Műszaki kommunikáció alkalmazása. Méretmegadás elemei.
- Rajzjelek (hajlítási vonal, tengely, nem látható él, furat, átmérő, sugár). Méretarányos kicsinyítés, nagyítás.

ÉV VÉGE

Vetületi ábrázolás.

- Takarékos, hatékony, igényes munkavégzés. Tárgyak, modellek célszerű és takarékos tervezése.
- Anyagok újrafelhasználása. A szükséges információk gyűjtése, felhasználása.
- Anyagmennyiség, költség kiszámítása a tervek alapján.
- Munkafolyamat tervezése, szervezése. A kivitelezés problémái.
- Együttműködés társakkal közös tevékenységben.
- Eszközök rendeltetésszerű, biztonságos használata, megfelelő munkakörnyezet
- Biztonságos munkavégzéshez szükséges munkafogások ismerete, ép szerszámok célszerű, balesetmentes használata.
- A munkakörnyezet rendjének fenntartása.
- A műveletekhez szükséges munkavédelmi felszerelések alkalmazása.
- A segítségnyújtás lehetőségeinek megismerése.

7. osztály

FÉLÉV

A technika, életvitel és gyakorlat tantárgyban a 7. évfolyamon új és egyszerismind nagy jelentőségű tematikai egységként a munkába állás előzményeit, a munkákat, munkakörnyezeteket, szakmákat, továbbtanulási lehetőségeket közvetlenül és célzottan bemutató, pályaorientációt szolgáló tanórák, foglalkozások jelennek meg. A korábbi években a produktív tevékenységek tapasztalatai révén kialakult önismeret, a már felismert saját tulajdonságok összevethetővé válnak a megismert lehetőségekkel, az ismeretek az életpályára vonatkozó elképzeléssé válhatnak, a továbbtanulásról, a pályaválasztásról szóló elhatározássá érlelődhetnek.

A 7. évfolyamon a család által használt összetettebb műszaki rendszerek, közművek, közszolgáltatások összefoglalásával befejeződik, teljessé válik a háztartás, a lakókörnyezet megismerése. Ennek révén a családi életre nevelés elemeként tudatosabbá válhat a családon belüli munkamegosztás és az azon belül lehetséges saját szerepek. Az ennek keretében szerzett tapasztalatok, a vizsgálódás, a működési próbák, a környezet alakításában elvégzett kisebb feladatok, amellet, hogy a pályaorientációt segítve további alkalmakat adnak arra, hogy a tanulók feltárják saját képességeiket, jelentősen fejlesztik a műszaki és természettudományos kompetenciát is. Ezeken a foglalkozásokon a tanulók egyrészt felhasználják a természettudományos tantárgyakban tanultakat, másrészt az ekkor szerzett tapasztalatok alapul szolgálnak a későbbi években sorra kerülő tanuláshoz. A társas kapcsolati kultúra fejlesztésére a csoportos keretek között végzett feladatmegoldás, a tanuló saját tevékenységének, a saját továbbtanulási elképzeléseknek a társakéival való összevetése adhat alkalmat. A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia kialakulását a saját szerep megtalálása, az ötleteknek, elképzeléseknek a valósággal, a lehetőségekkel való összevetése és értékelése, a tanulás tanítását, a hatékony, önálló tanulási kompetencia fejlődését pedig a tantárgy valamennyi 7. osztályos foglalkozását jellemző feladatközpontú tevékenységi tartalmak segítik. A matematikai kompetenciát és a gazdasági, pénzügyi nevelést a háztartási és a közlekedési rendszerek megismerése, működésük elemzése során elvégzett, célzottan a mennyiségi összefüggésekről szóló számítási feladatok szolgálják. Ezeknek a költségekre vonatkozó eredményei egyben hozzájárulnak a takarékoság, a környezettudatosság, a fenntarthatóság iránti elkötelezettség fejlesztéséhez is.

A háztartás elektromos rendszere

Az elektromos hálózat fizikai-műszaki jellemzői, áramköri elemek a háztartási hálózatban. Világítás, motorok, fűtő, hűtő eszközök, elektromossággal működő háztartási és egyéb eszközök, gépek jellemzői, működésük és használatuk.

Az elektromos rendszer üzemzavarai, túl áram védelmi és érintésvédelmi eszközök jellemzői, szerepe. Az elektromos energiafogyasztás árának, díjának meghatározása, takarékosági lehetőségek. Villanyszámlák tartalmának értelmezése. Tapasztalatok gyűjtése a környezetben használt elektromos eszközök működéséről és használati jellemzőiről, a tapasztalatok összehasonlítása, értékelése.

A háztartás és a lakókörnyezet vízellátó-, szennyvíz- és csapadékvíz-elvezető, illetve - rendszere. A vízfelhasználáshoz kapcsolódó felszerelési, berendezési tárgyak, szerelvények szerkezete és működése.

Az ivóvíz forrásai, a víz minősége, fizikai, kémiai és biológiai jellemzői, vízfogyasztási módok, a víz élelmi, más háztartási, valamint műszaki, technológiai célú felhasználása.

A háztartási szennyvíz keletkezési forrásai, az elvezetés, gyűjtés, tisztítás eljárásai, eszközei.

A csapadékvíz káros mechanikai és kémiai (korróziós) hatásai az emberi lakókörnyezetben. Üzemzavarok, rendellenességek a vízellátás és a szennyvíz-, valamint a csapadékvíz-elvezetés működésében. Felelősségünk a talajvíz és a vízbázisok tisztaságának megőrzésében. A vízfogyasztás árának, díjainak meghatározása, takarékosági lehetőségek. Víz- és csatornaszámlák tartalmának értelmezése. A csapadékvíz-gyűjtés és - felhasználás lehetőségei.

Víztakarékos technológiai megoldások és rendszerek.

Tapasztalatok gyűjtése a környezetben használt, a vízfelhasználáshoz kapcsolódó eszközök működéséről és használati jellemzőiről.

A háztartás és a lakókörnyezet különböző fűtési megoldásai

A gáz forrásai, az ellátás rendszere, elemei, gázfűtés, a gáz szállítása, tárolása, gázt felhasználó háztartási készülékek. Szilárd tüzelőanyagok és fűtőberendezéseik, üzemeltetési szabályaik. Füstgázvezetés, az égéstermékek környezeti hatásai.

A gázhálózat, gázpalackok, gázfogyasztó berendezések üzemeltetésének veszélyei, üzemzavarok, a használat biztonsági szabályai, a biztonsági berendezések működési jellemzői. Gázszivárgásra és más üzemzavarra utaló jelek, teendők és tilalmak rendellenességek esetén.

A fűtési és más hőenergia-felhasználási költségek meghatározása, takarékosági lehetőségek. Gázzámlák tartalmának értelmezése.

Megújuló energiaforrások felhasználása a fűtésben és a használati meleg víz készítésében. Tapasztalatok gyűjtése a környezetben használt, fűtésre, hőenergia-termelésre használt eszközök működéséről és használati jellemzőiről, összehasonlításuk energetikai, gazdaságossági és környezetvédelmi szempontból.

ÉV VÉGE

Hulladékgazdálkodás

- A hulladékok keletkezési módjai a háztartásban és a lakókörnyezetben.
- A keletkező hulladékok fizikai és kémiai jellemzői, tárgyként való tovább használati, illetve anyagként való újra feldolgozhatóságuk lehetőségei.
- A hulladék keletkezését mérséklő fogyasztási, életmódbeli szokások, hulladékok házilagos kezelése, komposztálás.
- A hulladékszállítás, szelektív hulladékgyűjtés, hulladékkezelés, energetikai célú hulladékhasznosítás települési környezettől függő rendszerei.
- A hulladékok kezelése, a hulladék keletkezésével, tárolásával, kezelésével járó veszélyek.
- Veszélyes hulladékok, környezeti és egészségügyi hatásai.
- Komposztálható hulladékok. Háztartási körülmények között égethető és nem égethető hulladék anyagok.
- A hulladékokkal járó költségek meghatározása, a csökkenést eredményező megoldások, a takarékoság lehetőségei.
- Tapasztalatok gyűjtése a lakókörnyezetben keletkező hulladékokról, a gyűjtés, kezelés megoldásairól, az újrahasznosítási lehetőségekről.
- A kerékpáros közúti közlekedés. A kerékpáros közúti közlekedés KRESZ szerinti szabályai, eszközrendszere. A balesetmentes, udvarias közlekedés.
- Közlekedési veszélyhelyzetek felismerése, elhárítása.
- A biztonságos kerékpáros közlekedéshez szükséges gyakorlati készségek fejlesztése az alapvető szituációkat modellező gyakorlati pályán.
- Felkészítés a közúti forgalomban történő kerékpáros közlekedésre.
- Közlekedéstörténet. A motorok fejlődési állomásai.
- A korszerű szárazföldi közlekedés. A járműmeghajtások jövője.
- Környezet- és egészségtudatos közlekedés
- A közlekedési eszközök által okozott, a környezetet terhelő, illetve az egészséget károsító hatások.
- A mozgás élménye. A természet, mint közlekedési környezet.
- A biztonságos túrakerékpározás. Kerékpártúra-útvonalak, útvonalterv készítése.
- Nyomtatott és elektronikus közlekedési információforrások
- Tájékozódás közlekedési útvonalakról, járatokról, adatokról.
- Papíralapú és elektronikus menetrendek használata.
- A közlekedés idő- és költségigényének meghatározása útvonaltervező segítségével.
- A közlekedési környezet – mint rendszer – jellemzői.

- A közlekedési infrastruktúra mennyiségi jellemzői (idő, sebesség, gyakoriság, közlekedési logisztika).
- Karbantartás a háztartásban
- Vívezeték-szerelvények, különféle vízcsapok, lefolyók, WC tartályok működése (szabályozása), gyakran előforduló hibák, javítások.
- Áramkör: a biztosító, a vezeték és a szerelvények mérete, valamint a fogyasztók teljesítménye közötti összefüggés.
- Világítási áramkör, foglalatok, izzófajták, energiatakarékos izzók, kapcsolók – adatok értelmezése, összehasonlítása.
- Fali dugaszoló aljzatok, vezetékcsatlakozások, villásdugók szerelése.
- A laikus által végezhető javítások határai.

A) Tárgykészítés

- Egy probléma (érzékelés, kapcsolás stb.) megoldása elektronikai áramkör modell készítésével, a hozzá tartozó kapcsolási rajz segítségével.
- Az irányítástechnika és az automatizálás alapjainak megismerése a készített modell segítségével.
- Motoros járműmodell (közúti, vízi, vagy kötött pályás) tervezése, elkészítése, kipróbálása, értékelése.
- A gépek és a gépelemek megismerése a készített modell segítségével.
- VAGY (az érdeklődési kör és a lehetőségek függvényében)
- Tárgykészítés
- Kötés és/vagy horgolás elsajátítása és gyakorlása.
- Egyszerű tárgy (pl. sál, poháralátét) elkészítése az elsajátított kötési vagy horgolási technikával.
- Gépi varrás elsajátítása és gyakorlása.
- Egyszerű tárgy (pl. kötény, párnahuzat) elkészítése gépi varrás alkalmazásával.

A tanulási pálya

- A tanulási pálya szakaszai.
- Képzési lehetőségek, eltérő tanulási utak, szakmatanulási lehetőségek megismerése, elemzése, összevetése.
- Iskolatípusok, képzési formák, közoktatás, szakképzés, felsőoktatás, felnőttképzés, érettségi, szakmai vizsga, diploma.

Szaktmák és munkák

- Az egyes gazdasági ágazatokhoz tartozó munkák, foglalkozások, szaktmák, szakmacsoportok megismerése, elemzése, összevetése.
- Szaktmák közös és eltérő tevékenységi elemei, termékei, szolgáltatásai, munkakörülményei.
- A napi életvitelt meghatározó, az egyes szaktmákhoz, foglalkozásokhoz kapcsolódó jellemzők (pl. munkaidő beosztás, szezonális).

Munkakörnyezetek megismerése

- Előzetes tájékozódás a megismerendő munkakörnyezetekről, technológiákról, munkatevékenységekről, termékekről, szolgáltatásokról, munkakörülményekről, munkaszervezeti keretekről. Információforrások felkutatása.
- Egyedi termék-készítéssel foglalkozó, javító, felújító;
- áruteremelő, ipari vagy agrár jellegű;
- kereskedelmi, vendéglátási, gazdasági, közlekedési jellegű;
- egészségügyi, szociális, oktatási jellegű, és személyeknek szolgáltatást nyújtó más munkahely, munkakörnyezet, foglalkozás megismerése helyszínen tett látogatás, audiovizuális segédanyag vagy meghívott szakértő segítségével.
- Információgyűjtés a megismert munkakörnyezetekről: az alkalmazott eszközök, technológiák, a felhasznált anyagok, a munkafolyamatok jellemzői, a tevékenység feltételei és környezeti hatásai,

munkaszervezeti sajátosságok, munkakörülmények, kereseti lehetőségek. A szerzett tapasztalatok rögzítése, feldolgozása.

Környezet és pályaválasztás

- A családi, települési környezet, az életmód, a megélhetés, a továbbtanulási lehetőségek és a személyes ambíciók összevetése. Elképzelések megfogalmazása a saját lehetőségekről, tanulási pályáról.
- Karrier és hivatás fogalma, ezek hatása a családi szerepek, értékrend és munkamegosztás alakulására.
- A települési és a tágabb környezet gazdasági, foglalkoztatási, továbbtanulási lehetőségei.
- A szakmákról, munkalehetőségekről, pályaalakalmasságról, továbbtanulásról szóló információk forrásainak megismerése, használata. Önálló tájékozódás szakmákról, munkákról internetes (pl. Nemzeti pályaaorientációs portál) és más információforrásokból, valamint a személyes környezetben.
- Munkavállalás

Vállalkozók és alkalmazottak az értékteremtő munkában. A vállalkozói lét és az alkalmazotti helyzet előnyei és hátrányai.

- Vállalkozói tevékenységek, a vállalkozó személye, felelős vállalkozói magatartás.
- Alkalmazottként való elhelyezkedés. A munkába állás adminisztratív előzményei (álláskeresés, tájékozódás, önéletrajz, motivációs levél, állásinterjú).
- Megélhetés
- A család megélhetése, a jövedelemforrások, a napi életvitel, az élethelyzetek és az életminőség összefüggései.
- A család megélhetési, önfenntartási lehetőségei, tevékenységei, a tanulás és a munkamagatartás szerepe, kapcsolata.
- Teendők és lehetőségek munkanélküliség esetén.

TERMÉSZETTUDOMÁNY

5. osztály

FÉLÉV

Élet a kertben

- A növényi test felépítése, a szervek működése, a növények életfeltételei.
- A virágos növények (petúnia, tulipán) szervei, testfelépítése.
- Dísnövények szerepe közvetlen környezetünkben (lakás, osztályterem, udvar). A növények gondozásának elemi ismeretei.
- Gyümölcs és zöldségfélék (őszibarack, dió, burgonya, vöröshagyma, paprika, káposztafélék) környezeti igényei, termőhelye, testfelépítése, ehető részei, élettartama, felhasználása.
- A zöldség és gyümölcsfélék szerepe az egészség megőrzésében. Fogyasztásuk higiénés szabályai.
- A gyümölcs- és zöldségfélék kártevői: burgonyabogár, káposztalepke, házatlan csigák, monília.
- A kártevők elleni védekezés. A vegyszerhasználat következményei.
- A földigiliszta és az éti csiga testfelépítése, életmódja, jelentősége. Jellegzetes kerti madarak.

Tájékozódás a valóságban és a térképen

- Iránytű. Fő- és mellékvilágtájak.
- A valós tér átalakítása, alaprajz, térképszerű ábrázolás.
- A térábrázolás különböző formái –útvonalrajz, térképvázlat.
- A térképi ábrázolás jellemzői: égtájak, szín- és jelkulcs, névírás, méretarány, aránymérték.
- Térképfajták: domborzati, közigazgatási, turista-, és kontúrtérképek.
- Hazánk nagytájai, szomszédos országaink.
- Bolygónk térségei: földrészek és óceánok.

Az időjárás és az éghajlat elemei

- Időjárás, éghajlat és elemeik: napsugárzás, hőmérséklet, csapadék, szél.
- Légköri alapfolyamatok: felmelegedés, lehűlés, szél keletkezése, felhő- és csapadékképződés, csapadékfajták, a víz körforgása és halmazállapot-változásai.
- Veszélyes időjárási jelenségek: villámlás, szélvihar, hóvihar, hőség.

ÉV VÉGE

Kölcsönhatások és energia vizsgálata

- A mozgás a mozgásállapot változás.
- A mágneses kölcsönhatás: vonzás, taszítás.
- A gravitáció.
- Az elektromos kölcsönhatás: vonzás, taszítás. Az elektromos energia felhasználása, szerepe a mindennapi életben.
- A háztartásban használt energiahordozók jellemzése, felhasználásuk.
- Az energiatakarékosság.
- Az élő szervezetek energiája.

Állandóság és változás környezetünkben

- Élő és élettelen anyag minőségi tulajdonságai, mérhető jellemzői.
- A talaj, a levegő és a víz tulajdonságai, szerepük az élővilág és az ember életében (konkrét példák).
- Az anyagok különféle halmazállapotainak és a halmazállapot-változásainak összefüggése a hőmérséklettel.
- Keverékek és azok szétválasztása.
- Gyors és lassú égés, a tűzoltás alapjai. Teendők tűz esetén.
- A víz tulajdonságai, megjelenési formái, jelentősége a természetben.
- A talaj szerkezete, képződése, szennyeződése és pusztulása. A talaj fő alkotóelemei (levegő, víz, humusz).
- A talaj védelme.
- A levegő összetétele, a légnyomásváltozás okai.

Felszíni és felszín alatti vizek

- Felszín alatti vizek: talajvíz, hévíz, ásványvíz, gyógyvíz jellemzői, jelentősége az ember életében, gazdasági életében.
- A belvizek kialakulásának okai és következményei, az ellene való védekezés formái.
- Felszíni vizek: hazánk legjelentősebb állóvizei, folyóvizei. A folyók útja a forrástól a torkolatig. Vízyűjtő terület, vízvásztó, vízjárás, folyók felszínformálása.
- Árvizek kialakulásának oka, az ellene való védekezés formái.
- Állóvizek keletkezése, pusztulása
- A folyók, tavak haszna, jelentősége. Vízszennyezés okai, következményei, megelőzésének lehetőségei.
- Vizek védelme.
- Víz tisztítási eljárások.

Állatok a házban és a ház körül

- Háziállatok: kutya, sertés, szarvasmarha, házityúk testfelépítése, életmódja, hasznosítása.
- Az állatok életfeltételeihez illeszkedő felelős állattartás.
- Az állati eredetű tápanyagok szerepe az ember táplálkozásában. Állati eredetű anyagok felhasználása (toll, bőr).
- A házban és a ház körül élő állatok: házi veréb, füstifecske, házi légy testfelépítése, életmódja, jelentősége.
- Az állatok szerepe a betegségek terjesztésében. A megelőzés lehetőségei.
- Madárvédelmi alapismeretek.

6. osztály

FÉLÉV

A Föld és a Világegyetem

- A Föld helye a Naprendszerben és a Világegyetemben.
- Égitest, csillag, bolygó, hold. Sarkcsillag, csillagképek.
- A Naprendszer. A Nap jelentősége. A Nap, a Föld és a Hold egymáshoz viszonyított helyzete, mérete, távolsága, mozgása, kölcsönhatása.
- Kopernikusz hipotézisének tudománytörténeti jelentősége.
- A Föld alakja. A tengelykörüli forgás és a Nap körüli keringés következményei.
- Föld gömbhéjas szerkezete.
- Éghajlati övezetek.
- Éghajlat-módosító tényezők: földrajzi szélesség, óceántól való távolság, domborzat.
- Magyarország éghajlata: száraz és nedves kontinentális éghajlat.

Alföldi tájainkon

- Hazai alföldjeink keletkezése.
- A Kisalföld és az Alföld tájai, természeti adottságai.
- A füves puszták jellegzetes növényei: fűfélék, gyógy- és gyomnövények, jellemzőik, jelentőségük.
- Az életközösség állatai: sáskák, szöcskék, gyíkok, fácán, mezei pocok, mezei nyúl, egerészölyv szervezete, életmódja.
- A Kiskunsági és a Hortobágyi Nemzeti Park természeti értékei.
- Alföldek hasznosítása, szerepük a lakosság ételkészítésében.
- Termesztett növényei: búza, kukorica, napraforgó; jellegzetes szerveik, termesztésük, felhasználásuk.
- A növénytermesztés, állattenyésztés és az ételkészítés összefüggései.

Hegyvidékek, dombvidékek

- Hazai hegységeink keletkezése, a belső erők szerepe a hegységképződésben: gyűrődés, vetődés, vulkánosság.
- A külső felszínformáló erők: víz, szél, jég, hőmérsékletingadozás hatásai.
- A lepusztulás-szállítás-lerakódás-feltöltődés kapcsolata.
- Kőzetek vizsgálata. Az andezit, bazalt, mészkő, homok, lösz, barnakőszén, feketekőszén jellegzetes tulajdonságai, felhasználásuk.
- Az Északi-középhegység és a Dunántúli-középhegység természeti adottságai, tájai.
- Bükk Nemzeti Park természeti értékei.
- Élet a hegyvidékeken: A természeti erőforrások és az általuk nyújtott lehetőségek.
- Az erdő gazdasági jelentősége, napsütötte déli lejtők-szőlőtermesztés-borászat, ásványkincsek és ipari felhasználásuk.
- Az ember gazdasági tevékenységének következményei. A táj arculatának változása.
- A dunántúli domb- és hegyvidék, Nyugat-magyarországi peremvidék természeti adottságai, tájai.

- Élet a dombvidékeken. Természeti erőforrások.
- Termesztett növényei: lucerna, repce testfelépítése, termesztése, felhasználása.
- A növénytermesztés, állattenyésztés és az élelmiszeripar kapcsolata.
- A mezőgazdaság hatása a környezetre: talajpusztulás, környezetszennyezés.
- . Legnagyobb tavunk: a Balaton (keletkezése, jellemzése).
- A Balaton-felvidéki és a Fertő-Hanság Nemzeti Park értékei.

ÉV VÉGE

Az erdő életközössége

- Hazai erdőségek földrajzi helye, kialakulása, gyakori erdőtípusainak jellemzői.
- Az erdő, mint életközösség. Az erdő szintjei, a környezeti tényezők függőleges irányú változásai.
- Az erdőszintek legjellemzőbb növényeinek (kocsánytalan tölgy, gyertyán, bükk, erdei fenyő, gyepürózsa, erdei pajzsika, nagy seprűmoha) környezeti igényei, faji jellemzői, testfelépítése, hasznosítása, az életközösségben betöltött szerepe.
- Az erdőszéli csiperke és a gyilkos galóca faji sajátosságai.
- A (bazidiumos) gombák testfelépítése, táplálkozása, szaporodása. A gombák szerepe az életközösségekben, az egészséges táplálkozásban. A gombafogyasztás szabályai.
- Az erdő gerinctelen és gerinces állatainak (szarvasbogár, gyapjaslepke, erdei vöröshangya, koronás keresztes pók, közönséges kullancs, széncinege, nagy tarkaharkály, gímszarvas, vaddisznó, erdei fülesbagoly, róka) külleme, teste, élete, szerepe az erdő életében.
- A kullancsok által terjesztett betegségek, az ellenük való védekezés. A kullancseltávolítás fontossága, módszerei.
- Táplálkozási láncok, táplálékhálózat.
- A vadgazdálkodás szerepe, jelentősége,
- Az erdő szociális, környezetvédő szerepe; veszélyeztetettsége. Az erdőjárás szabályai.
- Hermann Ottó munkásságának jelentősége.

Vizek, vízpartok élővilága

- A vízi élőhely jellemző élettelen környezeti tényezői.
- Vizek egysejtűi: zöld szemes ostoros, papucsállatka, baktériumok testfelépítése, életmódja.
- Vízi-vízparti növénytársulások vízszintes tagozódása: lebegő, gyökerező hínár, nádas mocsárrétek, ártéri erdők jellegzetes növényeinek testfelépítése, életmódja, jelentősége.
- A vízi-vízparti életközösség jellemző gerinctelen és gerinces állatai. tavi kagyló, orvosi pióca,
- kecskerák, szúnyogok, szitakötők, (tiszavirág) ponty, leső harcsa, kecskebéka, vízisikló, tőkés réce, barna réti héja, fehér gólya külleme, teste, élete, jelentősége az életközösségben, az ember életében, védettségük.
- Kölcsönhatások az életközösségben: táplálkozási láncok, táplálékhálózatok.
- Az életközösség veszélyeztetettségének okai, következményei: tápanyagdúsulás és a mérgeanyag koncentrációja.
- az életközösség védelme.

A természet és társadalom kölcsönhatásai

- Gazdasági ágazatok: mezőgazdaság, ipar, szolgáltatás. A gazdaság természeti feltételei.
- Településtípusok: tanya, falu, város jellemző képe; társadalmi, gazdasági szerepe.
- Élet a városban.
- A gazdasági ágazatok együttműködése. Hálózatok szerepe a lakosság ellátásában (víz-, energiaellátó rendszer, közlekedési hálózat).
- A város mesterséges életközösségének sajátos állatvilága: házi egér, vándorpatkány, csótány, fekete rigó, galamb; elszaporodásuk feltételei és következményeik.
- A betegséget terjesztő állatok elleni védekezés formái.
- A háztartás anyag- és energiagazdálkodása. Vízes és energiafelhasználás.

- Környezetszennyezés és csökkentésének formái. Az anyag- és energiatakarékosság lehetőségei. Szelektív hulladékgyűjtés.
- A lakóhelyi táj természetföldrajzi és gazdasági-társadalmi jellemzői.
- Hazánk fővárosa, Budapest: földrajzi helyzete, gazdasági, kulturális jelentősége.

Az ember szervezete és egészsége

- Testkép, testalkat, testtájak. Az emberi test méretének, arányainak változásai az egyedfejlődés során.
- A mozgás szervrendszere. A vázrendszer és az izomzat fő jellemzői. A mozgás-szervrendszer felépítése és működése közötti kapcsolat. A kamaszkori elváltozások okai, következményei, megelőzésük lehetőségei.
- A táplálkozás, a légzés, a kiválasztás és a keringés legfontosabb szervei.
- Kapcsolatok az anyagcsere életjelenségei, szervrendszerei között.
- Az egészséges táplálkozás alapelvei. A táplálék mennyisége és minősége. Az étkezések száma és aránya.
- A férfi és női nemi szervek felépítése és működése.
- Serdülőkori változások. A két nem testi és lelki tulajdonságainak különbségei.
- A nemi szervek egészsége, személyi higiénája.
- Az egyedfejlődés szakaszai. Méhen belüli és méhen kívüli fejlődés.
- A serdülő személyiségének jellemző vonásai.
- Az ember értelmi képességének, érzelmi intelligenciájának alapvonásai.
- Az önismeret és az önfelnevelés eszközei. Viselkedési normák, szabályok jelentősége az ember életében.
- A családi és társas kapcsolatok jelentősége.
- Veszélyforrások és megelőzésük lehetőségei a háztartásban, közlekedésben, sportolás közben.
- Az érzékszervek szerepe. A látó és hallószerv károsító hatásai, megelőzésük módja.
- Elsősegélynyújtás elemi ismeretei.
- Környezet és az ember egészsége. Fertőzés, betegség, járvány. A leggyakoribb fertőző betegségek tünetei és megelőzésük módjai. Lázcsillapítás és diéta.
- Orvosi ellátással kapcsolatos ismeretek.
- Káros szenvedélyek. Az alkohol, a dohányzás, kábítószeres hatások az ember szervezetére, személyiségére.

HON- ÉS NÉPISMERET

5. osztály

Követelmények:

Félév

A tanuló ismerje a hagyományos paraszti építkezést, a természeti környezet meghatározó szerepét a különböző tájakon élő emberek életmódjában.

Ismerje meg a korábbi nemzedékek életmódját, a hagyományos családi értékeket, ismerje fel a múltban használt eszközöket, az életmódot.

Legyen tisztában a jeles napokra jellemző ünnepi szokásokkal, annak közösségformáló erejével.

Legyen képes a szöveges és digitális archívumok feldolgozására a különböző témákkal kapcsolatban.

A falusi közösségek életét ismerje meg, tudja a csoportban elfoglalt helyét, szerepét és a közösséghez tartozás előnyeit.

Év vége

A tanuló ismerje meg és tartsa tiszteletben a saját és nemzeti értékét, törekedjen az személyiségének megfelelő feladat vállalására.

Ismerje hazánk nagytájait, legyen tisztában a Dunántúl és az Alföld elhelyezkedésével, hagyományaival.

Ismerje Erdély és a Felvidék kultúráját, az ott kialakult szokásokat, hagyományokat. Legyen tisztában szűkebb lakóhelye természeti és épített értékeivel, sajátosságaival.

ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

8. osztály

Félévi

A gyermek ismerje fel a családi szocializációnak az ember életútját befolyásoló jelentőségét.

Tudja értelmezni a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet.

Tudja értelmezni a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit.

Ismerje fel a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát.

Ismerje fel a családi háztartás összetevőit, értelmezni a család gazdálkodását meghatározó és befolyásoló tényezőket.

Felismeri a családi háztartás gazdasági-pénzügyi fenntarthatóságának és a környezettudatos életvitel kialakításának társadalmi jelentőségét.

Társaival együttműködve a lakóhelyével kapcsolatos javaslatokat fogalmaz meg, tervet készít a település fejlesztésének lehetőségeiről.

Felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát.

Arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

Önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg, tervet, tervezetet készít.

Évvégi

Társaival megvitatja a nemzetek, nemzetállamok helyét és szerepét a globális világban.

Tudja értelmezni és társaival megbeszélni a honvédelem jelentőségét a globalizáció korában.

Arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

Beszámolója elkészítéséhez önállóan vagy segítséggel használja az infokommunikációs eszközöket.

Felismeri a jogok és köteleességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát.

Felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét, kiemeli az adómorál javításának fontosságát.

Társaival együttműködve információkat gyűjt és értelmez a foglalkoztatás, a szakmaszerkezet változásairól.

Arra törekszik, hogy feladatai egy részét a társas tanulás révén teljesítse.

Értelmezi az alapvető ellátórendszerek funkcióját.

KÉMIA

7. osztály

FÉLÉV

1. Megfigyelés, kísérlet, kísérleti eszközök, szublimáció, csapadék, fázisok, kémhatás (tapasztalati szint).
2. Tudománytörténeti érdekességek az alkímiáról, a kémia szó eredetéről, történetéről.
3. Gázok általános tulajdonságai: válogatás nélküli keveredés, kiterjedés, összenyomhatóság.
4. Folyadékok általános tulajdonságai: összenyomhatatlanság, párolgás, keveredés, diffúzió.
5. Kristályos szilárd anyagok általános tulajdonságai: alaktartás, keménység, a felület szabályossága.
6. Molekuláris és nem molekuláris amorf szilárd anyagok szerkezete és tulajdonságai, példák.
7. Halmazállapot-változások nevei, energiaviszonyok.
8. Fizikai, kémiai változás.
9. A levegő

10. A természetes levegő összetétele, összetevők aránya, térfogatszázalék. A hidrogén mint üzemanyag veszélyessége, a hidrogén elterjedtsége, kötött állapota. Az oxigén legfontosabb tulajdonságai: reakcióképessége, az oxigén szerepe az élővilágban, fotoszintézis. Az oxigén túladagolás veszélyei, következményei.
11. Modellkísérlet. A savas eső okozói és hatása az élővilágra és az épített környezetre.
12. Az üvegházhatás okozói, következmények.
13. A szmog kialakulásának feltételei és hatásuk.
14. Ózondús levegő okozta veszélyek.
15. Szmogriadó.
16. CO, CO₂: veszélyük és biológiai hatásuk megkülönböztetése, a prevenció fontossága.
17. Nemzetközi törekvések a levegő tisztaságának védelmére (pl. ENSZ-határozatok).
18. A levegőszennyezés csökkentésének módjai, reális lehetőségei.
19. Az égés, feltételei, fajtái.
20. Magnéziumszalag, széntartalmú anyagok égése.
21. Az égés oxidáció és exoterm folyamat.
22. Tűzoltás, tűzvédelem, tűzoltó készülék használata.
23. Oxidáció, redukció alapszintű értelmezése.
24. Fosszilis energiaforrások és
25. szennyező anyagaik.
26. CO₂, SO₂, NO_x gázok keletkezése.
27. A víz
28. A kémiai, illetve a napi élet szempontjából tiszta víz összetétele.
29. Magyar geológusok sikere: vízkutató munkája.
30. Ivóvíz kiváltása a házban, ház körül. Víztakarékosági praktikák otthon.
31. A legfontosabb háztartási, ipari, mezőgazdasági vízszennyező anyagok, közvetlen és közvetett káros hatásai: eutrofizáció, savasodás, nehézfémek, nitrátok, nitritek oldatai.
32. Mechanikai, kémiai, biológiai víztisztítás.
33. Fertőtlenítés klórral, ózonnal.
34. Az ásványvíz, illetve széndioxidban túlzottan dúsított ital fogyasztásának kártékony hatásai.
35. Flakonok, szállítás, környezeti tényezők.
36. Házi víztisztító berendezések alkalmazási területei, hiányosságok.
37. Rendszerezés: elem, keverék és vegyület.
38. Az oldat mint speciális keverék, az oldatok alkotórészei.
39. Diffúzió, ozmózis.
40. Exoterm, endoterm oldódás energiaviszonyai, az oldáshő előjele.
41. Telített, túltelített oldatok, oldódási egyensúly és befolyásolása.
42. Gázok oldódása.
43. Ősi és mai tartósító eljárások, az eljárások célja, lényege (sózás, aszalás, dunsztolás, mélyhűtés).
44. Oldódás különböző oldószerekben, az átoldódás.
45. Nevezetes nem vizes oldószer, a velük való bánásmód, veszélyt jelező piktogramok.
46. Bepárlás, lepárlás, kristályosítás, kondenzáció, adszorpció, és ezek néhány gyakorlati alkalmazása a háztartásban, az iparban.
47. Só a kémiában. A NaCl.
48. Olvadáspont-csökkentő hatás és hőmérsékleti korlátai, növényeket károsító hatás, korrózió elősegítése, higroszkópia jelensége és élettani szerepe.
49. Tömeg- és térfogatszázalék.
50. Konyhasó, tengeri só, illetve „olvasztó”, fiziológiás sóoldat.

ÉV VÉGE

51. Vízbontás, a bomlás energiaszükséglete,
52. H₂ és O₂ kimutatása.
53. Szóegyenlet.

54. Egyesülés, bomlás.
55. Mengyelejev periódusos rendszere, a főcsoportok neve, főbb hasonlóságok a főcsoporton belül.
56. Mengyelejev „jóslása” az üres helyekre.
57. Rövid tudománytörténet (pl. az alkimisták széleskörű tapasztalati tudása, Demokritosz és Dalton atomelképzelése közötti különbség, a felvilágosodás hatása, a tudományos megközelítés és rendszerezés igénye).
58. Az elektron felfedezése, Rutherford kísérlete, modellje.
59. Bohr munkássága, modellje.
60. Az atommag és mérete, nukleonok, nukleáris kölcsönhatás jellemzői.
61. Rendszám, tömegszám, izotópok, relatív atomtömeg, anyagmennyiség, mol, Avogadro-szám, jelölések.
62. Nehézvíz, nevezetesebb izotópok és felhasználásuk.
63. Elektronhéjak száma, feltöltődése az első három periódusban.
64. Atomok vegyértékhéjának és a periódusos rendszernek az összefüggése.
65. A nemesgázok stabilitásának összefüggése az energiaminimum elvével és elektronszerkezetükkel.
66. Avogadro törvénye.
67. Fémek-fémes kötés
68. Energiaminimumra való törekvés, I., II., III.–VI., VII. főcsoport ionjai.
69. Az oxidáció, redukció fogalmának kiterjesztése (elektron felvétel-leadás).
70. Töltésmegmaradás törvénye.
71. Ionok vonzása, elsődleges kötés, ionkötés.
72. Ionvegyületek.
73. Ionvegyületek csoportja:
74. jellegzetes fém-oxidok, -hidroxidok és sók; a lúgos kémhatásért felelős ion a hidroxidion, összetett ionok és savmaradékok képlete, a sók mint ionvegyületek.
75. Néhány átmeneti fém-ion többféle formában létezik.
76. Néhány nevezetes só mint ionvegyület, például CuSO_4 , KNO_3 , és felhasználásuk.
77. Ionsokaság, ionkristályrács és olvadáknak, oldatának áramvezetése, az áramvezetés feltételei.
78. Az elektrolízis mint térben elválasztott redoxi folyamat. Elektrolízis: elektromos energia átalakulása kémiai energiává.
79. A kovalens kötés kialakulása, molekulaszervezeti értelmezése.
80. Példák különböző elem- és vegyületmolekulákban kialakuló kovalens kötésekre.
81. Kémiai reakciók, leírásuk, szimbólumok.
82. Vegyjel, képlet, egyenlet.
83. Szerkezeti képletek savak, nemfémes-oxidok, hidrogénvegyületek példáján.
84. Kémhatás, néhány természetes és laboratóriumi indikátor, savasság, lúgosság és mértékük, pH-értékek, a közömbösítés folyamata, kémiai semlegesség.
85. Néhány nevezetes lúg és sav, savmaradék, só neve, képlete, fontosabb felhasználásuk és reakcióegyenletek.
86. A csapvíz kémhatása.
87. A lúgosító folyadékok összetétele, hatásmechanizmusa.
88. Az oxóniumion a savas kémhatásért felelős ion. Savak disszociációja vízben, egyenletek, H- és oxóniumion.
89. A víz amfoter jellege.
90. A nemfémes oxidok, a belőlük képződött savak és maradék ionjaik.
91. Erős és gyenge sav mindennapi és kémiai értelmezése.
92. Bánásmód a háztartásban található savakkal.
93. A háztartásban használt vegyszerek biztonságos tárolásának szabályai.

8. osztály

FÉLÉV

1. Anyagok
2. Gázok általános tulajdonságai
3. Folyadékok általános tulajdonságai
4. Kristályos szilárd anyagok általános tulajdonságai
5. Molekularács és jellemzői: keménység, olvadáspont, áramvezetés.
6. A jég kristályszerkezete és következményei, szárazjég.
7. A fémkristályrács szerkezete, áram- és hővezetése, megmunkálhatóságának okai.
8. Fizikai, kémiai változás.
9. Elemi részecskék
10. Az atommag és mérete, nukleonok, nukleáris kölcsönhatás jellemzői.
11. Rendszám, tömegszám, izotópok, relatív atomtömeg, anyagmennyiség, mol, Avogadro-szám, jelölések
12. Kémiai részecskék
13. Molekulák közötti másodlagos kötések alapszinten (apoláris elemmolekulák, illetve szénhidrogén-molekulák között gyenge, poláris molekulák között erősebb, vízmolekula erős polaritásának kiemelése).
14. Anyagi változások
15. Halmazállapot-változások nevei, energiaviszonyok.
16. Energiamegmaradás, Hess-tétel.
17. Kémiai reakciók, leírásuk, szimbólumok.
18. Vegyjel, képlet, egyenlet.
19. Szerkezeti képletek savak, nemfémes-oxidok, hidrogénvegyületek példáján.
20. Kémhatás, néhány természetes és laboratóriumi indikátor, savasság, lúgosság és mértékük, pH-értékek, a közömbösítés folyamata, kémiai semlegesség.
21. Néhány nevezetes lúg és sav, savmaradék, só neve, képlete, fontosabb felhasználásuk és reakcióegyenletek.
22. A csapvíz kémhatása.
23. A lúgosító folyadékok összetétele, hatásmechanizmusa.
24. Az oxóniumion a savas kémhatásért felelős ion. Savak disszociációja vízben, egyenletek, H- és oxóniumion.
25. A víz amfoter jellege.
26. A nemfémes oxidok, a belőlük képződött savak és maradék ionjaik.
27. Erős és gyenge sav mindennapi és kémiai értelmezése.
28. Mengyelejev periódusos rendszere, a főcsoportok neve, főbb hasonlóságok a főcsoporton belül.
29. Nemfémes elemek és vegyületeik
30. Nemfémes elemek száma, helyük a periódusos rendszerben, jellemző elsődleges kötésük.
31. I. főcsoport nemfémes elemei és vegyületei
32. A hidrogén
33. A hidrogén szerkezete, tulajdonsága, reakciói, előfordulás, előállítás, felhasználás
34. A hidrogén előállítása savakból is, tulajdonságai, veszélyei. A hidrogén mint üzemanyag veszélyessége, a hidrogén elterjedtsége, kötött állapota.
35. A hidrogén vegyületei
36. A víz
37. A kémiai, illetve a napi élet szempontjából tiszta víz összetétele.
38. Magyar geológusok sikere: vízkutató munkája. Ivóvíz kiváltása a házban, ház körül. Víztakarékosági praktikák otthon.
39. A legfontosabb háztartási, ipari, mezőgazdasági vízszennyező anyagok, közvetlen és közvetett káros hatásai: eutrofizáció, savasodás, nehézfémek, nitrátok, nitritek oldatai.
40. Mechanikai, kémiai, biológiai víztisztítás. Fertőtlenítés klórral, ózonnal.

41. Az ásványvíz, illetve széndioxidban túlzottan dúsított ital fogyasztásának kártékony hatásai. Flakonok, szállítás, környezeti tényezők.
42. Házi víztisztító berendezések alkalmazási területei, hiányosságok.
43. VII. főcsoport elemei és vegyületei
44. A klór
45. A klór szerkezete, tulajdonsága, reakciói, előfordulás, előállítás, felhasználás
46. Klór fertőtlenítő hatása, kapcsolat a papírgyártással, a klórgáz veszélyei és harci gázként való alkalmazása, sósav és hypo reakciójának következményei.
47. Semmelweis Ignác munkássága és a klórmész. Uszodai balesetek,
48. Veszélyt jelző piktogramok.
49. A klór vegyületei; a sósav
50. A sósav molekulaszervezete, polaritása, vízben való oldódása, disszociáció, jelentősebb felhasználás az iparban.
51. A NaCl fontosabb felhasználási területei a háztartásban, egészségügyben, iparban.
52. Radioaktív sugárzás és jódtabletták, jód kimutatása.
53. VI. főcsoport elemei és vegyületei
54. Az oxigén
55. Az oxigén szerkezete, tulajdonsága, reakciói, előfordulás, előállítás, felhasználása
56. Az oxigén legfontosabb tulajdonságai: reakcióképessége, az oxigén szerepe az élővilágban, fotoszintézis.
57. Oxidáció, redukció alapszintű értelmezése.
58. CO₂, SO₂, NO_x gázok keletkezése.
59. CO, CO₂: veszélyük és biológiai hatásuk megkülönböztetése, a prevenció fontossága.
60. Az oxigén túladagolás veszélyei, következményei.
61. A nemfémes oxid és víz reakciójával sav keletkezik (vízben oldódó fém-oxid oldata lúgos kémhatású).
62. Az ózon szerkezete, színe, szaga, stabilitása és szerepe az alsó és a felső légkörben.
63. A napsugárzás elleni védelem fontossága.
64. A kén
65. A kén szerkezete, tulajdonsága, reakciói, előfordulás, előállítás, felhasználás
66. Elemi kén, kénhidrogén, egyes fehérjék bomlásterméke.
67. A kén-dioxid mint redukáló- és oxidálószer; savas esőt okozó gáz. A kénessav.
68. A kén vegyületei: a kénsav
69. Kénsav szerkezeti képlete, nedvszívó és roncsoló tulajdonsága, fontosabb felhasználási területei.
70. Nevezetes sói és felhasználásuk: rézszulfát, kristályvíz, gipsz.
71. V. főcsoport elemei és vegyületei
72. A nitrogén
73. A nitrogén szerkezete, tulajdonságai, reakciói, előfordulás, előállítás, felhasználás
74. .
75. A nitrogén szerepe, stabilitása.
76. A nitrogén vegyületei
77. Nitrogén-molekula szerkezete, halmazsajátosságai, anaerob baktériumok.
78. Nitrogén-oxidok keletkezése, előfordulása és egészségkárosító hatásai, katalizáló szerepe az alsó és felső légköri ózonnal kapcsolatban.
79. Salétromsav, reakciói fémekkel, választóvíz, karát.
80. A salétromsav sói, műtrágyák
81. Nitrátok, nitritek, kapcsolat a füstöléssel és a húsfélék tartósításával.
82. A vízben való előfordulás okai, alatomossága, veszélyei, a megelőzés fontossága.
83. Ammóniagáz tulajdonságai, vizes oldatának kémhatása, felhasználása. Az ammónium-klorid tulajdonságai.
84. A foszfor

85. A foszfor szerkezete, tulajdonságai, reakciói, előfordulás, előállítás, felhasználás
86. A foszfor vegyületei
87. A gyufa története, Irinyi János szerepe.
88. Foszfor. Foszforsav mint gyenge sav, üdítőitalok.
89. A foszfor mint a haditechnikai anyagok összetevője (méreg és robbanóanyag)
90. Előfordulás kötött és kötetlen állapotban, élő szervezetekben, fémes, nem fémes oxidokban, savakban, bázisokban, sókban.
91. Nemfémes elemek és nemfémes oxidok kapcsolata, oxidos ásványok.
92. IV. főcsoport elemei és vegyületei
93. A szén
94. A szén szerkezete, tulajdonságai, reakciói, előfordulás, előállítás, felhasználás
95. Szén keletkezése, ásványi szén, elemi szén, a fa száraz lepárlása,
96. mesterséges szenek.
97. Az adszorpció mint megfordítható folyamat, alkalmazási területei.
98. Tökéletlen égés, a biztonságos fűtés feltételei. Az energiaminimum elve mint a folyamatok irányát meghatározó tényező.
99. A szén-monoxid okozta tragédiák megelőzésének lehetőségei.
100. Kvarc, homok, gyémánt, grafit szerkezete, ebből adódó tulajdonságaik és felhasználásuk.
101. A fullerén és az allotrópia jelensége (kötelező megnevezés nélkül).
102. Néhány, a kémiával kapcsolatos technikai fejlesztés és felhasználásuk (például az informatikában vagy az orvostudományban).
103. A szilícium és vegyületei
104. Az üveg tulajdonságai, előnyök, hátrányok, különböző üvegfajták
105. Méretek a Naptól a vízmolekuláig, mértékegységek, nagyságrendek.
106. A Nap kiemelt szerepe a Föld bolygó és a földi élőlények életében.
107. Energiamérleg, egyenlet.
108. A fosszilis energiahordozók és a Nap kapcsolata.
109. A fémes elemek és vegyületeik
110. Fémek természetes előfordulása.
111. Fémporok eredete a levegőben, biológiai hatásai. A stroncium helye a periódusos rendszerben, csontba történő beépülésének kémiai okai és következményei.
112. Fémek aktivitási sora, felhasználhatóság
113. „Jóslás” és ellenőrzés az aktivitási sor alapján
114. Az I. főcsoport fémek: alkálifémek
115. A színt okozó ionok helye a periódusos rendszerben alapszintű magyarázattal
116. Fényelnyelés és nem stabil vegyértékhéj-szerkezet kapcsolata.

ÉV VÉGE

117. A nátrium
118. A nátrium szerkezete, tulajdonsága, reakciói, előfordulása, előállítása, felhasználása
119. A nátrium vegyületei
120. A II. főcsoport fémek: alkáliföldfémek
121. A kalcium
122. A kalcium szerkezete, tulajdonsága, reakciói, előfordulása, előállítása, felhasználása
123. A kalcium vegyületei
124. A hab, a hőmérséklet és a mozgatus, dörzsölés, valamint a víz keménységének szerepe a folyamatban.
125. Kemény víz, lágy víz, vízkőképzés okai, következményei, veszélyei, háztartási, ipari vízlágyítási eljárások.
126. Vízkő anyaga, kalcium-karbonát oldása ecetben, sósavban: egyenletek.
127. Bomlás hő hatására, egyenletek, körfolyamat.

128. Kioldás, termikus bomlás, reakciósebesség függése a hőmérséklettől, a felület nagyságától, a nyomástól.
129. A szódabikarbóna nem gyógyszer, csak tünetenyhítő!
130. A III. főcsoport fémjei
131. Az alumínium
132. Az alumínium szerkezete,, tulajdonságai, reakciói, előfordulása, előállítása, felhasználása
133. Az alumínium vegyületei
134. Alumínium felületi oxidrétegének tömör szerkezete, Al_2O_3 oldódása étkezési savakban, alumínium fém oldódása vízben.
135. Mellékcsoportok fémjei
136. A vas
137. A vas szerkezete,, tulajdonságai, reakciói, előfordulása, előállítása, felhasználása
138. A vas vegyületei
139. A fémek előállítása
140. Elemi és kötött állapotú fémek. Az ásvány (mint elem vagy vegyület) és érc, illetve kőzet (mint keverék) kapcsolata.
141. Fémek érceiből való előállításának lényege: endoterm folyamat, redukció. A redukció különböző megvalósítási formái, néhány példán keresztül.
142. Az elektrolízis mint térben elválasztott redoxi folyamat. Elektrolízis: elektromos energia átalakulása kémiai energiává
143. Galvanizálás, elektrolízis
144. Elektromos energia kémiai energiává alakulása.
145. Elektrolízis, galvánelem egymáshoz való viszonya.
146. A korrózió
147. Korrózió mint oxidáció, és mint exoterm folyamat.
148. Rozsda, rozsdátlanítás, korrózióvédelem otthon.
149. Nemesfémek, színesfémek, nehézfémek
150. Rézre ve oka, oldódása étkezési savakban.
151. Néhány nevezetes só mint ionvegyület, például CuSO_4 , KNO_3 , és felhasználásuk.
152. Néhány nevezetes fémion szerepe az élő szervezetekben.
153. Néhány nevezetes ötvözet: acél, bronz, sárgaréz, szövetbarát ötvözetek.
154. Kristályszerkezeti előnyök, felhasználási területek.
155. Szerves, szervetlen kémia hagyomány szerinti elnevezése és mai jelentése.
156. A szén szerves vegyületei
157. A szén kiemelt szerepe az élő szervezetek molekuláiban.
158. Az élő és élettelen világot ugyanazok az atomok építik fel, ugyanazon törvények irányítják.
159. A kőolaj mint keverék, nevezetes komponensei, az alkotórészeire való szétválasztás alapja. Eötvös Loránd és a kőolajkutatás, Oláh György munkájának jelentősége.
160. A metán mint a földgáz alkotórésze. Tökéletes és tökéletlen égése, süjtőlég és üvegház-gáz.
161. A metanol mint oldószer és veszélyei, hasonlósága az etanollal.
162. Az etanol tulajdonságai és felhasználása közötti kapcsolat felismerése. Az alkoholfogyasztás következményei. Az alkoholszenvedély és a szenvedélybetegségek, az alkohol hatásai. Az etanol mint fertőtlenítő- és oldószer.
163. Bor, sör, pálinka mint kémiai rendszerek.
164. Alkoholos erjedés, ecet.
165. Alternatív energiaforrások.
166. Cukrok, keményítő, zsírok, olajok gyors égése, az égéstermékek kimutatása. Összetételük ($\text{C}, \text{H}, \text{O}$), energiatartalmuk különbözőségének okai.

167. A fotoszintézis mint endoterm folyamat, a szőlőcukor lebomlása mint exoterm folyamat.
168. Szőlőcukor és gyümölcscukor összetételének azonossága, gyűrűs modelljeik.
169. A tejcukor és a répacukor szerkezete, előfordulása, tulajdonságai. Tejcukor-érzékenység, enzimek szerepe.
170. A keményítőtartalmú élelmiszerek. A keményítőmolekula szerkezete, mérete, gyűrűs modellje.
171. Felismerés szintjén:
172. spirálszerkezet, alapegységek, külső és belső felületén lévő molekularészletek, polaritásbeli különbségek, és következményei, óriásmolekulán belüli másodlagos kötések, kolloidális oldódás.
173. A keményítő enzimes lebontása cukorra, amilázenzim.
174. Cellulóz molekula mérete gyűrűs virtuális modellje alapján, a molekularészletek között kialakuló másodlagos kötések szerepe.
175. Cellulóz rostok modellje: a cellulózmolekulák közötti másodlagos kötések mint a nagyfokú kémiai stabilitás okai
176. Fa és papírgyártás közötti kapcsolat.
177. A cellulózrostok, a cellulóz óriásmolekula kémiai stabilitása és a kisebb egységekre „törés” energiaszükséglete közti kapcsolat.
178. Papírfehérítéshez használt néhány vegyszer.
179. Papírgyártás miatti környezetszennyezés néhány oka.
180. A disznózsír fő alkotórészének összegképlete alapján polaritása, vízben való oldhatatlansága, energiatartalma, lebontási nehézségek.
181. Zsírok, olajok szerkezete, halmazállapota közötti különbség, telítetlen kötések szerepe.
182. Túlhevített olaj, zsír veszélyei.
183. Aminosavakat felépítő atomok, C, H, O, N (S).
184. 20 féle aminosav, sorrend, gyakorlatilag végtelen variáció szemléletes érzékeltetése.
185. A keratin modellje alapján másodlagos kötésekkel megerősített térszerkezetéből adódó stabilitása, a vázfehérjék és funkcióik.
186. Fehérjék térszerkezetének sérülékenysége (és annak oka) és érzékenysége hőre, egyes nehézfémionokra.
187. DNS.
188. Modell alapján:
189. másodlagos kötések meglátása, szerepe, külső felületek azonossága, vízdékonyság oka, belül a „létrafokok” különbözősége.
190. A térszerkezet és tulajdonság kapcsolata, a DNS funkciója, sérülékenysége hőre, esetlegesen gyengébb elektromágneses sugárzásokra is.
191. Energiamegmaradás.
192. Katalizátor, enzimek szerepe.
193. Kolloidok fajtái, jelentőségük az élő szervezetekben.
194. Vitaminok szerepe, vízben és zsírban való oldódás, elbomlás, a vitaminok hiánya, betegségek, túladagolás veszélye.
195. Szent-Györgyi Albert.
196. A táplálék-kiegészítők és szerepük, túladagolásuk veszélyei.
197. Pszichoaktív szerek elterjedésének okai, hatásuk, a leszokás nehézségeinek kémiai okai.
198. Egy gyógyszer útjának nyomon követése és fontosabb lépései, az ötlettől a patikáig.
199. Műanyagok, változatossága, elterjedtségének okai és
200. környezetszennyezése és lebomlásuk.
201. Jelölések, és magyarázatuk
202. PE, PP, PS, „környezetbarátságra”, vonatkozó jelzések.

- 203. Az adalékanyagok környezetszennyező hatása.
- 204. Fontosabb CHO, CHON tartalmú műanyagok
- 205. (poliamidok, poliészterek)
- 206. Mikrohullámú sütőben használt műanyagok, veszélyek.
- 207. Természetes alapú műanyagok.
- 208. Újrahasznosítás, élelciklus.
- 209. Szelektív gyűjtés fontossága
- 210. A szilíciumtartalmú műanyagok széles körű felhasználása.
- 211. Az azbeszt előnye és veszélyessége.
- 212. Példák természetes mérgekre és életmentő szintetikus gyógyszerekre.
- 213. A háztartásban használt vegyszerek biztonságos tárolásának szabályai

FIZIKA

7. osztály

FÉLÉV

1. Természettudományos vizsgálati módszerek

- A tanulói kísérleti munka szabályai.
- Veszélyforrások (hő, vegyi, elektromos, fény, hang stb.) az iskolai és otthoni tevékenységek során.
- Megfigyelés. Leírás, összehasonlítás, csoportosítás. Céltudatos megfigyelés.
- A természet megfigyelésének fontossága a tudósok természettörvényeket feltáró munkájában.
- Mérőeszközök használata.
- A mért mennyiségek mértékegységei.

2.Mozgások

- Hely- és helyzetváltozás.
- Mozgások a Naprendszerben (keringés, forgás, becsapódások).
- Körmozgás jellemzői (keringési idő, fordulatszám).
- A testek különböző alakú pályákon mozoghatnak (egyenes, kör, ellipszis= „elnyúlt kör” – a bolygók pályája).
- A mozgás viszonylagossága.
- A sebesség.
- Mozgás grafikus ábrázolása.
- A sebesség SI-mértékegysége.
- Az egyenes vonalú mozgás gyorsulása/lassulása (kvalitatív fogalomként).
- Átlagos sebességváltozás közlekedési eszköz egyenes vonalú mozgásának különböző szakaszain.
- A sebességváltozás természete egyenletes körmozgás során.
- Ha akár a sebesség nagysága, akár iránya változik, változó mozgásról beszélünk.
- A mozgásállapot változása.
- A test lendülete a sebesség és a tömeg szorzata.
- A magára hagyott test fogalmához vezető tendencia.
- A tehetetlenség törvénye.
- A tömeg, a sűrűség.
- A tömeg, a sűrűség.
- A tömeg a test teljes anyagát, illetve a kölcsönhatásokkal szembeni tehetetlenségét jellemzi.
- A testek tömege függ a térfogatuktól és az anyaguktól.
- Az anyagi minőség jellemzője a sűrűség.
- Az erő.

- Az erő mértékegysége: (1 N).
- Az erő mérése.
- A kifejtett erő nagysága és az okozott változás mértéke között arányosság van.
- Az erő, mint két test közötti kölcsönhatás, a testek alakváltozásában és/vagy mozgásállapotuk változásában nyilvánul meg.
- Erő-ellenelő.
- A hatás-ellenhatás törvénye.
- Minden mechanikai kölcsönhatásnál egyidejűleg fellép erő és ellenelő, és ezek két különböző tárgyra hatnak.
- Az erő, mint vektormennyiség.
- Az erő vektormennyiség, nagysága és iránya jellemzi.
- A súrlódási erő.
- A súrlódás.
- A súrlódási erő az érintkező felületek egymáshoz képesti elmozdulását akadályozza.
- A súrlódási erő a felületeket összenyomó erővel arányos és függ a felületek minőségétől.
- Gördülési ellenállás.
- A tömegvonzás.
- A gravitációs erő.
- A súly és a súlytalanság.
- 1 kg tömegű nyugvó test súlya a Földön kb. 10 N.
- A munka fizikai fogalma.
- Munka, a munka mértékegysége.
- A fizikai munkavégzés az erő és az irányába eső elmozdulás szorzataként határozható meg.
- Munka és energia-változás.
- A testen végzett munka eredményeként változik a test energiája, az energia és a munka mértékegysége megegyezik.
- Erőegyensúly.
- Testek egyensúlyi állapota
- A kiterjedt testek translációs egyensúlyának feltétele, hogy a testre ható erők kioltják egymás hatását.
- Az egyszerű gépek alaptípusai és azok működési elve.
- Az egyszerű gépekkel történő munkavégzés esetén a szükséges erő nagysága csökkenthető, de a munka nem.

3. Nyomás

- A nyomás definíciója, mértékegysége.
- Szilárd testek által kifejtett nyomás
- Nyomás a folyadékokban:
 - nem csak a szilárd testek fejtenek ki nyomást;
 - a folyadékoszlop nyomása a súlyából származik;
 - A folyadékok nyomása a folyadékoszlop magasságától és a folyadék sűrűségétől függ.
- Dugattyúval nyomott folyadék nyomása.
- A nyomás terjedése folyadékban (vízibuzogány, dugattyú).
- Oldalnyomás.
- Nyomás gázokban, légnyomás.
- Torricelli élete és munkássága.
- A felhajtó erő.
- A folyadékban (gázban) a testekre felhajtóerő hat. Sztatikus felhajtóerő.
- Arkhimédész törvénye.
- A hang.
- A hang keletkezése, terjedése, energiája.
- A terjedési sebesség gázokban a legkisebb és szilárd anyagokban a legnagyobb.
- Az emberi hallás első lépése: átalakulás a dobhártyán (mechanikai energiaátalakulás).

- Az érzékelt hangerősség és a hangenergia.
- Zajszennyezés.
- Hangszigetelés.
- Rengési energia terjedése a földkéregben és a tengerekben: a földrengések energiájának kis rezgésszámú hangrezgések formájában történő terjedése, a cunami kialakulásának leegyszerűsített modellje.

ÉV VÉGE

4. Energia

- Energiafajták és egymásba alakulásuk.
- Az energia formái: belső energia, helyzeti energia, mozgási energia, rugóenergia, kémiai energia, a táplálék energiája.
- A mozgó testnek, a megfeszített rugónak és a magasba emelt testnek energiája van.
- Az energiafogalom kibővítése: energiaváltozás minden olyan hatás, ami közvetlenül vagy közvetve a hőmérséklet növelésére képes.
- Energiaátalakulások, energiafajták: vízenergia, szélenergia, geotermikus energia, nukleáris energia, napenergia, fosszilis energiahordozók.
- Napenergia megjelenése a földi energiahordozókban.
- Energiamérleg a családi háztól a Földig.
- James Joule élete és jelentősége a tudomány történetében.
- Energiaforrások és végességük: vízenergia, szélenergia, geotermikus energia, nukleáris energia, napenergia.
- Fosszilis energiahordozók, napenergia megjelenése a földi energiahordozókban; a Föld alapvető energiaforrása a Nap.
- Az egyes energiahordozók felhasználásának módja, az energia-előállítás környezetterhelő hatásai.

5. Hőtan

- A hőmérséklet és mérése.
- Nevezetes hőmérsékleti értékek.
- A Celsius-féle hőmérsékleti skála és egysége.
- hőmérőtípusok.
- Hőcsere.
- A hőmérséklet-kiegyenlítődés.
- A hőmennyiség (energia) kvalitatív fogalma, mint a melegítő hatás mértéke.
- Egysége (1 J) és értelmezése: 1g vízmennyiség hőmérsékletének 1 0C-kal történő felmelegítéséhez 4,2 J energiára (hőmennyiségre) van szükség.
- Halmazállapotok és halmazállapot-változások.
- Melegítéssel (hűtéssel) az anyag halmazállapota megváltoztatható.
- A halmazállapot-változás hőmérséklete anyagra jellemző állandó érték.
- Olvadáspont, forráspont, olvadáshő, forráshő fogalma.
- Annak tudása, hogy mely átalakulásoknál van szükség energiaközlésre (melegítésre), melyek esetén energia elvonására (hűtésre).
- Csapadékformák és kialakulásuk fizikai értelmezése.
- Halmazállapotok jellemzése az anyag mikroszerkezeti modellezésével
- A halmazállapotok és változások értelmezése anyagszerkezeti modellel.
- Az anyag részecskékből való felépítettsége, az anyagok különböző halmazállapotbeli szerkezete.
- A kristályos anyagok, a folyadékok és a gázok egyszerű golyómodellje. A halmazállapot-változások szemléltetése golyómodellel.
- A belső energia. Belső energia szemléletesen, mint golyók mozgásának élénksége (mint a mozgó golyók energiájának összessége).
- Melegítés hatására a test belső energiája változik.

- A belsőenergia-változás mértéke megegyezik a melegítés során átadott hőmennyiséggel.
- Hőhatások.
- Hőtan és táplálkozás: az életműködéshez szükséges energiát a táplálék biztosítja.
- Hőtágulás és gyakorlati szerepe.
- Hőátadási módok.
- Hőátadás, hővezetés, hőáramlás, hősugárzás.

8. osztály

FÉLÉV

1. Elektromosság, mágnesség

- Mágnesek, mágneses kölcsönhatás.
- Ampère modellje a mágneses anyag szerkezetéről.
- Földmágnesség és iránytű.
- Elektromos alapjelenségek.
- Az elektromosan töltött (elektrosztatikus kölcsönhatásra képes) állapot.
- Bizonyos testek elektromosan töltött állapotba hozhatók, a töltött állapotú testek erővel hatnak egymásra. Kétféle (negatív és pozitív) elektromosan töltött állapot létezik, a kétféle töltés közömbösíti egymást. A töltés átvihető az egyik testről a másikra
- Az elektrosztatikus energia
- Feszültség.
- A töltések szétválasztása során munkát végzünk.
- Az elektromos áramkör és részei (telep, vezetékek, ellenállás vagy fogyasztó).
- A telepben zajló belső folyamatok a két pólusra választják szét a töltéseket. A két pólus közt feszültség mérhető, ami a forrás kvantitatív jellemzője.
- Az elektromos áram.
- Az elektromos áram mint töltéskiegyenlítési folyamat.
- Az áram erőssége, az áramerősség mértékegysége (1 A).
- Adott vezetéken átfolyó áram a vezető két vége között mérhető feszültséggel arányos.
- A vezetőket jellemző ellenállás és /vagy vezetőképesség fogalma mint a feszültség és az áramerősség hányadosa.
- Az ellenállás mértékegysége (1 Ω).
- Ohm törvénye.
- Az áram mágneses hatása: az elektromos áram mágneses teret gerjeszt.
- Az áramjárta vezetők között mágneses kölcsönhatás lép fel, és ezen alapul az elektromotorok működése
- Az elektromos energia használata
- Az áram hőhatását meghatározó arányosságok és az azt kifejező matematikai összefüggés ($E=UIt$),
- energiakicsatolás, fogyasztók.
- Az elektromos energia „előállítás”, szállítása.

ÉV VÉGE

2. Optika, csillagászat

- A fény terjedése és a képalkotás
- A fény egyenes vonalú terjedése
- A fényvisszaverődés és a fénytörés: a fény az új közeg határán visszaverődik és/vagy megtörik; a leírásuknál használt fizikai mennyiségek (beesési szög, visszaverődési szög, törési szög rajzolása).
- Teljes visszaverődés.
- Hétköznapi optikai eszközök képalkotása.
- Valódi és látszólagos kép.

- Síktükör, homorú és domború tükör, szóró- és gyűjtőlencse.
- Fókusz.
- A szem képképzése.
- Rövidlátás, távollátás, színtévesztés.
- A fehér fény színeire bontása.
- Színkeverés, kiegészítő színek.
- A tárgyak színe: a természetes fény különböző színek komponenseit a tárgyak különböző mértékben nyelik el és verik vissza, ebből adódik a tárgy színe.
- A fény forrásai
- Elsődleges és másodlagos fényforrások.
- Fénykibocsátó folyamatok a természetben
- Ember és fény
- Mesterséges fényforrások.
- Fényszennyezés.
- Az égbolt természetes fényforrásai
- Az égbolt természetes fényforrásai: a Nap, Hold, bolygók, csillagok, csillaghalmazok, ködök stb.
- A Naprendszer szerkezete.
- A Nap, a Naprendszer bolygóinak és azok holdjainak jellegzetességei. Megismerésük módszerei.
- Geocentrikus és heliocentrikus világgép.
- A tudományos kutatás modelleken át a természettörvényekhez vezető útja mint folyamat.
- A napfény és más fényforrások (elektromágneses) spektruma
- A napfény és más fényforrások (elektromágneses) spektruma: rádióhullámok, mikrohullámok, infravörös sugárzás, látható fény, UV-sugárzás, röntgensugárzás.
- A Nap fénye és hősugárzása biztosítja a Földön az élet feltételeit.
- Példák az infravörös és az UV-sugárzás, a röntgensugárzás élettani hatásaira, veszélyeire, gyakorlati alkalmazásaira a technikában és a gyógyászatban. A napozás szabályai.

BIOLÓGIA

7. osztály

FÉLÉV

Az élőlények változatossága I.

Csapadékhoz igazodó élet a forró éghajlati övben

Példák a növények környezethez való alkalmazkodására (szárazságtűrő, fénykedvelő, árnyéktűrő).

Példák a víz fontosságára.

A magas hőmérséklet mellett a csapadék mennyiségéhez, illetve eloszlásához való alkalmazkodási stratégiák (testfelépítés, életmód, élőhely és viselkedés) bemutatása néhány jellegzetes forró éghajlati növény és állat példáján keresztül.

Az élővilággal kapcsolatos térbeli és időbeli mintázatok magyarázata a forró éghajlati öv biomjaiban.

A kedvezőtlen környezet és a túlélési stratégiákban megnyilvánuló alkalmazkodás felismerése. Táplálkozási lánc összeállítása a forró éghajlati öv biomjainak jellegzetes élőlényeiből. Az állatok viselkedésének jellemzése konkrét példák, az életközösségekben betöltött szerepük alapján.

A megismert élőlények csoportosítása különböző szempontok szerint.

Projektmunka lehetősége: a forró éghajlati övben megvalósuló emberi tevékenység (a gyors népességyaradás, az ültetvényes gazdálkodás, a fakitermelés, a vándorló-égető földművelés, a vándorló állattenyésztés, túllegettetés, az emlősállatok túlzott vadászata) hatása a természeti folyamatokra; cselekvési lehetőségek felmérése.

Az el sivatagosodás megakadályozásának lehetőségei.

Kulcsfogalmak: Környezeti tényező, életfeltétel, tűrőképesség, környezethez való alkalmazkodás; trópusi esőerdő, erdős és füves szavanna, trópusi sivatag, el sivatagosodás; versengés, együttélés, táplálkozási lánc; gerinces, hüllő, madár, emlős.

Az élőlények változatossága II.

Az élővilág alkalmazkodása a négy évszakhhoz

A környezeti tényezők és az élővilág kapcsolatának bemutatása a mérsékelt övi biotopok néhány jellegzetes élőlényének példáján.

A környezeti tényezők élővilágra tett hatásának értelmezése a mérsékelt övi (mediterrán, kontinentális, tajga, magashegységi övezetek, déli és északi lejtők) fás társulások összehasonlításával.

A megismert állatok és növények jellemzése (testfelépítés, életmód, szaporodás) csoportosítása különböző szempontok szerint.

Példák az állatok közötti kölcsönhatásokra a jellegzetes hazai életközösségekben. A lakóhely közelében jellegzetes természetes és mesterséges életközösségek összehasonlítása.

Az ember és a természet sokféle kapcsolatának elemzése csoportmunkában:

- - A természetes élőhelyek pusztulásának okai (pl. savas eső, fakitermelés, az emlősállatok túlzott vadászata, felszántás, legeltetés, turizmus) és veszélyei; a fenntartás lehetőségei.
- - Aktuális környezetszennyezési probléma vizsgálata.
- - Az invazív növények és állatok betelepítésének következményei.
- - Gyógy- és allergén növények jelentősége, felhasználásuk, illetve az ellenük való védekezés formái és jelentősége.

A lakókörnyezet közelében lévő életközösség megfigyelése: a levegő-, a víz- és a talajszennyezés forrásainak, a szennyező anyagok típusainak és konkrét példáinak megismerése, vizsgálata.

Lehetséges projektmunka: helyi környezeti probléma felismerése, a védelemre

Kulcsfogalmak: Tundra, plankton, egysejtű, moszat, szivacs, csalanózo, gerinces, hal, madár, emlős; környezeti tényező, tűrőképesség, táplálkozási hálózat, fenntartható fejlődés

N e m s e j t e s r e n d s z e r e k : v í r u s o k

Önálló sejtek: baktériumok; egysejtűek

A baktériumok csoportosítása életműködésük alapján (lebontók, együtt élők, betegségokozók, erjesztők).

Baktériumok (tejsavbaktérium, nitrogén-gyűjtő baktérium, kólibaktérium), kéalgák. zöld szemes ostoros, papucsállatka, óriás amőba felépítésének vizsgálata fénymikroszkóppal. Semmelweis Ignác megfigyeléseinek jelentősége a baktériumok felfedezésében.

Högyes Endre munkásságának megismerése.

A napsugárzás és a földi élet közötti kapcsolat elemzése.

Vírusos betegségek [influenza (pl. H1N1), kanyaró, mumpsz, rózsahimlő, skarlát, bárányhimlő, herpesz, AIDS, HPV okozta fertőzés] tüneteinek és veszélyeinek megismerése.

Bakteriális betegségek [gennykeltő baktériumok, Lyme-kór, lepra, pestis, kolera, tbc, tetanusz, diftéria (torokgyík), pertussis (szamárköhögés) szalmonella] tüneteinek és veszélyeinek megismerése.

Kulcsfogalmak/fogalmak :Fertőzés, járvány, higiénia, fotoszintézis, osztódás, vírus, védőoltás, antibiotikum.

Fonalas, telepes élőlények.

Zöldmoszatok, barna- és vörösmoszatok, gombák, zuzmók, mohák, szivacsok

- Önálló gyűjtőmunka, vizsgálódás az IKT- eszközök felhasználásával.
- Mikroszkópi és vázlatrajzok készítése.
- A zuzmó életfolyamatainak megértése.
- Önálló kutatómunka: A zuzmók indikátor szerepének felhasználása a környezetvédelemben.

Kulcsfogalmak/fogalmak :Hámsejt, galléros ostoros sejt, vándorsejt, spóra, ivarsejt. Moszat, gomba, zuzmó, moha, szivacs. Zuzmótérkép.

Növényismeret

- Az erdei pajzsika és a mezei zsurló felépítésének összehasonlítása.
- Egy kétszikű teljes virág felépítésének bemutatása.
- Az egyszikű és a kétszikű növény összehasonlítása.
- Példák különböző életmódú növényekre (együtt élők, élősködők, fél élősködők, korhadéklakók, rovarvők).
- A saját környezetében található jellemző növények bemutatása.
- Az özönnövény-probléma értelmezése.
- A tanult példánövényszerveinek felrajzolása és megnevezése.
- Az egylaki és kétlaki növény jelölése.
- A megismert élőlények segítségével a növények fejlődési vonalának ábrázolása.
- Példák különböző terméstípusokra (növényel együtt).
- A virág kialakulása és a szárazföldi alkalmazkodás kapcsolatának értelmezése.
- Az ivaros és ivartalan szaporodás összehasonlítása.
- A megporzási típusok és a virágfelépítés közötti kapcsolat bemutatása.
- Projektmunka a tanult növények elnevezésével, valamint gyógyászati jelentőségével kapcsolatban.

Kulcsfogalmak/fogalmak: Gyökér, gyöktörzs, szár, összetett levél, spóra, virág, mag, magköpeny, virágzat, takarólevél, ivarlevél, egyivarú virág, kétivarú virág, egylaki növény, kétlaki növény. Allergén és özönnövény.

ÉV VÉGE

Az élőlények változatossága III.

Az élővilág alkalmazkodása a hideghez, és a világtenger övezeteihez

- Az extrém környezeti feltételekhez (magas és alacsony hőmérséklet, szárazság) való alkalmazkodás eredményeként kialakuló testfelépítés és életmód összehasonlítása a hideg és a trópusi övben élő élőlények példáin.
- Önálló kutatómunka: a világtengerek szennyezésével kapcsolatos problémák.
- A megismert élőlények csoportosítása különböző szempontok szerint.
- Táplálkozási lánc és táplálékpíramis összeállítása a tengeri élőlényekből.
- Példák a fajok közötti kölcsönhatásokra a tengeri életközösségekben.
- Kutatómunka: nemzetközi törekvések a környezetszennyezés megakadályozására, illetve a környezeti terhelés csökkentésére. Az ember természeti folyamatokban játszott szerepének kritikus vizsgálata példák alapján.
- Az életközösségek, a bioszféra stabil állapotait megzavaró hatások és a lehetséges következmények azonosítása.

- A környezeti kár, az ipari és természeti, időjárási katasztrófák okainak elemzése, elkerülésük lehetőségei.
- Az energia átalakító folyamatok környezeti hatásának elemzése, alternatív energiaátalakítási módok megismerése.
- Az energiatakarékos magatartás módszereinek és ezek fontosságának megismerése önálló forráskeresés és feldolgozás alapján.
- Az ismeretszerzés eredményeinek bemutatása, mások eredményeinek értelmezése, egyéni vélemények megfogalmazása.

Kulcsfogalmak: Keménylombú erdő, lombhullató erdő, füves puszta, tajga, nyitvatermő, zárvatermő, gerinces, hulló, madár, emlős; táplálkozási hálózat, táplálkozási piramis.

Rendszer az élővilág sokféleségében

- A rendszerezés és a csoportosítás közti különbség megértése.
- Irányított adatgyűjtés, majd vita a darwinizmussal és az evolúcióval kapcsolatos hitekről és tévhitekről.
- Rendszertani kategóriák (ország, törzs, osztály, faj) megnevezése, a közöttük lévő kapcsolat ábrázolása.
- A földtörténeti, az evolúciós és a történelmi idő viszonyának bemutatása, az egyes változások egymáshoz való viszonyának érzékelése.
- A hazai életközösségek jellegzetes fajainak rendszertani besorolása (ország, törzs). A főbb rendszertani csoportok jellemzőinek felismerése 1-1 tipikus képviselőjének példáján.
- Egy magyar múzeumban, nemzeti parkban, természettudományi gyűjteményben stb. tett látogatás során látott, korábban ismeretlen fajok elhelyezése – a testfelépítés jellegzetességei alapján a fő rendszertani kategóriákban.

Kulcsfogalmak: Rendszerezés, rendszertani kategória; ország, törzs, osztály

Részekből egész

- Az élővilág méretskálája: a szerveződési szintek nagyságrendjének összehasonlítása. A rendszer és a környezet fogalmának értelmezése az egyed, és az egyed alatti szerveződési szinteken.
- A rendszerek egymásba ágyazottságának értelmezése az egyeden belüli biológiai szerveződési szintek példáján.
- Növényi és állati sejt megfigyelése, összehasonlításuk.
- A felépítés és a működés összefüggései a növényi és az állati sejt példáján. Kutatómunka a mikroszkópok felfedezésével és működésével kapcsolatban.
- Növényi és állati sejtek megfigyelése fénymikroszkópban.
- A sejtsztódmási típusok összehasonlítása az információátadás szempontjából.
- Néhány jellegzetes növényi és állati szövettípus vizsgálata; a struktúra és a funkció közötti kapcsolat jellemzése a megfigyelt szerkezet alapján. A struktúra-funkció kapcsolatának elemzése zöld levél szöveti szerkezetének vizsgálata alapján.
- Az ivaros és ivartalan szaporodási módok összehasonlítása konkrét példák alapján. Néhány jellegzetes állati és növényi szövet megfigyelése fénymikroszkópban. Vázlatrajz készítése.
- A sejt anyagának vizsgálata. A balesetmentes kísérletezés szabályainak betartása.

Kulcsfogalmak: Szerveződési szint, sejt, szövet; sejtalkotó, táplálkozás, anyagszállítás, légzés, ivaros és ivartalan szaporodás.

Állatismeret

Önálló tanulói munkaként akvárium, terrárium gondozásában való részvétel.

Az állatok testfelépítéséből következtetések levonása az életmódjukkal kapcsolatban. Bizonyos állatoknak a mezőgazdaságra való hatásának bemutatása példák alapján. Példák gyűjtése arról, hogy jelzésértékű egyes állatok megritkulása vagy fokozott elterjedése. Az állatok gyógyászati szerepének bemutatása példák alapján.

Példák gyűjtése az állatok okozta betegségekre és azok megelőzésére. Bizonyítékok felismerése a fejlődés irányát illetően.

Az élővilág törzsfjlődése idóskálájának ábrázolása az állatcsoportok jellemzőinek alapján.

A férgek, a rákok, pókok, rovarok testfelépítésükben rejlő kapcsolatainak felismerése. Gyűjtőmunka és kiselőadás az állatok jellemzőivel kapcsolatban. Azonosságok és különbségek elemzése. Saját környezetben élő jellemző állatok bemutatása.

Kulcsfogalmak/fogalmak: Állati szövet. Csalánsejt, úrbél, hámizomszövet, bőrizomtömlő, köpeny, zsigerzacskó, kitin, fejtör, fej, tor, potroh, átalakulás nélküli fejlődés, vedlés, teljes átalakulás, átváltozás, kifejlés.

Életközösségek

- Példák az együttélés, versengés, élósködés táplálkozási kapcsolatokra.
- Példák az állatok viselkedési formáira.
- Példák a növények és állatok éghajlati alkalmazkodásának módjaira.
- Projektmunka a globális problémákról.
- Grafikonok elemzése, adatok értékelése (pl. tűróképességi, hőmérsékleti, csapadékeloszlást bemutató grafikonok elemzése).
- Egy megadott életközösség táplálkozási kapcsolatainak ábrázolása táplálkozási hálózat, illetve táplálékpíramis formájában.
- Érvelés a globális problémák megoldásával kapcsolatban; megoldási javaslatok megfogalmazása.

Az ember és környezete

- Érvelés a környezet és az ember által létrehozott eszközök (pl. fénymásoló, mobiltelefon) fizikai hatásairól és azok élettani következményeiről.
- A főbb környezetszennyezők csoportosítása.
- A természeti erőkkel kapcsolatos balesetek (pl. vízi sportok) meg-előzési lehetőségeinek, illetve a katasztrófhelyzetekben való teendők bemutatása.
- Adatgyűjtés és elemzés: napjaink elektronikus eszközeinek hatása az emberre.
- Néhány egyszerű talaj-, levegő- és vízvizsgálat elvégzése csoportmunkában.
- Víz-és talajvizsgálati projektek.

Kulcsfogalmak: Külső környezet, belső környezet, környezet-egészségvédelem.

8. osztály

FÉLÉV

Az ember és környezete

- Érvelés a környezet és az ember által létrehozott eszközök (pl. fénymásoló, mobiltelefon) fizikai hatásairól és azok élettani következményeiről.
- A főbb környezetszennyezők csoportosítása.
- A természeti erőkkel kapcsolatos balesetek (pl. vízi sportok) meg-előzési lehetőségeinek, illetve a katasztrófhelyzetekben való teendők bemutatása.
- Adatgyűjtés és elemzés: napjaink elektronikus eszközeinek hatása az emberre.
- Néhány egyszerű talaj-, levegő- és vízvizsgálat elvégzése csoportmunkában.
- Víz-és talajvizsgálati projektek.

Kulcsfogalmak: Külső környezet, belső környezet, környezet-egészségvédelem.

Az emberi test szerveződése

- A rendszer és környezet kapcsolatának megértése, biológiai értelmezése a sejt, az egyed, az életközösség és a bioszféra szintjén.
- „Ételed az életed” projekt. Egészséges táplálkozás megtervezése.

- Az egyes élelmiszerek tápanyag-, energia- és vitamin-összetételének és mindezekből a szervezet számára szükséges napi mennyiségnek a kiszámítása.
- Adatgyűjtés és elemzés IKT - eszközök használatával.

Kulcsfogalmak: Biológiai rendszer, sejt, szövet, szerv, szervezet, család, mutáció.

Az ember kültakarója, mozgása és egészségvédelmük

- Ujjlenyomatok készítése, elemzése és összehasonlítása. Adatgyűjtés az ujjlenyomat bűnüldözésben való használatáról.
- Mítesszer, pattanás, vízhólyag keletkezésének magyarázata és helyes ellátásának megismerése.
- Elsősegélynyújtás egyszerűbb bőrsérülésekkor, valamint rándulás, ficam, törések esetén.
- Az izomláz keletkezésének oka és kezelésének módja közötti össze-függés elemzése. Vita a testékszerekről és a tetoválásról.
- Hám, irha, bőrálja, csontváz, ízület, vázizomzat. Elsősegélynyújtás.

ÉV VÉGE

Az anyagcsere főbb folyamatai és egészségvédelme

- Érvéls az elhízás következményeiről, valamint a túlzott édesség- és alkoholfogyasztás, a szén-savas italok, az adalékanyagok és a helytelen gyógyszerfogyasztás egészségkárosító hatásairól.
- Diagramok, grafikonok elemzése a szív működés egyes fázisairól, a tüdő kapacitásáról, az élelmiszerek tápanyag- és ásványianyag-összetételéről.
- Emésztést modellező és az anyagcsérével kapcsolatos vizsgálatok végzése csoportmunkában. Légzésfunkciós vizsgálatok végzése csoportmunkában.
- Internetes információk elemzése, feldolgozása, értékelése a levegő-szennyező anyagokról, a dohányzásról és azok egészségkárosító hatásairól.
- Alapvető elsősegély-nyújtási ismeretek alkalmazása a gyakorlatban.
- Az emberi vér alkotórészeinek megnevezése rajzon, illetve mikroszkópi képen.
- Az életfolyamatokat kísérő elektromos változások magyarázata, kimutatásuk (EKG) értelmezése.
- A kis- és nagyvérkör sematikus rajzának elkészítése, a részek megnevezése a vér útjának bemutatása. Vérnyomásmérés és az adatok értelmezése.

Légzéssel, keringéssel kapcsolatos számítások.

Kulcsfogalmak: Emésztés, alapanyagcsere, testtömeg index, normál testsúly, minőségi és mennyiségi éhezés, vitál kapacitás, kiválasztás, koszorúér, verőér, gyűjtőér, hajszálér. Kis- és nagyvérkör. Vérnyomás, pulzus, nyirok, nyirokkeringés, nyirokcsomó. Vizelet. Szűrővizsgálatok, egészséges életmód.

Az életfolyamatok szabályozása és egészségvédelme

- Az agyrázkódás és a napszúrás tüneteinek felismerése, teendők megismerése. A legális és illegális drogok hatása.
- Szituációs gyakorlat a drogok elutasításának bemutatására.
- Ismerkedés a modern vizsgálati módszerekkel (CT, MRI).
- A feltétlen és feltételes reflex összehasonlítása. Érzékszervi vizsgálódások, a tapasztalatok értelmezése. Az érzékelésekkel kapcsolatos szavak összegyűjtése. Különböző hormonális problémákkal kapcsolatos témák feldolgozása projektmódszerrel.
- Az elsősegélynyújtás ábécéjének megértése, a stabil oldalfekvés megvalósítása.
- Cukorbeteg elsősegélyben való részesítése.

Kulcsfogalmak: Feltétlen reflex, feltételes reflex, inger, ingerület, érzet, hormon, belső elválasztású mirigy, elsősegélynyújtás.

Az ember szaporodása, egyedfejlődése és egészségvédelme

- Terhesség vagy áldott állapot? érvéls a hétköznapi szó használatáról. A hűség fogalmának elemzése.

- Az anyai és apai jellegek utódokban való megjelenésének értelmezése. A téma feldolgozása IKT- eszközök használatával.
- Szógyűjtés az anyasággal kapcsolatban. Grafikonok elemzése.

Kulcsfogalmak: Ivarsejt, másodlagos nemi jelleg, másállapot, családtervezés, nemi betegségek

FÖLDRAJZ

7. osztály

FÉLÉV

A szilárd Föld anyagai és folyamatai

A folyamatosan változó bolygó és környezet

A földövek és méreteik, a kőzetöv és a kőzetlemezek felépítése. A földtani és a természetföldrajzi kontinensfogalom összekapcsolása.

Geológiai (belső) erők megnyilvánulásainak megértése a kőzetlemezek mozgásának és következményeinek összekapcsolásával (hegyláncok felgyűrődése, gyűrődés; mélytengeri árkok és óceáni hátságok keletkezése; vulkánosság és földrengés; emelkedés és süllyedés, vetődés, rögösödés; magmás, átalakult kőzetek keletkezése).

A földrajzi (külső) erők felismerése folyamatokban (aprózódás és mállás, lepusztulás és felhalmozódás, feltöltődés; üledékképződés, üledékes kőzetek keletkezése). A geológiai erők és a földrajzi erők harcának értelmezése. A kontinensek területét gyarapító és fogyasztó folyamatok megkülönböztetése. A szárazföldek és a tengerek mindenkori földgömbi helyzete természetföldrajzi és környezeti következményeinek felismerése a mai földrészek kialakulásához vezető állapotok ismerete; példákkal alátámasztva.

Tájékozódás a földtörténeti időkben

Tájékozódás a geológiai mozgások, változások időskáláján egyes események időpontjának, folyamatos időtartamának elhelyezésével.

A földrajzi övezetesség alapjai

Éghajlati alapismeretek

Az éghajlati elemek, az éghajlatot alakító és módosító tényezők érvényesülésének felismerése, magyarázata; az éghajlat övezetességét kialakító tényezők értelmezése; éghajlati diagram olvasása.

A forró övezeti földrajzi-környezeti kapcsolatok feltárása

Esőerdővidék (a felszálló légáramlás következménye, jellemzői, erdőirtás, és termőföld-erózió); szavannavidék (az évszakos esőzés következményei, legelőváltó gazdálkodás, az elsivatagosodás folyamata); sivatag (a leszálló légáramlás uralma, jellemzői, napenergia-készlet).

A mérsékelt övezeti földrajzi-környezeti kapcsolatok feltárása

A mediterrán táj és a mediterrán gazdálkodás jellemzése; a természetföldrajzi jellemzők a földrészek belseje felé való változásának felismerése a valódi mérsékelt övben, a füves területek és a vegyes szántóföldi gazdálkodás összefüggéseinek bemutatása; a tajgavidék és az erdőgazdálkodás jellemzése.

A hideg övezeti földrajzi-környezeti kapcsolatok feltárása

A megvilágítás évszakos különbsége következményének felismerése a szélsőséges természeti viszonyokban.

A függőleges földrajzi övezetesség

A természetföldrajzi adottságok függőleges változásának és a hegység éghajlat- és vízváltó szerepének felismerése; a magashegységi táj jellemzése; a vízenergia-hasznosítás modellszerű értelmezése; helyes magatartás lavinaveszélykor.

Gazdasági alapismeretek

A gazdaság értelmezése

A gazdasági ágazatok feladatának, szerepének megismerése egy ország életében; a szolgáltatás és a mindennapi élet kapcsolatának meglátása (lakóhelyen és a világhálón igénybe vehető szolgáltatások); az országok és a gazdasági fejlettség alapadatainak ismertetése.

Pénzügyi alapismeretek

- Egy termék árát befolyásoló tényezők (ráfordítások, kereslet, kínálat) és kapcsolatuk megértése. A pénz és szerepe, típusai, fizetési módok ismertetése.
- A piac működési alapelveinek, a kiadás-bevétel rendszer megértése egyszerű köznapi példákban. A kölcsön veszélyeinek felismerése. A takarékoskodás és a megtakarítások lényege.
- Nemzeti és közös valuták, árfolyam egyszerű értelmezése, a valutaváltás eljárásának ismerete.
- Nemzetközi együttműködések: A nemzetközi együttműködések szükségességének felismerése különböző típusú szervezete példáin (EU, ENSZ, WHO, UNESCO, WWF, regionális és civil szervezetek).

Afrika és Amerika

Afrika természetföldrajza

Afrika domborzata és tájai.

Erőforrások: a földtani szerkezet és az övezetesség következményeinek, valamint az ásványkincs- és energiahordozó-készletek területi és gazdasági ellentmondásosságának értelmezése.

Afrika társadalomföldrajza

Emberfajták, népek, és kultúrák találkozása. A népességrobbanás, a fiatal népesség és következményeinek összekapcsolása (etnikai feszültségek, országok közötti és polgárháborúk).

A trópusi mezőgazdaság változatos formái (talajváltó, ültetvényes, oázis- és legeltető gazdálkodás) és az azokhoz kötődő életmódok különbségeinek feltárása.

Száhel, az éhezés és a szegénység földje: a természeti, a társadalmi, egészségügyi veszélyhelyzetek (pl. menekültek, járványok, túllegeltetés), ökológiai katasztrófa okozati megismerése, nemzetközi segítségnyújtás szükségességének felismerése.

Egyiptom: az ősi kultúra és a globális világ ellentmondásainak megértése.

Amerika természetföldrajza

A földrész szerkezeti tagolódásának, a szerkezetfejlődési múlt gazdaságot és életmódot meghatározó szerepe.

Észak-, dél-, és közép- amerikai tájtípusok összehasonlító elemzése.

A természetföldrajzi övezetesség, az É-D-i nyitottság és K-NY-i zárttság következményeinek, veszélyhelyzeteinek felismerése. Az aszimmetrikus vízgyűjtő terület következményeinek ismerete, a vízrendszer hasznosítás modellezése.

Amerika társadalomföldrajza

A földrész népességföldrajzi tagolódása; a népességkeveredésből fakadó társadalmi- gazdasági előnyök, hátrányok ismerete.(példák)

A népességkoncentrációk, a városodás és a városiasodás, a településegységek, az agglomerációs zóna kialakulási folyamatának értelmezése (példák)

A farmgazdálkodás modellezése, a mezőgazdasági övezetesség átalakulásának értelmezése (pl. elmetérképezéssel).

Az erőforrás-gazdálkodástól a tudásalapú társadalomig való fejlődési út értelmezése; a technológiai övezet jellemzése.

Amerika országföldrajza

Eltérő szerepű országok (világgazdasági nagyhatalom, felzárkózó erőterek, banánköztársaságok) földrajzi összehasonlítása.

Amerikai Egyesült Államok, mint világgazdasági vezető hatalom; Brazília, mint gyorsan fejlődő ország jellemzése.

ÉV VÉGE

Ausztrália, a sarkvidékek és az óceánok földrajza

Ausztrália, a kontinensnyi ország

Elszigetelt fekvés, ellentmondásos természeti adottságok (sivatag és artézivíz-készlet, termékeny alföldek és hegyvidékek) és következményeik.

A sarkvidékek földrajza

Az Északi- és a Déli- sarkvidék összehasonlító földrajzi jellemzése; az ózonréteg-elvékonyodás okainak és következményeinek átlátása; a sarkvidék, mint speciális élettér értelmezése; az Antarktika szerepének, a kutatóállomások jelentősége.

A világtenger földrajza

Az óceánok és a tengerek földrajzi jellemzőinek, a tengeráramlások szerepének, a világtenger, mint erőforrás (ásványkincs, árapály-energia, halászat) és mint veszélyforrás (szökőár) ismerete; a veszélyeztető folyamatok (pl. vízszennyezés, túlhalászás) egyszerű értelmezése.

szigetvilág az óceánban (Óceánia), a speciális fekvés gazdasági, társadalmi és környezeti következményeinek (hajózás, idegenforgalom stb.) ismerete.

Ázsia földrajza

Ázsia természetföldrajza

A „legek” földrésze: óriástájak és szerkezeti egységek, változatos éghajlat és termőföldhiány, vízbőség és vízszegénység kontrasztjának, okainak ismerete. Természeti veszélyhelyzetek (földrengés, vulkánkitörés, cunami, tájfun) felismerése, a helyes magatartás ismertetése.

Belső-ázsiai sivatagok: kontinensbelseji zárt fekvés következményei.

Monszun vidék és terület: a kialakító okok összehasonlítása a forró és a mérsékelt övezetben, jellemzésük, az öntözéses monszungazdálkodás modellezése.

Ázsia társadalomföldrajza

Népek és kultúrák jellemzőinek, népességkoncentrációk kialakulási okainak és következményeinek ismerete. Az ősi kultúrák, a világvallások társadalmat, gazdaságot, környezetet befolyásoló szerepének felismerése (példákban).

Területi fejlettségi különbségek felismerése. A világ új fejlődési és gazdasági pólusa, felgyorsult gazdasági növekedés, technológiaátvitel-folyamat értelmezése.

Ázsia regionális földrajza

Eltérő szerepkörű országcsoportok: olajországok, mezőgazdasági alapanyag-termelők, összeszerelő-beszállítók, újonnan iparosodott országok, új gazdasági hatalmak jellemzése.

India: a hagyományos zárt társadalom és az informatikai társadalom ellentmondásai.

Japán: a termőföld-, energia-, és nyersanyagszegénység; a biotechnológián és elektronikán alapuló gazdasági hatalom; a természeti katasztrófahelyzetek földrajzi alapjainak, életmódbeli és környezeti következményeinek ismerete.

Kína: a világ meghatározó gazdasága; a tengerparti és a belső területek fejlettségkülönbségének természeti alapjai, életmódbeli és környezeti következményeinek ismerete.

Európa általános földrajza

Európa általános természetföldrajzi képe

Szerkezetalakító folyamatok és a külső erők felszíni következményeinek, a domborzati adottságok következményeinek és a nagytájak mozaikjának ismerete.

Európa változatos és szeszélyes éghajlatának, a nyitottság a többi természetföldrajzi tényezőre való hatása. A természeti adottságok szerepének meglátása az európai társadalmi-gazdasági életben.

Európa társadalomföldrajzi képe és folyamatai

Európa változó társadalmi erőforrásainak, az előregedő társadalom gazdasági következményeinek ismerete.

Az európai erőter gyengülő világgazdasági szerepének felismerése, az új válságjelenségek (növekvő eladósodás, munkanélküliség) értelmezése; a transzkontinentális infrastruktúra szerkezetének térképezése.

Az Európai Unió földrajzi lényegének megértése; az országok és térségek változó szerepének felismerése az integrációs folyamatban.

Észak- és Mediterrán-Európa földrajza

A tenger, a tagolt partvidék szerepe az észak- és dél-európai népek életében

A tengerparti fekvés elszigetelő és a világ más részeivel összekötő szerepének, az életmódra gyakorolt hatásának belátása.

Észak-Európa földrajza

Az északi fekvés következményeinek ismerete; az eltérő jelegű természeti tájak, az adottságaihoz igazodó munkamegosztás modellezése; az ország jóléte, gazdagsága okainak, összetevőinek értelmezése.

Mediterrán-Európa földrajza

Dél-Európa természetföldrajzi jellemzése; a napfényövezet, a kikötőövezet és az üdülőövezet jellemzése.

Az országok gazdasági életének, a szolgáltató ágazatok súlyának ismerete.

A népességmozgások és a menekültáradat kialakulási okainak és következményeinek értelmezése Olaszország példáján. A környezetben lejátszódó események, folyamatok, helyzetek bemutatása.

Balkán-térség

A térség természetföldrajzi jellemzése, a karsztvidékek bemutatása; a kultúrák találkozási következményeinek ismerete (példák).

Atlanti-Európa

Atlanti-Európa földrajzi jellemzői és problémái

A nyugati fekvés földrajzi következményeinek ismerete, Nyugat-Európa természetföldrajzi jellemzése.

A fosszilis energiahordozó és ásványi nyersanyag-készletek fogyása következményeinek ismerete. Bányavidékek és ipari körzetek átalakulási folyamatának és a gazdasági szerkezet modernizációjának értelmezése. A szélenergia-hasznosítás; a környezet savanyodása, a víz- szennyeződés okozati és prognosztikus értelmezése.

Nyugat-Európa meghatározó országai

Regionális földrajzi sajátosságaik megismerése összehasonlító elemzéssel.

Egyesült Királyság (a gyarmattartó szigetország, a világ műhelye és a profilt váltó iparvidékek).

Franciaország (az élelmiszertermelés és a könnyűipar hagyományainak, a modern ipar kialakulásának földrajzi összefüggései).

8. osztály

FÉLÉV

Kelet- és Közép-Európa földrajza

Kelet-Európa kapocs Ázsia és Európa között

A kontinensbelseji fekvés és a hatalmas kiterjedés természet- és társadalom-földrajzi következményeinek ismerete (összehasonlító tematikus térképolvasás). A termelési kapcsolatrendszerek (ásványi nyersanyag-, energiahordozó-kitermelés és feldolgozóipari ágazatok; energia-gazdaság, erdőgazdálkodás és fafeldolgozás; eltérő célú mezőgazdasági termelés) átlátása, ismertetése.

Oroszország

Az európai és az ázsiai erőközpont sokszínű természeti és társadalmi alapjai, nagy területi fejlettségkülönbségek.

A hegyvidéki Közép-Európa

A közép-európai magashegyvidék természetföldrajzi jellemzői társadalmi életet befolyásoló hatásának bizonyítása; a tej és erdőgazdaság, az idegenforgalom meghatározó szerepének igazolása.

A medencei Közép-Európa

A gazdasági-társadalmi élet eltérő jellegű feltételeinek feltárása a Közép-európai-sík- és rögvidék feltöltött alföldjein, dombvidékein, középhegységi tipikus tájain.

A közép-európai országok összefonódó gazdasági múltjának és jelenének értelmezése. A vegyipari és a gépipari kapcsolatrendszerek felismerése.

Lengyelország és Csehország összehasonlító komplex földrajzi jellemzése.

Németország földrajza, az európai gazdaság motorjának elemzése.

A hazánkkal szomszédos országok földrajza

A Kárpát-medence magashegységi keretének országai

Az alpi és a kárpáti országok természet- és társadalom-földrajzi jellemzőinek összehasonlítása; történetmondás hazai és külföldi utazások átélt élményeiről.

Ausztria mint a legfejlettebb gazdaságú alpi szomszéd földrajzi jellemzése. Magyar szórványok, Őrvidék; a hazánkkal való társadalmi-gazdasági kapcsolatok.

Szlovénia mint a legfejlettebb délszláv térség és Szlovákia mint a fiatal kárpáti ország (a Felvidék) földrajzi jellemzőinek ismertetése.

A keleti termékeny vidékek országai

Románia gazdag természeti erőforrásokra épülő útkereső gazdaságának bemutatása; Erdély és Partium földrajzi jellemzése.

Ukrajna mint Kelet-Európa potenciális éléstára, energiaszolgáltatója földrajzi-környezeti kapcsolatrendszerének bemutatása; Kárpátalja földrajzi jellemzése.

A déli hegyvidékek országai

Horvátország és Szerbia: hasonló nyelv, eltérő vallás és kultúra (országok összehasonlító természet- és társadalom-földrajzi jellemzése); a Vajdaság, Délvidék magyarlakta termékeny tájainak földrajzi jellemzése.

A Kárpát-medencevidék földrajza

A Kárpát-medencevidék természetföldrajzi egysége

A Kárpát-medence szerkezetének, domborzatának összekapcsolása a földtani fejlődési folyamatokkal; a medencejelleg modellezése. A medencejelleg következményeinek bizonyítása az éghajlatban, a vízrajzban és vízkészletekben, a környezeti állapotban.

A medencevidék nagytájainak földrajzi jellegzetességei, az azokból adódó környezeti különbségek, veszélyhelyzetek értelmezése.

A Kárpát-medencevidék társadalom-földrajzi egysége

A medencejelleg társadalmi hasznosításának, a tájatalakításnak és következményeinek az ok-okozati rendszerű ismerete, prognosztizálása.

A Kárpát-medencei népesség összetételének értelmezése, a Magyarország határán túli néprajzi tájegységek és földrajzi alapú népszokásaik ismerete.

ÉV VÉGE

Magyarország természeti és kulturális értékei

A magyarországi nagytájak

A medencei fekvés nagytájaként eltérő következményeinek értelmezése; az alföldi, a dombvidéki, és a középhegységi nagytájak természet. és társadalom-földrajzi jellemzése, a természeti adottságok felhasználásának értelmezése és a táj átalakításának ismertetése.

A magyar nemzeti kultúra

A magyarországi néprajzi csoportok és földrajzi alapú hagyományaik értelmezése; a magyar földrajzi felfedezők, utazók és tudósok kiemelkedő teljesítményeinek bemutatása.

Természeti, kulturális és történelmi értékvédelem, eredetvédelem

A védettség különböző fokozatainak és jellegének összehasonlítása helyek, objektumok példáin; a védelem lényegének értelmezése, a védett helyeken engedélyezett tevékenységek megismerése; kulturális hungarikumok ismerete.

Magyarország társadalomföldrajza

Népesség és településhálózat

A népességfogyás értelmezése; a népességszám-csökkenés és a társadalom öregedése okainak, következményeinek ismerete; népességszerkezet ismertetése.

A településfajták, a településhálózat átalakulásának értelmezése; lakókörnyezetek és életmódbeli jellemzők (nagyvárosi, városi, falusi települések, természeti, épített és emberi környezet, gazdasági, szociális eltérések).

A régiók és Budapest földrajzi jellemzése, változó súlyuk okainak elemzése, a falusias térségek válsághelyzetének, felzárkózásuk lehetőségeinek megismerése.

Magyarország gazdasági szerkezete

Magyarország gazdasági szerkezetének elemzése; a fejlettség és az életmód kapcsolata, a regionális különbségek megismerése.
A fogyasztási szokások változásának belátása; okainak és következményeinek ismertetése.

A magyar gazdaság főbb működési területei.

Az átmenő forgalom jellemzői és infrastruktúrája; a térben és szerkezetében változó külgazdasági kapcsolatok.

Az idegenforgalom szerepe a gazdaságban, eltérő jellegű körzetei (okozati és prognosztikus bemutatás).

Hagyományos mezőgazdasági termékek, élelmiszerek, ételek; a hagyományok földrajzi alapjai.

A magyar mezőgazdaság helye a globális gazdaságban, európai integrációban.

A húzóágazatok (autóipar, gyógyszeripar, kommunikációs ágazat) szerepe, jövőbeli lehetőségei.

A tudásipar feltételei és jellemzése; az ipari és infoparkok szerepe.

ÉNEK-ZENE

5. osztály

FÉLÉV

1. Magyar népzene: válogatás régi rétegű és új stílusú népdalokból (10 magyar népdal éneklése).
2. Nemzeti énekeink: Erkel Ferenc-Kölcsey Ferenc: Himnusz, Egressy Béni-Vörösmarty Mihály: Szózat éneklése fejből.
3. Más népek dalai, a műzene tonális zenei nyelvének megismerése segítve.
4. A dalanyag tiszta, kifejező, stílusos éneklése, kiscsoportos és egyéni előadásmódban.
5. Ritmus, metrum: Kreatív gyakorlatok változatos ritmusképletekkel - (szinkópa, pontozott ritmusok), verssorok ritmizálása, osztinató.
6. Zenei forma alkotás:
Kérdés-felelet játékok funkciók környezetben, négy- és nyolcütemes egységekben.
7. Megismert ütemfajták használata.
8. Hangközök: tiszta kvart és kvint.
9. Hangsorok: kulcsok, abszolút hangnevek (megismertetés szintjén).
10. Zenei előadásra vonatkozó jelzések: tempójelzések, dinamikai jelek és értelmezésük.
11. Ütemfajták, felütés, ritmikai elemek megkülönböztetése és reprodukálásuk egyszerűbb ritmusgyakorlatokban.
12. Hangszínhallás és többszólamú halláskészség fejlesztése:
 - énekes hangfajok megkülönböztetése (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus),
 - kamaraegyüttesek hangzásának megkülönböztetése, összetételük megállapítása.

ÉV VÉGE

13. A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: a zenei befogadást segítő legszükségesebb elméleti ismeretek, lexikális adatok (népzenéhez kapcsolódva, pl. népszokások, néphagyomány, a szöveg jelentése; a komolyzene befogadásához kapcsolódva, pl. zenetörténeti ismeretek, zeneszerzői életrajz megfelelő részei, a megismert zeneművek műfaja és formája).
14. A hangszerek megkülönböztetése és azonosítása: ütő és népi hangszerek (duda, tekerő, cimbalom, citera).
15. A különböző zenei formák felismerése és elemzése szemléltetéssel.
16. Az énekes anyaghoz kapcsolódó eredeti népzenei felvételek meghallgatása.
17. Más népek zenéje, világzene, nemzetiségi zenei hagyományaink megismerése.
18. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (motiválás hangverseny-látogatásra).

6. osztály

FÉLÉV

1. Magyar népzene: válogatás régi rétegű és új stílusú népdalokból (10 magyar népdal éneklése).
2. Magyar történeti énekek: históriás énekek, kuruc kori dalok, az 1848–49-es szabadságharc dalai.
3. Más népek dalai, a műzene tonális zenei nyelvének megismerése segítve.
4. Zongorakíséretes dalok: bécsi klasszikus és más zenei stílusból.
5. Többszólamúság: kánonok (15-20 szemelvény a fenti témakörből).
6. A dalanyag tiszta, kifejező, stílusos éneklése, kiscsoportos és egyéni előadásmódban.
7. Ritmus, metrum:
 - Kreatív gyakorlatok változatos ritmusképletekkel - (szinkópa, pontozott ritmusok), verssorok ritmizálása, osztinató.
 - 6/8, 3/4 helyes hangsúlyozása, páros-páratlan metrumok váltakozásának megéreztetése mozgásos gyakorlatokkal.
8. Dallami improvizáció:
 - Adott ritmus motívumra dallamvariációk dúr és moll pentachordokkal, dúdolással, lalázva, szolmizálva.
9. Zenei forma alkotás:
 - Kérdés-felelet játékok funkciós környezetben, négy- és nyolcütemes egységekben.
10. Megismert ütemfajták használata.
11. Ritmikai elemek, metrum:
 - új ütemfajták: 6/8,
 - felütés, csonka ütem,
 - ritmikai elemek: kis éles és kis nyújtott ritmus.
12. Dallami és harmóniaelemek:
 - és módosító jelek használata következményeik: fi, szí, további belépő hangok - felső ré' és mi' hangok,
 - a dúr és moll hangsorok, vezetőhang,
 - a hármashangzat hangzása (megismertetés szintjén).
13. Hangszínhallás és többszólamú halláskészség fejlesztése:
 - énekes hangfajok megkülönböztetése (szoprán, mezzo, alt, tenor, bariton, basszus),
 - kamaraegyüttesek hangzásának megkülönböztetése, összetételük megállapítása.
14. Formaérzék fejlesztése:
 - da Capo-s forma, triós forma, rondó forma, variációs forma.

ÉV VÉGE

15. Más többszólamú készségek:
 - többszólamú zenei szöveg felismerése, hangszerelés különbözőségeinek megállapítása
16. A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek: a zenei befogadást segítő legszükségesebb elméleti ismeretek, lexikális adatok (népzenéhez kapcsolódva, pl. népszokások,

néphagyomány, a szöveg jelentése; a komolyzene befogadásához kapcsolódva, pl. zenetörténeti ismeretek, zeneszerzői életrajz megfelelő részei, a megismert zeneművek műfaja és formája).

15. A hangszerek megkülönböztetése és azonosítása: klasszikus szimfonikus zenekari.

A különböző zenei formák felismerése és elemzése szemléltetéssel.

16. Zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:

- vokális művek (reneszánsz, barokk, bécsi klasszikus körből) (magyar műdal és vallásos ének).

- hangszeres művek – szerenád, szimfónia tétel (triós forma, rondó forma), hangszeres művek (variáció, versenymű),

- daljáték/operarészletek.

17. A művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése (motiválás hangverseny-látogatásra).

7. osztály

FÉLÉV

1. Magyar népzene az életkornak megfelelő csoportokból válogatva (pl. táncnóta, szerelmi dal, búcsúzó dal, keserves).

2. Más népek dalai (pl. orosz, cseh, szlovák, lengyel, román népdalok, más földrészek népzeneje, afroamerikai népzene).

3. Zongorakíséretes dalok (Schubert).

4. Többszólamúság: kánonok.

5. A zenehallgatási anyaghoz kapcsolódó énekes anyag: dal- és témarészletek a barokk és a romantika korából.

6. Ritmus, metrum: különböző táncok metrikai és ritmikai jellemzőinek megfigyelése, reprodukciója.

7. Dallam: hétfokú hangsorok.

8. Ritmikai elemek, metrum: ütemfajták: 5/8, 7/8.

9. Dallamok dinamikája: feszültség és oldás megfigyelése.

10. Hangközök: kis és nagy szext, kis és nagy szeptim (megismerés szintjén), tiszta oktáv és prím.

11. A klasszikus szonáta forma megfigyelése.

ÉV VÉGE

12. A kelet-európai népek népzeneje.

13. Nemzeti jelleg a romantika zenéjében. A romantikus opera (Erkel Ferenc).

14. A népdalfeldolgozás módjai Bartók és Kodály művészetében.

15. Műzene és népzene eltérő hangszer-használata, eltérések megfigyelése.

16. Ismerkedés a partitúrával.

17. Más műveltségi területekhez tartozó kapcsolódások felfedeztetése, bemutatása.

18. Ösztönzés önálló ismeretszerző tevékenységre: önálló gyűjtések, kutatások (zenei példa és ismeretanyag).

19. Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:

- barokk zene: kantáta és oratórium, szvit, concerto, concerto grosso részletek,

- bécsi klasszicizmus: oratórium részlet, vonósnégyes, szonáta, versenymű, szimfónia,

- a romantika zenéje: romantikus dal, operarészlet, zongoradarabok, programzene, szimfonikus költemény.

20. A meghallgatott szemelvények felismerése.

21. Zenetörténeti korszakok, műfajok és formák, időrendbe foglalása.

8. osztály

FÉLÉV

1. Zongorakíséretes dalok.
2. Népdalok 20. századi vagy mai feldolgozásai.
3. Többszólamúság: kánonok.
4. Példák a populáris zenéből.
5. Különböző metrikájú vagy aszimmetrikus hangsúlyozású ritmusgyakorlatok alkotása és reprodukálása.
6. Skálák és hangzatok szerkesztése és hangzásának megfigyelése.
7. Szerkesztési és formai ismeretek: homofon és polifon szerkesztésmód.
8. Monotematika (=egy témájúság) és egy-egy zenei ötlet, gondolat kibontása a barokk és romantikus zenében.
9. A konszonzancia és disszonzancia elkülönítése, megkülönböztetése.

ÉV VÉGE

10. Impresszionizmus a festészetben és a zenében.
11. A populáris dalok zenei jellemzőinek megfigyelése a következő szempontok alapján: forma, szöveg, szövegábrázolás, dallami jellemzők, alapritmus és más érdekes ritmikai elemek, hangszerelés, dallami díszítés, különleges előadói megoldások.
12. A zenei forma és szerkesztés azonosítása a hallgatott zeneművekben.
13. A zeneirodalmi példák befogadását segítő kiegészítő ismeretek.
14. Művek keletkezésének körülményei: kor, kortársak, a szerzők életútja, szakmai konkrétumok a művekről.
15. Ösztönzés önálló ismeretszerző tevékenységre: önálló gyűjtések, kutatások (zenei példa és ismeretanyag).
16. Összefüggések keresése a zenei stíluskorszakok és történelmi események között, önálló gyűjtőmunka segítségével.
17. Az énekes anyaghoz kapcsolódó szemelvények meghallgatása, zeneirodalmi szemelvények a zeneirodalom széles spektrumából válogatva:
 - a 20. század zenéje: kórusművek, daljáték, opera, táncjáték, modern balett, musical, jazz és a rock születése,
 - kortárs zene: 1960-tól napjainkig.
18. A zeneirodalom gazdagságának, műfaji sokszínűségének megismerése.
19. A meghallgatott szemelvények felismerése.
20. Zenetörténelmi korszakok, műfajok és formák, időrendbe foglalása.

VIZUÁLIS KULTÚRA

5. osztály

FÉLÉV

1. A valóság, modell (pl. épített és természetes környezet, tárgyak, alakok) célirányos megfigyelése adott szempontok (pl. térbeli helyzet, arány, plaszticitás, színviszonyok) alapján, és ábrázolása síkban illetve térben, különböző technikákkal (pl. grafika: ceruza, tus, pác, kréta, fotó, akvarell, tempera, mintázás, konstruálás).
2. Egyszerű téri helyzetek leírása (pl. formai, szerkezeti, felületi, tónusbeli), az adott valós látvány sajátosságaiból kiinduló kompozíció egy részletének képi igényű nagyítása, illetve kompozíciós variációk létrehozása, különböző színes technikákkal (pl. akvarell, temperafestés, pasztell-, olajkréta, vegyestechnika).

3. Különböző mozgások (pl. emberi, állati, ipari, gépi, mechanikai, kémiai, földrajzi, biológiai) megfigyelése és rögzítése egy vizuális látványban, felhasználva megadott művészettörténeti alkotások inspiráló hatását.
4. Személyes élmények, elképzelt történetek, érzelmek megjelenítése meghatározott művészettörténeti korszakok stílusjegyeinek elemzése, és inspiráló, alkotó felhasználása által síkban és/vagy térben.
5. Az alkotómunkához kapcsolódva műalkotások megfigyelése alapján, művészettörténeti korszakok, (pl. őskor, ókori egyiptom, ókori görög és római, stílusjegyeinek elemzése, összehasonlítása, művek tematikus csoportosítása (pl. műfaj, formarend, technika, kifejezőeszköz, tériség) szerint.
6. A legfontosabb egyezményes vizuális jelek, jelzések, szimbólumok (pl. tájékozódás, közlekedés, cégérek, parancsikonok) gyűjtése, értelmezése. A közösség számára fontos, nem vizuális jellegű információk (pl. események, időpontok, tevékenységek, jellemzők) képi tömörítése, direkt jellé (pl. piktogram, jelzőkártya) alakítása, használatba helyezése (pl. ismert útvonal rajzán vizuális jelzések kialakítása).
7. Szöveg és kép együttes megjelenésének tanulmányozása (pl. plakát, képregény) után, az alkotóelemek variálásával a vizuális és verbális üzenet jelentésváltozásának megértése céljából, szabad játékos feladatokkal (pl. adott kép szöveg aláírásának megváltoztatása, azonos szövegek különböző képekhez rendelése).

ÉV VÉGE

8. Hang és kép együttes alkalmazása (pl. árnyjáték, dramatikus játék), szabad asszociációk megfogalmazása a létrejött üzenetek kapcsán.
9. Reklámhordozó felületek (pl. folyóirat, póló, reklámszatyor, kitűző, hűtőmágnes) gyűjtése, csoportosítása, értelmezése a reklámkészítő szándéka és kifejezőmódja közötti összefüggés alapján.
10. A közvetlen környezetben található tárgyak (pl. bútor, szerszám, jármű, szerkezet, öltözék, hangszer), épületek (pl. lakás, pályaudvar, templom, iroda, istálló, garázs, víztorony, palota, színház, múzeum) elemzése forma és rendeltetés, valamint a díszítés kapcsolatán keresztül, az összegyűjtött információk alapján.
11. Egy választott tárgy vagy épület átalakítása, áttervezése, modellezése meghatározott célok érdekében (pl. álcázás, transzparencia, figyelemfelkeltés, megváltozott környezeti hatás: árvíz, hó, napfény, közösségi esemény) a történeti korok, európai és Európán kívüli, illetve a modern társadalmak tárgyi környezetéből hozott példák elemzéséből származó tapasztalatok alapján, a gazdaságos anyaghasználat érvényesítésével.
12. Lakóhelyhez közeli néprajzi tájegység építészeti jellegzetességeinek, viseletének, és kézműves tevékenységének megismerése, elemzése (pl. skanzen vagy helytörténeti kiállítás látogatásával, vagy gyűjtött képek alapján).
13. A mai életbe, életformába illeszthető, hagyományos kézműves technikával (pl. szövés, hímzés, nemezelés, lemezdomborítás, papírmerítés) készített tárgy (pl. iskolaszer, öltözet, hangszer, játék, kisbútor) létrehozása, meghatározott tulajdonos (pl. adott személyiség, életkor, nemek, foglalkozás) vagy funkció (hétköznapi, ünnepi) számára, a környezettudatosság lehetőségeinek figyelembevételével.

6. osztály

FÉLÉV

1. Szabad asszociációs és vizuális játékok adott témára (pl. fogalom, jelenség, hang, szín, mozgás, gondolat, érzés, tárgy, cselekvés). Az előhívott impressziók megjelenítése síkban, térben, időben.
2. Irodalmi, zenei, filmes élmények felidézése, s a létrejött személyes tartalmak megjelenítése a kifejezési szándéknak megfelelő anyagok, eszközök, méretek felhasználásával (pl. színes, grafikai technika, mintázás, konstruálás, installáció talált tárgyakból, fotó).
3. Az alkotómunkához kapcsolódva műalkotások megfigyelése alapján, művészettörténeti korszakok, (pl. őskor, ókori egyiptom, ókori görög és római, romanika, gótika, reneszánsz, barokk) stílusjegyeinek elemzése, összehasonlítása, művek tematikus csoportosítása (pl. műfaj, formarend, technika, kifejezőeszköz, tériség) szerint.
4. Képek, látványok, médiaszövegek, események (pl. műalkotások, fotók, filmek, élmények, álmok, közösségi alkalmak) szöveges leírása, a vizuális közlés köznapi és művészi formáinak azonosításával. A leírás alapján személyes feldolgozások megjelenítése síkban, térben vagy időben (pl. festés, plasztika, parafrázis (egy mű tartalmának saját szavakkal való elmondása, értelmezése), intermediális(közbenső, közbülső): pl. fotográfia, kinetikus, installációs, environment (környezetszobrászatra szokás fordítani), eseményművészet) a tárgyalt művészettörténeti korszak inspiráló felhasználásával.
5. Mozgásélmények megfigyelése valóságos vagy mozgóképi példák alapján, a mozgássor fázisokra bontása (pl. mozgókép „kikockázása”). A mozgás megjelenítése vizuális átírással (pl. egyszerű tárgy-animáció, optikai játékok: pörgetős füzet, zootrop szalag).
6. A természet, (pl. növény, időjárás, ember, táj, állat) az épített környezet (pl. épület, tárgy, híd, szerkezet) időbeli folyamatainak, változásainak (növekedés, pusztulás, fejlődés, lebomlás, öregedés, penészesedés, rozsdásodás) megfigyelése, modellezése (pl. hősobor, anyag változása kitéve az időjárásnak) személyesen választott cél érdekében (pl. emlékek felidézése, napi tevékenység tervezése). A folyamatok dokumentálása, ábrázolása saját készítésű fotókkal, képekkel, szöveggel.

ÉV VÉGE

7. A legfontosabb egyezményes vizuális jelek, jelzések, szimbólumok (pl. tájékozódás, közlekedés, cégerek, parancsikonok) gyűjtése, értelmezése. A közösség számára fontos, nem vizuális jellegű információk (pl. események, időpontok, tevékenységek, jellemzők) képi tömörítése, direkt jellé (pl. piktogram, jelzőkártya) alakítása, használatba helyezése (pl. ismert útvonal rajzán vizuális jelzések kialakítása).
8. Reklámhordozó felületek (pl. folyóirat, póló, reklámszatyor, kitűző, hűtőmágnes) gyűjtése, csoportosítása, értelmezése a reklámkészítő szándéka és kifejezőmódja közötti összefüggés alapján.
9. Korábban készített saját alkotás továbbgondolása, felhasználása alkalmazott grafikai feladatként (pl. DVD-borító, képernyővédő, arculati elem), vagy képgrafikaként.
10. Nem mozgóképi reklámhordozók (pl. CD-borító, plakát, csomagolóanyag, termékcimke) tervezése, kivitelezése szabadon választott technikával (pl. digitális képszerkesztéssel, kollázs technikával vagy élőképben), a reklám hatásmechanizmusának tudatos használatával.
11. Egyszerű tértervezés és téralakítás meghatározott célból (pl. védelem, szakralitás, figyelemfelkeltés, emlékéllítés, interakció) különféle eszközökkel (pl. rajzos vázlat, magyarázó rajz, fotómontázs, modellezés) és anyagokkal (pl. agyag, karton, fa, gipsz, drót, textil, talált tárgyak). Történeti korok legfontosabb alátámasztó, teherhordó (pl. oszlop, pillér, fal) és térlefedő (pl. gerenda, födém, boltív, boltozat, kupola) lehetőségeinek, illetve alaprajzi elrendezéseinek megfigyelésével. Egyszerű műszaki jellegű ábrázolás segítségével (pl. alaprajz, metszetrajz, vetületi ábrázolás) saját tervezés (pl. tárgy, környezet) megjelenítése szerkesztéssel és szabadkézi rajzban.

7. osztály

FÉLÉV

1. Vizuális problémafelvetés

- Legyen tisztában az emberi látás alapvető mechanizmusával.
- Ismerje az egy és a két iránypontos perspektíva elemeit.
- Tudjon egyszerűbb mértani alakzatokat perspektívában ábrázolni.
- Ismerje a rálátás, alálátás alapfogalmakat.
- Ismerje a vizuális kommunikáció fogalmát, főbb lehetőségeit.
- Egyszerűbb piktogramok tervezése grafikus eszközökkel (formaredukció).
- Ismerje a színek általános (mindennapi) jelentéstartalmát.
- Tudjon megnevezni vizuális kommunikációval kapcsolatos eszközöket.

2. Természetszemlélet

- Ismerje az emberi test főbb arányait, jellemző befoglaló formáit.
- Ismerje a férfi a női és gyermeki test aránybeli, karakterbeli különbségeit.
- Tudjon vázolni egyszerűbb mozdulatokat.
- Tudjon leegyszerűsíteni mértani alakzatokra, síkidomokra.
- Fázisrajzok készítése redukált formák ismétlésével.
- Tudjon irányfényvel megvilágított testcsoportot látványszerűen, plasztikusan érzékeltetni grafikai eszközökkel.
- Ismerje és tudatosan alkalmazza kompozícióin a többféle nézőpont szerepét.
- Ismerje a másodlagos és harmadlagos színek fogalmát.
- Tudja előállítani ezeket a színeket, keveréssel (temperával).
- Ismerje és alkalmazza munkáin a tört színárnyalatokat, mint a kifejezés eszközeit.
- Tudatosan alkalmazza az ecsetkezelést, mint érzelmi, hangulati kifejezőeszközt.

3. Alkotómunka, kifejezés

- Épületrészek papírmakettjeinek elkészítése egyszerű geometrikus formákból.
- Ismerje a népi építészet hagyományos formavilágát, főbb jellegzetességeit.
- Ismerje a népi kézművesség legjellemzőbb alkotásait.
- Önálló formaátírás, absztrahálás, redukció, formaanalízis.
- Praktikum és esztétikum felismerése a használati eszközökön.
- Egyszerű használati tárgyak tervezése és lehetőség szerinti kivitelezése
- Ismerje az emberi fej nagy arányait, a portrérajzolás szabályait.
- Képes legyen karikatúrák rajzolására a jellemző formák eltúlozásával.

4. Művészettörténet, műalkotás-elemzés

A barokk

A klasszicizmus

A romantika.

A realizmus.

Nemzeti művészetünk a 19. században.

Múzeumok.

Művészeti gyűjtemények.

ÉV VÉGE

A tanuló ismeri az emberi test alapvető nagy arányait, jellemző formáit.

Képes a birtokában lévő vizuális jelrendszerrel megfogalmazni az emberi arc sajátosságait. A karakteres vonásokat formaredukcióval hangsúlyozza, szemlélteti. Bővülő technikai eszköztára révén adott feladatot komplex módon képes megoldani. A vegyes technikák alkalmazásával tovább fejlődik, finomodik képessége.

Differenciálódik manipulációs képessége, mellyel újfajta minőségek megismerésére válik képessé.

Az összetettebb formák plasztikai modellezésével, a szabásrajzok elkészítésével továbbfejlődik a gyermek tér és formaérzéke. Az önálló tervezési és kivitelezési munkák hatására fokozatosan alakul ki az esztétikai ítélet képessége.

Fejlettebb ritmus- és arányérzéke segítségével könnyebben elkülönít lényeges és kevésbé fontos információkat egymástól. Képesé válik egyszerűbb rekonstrukciós feladatok megoldására a tanult ábrázolási rendszerekben (vetületi és axonometrikus). Újabb és bonyolultabb színrendszereket ismer meg.

Segítségükkel még több színárnyalatot képes előállítani, érzékletesebbé válik festői nyelvezete is.

A változatos felületkezelést elősegíti az ecsetkezelés tudatos megválasztása. Hazánk jelentős múzeumainak megismerésével nyitottabbá, sokoldalúbbá válik a gyermek. Ismeri Magyarország legfontosabb építészeti és képzőművészeti kincseit.

8. osztály

FÉLÉV

1. Vizuális problémafelvetés

- Ismerje a filmkészítés alapelvét.
- Az állókép, mozgókép, a némafilm, rövidfilm fogalmak ismerete.
- Vizuális látványtervezési feladatok (pl. díszlettervezés) megoldása.
- Utcarészlet, házsor látványszerű rajzai a nézőpontunknak megfelelően.
- Grafikai és fotóművészeti alkotások elemzése a látványrendezés szempontjából.
- Ismerje a szíkontrasztok fajtáit, és tudjon rájuk egy-egy példát mondani.

2. Természetszemlélet

- Épületek térképzésének formai elemzése adott szempontok alapján.
- Dokumentáció összeállítása közvetlen környezetünk művészeti értékeiről (gyűjtőmunka).
- Ábrakészítés, magyarázórajzok adott épület vagy szobor megjelenéséről.
- Környezetünk objektumainak arányos kicsinyítése, nagyítása.
- Egyszerűbb mozgások, mozdulatsor képi ábrázolása alapvető grafikai elemekkel.
- A számítógépes térábrázolás és az érzékszerveinkkel tapasztalt távlat közti különbségek.

3. Alkotómunka, kifejezés

- Önportré látványszerű, monokróm rajza.
- Képes legyen önportrét festeni, néhány személyes tárggyal jellemezni saját magát
- Tudatos kompozíciók létrehozása fotomontázs és kollázstechnikával.
- Egy történetből képregény összeállítása fotók felhasználásával.
- Ismerje az érzéki csalódás fogalmát, és az op-art alapvető eszköztárát.
- Egyszerűbb optikai hatások alkalmazása vonalas eszközökkel.

4. Művészettörténet, műalkotás-elemzés

Az impresszionizmus.

A posztimpresszionisták.

A szecesszió.

A modern építészet.

A modern szobrászat.

A modern festészet.

A 20. század magyarországi művészete.

ÉV VÉGE

A tanuló jártas a formai, színbeli tanulmányok készítésében. A látványszerű és az absztrakt ábrázolást önállóan – saját intellektusának megfelelő szinten – képes megoldani.

Ismeri a vizuális kommunikáció legfontosabb eszközeit.

Érti a vizuális kommunikáció nyelvezetét. Képes önállóan kiválasztani a megfelelő technikát, eszközt adott feladat megoldásához. Térbeli és színbeli analizáló jellegű munkákra is képes a természeti formák vizsgálatakor.

A szerkesztőeszközökkel képessé vált a pontos munkavégzésre.

Képes geometrikus testek képeinek megszerkesztésére az elsajátított ábrázolási rendszerekben (vetületi ábrázolás, axonometria, perspektíva).

A látszati távlatban szabályait tudatosan alkalmazza a termélység ábrázolásában.

A képzőművészeti alkotás munkafolyamatában képessé vált az elvont gondolkodásra.

Esztétikai élményeit tudatosan képes feldolgozni, megérteni, értékelni, rangsorolni.

Felismeri és óvja lakóhelye művészeti értékeit, környezettudatos magatartásra törekszik. Tisztában van az emberiség legszebb kultúr-kincseinek jelentőségével. Ismeri az egyetemes és a magyar építészet, szobrászat és festészet legjelentősebb alkotásait.

Képes elemezni a tanult műveket adott szempontok alapján.

Általános iskolai tanulmányainak végén a gyermek rendelkezik az esztétikai intelligencia és ítélet képességével.

TESTNEVELÉS

5. osztály

FÉLÉV

Természetes és nem természetes mozgásformák

Rendgyakorlatok- térbeli alakzatok kialakítása.

Az óra szervezéséhez szükséges térformák, alakzatok és kialakításuk. Sorakozó vonalban és oszlopban. Táv- és térköz felvétele. Nyitódás, zárkózás. Igazodás, takarás. Testfordulatok. Megindulás, megállás. Fejlődés, szakadozás.

Gimnasztika

Természetes mozgásformák egyéni- és társas szabadgyakorlatokban, szerek/kéziszerek felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel is összekötve. Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok az ízület- és gerincvédelem szabályainak megfelelően, eszköz nélkül és eszközökkel, egyénileg, párban valamint csoportban. Játékos gimnasztikai gyakorlatsorok zenére. Játékos és határozott formájú gyakorlatok: szabad-, társas, szer- és kéziszergyakorlatok. Határozott formájú szabadgyakorlati alapformájú 4-8 ütemű szabad-, társas-, kéziszer- és szergyakorlatok. Szabadgyakorlat füzér (6-8 gyakorlat) irányítva, vagy önállóan, zenére is.

Kézilabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Alaphelyzet; védekező és támadó lábmunka; megindulás-megállás; felugrás-leérkezés, ütközések; cselek. Irányváltóztatások; cseles, megtévesztő mozgások; fordulatok labda nélkül. A sáncolás, a laza és a szoros emberfogás technikája.

Labdás technikai gyakorlatok: A labda fogása; guruló labda felvétele állóhelyben és mozgás közben. Labdavezetés mindkét kézzel állásban és mozgás közben, önszöktetéssel, irány-, iramváltással, nehezített körülmények között is. **Egy- és kétkézese átadások helyben és mozgás közben**, nehezített feltételek között is (kétkézese felső, mellő, pattintott; egykézese felső átadás helyben – kilépéssel). Labdaátvétel és -átadások: különböző irányból érkező labda átvétele; átadások mozgás közben különböző irányba és távolságra; különleges labdaátadási formák. Célba dobási gyakorlatok. **Kapura lövések: helyből; kilépéssel; 3 lépés után;** felugrásból; különböző lendületszerzés után; passzív, félaktív és aktív védővel szemben. **Bedobás. Szabaddobás. Büntetődobás.** Ütközések oktatása. Indulócsel labda nélkül és labdával. Indulócsel, testcsel, átadócsel, átadási csel és labdavezetés. **Kapusmunka:** Alaphelyzet; helyezkedés; védés kézzel, lábbal; kidobás; 7 méteres véde.

Taktikai gyakorlatok: 1:1; 2:1, 3:1 elleni játék. Védekezés emberfogással és 6:0-ás területvédekezéssel. A védő, a támadó helyezkedése. Egyéni védekezés: a védő helyezkedése a labda nélküli és a labdát birtokló támadóval szemben. Üres helyre helyezkedés, védőtől való elszakadás. Támadásból védekezésbe való visszarendeződés. Helycsere labdaátadással, labdavezetéssel. Lerohanások, rendezetlen védelem elleni játék.

Atlétika

Futások, rajtok

Lassú futás tempóváltással, közbeiktatott feladatokkal. Futóiskolai gyakorlatok. **Akadályfutás.** (A szabadban természetes akadályok, a teremben tornaszerek leküzdése.) Közepes iramú futás. Iramfutások lendületesen, természetes mozgással. **Állórajt, térdelőrajt.** Rajtok-indulások különböző kiinduló helyzetből.

Vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással, különféle szintereken. Repülő és fokozó futások 30-40 m-en. Vágtafutások 20-30 m-en. Váltófutás, egykezes alsó váltás. Tartós futás a táv növelésével és a távnak megfelelő iram megválasztásával.

Szökdelések, ugrások:

Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok. Helyből távolugrás, folyamatosan is. **Távolugrás guggoló** vagy lépőtechnika 8 -14 lépés nekifutásból az elugrás helyzetét tartva, elugró sávból. **Magasugrás: 6-8 lépestről átlépő technikával** nyújtott vagy hajlított lábbal;

Dobások:

Dobóiskolai gyakorlatok: dobások és lökések különböző kiinduló helyzetből tömött labdával, helyből és 3-4 lépéses lendületből. Dobások és lökések különböző célba, különböző labdával. Vetőmozgás füles labdával célba (sáv, zóna) helyből és negyed fordulattal. **Kislabdahajítás célba és távolba nekifutással.**

Torna

Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből, különböző testhelyzetekbe, sorozatban is. **Zsugorfejállás.**

Keresztbe állított ugrószekrényen (2-4 rész): felguggolás és homorított leugrás; zsugorkanyarlati átugrás, guggoló átugrás; huszárugrás.

Függéshelyzetek és függésgyakorlatok: Változatos feladatok függőszereken függőállásban, függésben, fekvő függésben. Bordásfalon függésben haladás oldalt, felfelé és lefelé. Függésben húzódzkodások. **Kötélmászás, mászó kulcsolással.**

ÉV VÉGE

Labdarúgás

Labdás technikai gyakorlatok

Játékos labdás feladatok 2-3-4 vagy több játékos együttműködésével, négyszög, téglalap vagy rombusz alakzatban, átadások irányának megváltoztatásával. Labdahúzogató, -görgetés; haladás közben, fordulatokkal is. Labdavezetések külső és belső csüddel, mindkét lábbal, különböző alakzatban. Rúgás: belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával. Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal, átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltoztatással. **Labdalevétel:** talppal, belsővel, csüddel, combbal, mellel. Levegőből érkező labda átvétele belsővel. **Fejelés:** előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával. Alapszerelés, megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása. Egyszerű cselek. Partdobás.

Taktikai gyakorlatok: Párharcok az 1:1 elleni játékban, labdaszerzés, szabályos szerelés a játékban. Szabadulás emberfogásból elfutással és testcsellel. Támadásból védekezésbe való visszarendeződés.

2:1 elleni játék. Kisjátékok: 2:1, 3:1, 4:2, 5:2 alkalmazása egy és két udvarra. Területvédekezés. Felállási formák a kispályás játékban.

Kapusmunka: Alaphelyzet, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás állított, lepattintott labdával.

Torna

Fellendülés kézállásba, bordásfalnál. Fellendülés kézállásba és gurulóátfordulás. **Spárgakísérletek. Mérlegállás.** Hanyattfekvésből emelés hídba. **Kézen átfordulás oldalt**, mindkét irányba. **Összefüggő talajgyakorlat.**

Hosszába állított ugrószekrényen (2-4 rész): felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és gurulóátfordulás előre; felguggolás és leguggolás, felguggolás és leterpesztés.

Alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és terpesztéssel leugrás.

Gerendán: támaszhelyzetben át, fel- és leugrás.

Függéshelyzetek és függésgyakorlatok: Érintő magas gyűrűn fiúknak: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület függésben; zsugorlefuggés; . **Gyűrűn:** hátsó függés; függésben lendület hátra, homorított leugrás, fellendülés lebegő függésbe. **Lányoknak:** lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefuggés.

Egyensúlyozó gyakorlatok: Egyensúlyozó járások és játékos feladatok gerendán, ferde padon, fordulatokkal, szerek hordásával. Alacsony gerendán (lányoknak): érintőjárás, hármaslépés, fordulatokkal és szökdelésekkel is. Mérlegállás. Függőleges repülés lábterpesztéssel.

Kosárlabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Megindulás, megállás. Futás közben iram- és irányváltoztatások. Felugrások egy és páros lábról. Alaphelyzet. Cselezés meginduláskor és futás közben. A védőtől való elszakadás legegyszerűbb módjai.

Labdás technikai gyakorlatok: Labdás ügyességi gyakorlatok. Labdavezetések: Magas, középmagas, mély labdavezetés helyben és haladással, mindkét kézzel. Labdavezetések feladatok. Hosszú- és rövid indulás. Megállások 1, 2 leütés után, labdavezetésből, sarkazás. Megállás, sarkazás, önpasszból, ill. kapott labdával. Átadások-átvételek: Kétkezes mellső-, felső-, egykezes felsőátadás helyben és mozgás közben pattintva is.

Kosárra dobások: Kosárra dobás helyből egy kézzel. Fektetett dobás 1, 2 leütésből, labdavezetésből mindkét oldalról. Fektetett dobás labdavezetésből, önpasszból, kapott labdával, mindkét oldalról.

Taktikai gyakorlatok: Emberfogásos védekezés: Taposás alaphelyzetben. A védekezés kar- és lábmunkája. Védőmozgás, a védő helyezkedése.

Aerobik (lányoknak és fiúknak)

Alapállás;

2-4 ütemű alaplépések (Low-impact): járás (march), sarokérintés (heel dig), támadólépés (lounge), lábujjérintés (toe touch), kitörés (squat), térdlendítés (knee lift), saroklendítés (leg curl), lép-zár-lépés (step-touch), keresztlépés (grapevine), A-lépés (A step), V-lépés (V step), bokszlépés (boks step), mambo, csa-csa-csa, sarkonfordulás (pivot-turn), oldallendítés (side kick), lábszárlendítés (flick kick), láblendítés (leg kick);

Zenére történő mozgások aerobik alaplépésekkel: egyszerű alaplépések magas ismétlésszámmal, karmunkával; alaplépések variálása-kombinálása (haladással, karmunkával); alaplépések összekapcsolása; 4x8 ütemű egyszerű koreográfia (basic); szimmetrikus koreográfia.

Önvédelmi és küzdőfeladatok

Önvédelem

Önvédelmi fogások: Szabadulások egykezes, kétkezes lefogásból, mellső, hátsó egykezes és kétkezes átkarolásból.

Grundbirkózás: Fogáskeresések állásban, megfogások és fogásmódok (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás). Alapállások, alaphelyzetek gyakorlása. Fogáskeresés gyakorlása játékkal.

6. osztály

FÉLÉV

Természetes és nem természetes mozgásformák

Rendgyakorlatok- térbeli alakzatok kialakítása.

Az óra szervezéséhez szükséges térformák, alakzatok és kialakításuk. Sorakozó vonalban és oszlopban. Táv- és térköz felvétele. Nyitódás, zárkózás. Igazodás, takarás. Testfordulatok. Megindulás, megállás. Fejlődés, szakadozás.

Gimnasztika

Természetes mozgásformák egyéni- és társas szabadgyakorlatokban, szerek/kéziszerek felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel is összekötve. Szabadgyakorlati alapformájú gyakorlatok az ízület- és gerincvédelem szabályainak megfelelően, eszköz nélkül és eszközökkel, egyénileg, párban valamint csoportban. Játékos gimnasztikai gyakorlatsorok zenére. Játékos és határozott formájú gyakorlatok: szabad-, társas, szer- és kéziszer gyakorlatok. Határozott formájú szabadgyakorlati alapformájú 4-8 ütemű szabad-, társas-, kéziszer- és szergyakorlatok. Szabadgyakorlat fűzér (6-8 gyakorlat) irányítva, vagy önállóan, zenére is.

Kézilabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Alaphelyzet; védekező és támadó lábmunka; megindulás-megállás; felugrás-leérkezés, ütközések; cselek. Irányváltóztatások; cseles, megtévesztő mozgások; fordulatok labda nélkül. A sáncolás, a laza és a szoros emberfogás technikája.

Labdás technikai gyakorlatok: A labda fogása; guruló labda felvétele állóhelyben és mozgás közben. Labdavezetés mindkét kézzel állásban és mozgás közben, önszöktetéssel, irány-, iramváltással, nehezített körülmények között is. **Egy- és kétkezes átadások helyben és mozgás közben**, nehezített feltételek között is (kétkezes felső, mellső, pattintott; egykezes felső átadás helyben – kilépéssel). Labdaátvétel és -átadások: különböző irányból érkező labda átvétele; átadások mozgás közben különböző irányba és távolságra; különleges labdaátadási formák. Célba dobási gyakorlatok. **Kapura lövések: helyből; kilépéssel; 3 lépés után; felugrásból;** különböző lendületszerzés után; passzív, félaktív és aktív védővel szemben. Bedobás. Szabaddobás. Büntetődobás. Ütközések oktatása. Indulócsel labda nélkül és labdával. Indulócsel, testcsel, átadócsel, átadási csel és labdavezetés.

Kapusmunka: Alaphelyzet; helyezkedés; védekezés kézzel, lábbal; kidobás; 7 méteres védeke.

Taktikai gyakorlatok: 1:1; 2:1, 3:1 elleni játék. **Védekezés emberfogással és 6:0-ás területvédekezéssel.** A védő, a támadó helyezkedése. **Egyéni védekezés:** a védő helyezkedése a labda nélküli és a labdát birtokló támadóval szemben. Üres helyre helyezkedés, védőtől való elszakadás. Támadásból védekezésbe való visszarendeződés. Helycsere labdaátadással, labdavezetéssel. Lerohanások, rendezetlen védelem elleni játék.

Atlétika

Futások, rajtok

Lassú futás tempóváltással, közbeiktatott feladatokkal. Futóiskolai gyakorlatok. Akadályfutás. (A szabadban természetes akadályok, a teremben tornaszerek leküzdése.) Közepes iramú futás. Iramfutások lendületesen, természetes mozgással. *Állórajt, térdelőrajt*. Rajtok-indulások különböző kiinduló helyzetből.

Vágtafutások, gyorsfutások irányváltoztatással, különféle szintereken. Repülő és fokozó futások 30-40 m-en. Vágtafutások 20-30 m-en. *Váltófutás, egykezes alsó váltás*. Tartós futás a táv növelésével és a távnak megfelelő iram megválasztásával.

Szökdelések, ugrások:

Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok. Helyből távolugrás, folyamatosan is. *Távolugrás guggoló* vagy lépőtechnika 8 -14 lépés nekifutásból az elugrás helyzetét tartva, elugró sávból. *Magasugrás: 6-8 lépestről átlépő technikával* nyújtott vagy hajlított lábbal;

Dobások:

Dobóiskolai gyakorlatok: dobások és lökések különböző kiinduló helyzetből tömött labdával, helyből és 3-4 lépéses lendületből. Dobások és lökések különböző célba, különböző labdával. Vetőmozgás füles labdával célba (sáv, zóna) helyből és negyed fordulattal. *Kislabdahajítás célba és távolba nekifutással. Súlylökés helyből.*

Torna

Gurulóátfordulások előre-hátra, különböző testhelyzetekből, különböző testhelyzetekbe, sorozatban is. *Zsugorfejállás. Fejállás*, különböző lábtartásokkal. *Fejállásból gurulóátfordulás* előre, különböző testhelyzetekből, különböző testhelyzetekbe. *Fellendülés kézállásba, bordásfalnál.*

Keresztbe állított ugrószekrényen (2-4 rész): felguggolás és homorított leugrás; *zsugorkanyarlati átugrás, guggoló átugrás; huszárugrás*

Függéshelyzetek, függésfeladatok: Változatos feladatok függőszerken függőállásban, függésben, fekvő függésben. Bordásfalon függésben haladás oldalt, felfelé és lefelé. Függésben húzózkodások. *Kötélmászás, mászó kulcsolással*

ÉV VÉGE

Torna

Fellendülés kézállásba és gurulóátfordulás. Spárgakísérletek. Mérlegállás. Hanyattfekvésből emelés hídba. *Tigrisbukfenc. Kézen átfordulás oldalt*, mindkét irányba. *Összefüggő talajgyakorlat.*

Hosszába állított ugrószekrényen (2-4 rész): felguggolás és homorított leugrás; *felguggolás és gurulóátfordulás előre;* gurulóátfordulás előre ugródeszkaról történő elrugaszkodással; felguggolás és leguggolás, felguggolás és leterpesztés.

Alacsony gerendán: felguggolás és homorított leugrás; felguggolás és terpesztéssel leugrás. Gerendán: támaszhelyzeten át, fel- és leugrás.

Függéshelyzetek és függésgyakorlatok: Érintő magas gyűrűn fiúknak: függésben térd- és sarokemelések; alaplendület függésben; zsugorlefüggés; lefüggés; fellendülés lebegő függésbe; ereszkedés hátsó függésbe; hátsó függésből emelés lebegőfüggésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás. Gyűrűn: hátsó függés; függésben lendület hátra, homorított leugrás, fellendülés lebegő függésbe. Lányoknak: lendületek előre-hátra; fellendülés lebegőfüggésbe; zsugorlefüggés.

Egyensúlyozó gyakorlatok: Egyensúlyozó járások és játékos feladatok gerendán, ferde padon, fordulatokkal, szerek hordásával. Alacsony gerendán (lányoknak): érintőjárás, *hármaslépés*, fordulatokkal és szökdelésekkel is. *Mérlegállás.* Függőleges repülés lábterpesztéssel.

Kosárlabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Megindulás, megállás. Futás közben iram- és irányváltoztatások. Felugrások egy és páros lábról. Alaphelyzet. Cselezés meginduláskor és futás közben. A védőtől való elszakadás legegyszerűbb módjai.

Labdás technikai gyakorlatok: Labdás ügyességi gyakorlatok. Labdavezetések: Magas, középmagas, mély labdavezetés helyben és haladással, mindkét kézzel. Labdavezetések feladatok. **Hosszú- és rövid indulás.** Megállások 1, 2 leütés után, labdavezetésből, sarkazás. Megállás, sarkazás, önpasszból, ill. kapott labdával. Átadások-átvételek: **Kétkezes mellső-, felső-, egykezes felsőátadás** helyben és mozgás közben pattintva is. Páros-hármas lefutás. **Kosárra dobások: Kosárra dobás helyből egy kézzel.** Fektetett dobás 1, 2 leütésből, labdavezetésből mindkét oldalról. Fektetett dobás labdavezetésből, önpasszból, kapott labdával, mindkét oldalról.

Taktikai gyakorlatok: Emberfogásos védekezés: Taposás alaphelyzetben. A védekezés kar- és lábmunkája. Védőmozgás, a védő helyezkedése.

Labdarúgás

Labdás technikai gyakorlatok

Játékos labdás feladatok 2-3-4 vagy több játékos együttműködésével, négyszög, téglalap vagy rombusz alakzatban, átadások irányának megváltoztatásával. Labdahúzogató, -görgetés; haladás közben, fordulatokkal is. Labdavezetések külső és belső csüddel, mindkét lábbal, különböző alakzatban. Rúgás: belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával. Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal, átadások laposan mozgás közben, ívelten növekvő távolságra, irányváltoztatással. Labdavevétel: talppal, belsővel, csüddel, combbal, mellel. Levegőből érkező labda átvétele belsővel. Fejelés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával. Alapszerelés, megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása. Egyszerű cselek. Partdobás.

Taktikai gyakorlatok: Párharcok az 1:1 elleni játékban, labdaszerzés, szabályos szerelés a játékban. Szabadulás emberfogásból elfutással és testcselel. Támadásból védekezésbe való visszarendeződés. 2:1 elleni játék. Kisjátékok: 2:1, 3:1, 4:2, 5:2 alkalmazása egy és két udvarra. Területvédekezés. Felállási formák a kispályás játékban.

Kapusmunka: Alaphelyzet, guruló, félmagas és magas ívelt labdák elfogása. Kigurítás, kidobás, kirúgás állított, lepattintott labdával.

Aerobik (lányoknak és fiúknak)

Alapállás; 2-4 ütemű alaplépések (Low-impact): járás (march), sarokérintés (heel dig), támadólépés (lounge), lábujjérintés (toe touch), kitörés (squat), térdlendítés (knee lift), saroklendítés (leg curl), lép-zár-lépés (step-touch), keresztlépés (grapevine), A-lépés (A step), V-lépés (V step), bokszlépés (boks step), mambo, csa-csa-csa, sarkonfordulás (pivot-turn), oldallendítés (side kick), lábszárlendítés (flick kick), láblendítés (leg kick);

2-4 ütemű alaplépések (Hi-impact): futás (jog), térdlendítés szökkenéssel (jumping knee lift), saroklendítés szökkenéssel (jumping leg curls), oldallendítés szökkenéssel (side kick), lábszárlendítés szökkenéssel (flick kick), terpesz-zár (jumping jack), sasszé (chasse), harántszökdelés (ski-run);

Zenére történő mozgások aerobik alaplépésekkel: egyszerű alaplépések magas ismétlésszámmal, karmunkával; alaplépések variálása-kombinálása (haladással, karmunkával); alaplépések összekapcsolása; 4x8 ütemű egyszerű koreográfia (basic); szimmetrikus koreográfia.

Önvédelmi és küzdőfeladatok

Önvédelem

Önvédelmi fogások: Szabadulások egykezes, kétkezes lefogásból, mellső, hátsó egykezes és kétkezes átkarolásból.

Grundbirkózás: Fogáskeresések állásban, megfogások és fogásmódok (kapocsfogás, tenyérbefogás, csuklófogás). Alapállások, alaphelyzetek gyakorlása. Fogáskeresés gyakorlása játékosan.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén:

Természetes és nem természetes mozgásformák

A gyakorláshoz szükséges alakzatok öntevékeny gyors kialakítása.

Öntevékeny részvétel a szervezési feladatok végrehajtásában.

A bemelegítésre, a sokoldalú előkészítésre, valamint a képességfejlesztésre alkalmas mozgásformák, gyakorlatok folyamatos, pontosságra törekvő és megfelelő intenzitású végrehajtása.

8-10 gyakorlattal önálló bemelegítés végrehajtása.

Az autogén tréning alapfokú gyakorlatainak elsajátítása.

A biomechanikailag helyes testtartás kialakítása.

A tanévben alkalmazott gimnasztika alapvető szakkifejezéseinek ismerete.

A bemelegítés és a levezetés szempontjainak ismerete.

Sportjátékok

A sportjátékok technikai és taktikai készletének elsajátítása, ezek alkalmazása testnevelési játékokban, játékos feladatokban és a sportjátékban.

Törekvés a játékelemek (technikai, taktikai elemek) pontos, eredményes végrehajtására és tudatos kontrollálására.

A sportjátékok játékszabályainak ismerete és alkalmazása.

Szabálykövető magatartás, önfegyelem, együttműködés kinyilvánítása a sportjátékokban.

Részvétel a kedvelt sportjátékban a tanórán kívüli sportfoglalkozásokon vagy egyéb szervezeti formában.

Atlétika jellegű feladatok

A tanult futó-, ugró-, dobógyakorlatok jártasság szintű elsajátítása.

A rajtok végrehajtása az indítási jeleknek megfelelően.

A vágta és a tartósfutás technikájának végrehajtása a mozgásmintának megfelelően.

Ugrásoknál a nekifutás távolságának és sebességének kialakítása tapasztalatok felhasználásával.

A kislabda-hajító technika képességeknél megfelelő elsajátítása.

A kar- és láblendítés szerepének ismerete az el- és felugrások eredményességében.

Az atlétikai versenyek alapvető szabályainak ismerete.

Szervezési feladatok vállalása a tanórai versenyek lebonyolításában.

Torna jellegű feladatok

A testtömeg uralása nem szokványos támaszhelyzetekben és támaszgyakorlatokban – szükség esetén segítségadás mellett.

A tanult akadályleküzdési módok és feladatok biztonságos végrehajtása.

A dinamikus és statikus egyensúlygyakorlatok végrehajtása a képességnek megfelelő magasságon, szükség esetén segítségadás mellett.

Talaj-, illetve gerendagyakorlat önálló összeállítása.

Az aerobik alaplépések összekapcsolása egyszerű kartartásokkal és kargyakorlatokkal.

Az alaplépésekből 2-4 ütemű gyakorlat végrehajtása helyben és haladással, zenére is.

A ritmikus sportgimnasztika egyszerű tartásos és mozgásos gyakorlatelemeinek bemutatása.

A járások, ritmizált lépések, futások és szökdelések technikailag megközelítően helyes végrehajtása.

A gyakorlatvégzések során előforduló hibák elismerése és a javítási megoldások elfogadása.

A balesetvédelmi utasítások betartása.
Segítségnyújtás a társaknak.

Önvédelmi és küzdőfeladatok

Az alapvető önvédelmi fogások és eséstechnikák elfogadható bemutatása, különös tekintettel a tompítási technikákra, Grundbirkózásban az alaphelyzetek, a kitolás és a kihúzás végrehajtása.

Jártasság néhány önvédelmi fogásban.

A test-test elleni küzdelmet vállalása.

Belátása annak, hogy a küzdősportok nem az agresszió eszközei. Érzelmek és az esetleges agresszió szabályozása.

Mások teljesítményének elismerése.

A feladatok végrehajtásában aktivitásra törekvés.

A tanult önvédelmi és küzdő jellegű feladatok szabályainak ismerete és alkalmazása.

7. osztály

FÉLÉV

Természetes és nem természetes mozgásformák

Rendgyakorlatok, térbeli alakzatok kialakítása.

A testnevelésóra szervezéséhez szükséges egyéb térformák, alakzatok. Mozgások zárt rendben, alakzatváltozások. Alakzatfelvételek járás és futás közben, a lépéshossz és a járás sebességének változtatásával. Ellenvonulások járásban és futásban. Fejlődések és szakadozások ellenvonulásban.

Gimnasztika

Természetes mozgásformák egyéni és társas gyakorlatok formájában, szerek, kéziszerek felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel összekötve. Játékos és szabadgyakorlati alapformájú szabad-, társas- szer és kéziszer-gyakorlatok (pad-, bordásfal-, labda-, karika-, ugrókötel-, gumikötél stb.). Nyújtó-, lazító hatású, állóképességet fejlesztő 8×16 ütemű, legalább 4 gyakorlatelemet tartalmazó szabadgyakorlatok és gyakorlatsorok. Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyénileg, párban és társakkal végrehajtva, önálló tervezéssel is. Zenére végzett összefüggő gimnasztikásor. Egyszerű légző és relaxációs gyakorlatok. A testtartás javítását szolgáló izületi mozgékonytámasztást és a törzs erejét növelő gimnasztikai gyakorlatok.

Atlétika

Futások, rajtok

A korábban tanult rajtformák (álló- és térdelőrajt) gyakorlása. **Térdelőrajt rajtgépről. Rajtversenyek állórajttal, térdelőrajttal** 15- 20 m-es távon. Repülő és fokozó futások. Gyorsfutások játékosan és versenyek alkalmazásával 30- 60 m-es távon. Iramfutás, tempófutás a táv fokozatos növelésével. **Váltófutás váltózónában**, egyenesben, játékosan és versenyszerűen, **egykezes váltással**. Tartós futás a táv és az intenzitás növelésével. Futás feladatokkal, akadályokkal, átfutás akadályok felett. Futóiskolai gyakorlatok.

Szökdelések, ugrások

Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok. Sorozat el- és felugrások. **Helyből távolugrás**. Távolugrás guggoló vagy lépő technikával. A nekifutás, az elugrás és a talajérés iskolázása (elugró sávból). **Magasugrás átlépő és guruló technikával**. A nekifutás és a felugrás iskolázása.

Dobások

Dobóiskolai gyakorlatok. Dobások, lökések különböző kiinduló helyzetből tömött- és füles labdával, célba is. Vetés füles labdával zónába vagy célba, egy és két kézzel (jobb és bal kézzel).

Kislabdahajtás helyből, nekifutással hármás és ötös lépésritmusból. Kislabdahajtás célba. Súlylökés helyből és becsúzással.

Kézilabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Alapmozgás, indulás, megállás, irányváltoztatások, cseles, megtévesztő mozgások, fordulatok labda nélkül. Lábmunka csiszolása. Indulócselek, le- és visszaforgások. Ütközések. **Sáncolás helyben, mozgással talajon és felugrással.** Résekre helyezkedés. Esések-tompítások.

Labdás technikai gyakorlatok: labdavezetés nehezített körülmények között irány- és ritmusváltoztatásokkal. **Labdás cselek:** indulási-átadási lövő cselek. Átadások: test előtti átadások, oldalról és hátulról érkező labda elkapása.

Kapura lövések: talajról különböző lendületszerzés után és felugrásból, passzív, félaktív és aktív védővel szemben. Átlövés felugrással is. **Kapura lövések cselezés után. Kapura lövés bedőléssel, bevetődéssel.** Ejtés.

Kapusmunka: helyezkedés, támadás, ill. védekezés esetén. Feladatok gyorsindítás esetén. Indítások megelőzése. **Védés kézzel, lábbal. 7 méteres véde.**

Taktika: Egyéni taktika betörések labda nélkül és labdával. A kapus átívelése. Kitámadás. Csapatrész- és csapattaktika: **1:1; 2:1; 2:2, 3:2, elleni játék. Védekezés emberfogással, 6:0-s és 5:1-es területvédekezéssel. Üres helyre helyezkedés. Védőtől való elszakadás.** Melléállásos elzárás. Gyors indítások. Lerohanásos támadás rendezetlen védelem ellen. Támadásból védekezésbe való gyors visszahelyezkedés.

Torna (talajtorna, szertorna)

Támaszhelyzetek, támaszgyakorlatok, támaszugrások: Támlázások előre, hátra, oldalra, mellső, hátsó fekvőtámaszban haladással is. Mellső és mély fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás. Akadályok leküzdése támaszfeladatokkal. Gurulóátfordulások előre, hátra, különböző kiinduló helyzetből különböző befejező helyzetbe. Gurulóátfordulások sorozatban. **Fejállás** különböző kiinduló helyzetből, különböző lábtartással és lábmozgással. **Mellső mérlegállás. Fellendülés kézállásba bordásfalnál, segítséggel és segítség nélkül. Ugrószekrény szélében (lányoknak: 3-4 rész, fiúknak: 4-5 rész): guggolóátugrás.**

ÉV VÉGE

Labdarúgás

Labdás technikai gyakorlatok: labdavezetések mindkét lábbal, külső és belső csüddel, különböző alakzatban. Labdahúzogató, -görgetés haladás közben, fordulatokkal. Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal. Átadások laposan mozgás közben, íveltől növekvő távolságra, irányváltoztatással. Átvételek ívelt labdával. Labdalevitel: talppal, belsővel, külső csüddel, combbal, mellel. Levegőből érkező labda átvétele belsővel. Labda toppolás. Rúgások: belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával, különböző irányból érkező labdával. Dekázás: haladással, irányváltoztatással. Dekázás csoportosan csak lábbal, csak fejjel. Fejelés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával. Fejelés felugrással. Cselezés: testcselel, labdavezetésből labda elhúzása oldalra, labdaátvétel testcselel. Átadócsel, rúgócsel, rálépéssel, hátra húzással. Szerelés: alapszerelés- megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása. Helyezkedés a támadó és a kapu közé, a labda elrúgása. Egyéb feladatok: partdobás szabályosan.

Kapusmunka: guruló- és ívelt labda megfogása, kigurítás, kirúgás állított, lepattintott labdával, helyezkedés, erős lövés megfogása, lábbal véde, kidobás.

Taktikai gyakorlatok: Gyors támadásba felfejlődés és visszarendeződés. „Poszt” vagy „udvaros” gyakorlás. Helyezkedés. Emberfogás poszt szerint. Támadásban a védőtől való elszakadás, üres

helyre helyezkedés. Váltás védelemben. A támadások súlypontjának változtatása rövid és hosszú átadásokkal. Egyből játék. 4:2 elleni játék

Kosárlabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: irányváltogatás, cselezés; cselezés induláskor és futás közben.

Labdás technikai gyakorlatok: Labdás ügyességi gyakorlatok (normál méretű labdával). Labdavezetés: Labdavezetés félaktív, aktív védővel szemben játékos formában. Labdavezetés közben cselezés. Megállás, sarkazás, labdavezetésből kapott labdával változatos körülmények között. Megállás, sarkazás önpasszból és kapott labdával, meghatározott helyen és időben. Kosárra dobások: dobócsel, indulócsel után labdavezetés, fektetett dobás. Lepattanó labda megszerzése után kosárra dobás. Fektetett dobás labdavezetésből, illetve kapott labdával ráfordulással. Közép távoli dobás helyből. Átadások, átvételek: Átadás különböző irányba és távolságra, mozgás közben, kétkezes mellő átadással, pattintva is. Bejátszás befutó társnak. Páros lefutás egy védővel. Hármás-nyolcas mögéfutással. Gyors indítás párokban.

Taktikai gyakorlatok:

Emberfogásos védekezés: labda nélküli és labdát birtokló támadó véde. Labdavezető játékos véde; védekezés a labdavezetést befejező és a még labdát vezető támadóval szemben.

Játékelemek alkalmazása: 1:1 elleni játék, félaktív és aktív védővel; létszámfölényes helyzet 2:1 elleni játék. Befutások. 1:1 elleni játékadogatóval. Létszámfölényes helyzet 3:2 elleni játék.

Torna (talajtorna, szertorna)

Támaszhelyzetek, támaszgyakorlatok, támaszugrások: Fellendülés futólagos kézállásba, gurulás előre. **Repülő-guruló átfordulás** néhány lépés nekifutásból (fiúknak). **Kézen átfordulás oldalra**, mindkét irányba megközelítően nyújtott testtel. **Összefüggő talajgyakorlat.** Csúsztatás nyújtott ülésből hason fekvésbe, és vissza (lányoknak). Vetődés mellő fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúknak)

Ugrószekrény hosszában (lányoknak: 3-4 rész, fiúknak 4-5 rész): gurulóátfordulás a szekrényen talajról elugrással; felguggolás, leterpesztés.

Függésgyakorlatok: Akadályok leküzdése függésfeladatokkal. **Mászás kötél/rúdon.** Függészkedési kísérletek bordásfalon felfelé és lefelé. **Vándormászás.** Függészkedési kísérletek kötél (fiúknak). **Magas gyűrű (fiúknak):** alaplendület; zsugorlefüggés; lendület előre zsugorlefüggésbe; zsugorlefüggésből ereszkedés hátsó lefüggésbe; homorított leugrás hátra, lendületből. **Érintő magas gyűrű (lányoknak):** lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsugorlefüggés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás.

Egyensúlyozó gyakorlatok: Magas gerendán, ferdén elhelyezett padon: természetes és utánozó járások, futások, fordulatok. 1 m-es gerenda (lányoknak): Járások előre, hátra, oldalt különböző kartartásokkal. Érintőjárás; hármás lépés. Járás guggolásban. Mérlegállás. Függőleges repülés különböző kiinduló helyzetből.

Aerobik (lányoknak, fiúknak)

Alaplépések, lépéskombinációk irányváltogatással, forgással és karmunkával; komplett gyakorlatlánc (koreográfia); zenére történő duplázás; aszimmetrikus koreográfia.

Ugrókötélgyakorlatok (lányoknak, fiúknak)

Lengetések: oldalt lengetés; elől lengetés; fent lengetés; „fűnyíró”; 8-as figura.

Kötéláthajtások: egy, illetve páros lábon szökdeléssel, előre és hátra kötélahajtással állóhelyben és haladással; futás mindkét láb alatt történő áthajtással; helyben futás a joggoláshoz hasonló láb munkával.

Kombinációk: oldalt lengetés egyik oldalra, majd páros lábon szökdelés közben kötéláthatás előre, ezt követően oldalt lengetés másik oldalra; ugyanez hátra kötélhatással.

Fordulatok: 2x180Cfordulat (egy oldallengetés közben 180C fordulat, majd kötélhajtás hátra a láb alatt, ezután a második 180C fordulat majd kötélhatás előre a láb alatt.

Önvédelmi és küzdő jellegű feladatok

Önvédelem, önvédelmi fogások

Szabadulások fojtásfogásból. Felső egykezes kalapácsütés, egyenes ütés és köríves ütés véde, háritása. Egyenes rúgás háritása. Véde után a tanult dobástechnikák alkalmazása (pl. egyenes ütés háritása oldalra kitéréssel, majd nagy külső horogdobás).

Grundbirkózás

Emelések és védeük. Mellső, hátsó és oldalemelések különböző fogásokkal (derékfogásból, hónaljfogásból, karlezárással, karfelütéssel stb.). Grundbirkózás szabályai, küzdelmek azonos súlyú partnerekkel.

8. osztály

FÉLÉV

Természetes és nem természetes mozgásformák

MOZGÁSMŰVELTSÉG

Rendgyakorlatok, térbeli alakzatok kialakítása.

A testnevelésóra szervezéséhez szükséges egyéb térformák, alakzatok. Mozcások zárt rendben, alakzatváltozások. Alakzatzelvételek járás és futás közben, a lépéshossz és a járás sebességének változtatásával. Ellenvonulások járásban és futásban. Fejlődések és szakadozások ellenvonulásban.

Gimnasztika

Természetes mozgásformák egyéni és társas gyakorlatok formájában, szerek, kéziszerk felhasználásával, játékos feladatokkal és versengésekkel összekötve. Játékos és szabadgyakorlati alapformájú szabad-, társas- szer és kéziszer-gyakorlatok (pad-, bordásfal-, labda-, karika-, ugrókötel-, gumikötel stb.). Nyújtó-, lazító hatású, állóképességet fejlesztő 8x16 ütemű, legalább 4 gyakorlatelemet tartalmazó szabadgyakorlatok és gyakorlatsorok. Bemelegítő és levezető gyakorlatok egyéniel, párban és társakkal végrehajtva, önálló tervezéssel is. Zenére végzett összefüggő gimnasztikasor. Egyszerű légző és relaxációs gyakorlatok. A testtartás javítását szolgáló izületi mozgékonytságot és a törzs erejét növelő gimnasztikai gyakorlatok.

Kézilabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: Alapmozgás, indulás, megállás, irányváltoztatások, cseles, megtévesztő mozgások, fordulatok labda nélkül. Lábmunka csiszolása. Indulócserek, le- és visszaforgások. Ütközések. Sáncolás helyben, mozgással talajon és felugrással. Résekre helyezkedés. Esések-tompítások.

Labdás technikai gyakorlatok: labdavezetés nehezített körülmények között irány- és ritmusváltoztatásokkal. Önszöktetés. Labdás cselek: indulási-átadási lövő cselek. Átadások: test előtti átadások, oldalról és hátulról érkező labda elkapása. Test mögötti átadások.

Kapura lövések: talajról különböző lendületszerzés után és felugrásból, passzív, félaktív és aktív védővel szemben. Átlövés felugrással is. Kapura lövések cselezés után. Kapura lövés bedőléssel, bevetődéssel. Ejtés.

Kapusmunka: helyezkedés, támadás, ill. védekezés esetén. Feladatok gyorsindítás esetén. Indítások megelőzése. Véde kézkel, lábbal. 7 méteres véde.

Taktika: Egyéni taktika betörések labda nélkül és labdával. A kapus átívelése. Kitámadás, halászás, szerelés, elzárás. Csapatrész- és csapattaktika: 1:1; 2:1; 2:2, 3:2, 3:3 elleni játék. Védekezés emberfogással, 6:0-s és 5:1-es területvédekezéssel. Üres helyre helyezkedés. Védőtől való elszakadás. Melléállásos elzárás. Gyors indítások. Lerohanásos támadás rendezetlen védelem ellen. Ötletjáték. Támadásból védekezésbe való gyors visszahelyezkedés.

Atlétika

Futások, rajtok

A korábban tanult rajtformák (álló- és térdelőrajt) gyakorlása. **Térdelőrajt rajtgépről.** Rajtversenyek állórajttal, térdelőrajttal 15 20 m-es távon. Repülő és fokozó futások. Gyorsfutások játékosan és versenyek alkalmazásával 30 60 m-es távon. Iramfutás, tempófutás a táv fokozatos növelésével. **Váltófutás váltózónában,** egyenesben, játékosan és versenyszerűen, egykezes váltással. Tartós futás a táv és az intenzitás növelésével. Futás feladatokkal, akadályokkal, átfutás akadályok felett. Futóiskolai gyakorlatok.

Szökdelések, ugrások

Szökdelő és ugróiskolai gyakorlatok. Sorozat el- és felugrások. Helyből távolugrás. **Távolugrás** guggoló vagy lépő technikával. A nekifutás, az elugrás és a talajérés iskolázása (elugró sávból). **Magasugrás** átlépő és guruló technikával. A nekifutás és a felugrás iskolázása.

Dobások

Dobóiskolai gyakorlatok. Dobások, lökések különböző kiinduló helyzetből tömött- és füles labdával, célba is. Vetés füles labdával zónába vagy célba, egy és két kézzel (jobb és bal kézzel). **Kislabdahajítás helyből, nekifutással hármas és ötös lépésritmusból.** Kislabdahajítás célba. **Súlylökés helyből és becsúszással** (jobb és bal kézzel is). Vetés füles labdával távolba és célba, egy és két kézzel. Vetés tömött labdával, két kézzel két oldalra. Vetések negyed- és egész fordulattal, a pördület iskolázása.

Torna (talajtorna, szertorna)

Támaszhelyzetek, támaszgyakorlatok, támaszugrások: Támlázások előre, hátra, oldalra, mellső, hátsó fekvőtámaszban haladással is. Mellső és mély fekvőtámaszban karhajlítás, nyújtás. Akadályok leküzdése támaszfeladatokkal. **Gurulóátfordulások előre, hátra,** különböző kiinduló helyzetből különböző befejező helyzetbe. Gurulóátfordulások sorozatban. **Fejállás különböző kiinduló helyzetből,** különböző lábtartással és lábmozgással. **Ugrószekrény szélében** (lányoknak: 3-4 rész, fiúknak: 4-5 rész): guggolóátugrás

ÉV VÉGE

Torna (talajtorna, szertorna)

Támaszhelyzetek, támaszgyakorlatok, támaszugrások: Mellső mérlegállás. Fellendülés kézállásba bordásfalnál, segítséggel és segítség nélkül. **Fellendülés futólagos kézállásba,** gurulás előre. **Repülő-guruló átfordulás** néhány lépés nekifutásból (fiúknak). **Kézen átfordulás oldalra, mindkét irányba megközelítően nyújtott testtel.** **Összefüggő talajgyakorlat.** Csúsztatás nyújtott ülésből hasonfekvésbe és vissza (lányoknak). Vetődés mellső fekvőtámaszból nyújtott ülésbe (fiúknak).

Ugrószekrény hosszában (lányoknak: 3-4 rész, fiúknak 4-5 rész): gurulóátfordulás a szekrényen talajról elugrással; felguggolás, leterpesztés.

Függésgyakorlatok: Akadályok leküzdése függésfeladatokkal. **Mászás kötél/rúdon.** Függeszkedési kísérletek bordásfalon felfelé és lefelé. Vándormászás. Függeszkedési kísérletek kötél (fiúknak). Magas gyűrű (fiúknak): alaplendület; zsugorlefüggés; lendület előre zsugorlefüggésbe; zsugorlefüggésből ereszkedés hátsó lefüggésbe; homorított leugrás hátra, lendületből. Érintő magas gyűrű (lányoknak): lendületek előre-hátra; fellendülés lebegő függésbe; zsugorlefüggés; ereszkedés hátsó függésbe; függésben lendület hátra, homorított leugrás.

Egyensúlyozó gyakorlatok: Magas gerendán, ferdén elhelyezett padon: természetes és utánzó járások, futások, fordulatok. 1 m-es gerenda (lányoknak): Járások előre, hátra, oldalt különböző kartartásokkal. Érintőjárás; hármás lépés. Járás guggolásban. Mérlegállás. Független repülés különböző kiinduló helyzetből.

Aerobik (lányoknak, fiúknak)

Alaplépések, lépéskombinációk irányváltatással, forgással és karmunkával; komplett gyakorlatlánc (koreográfia); zenére történő duplázás; aszimmetrikus koreográfia.

Ugrókötélgyakorlatok (lányoknak, fiúknak)

Lengetések: oldalt lengetés; elől lengetés; fent lengetés; „fűnyíró”; 8-as figura.

Kötéláthajtások: egy, illetve páros lábon szökdeléssel, előre és hátra kötélahajtással állóhelyben és haladással; futás mindkét láb alatt történő áthajtással; helyben futás a joggoláshoz hasonló lábmunkával.

Kombinációk: oldalt lengetés egyik oldalra, majd páros lábon szökdelés közben kötélahajtás előre, ezt követően oldalt lengetés másik oldalra; ugyanez hátra kötélahajtással.

Fordulatok: 2x180Cfordulat (egy oldallengetés közben 180C fordulat, majd kötélahajtás hátra a láb alatt, ezután a második 180C fordulat majd kötélahajtás előre a láb alatt.

Kosárlabdázás

Labda nélküli technikai gyakorlatok: irányváltatás, cselezés; cselezés induláskor és futás közben.

Labdás technikai gyakorlatok: Labdás ügyességi gyakorlatok (normál méretű labdával). Labdavezetés: Labdavezetés félaktív, aktív védővel szemben játékos formában. Labdavezetés közben cselezés. Megállás, sarkazás, labdavezetésből kapott labdával változatos körülmények között. Megállás, sarkazás önpasszból és kapott labdával, meghatározott helyen és időben. Kosárra dobások: dobócsel, indulócsel után labdavezetés, fektetett dobás. Lepattanó labda megszerzése után kosárra dobás. Fektetett dobás labdavezetésből, illetve kapott labdával ráfordulással. Közép távoli dobás helyből. Átadások, átvételek: Átadás különböző irányba és távolságra, mozgás közben, kétkezes mellő átadással, pattintva is. Bejátszás befutó társnak. Páros lefutás egy védővel. Hármás-nyolcas mögéfutással. Gyors indítás párokban.

Taktikai gyakorlatok:

Emberfogásos védekezés: labda nélküli és labdát birtokló támadó véde. Labdavezető játékos véde; védekezés a labdavezetést befejező és a még labdát vezető támadóval szemben.

Játékelemek alkalmazása: 1:1 elleni játék, félaktív és aktív védővel; létszámfölényes helyzet 2:1 elleni játék. Befutások. 1:1 elleni játékadogatóval. Létszámfölényes helyzet 3:2 elleni játék.

Labdarúgás

Labdás technikai gyakorlatok: labdavezetések mindkét lábbal, külső és belső csüddel, különböző alakzatban. Labdahúzóztatás, -görgetés haladás közben, fordulatokkal. Átadások (passzolások), átvételek mindkét lábbal. Átadások laposan mozgás közben, ívelt növekvő távolságra, irányváltatással. Átvételek ívelt labdával. Labdavevétel: talppal, belsővel, külső csüddel, combbal, mellel. Levegőből érkező labda átvétele belsővel. Labda toppolás. Rúgások: belső csüddel, teljes csüddel, külső csüddel, állított labdával, mozgásból, a futással megegyező irányból, oldalról és szemből érkező labdával, különböző irányból érkező labdával. Dekázás: haladással, irányváltatással. Dekázás csoportosan csak lábbal, csak fejvel. Fejelés: előre, oldalra, különböző irányból érkező labdával. Fejelés felugrással. Cselezés: testcsel, labdavezetésből labda elhúzása oldalra, labdaátvétel testcsellel. Átadócsel, rúgócsel, rálépéssel, hátra húzással. Szerelés: alapszerelés- megelőző szerelés, labdaátvétel megakadályozása. Helyezkedés a támadó és a kapu közé, a labda elrúgása. Egyéb feladatok: partdobás szabályosan.

Kapusmunka: guruló- és ívelt labda megfogása, kigurítás, kirúgás állított, lepattintott labdával, helyezkedés, erős lövés megfogása, lábbal véde, kidobás.

Taktikai gyakorlatok: Gyors támadásba felfejlődés és visszarendeződés. „Poszt” vagy „udvaros” gyakorlás. Helyezkedés. Emberfogás poszt szerint. Támadásban a védőtől való elszakadás, üres helyre helyezkedés. Váltás védelemben. A támadások súlypontjának változtatása rövid és hosszú átadásokkal. Egyből játék. 4:2 elleni játék.

Önvédelmi és küzdő jellegű feladatok

Önvédelem, önvédelmi fogások

Szabadulások fojtásfogásból. Felső egykezes kalapácsütés, egyenes ütés és köríves ütés véde, háritása. Egyenes rúgás háritása. Véde után a tanult dobástechnikák alkalmazása (pl. egyenes ütés háritása oldalra kitéréssel, majd nagy külső horogdobás).

Grundbirkózás

Emelések és védésük. Mellső, hátsó és oldalemelések különböző fogásokkal (derékfogásból, hónaljfogásból, karlezárással, karfelütéssel stb.). Grundbirkózás szabályai, küzdelmek azonos súlyú partnerekkel.

A fejlesztés várt eredményei a két évfolyamos ciklus végén:

Sportjátékok

Gazdagabb sportjáték-technikai és -taktikai készlet.

Jártasság néhány taktikai formáció, helyzet megoldásában.

A játékszabályok kibővített körének megértése és alkalmazása.

A csapatjátékhoz szükséges együttműködés és kommunikáció fejlődése.

A sportjátékokhoz tartozó test-test elleni küzdelem megtapasztalása és elfogadása.

Konfliktusok, sportszerűtlenségek, deviáns magatartások esetén a gondolatok, vélemények szóban történő kifejezése.

Sporttörténeti alapvető tájékozottság a labdajátékokban.

Atlétika jellegű feladatok

Az atlétikai cselekvésminták sokoldalú és célszerű alkalmazása.

Futó-, ugró- és dobógyakorlatok képességeknek megfelelő végzése a tanult versenyszabályoknak megfelelően.

Mérhető fejlődés a képességekben és a sportági eredményekben.

Az atlétikai alapmozgásokban mozgásmintához közelítő bemutatás, a lendületszerzések és a befejező mozgások összekapcsolása.

A futás, a kocogás élettani jelentőségének ismerete.

Torna jellegű feladatok

A helyes testtartás, a koordinált mozgás és az erőközlés összhangjának jelenléte a torna jellegű mozgásokban.

Talajon, gerendán, valamint gyűrűn növekvő önállóság jeleinek felmutatása a gyakorlásban, gyakorlat-összeállításban.

A szekrény- és a támaszugrások bátor végrehajtása, a képességnek megfelelő magasságon.

Látható fejlődés az aerobikgyakorlatok kivételében és a zenével összhangban történő végrehajtása.

Önkontroll, együttműködés és segítségnyújtás a torna jellegű gyakorlatok végrehajtásában.

Önvédelmi és küzdőfeladatok

A grundbirkózás alapttechnikájának, szabályainak gyakorlatban történő alkalmazása.

A különböző eséstechnikák, szabadulások, leszorítások és az önvédelmi gyakorlatainak kontrollált végrehajtása társsal.

Állásküzdelemben jártasság.

A fenyegetettségi szituációkra, segítségkérésre, menekülésre vonatkozó ismeretek elsajátítása.

A sportszerű győzni akarás kinyilvánítása.

A fájdalomtüreésben és az önfegyelemben érzékelhető fejlődés.

ETIKA

5. osztály

A tanuló legyen tisztában az egészség megőrzésének jelentőségével, és tudja, hogy maga is felelős ezért.

Legyen tudatában annak, hogy az emberek sokfélék, és fogadja el a testi és lelki vonásokban megnyilvánuló sokszínűséget, valamint az etnikai és kulturális különbségeket.

Gondolkodjon saját személyiségjegyein, törekedjen vélekedéseinek és tetteinek utólagos értékelésére.

Gondolkodjon rajta, hogy mit tekint értéknek; tudja, hogy ez befolyásolja a döntéseit, és hogy időnként választania kell még a számára fontos értékek között is.

Legyen képes különféle szintű kapcsolatok kialakítására és ápolására; lássa át saját kapcsolati hálójának szerkezetét; rendelkezzen a konfliktusok kezelésének és az elkövetett hibák kijavításának néhány, a gyakorlatban jól használható technikájával.

Legyen fontos számára a közösséghez való tartozás érzése; lássa át és fogadja el a közösségi normákat.

6. osztály

A tanuló fogadja nyitottan a sajátjától eltérő véleményeket, szokásokat és kulturális, illetve vallási hagyományokat.

Érzékelje, hogy a társadalom tagjai különféle körülmények között élnek, legyen képes együttérzést mutatni az elesettek iránt, és lehetőségéhez mértén vállaljon szerepet a rászorulóknak segítésében. Becsülje meg a neki nyújtott segítséget.

Legyen tisztában azzal, hogy az emberi tevékenység hatással van a környezet állapotára, és törekedjen rá, hogy életvitelével minél kevésbé károsítsa a természetet.

Ismerje a modern technika legfontosabb előnyeit és hátrányait, s ismerje fel magán a függőség kialakulásának esetleges előjeleit.

Legyen tisztában vele, hogy a reklámok a nézők befolyásolására törekszenek, és kritikusan viszonyuljon a különféle médiaüzenetekhez.

Értse, hogy a világ megismerésének többféle útja van (különböző világképek és világnézetek), s ezek mindegyike a maga sajátos eszközeivel közelít ugyanahhoz a valósághoz.

7. osztály

A tanuló értse meg, hogy az ember egyszerre biológiai és tudatos lény, akit veleszületett képességei alkalmassá tesznek a tanulásra, mások megértésre és önmaga vizsgálatára. Értse, hogy az emberek viselkedését, döntéseit tudásuk, gondolataik, érzelmeik, vágyaik, nézeteik és értékrendjük egyaránt befolyásolják.

Képes legyen reflektálni saját maga és mások gondolataira, motívumaira és tetteire.

Életkorának megfelelő szinten ismerje önmagát, hosszabb távú elképzeléseinek kialakításakor legyen képes reálisan felmérni a lehetőségeit.

Legyen képes erkölcsi szempontok szerint mérlegelni különféle cselekedeteket, és el tudja viselni az értékek közötti választással együtt járó belső feszültséget.

Tudjon ellenállni a csoportnyomásnak, és saját értékrendje szerinti autonóm döntéseket hozni. Tisztában legyen vele, hogy baráti- és párkapcsolataiban felelősséggel tartozik a társaiért.

8. osztály

A tanulóban alakuljanak ki az európai identitás csírái.

Legyen nyitott más kultúrák értékeinek megismerésére és befogadására.

Értse a szabályok szerepét az emberi együttélésben, s e belátás alapján igyekezzen alkalmazkodni hozzájuk; igényelje azonban, hogy maga is alakítója lehessen a közösségi szabályoknak.

Legyen elképzelése saját jövőjéről, és legyen tisztában vele, hogy céljai eléréséért erőfeszítéseket kell tennie.

Életkorának megfelelő szinten tudja, hogy minden döntés szabadsága egyúttal felelősséggel is jár.

Érezze fontosnak a közösséghez tartozást, miközben törekedjen személyes autonómiájának megőrzésére.

Legyen képes megfogalmazni, hogy mi okoz neki örömet, illetve rossz érzést.

Tisztában legyen a függőséget okozó szokások súlyos következményeivel. Tudja, hogy ugyanazt a dolgot különböző emberek eltérő módon ítélik meg, ami konfliktusok forrása lehet.

INTEGRÁLTan oktatott tanulók követelményei

MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

1. osztály

FÉLÉV

- Gyakorlatok a beszédtechnika fejlesztésére (artikuláció, hangerő, ritmus, hangsúly)
- Térbeli tájékozódás fejlesztése.
- Tájékozódási gyakorlatok (térben, síkban, testen, irányok megfigyelése).

ÉV VÉGE

- Az olvasás, írás elsajátításának háttérképességeit fejlesztő gyakorlatok (vizuális, auditív percepció, figyelem, differenciálás, emlékezet fejlesztése).
- Hanganalízis, betűk felismerése, hangoztatása, differenciálása, rendezésük, válogatásuk adott szempont alapján irányítással vagy differenciáltan önálló és csoportos feladatmegoldással.
- A hangos olvasás technikájának fejlesztése változatos gyakorlatokkal (párbeszédés olvasás, válogató olvasás adott szempontok szerint).
- Szövegértő képesség fejlesztése

2. osztály

FÉLÉV

- Gondolkodási műveletek – elemzés, általánosítás, összehasonlítás, rendezés, csoportosítás gyakorlása változatos tanulásszervezési formákban (irányítással, önállóan, csoportmunkában).
- Hangok, betűk különböző szempontú csoportosítása.
- Szótagolás, elválasztás
- Gyakorlatok a kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok jelölésére.
- Mondatfajták felismerésének gyakorlása.
- Mondatok csoportosítása a beszélő szándéka szerint.

ÉV VÉGE

- Írásbeli szövegalkotási képesség fejlesztése.
- Néhány mondatból álló írásbeli szövegek alkotásának gyakorlása.
- Szövegértés fejlesztése változatos gyakorlatokkal, többféle tanulási szervezési formában.
- Megértést bizonyító feladatok megoldása irányítással, önállóan.
- Gyakorlatok a helyes hangerő, hangsúly, hanglejtés alkalmazására.
- Szöveg bemutató olvasása, gyorsolvasó gyakorlatok, párbeszédés olvasás, válogató olvasás.
- Vers, próza jellemző jegyeinek megfigyelése, felismerése.
- A mese jellemző jegyeinek megfigyeltetése

3. osztály

FÉLÉV

- Legyen képes segítséggel ismeretek, információk gyűjtésére
- Tudja az olvasott történetek, mesék szereplőiről, magatartásukról véleményét röviden megfogalmazni.
- Ismerje a tanult nyelvtani fogalmakat (mondatfajták, szófajok, magánhangzók, mássalhangzók, betűrend, szótagolás).
- Legyen képes felkészülés után egyenletes tempóban olvasni. Tudjon az olvasottakról beszámolni.
- Törekedjen arra, hogy írásképe rendezett, olvasható legyen.
- Legyen képes előkészítés után tollbamondással 4-5 mondat leírására.

ÉV VÉGE

- Legyen képes alkalmazni a gyakorolt helyesírási szabályokat – előkészítés mellett alkalmazza a mondatkezdő nagybetűt, a mondatvégi írásjeleket.
- Legyen képes 3-4 mondóka vagy vers elmondására.
- Ismerje a vers és a próza közötti különbséget.
- Tudjon szövegűen elmondani emlékezetből 3-4 verset.

4. osztály

FÉLÉV

- Saját vélemény megfogalmazása.
- Toldalékok és helyesírásuk.
- Kiejtéstől eltérő hangkapcsolatok jelölése.
- J-ly a tanult szavakban.
- Magánhangzók, mássalhangzók időtartamának jelölése.
- Hangsúly, hangerő, hanglejtés érzékeltetése.
- Néma olvasás után szövegértést bizonyító feladatok megoldása (tartalom, elmondás, válaszadás kérdésekre, jelölés, kiegészítés, egyeztetés).
- Gyermeklexikonok használata

ÉV VÉGE

- Szókincsbővítő gyakorlatok.
- Fogalmazási alapismeretek: az anyaggyűjtés módja, címadás, lényegkiemelés, tömörítés.
- Mondatok helyesírása. Tulajdonnevek, földrajzi nevek.
- A tanult nyelvtani szabályok, ismeretek alkalmazása tollbamondásnál, emlékezetből írásnál segítséggel, irányítással vagy önállóan. Szóképes, folyamatos hangos olvasás.
- Könyv- és könyvtárhasználat, verbális és képi információk.
- Elemi ismeretek írókról, költőkről, művekről.
- Próza és vers.
- Szövegalkotás.
- Címadás, szövegrendezés, önellenőrzés, hibajavítás.

5. osztály

FÉLÉV

- Nyelvtani, helyesírási ismeretek alkalmazása, önellenőrzés, hibajavítás fokozódó önállósággal. A tudatos nyelvhasználat fejlesztése.
- Különböző szövegek néma és hangos olvasása.
- Helyesírási gyakorlatok: szókészlet, a helyesírási segédkönyvek alapján (másolás, diktálás utáni írás, példák gyűjtése adott szempontok szerint).
- A szövegtagolás, a lényegkiemelés, az időrendiség, a tömörítés gyakorlása.
- Vélemény megfogalmazása – szóban és írásban – az olvasott szövegek szereplőinek cselekedeteiről, nézeteiről.
- A tanult nyelvtani fogalmak, szófajok gyűjtése irodalmi szövegből.

ÉV VÉGE

- Könyvtári ismeretek az életkori sajátosságoknak megfelelően. Adatok rendszerezése – segítséggel.
- Levélírás, boríték címzése, postai űrlapok kitöltése, feladása postán.
- Szövegszerkesztési képességek fejlesztése.
- A leírás, jellemzés, elbeszélés gyakorlása más tantárgyakból vett tárgyról, személyekről, jellemzőik megfogalmazásával – segítséggel.
- Gyakorlatok az írásmód tempójának és rendezettségének, a helyesírási biztonságuk továbbfejlesztésére.
- A differenciáló, összehasonlító képesség fejlesztése. A verbális emlékezet. Az empátia.
- Beszámoló átélt vagy olvasói élményről szóban, írásban, rajzban.

6. osztály

FÉLÉV

- A tanuló beszéljen tisztán, érthetően, alkalmazza a beszédfonetikai eszközöket.
- Legyen képes eligazodni a mindennapi kommunikációs helyzetekben.
- Tartsa be a viselkedési és illemszabályokat.
- Legyen gyakorlott egyszerű helyzetekben az önálló véleménynyilvánításban.
- Ismerje fel a kérdőszavak alapján a tanult szófajokat, és igyekezzen fokozott önállósággal alkalmazni az ezekhez kapcsolódó nyelvtani szabályokat.
- Ismerje fel a tanult irodalmi és fogalmazási műfajokat, tudjon egy-egy rövid mesét, verset elmondani.

ÉV VÉGE

- Legyen képes szóban és írásban – az olvasott vagy átélt – élmények közlésére adott szempontsor szerint.
- Tudjon írásbeli munkát készíteni – előkészítés után, segítséggel – a tanult műfajokban, a szövegszerkesztés szabályainak alkalmazásával, irányítás mellett.
- Olvasson az osztályfoknak megfelelő jó tempóban, értelmesen, elemezze irányítással tartalmi és formai szempontból az olvasottakat.
- Legyen képes – irányítással – a megismert irodalmi szövegekben a lényeg kiemelésére és a szöveg tömörítésére, elemzésére.
- Vegyen részt aktívan dramatizálásban, gyűjtőmunkában.

7. osztály

FÉLÉV

- Irodalmi olvasmányokhoz, mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó véleményalkotás-, nyilvánítás.
- Szövegelemzés, a tanult nyelvi egységekről tanultak szintetizálása.
- A mindennapi vagy irodalmi témákról ismeretek, példák gyűjtése a könyvtári katalógus, tartalomjegyzékek, prospektusok segítségével. A gyűjtött anyag válogatása, feldolgozása önállóan vagy csoportmunkában.
- Helyesírási, mondattani és nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása a szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokban, komplex elemzési gyakorlatok a szótan, mondattan körében.
- Elbeszélés, leírás, jellemzés, levélírás fokozott önállósággal.

ÉV VÉGE

- Rendelkezzen olvasható írásmóddal. Tudjon önállóan 7–8 mondatban beszámolni irodalmi, film- és színházi élményeiről szóban és írásban.
- Vegyen részt aktívan a közös dramatikus játékokban és az azokat elemző beszélgetéseken.
- Olvasónaplóban, feljegyzés, vázlat, jellemzés vagy elbeszélés formájában tudja az olvasott művekben megjelenített emberi problémákat, kapcsolatokat, élethelyzeteket, erkölcsi kérdéseket megnevezni, bemutatni.
- Legyen tájékozott a tanult irodalmi kifejezésformák felismerésében és megnevezésében.
- Legyen képes kitölteni, megírni a mindennapi élet alapvető, egyszerűbb hivatalos iratait (feladóvevény, pénzesutalvány, csekk, hivatalos levél, kérvény).

8. osztály

FÉLÉV

- A tanuló legyen tájékozott az alapvető tömegkommunikációs helyzetekben és műfajokban.
- Ismerje fel a tömegkommunikáció szerepét és hatását.
- Tartsa tiszteletben mások véleményét.
- Ismerje fel a nyelvi szövegben a tanult hangtani, szó- és alaktani, mondattani jelenségeket.
- Az olvasott szövegek mögöttes jelentéseinek tudatos keresése, önálló megfogalmazása, képi, zenei megjelenítése a társművészetek forrásainak felhasználásával.
- A művészi kifejezésmódok, stílus eszközök funkcióinak megfigyelése, értelmezése.
- Tanulást, információgyűjtést segítő könyvek használata.

ÉV VÉGE

- Irodalmi olvasmányokhoz, mindennapi élethelyzetekhez kapcsolódó véleményalkotás, - nyilvánítás.
- Szövegelemzés, a tanult nyelvi egységekről tanultak szintetizálása.
- A mindennapi vagy irodalmi témákról ismeretek, példák gyűjtése a könyvtári katalógus, tartalomjegyzékek, prospektusok segítségével. A gyűjtött anyag válogatása, feldolgozása önállóan vagy csoportmunkában.
- Helyesírási, mondattani és nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása a szóbeli és írásbeli megnyilatkozásokban, komplex elemzési gyakorlatok a szótan, mondattan körében.

MATEMATIKA

1. osztály

FÉLÉV

- Legyen képes tárgyak, személyek tulajdonságainak megfigyelésére, megnevezésére.
- Tudjon a megismert tulajdonságok alapján csoportosítani.
- Tudjon kész csoportokat egy tulajdonsággal elnevezni.
- Legyen biztos számfogalma, műveletfogalma a 10-es számkörben.

ÉV VÉGE

- Tudja az egyszerű szöveges feladatot művelettel megjeleníteni, lejegyezni.
- Legyenek elemi tapasztalatai térbeli helyzetekről, nagyságbeli viszonyokról.
- Különböztesse meg a kerek, szögletes, gömbölyű alakzatokat.
- Gyűjtsön tapasztalatokat a hosszúság, a tömeg, az úrtartalom méréséhez.
- Legyen képes legalább háromelemű szekvencia felidézésére.

2. osztály

FÉLÉV

- Tudjon egyszerű sorozatokat alkotni megadott szabály alapján.
- Ismerjen fel összefüggéseket személyek, tárgyak, számok között.
- Tudja kifejezni a felismert összefüggéseket tevékenységgel, szóval.
- Legyen képes dolgokat egymáshoz rendezni.

ÉV VÉGE

Megfelelő tapasztalati bázis megalapozásával:

- természetes számfogalom, műveletfogalom kialakítása 20-as számkörben;
- ismerkedés a geometriai alapformákkal;
- a megszerzett tudás kipróbálása a mindennapi életben;
- az egyéni és a csoportos munkavégzéshez szükséges viselkedési formák elsajátítása.

3. osztály

FÉLÉV

- Legyen jártas a tulajdonságok változásainak megfigyelésében, megfogalmazásában, a halmazok képzésében.
- Tudjon megfogalmazni egyszerű állításokat és azok tagadását.
- Legyen biztos számfogalma, műveletfogalma az adott számkörben.
- Tudjon önállóan megoldani egyszerű szöveges feladatokat.

ÉV VÉGE

- Legyen jártas egyszerű relációk értelmezésében, kifejezésében, megfogalmazásában, a számok nagyságának
- Összehasonlításában.
- Tudjon egyszerű, állandó különbségű számsorozatot folytatni mindkét irányban.

4. osztály

FÉLÉV

- Ismerje a téglalap és a négyzet tulajdonságait.
- Legyen jártas a négyzet és a téglalap kerületének értelmezésében. Gyűjtsön tapasztalatokat a számításokban.
- Ismerje fel a kockát, téglatestet, gömböt, hengert, négyzetet, kört, háromszöget; tudjon előállítani testeket gyurmából, síkidomokat vágással, tépéssel, rajzolással.
- Ismerje a szabvány mértékegységeket.

ÉV VÉGE

- Alaki érték, helyi érték, valódi érték közötti összefüggés elmélyítése.
- A mindennapi gyakorlatban előforduló római számok írása, olvasása 50-ig.
- Műveletek közötti kapcsolat: összeadás, kivonás, szorzás, bennfoglalás.
- Műveletfogalom előkészítése – teljes kétjegyű számok bontása.
- A kerület fogalma. A terület fogalmának előkészítése lefedéssel.

5. osztály

FÉLÉV

- A tanuló tudjon gondolkodási műveletet végezni az ismert halmazok segítségével.
- Értse és használja helyesen a logikai fogalmakat.
- Legyen biztos számfogalma tízezres számkörben, a számok írásában.

ÉV VÉGE

- Értse a közönséges tört szám és a negatív szám fogalmát.
- Tudjon készségszinten számolni szóban és írásban.
- Tudjon önállóan összetett szöveges feladatot megoldani.
- Legyen jártas a természetes számok nagyság szerinti összehasonlításában.

6. osztály

FÉLÉV

- Legyen képes összefüggések felismerésére és leírására a matematika különböző témaköreiben.
- Felismert és megfogalmazott szabályokat tudjon lejegyezni.
- Tudjon különbségsorozatot folytatni, hányados-sorozatot alkotni.
- Növekedjen gyakorlottsága a gyakorlati mérésekben, a pénzhasználatban.
- Tudjon csoportosítani testeket és síkidomokat a tanult tulajdonságok alapján.

ÉV VÉGE

- Ismerje a mértékegységeket és a mértékegységek közötti viszonyszámokat.
- Legyen jártas a szögmérő használatában, a szögek mérésében.
- Tudja a négyzet és a téglalap kerületét kiszámítani, területét lefedéssel mérni.
- Tudja szerkeszteni a tanult geometriai alakzatokat.
- Gyűjtsön adatokat, szerezzen tapasztalatokat a lejegyzési módban.

7. osztály

FÉLÉV

- A tanuló használja a matematika nyelvét a gondolkodási műveletek végzésekor.
- Legyen biztos szám- és műveletfogalma az adott számkörben.
- Tudjon összetett szöveges feladathoz megoldási tervet készíteni, több megoldást keresni.
- Tudjon összehasonlítani racionális számokat.

ÉV VÉGE

- Legyen képes összefüggések felfedezésére a szabály kiválasztásánál, különböző módon tudjon sorozatokat folytatni az adott számkörben.
- Használja a logikai kifejezéseket.
- Ismerje a statisztikai adatok feldolgozásának, rendezésének módját.
- Legyen képes adott szabályú táblázatot kiegészíteni, adatokat ábrázolni koordináta-rendszerben. Tudjon grafikont készíteni leolvasott adatok alapján.
- Legyen képes megállapítani a valószínűségi játékok és kísérletek kimenetelét.
- Ismerje a fogalmakat.
- Ismerje a testek és síkidomok tulajdonságait, alkotórészeit.
- Tudjon területet, felszín számolni, ismerje a terület mértékegységét.

8. osztály

FÉLÉV

- Tudjon szerkeszteni a geometriai alakzatokat.
- Tudjon síkidomot tükrözni, kicsinyíteni, nagyítani.
- Tudjon egyszerű adatokkal adatállományt létrehozni.
- Ismerjen fel a táblázatban elhelyezett adatokat.
- Ismerje az adatkezelés etikai szabályait.
- Alakuljon ki jártasság a problémamegoldásban, a tapasztalaton alapuló vizsgálatok végzésében.

ÉV VÉGE

- Érzékelje a szerkesztőprogramok gyakorlati hasznosságát.
- Ismerje és tudja használni az iskolai és a lakóhelyi könyvtárat.
- Biztosan tájékozódjon az iskolai, a lakóhelyi könyvtárban, ismerje állományait, használja egyéb szolgáltatásait.
- Tudja segítséggel kiválasztani feladatmegoldásához, az érdeklődéséhez megfelelő információhordozót.
- A szerzett információkat használja fel tanulmányaiban, önművelésében.

TERMÉSZETISMERET

3. osztály

FÉLÉV

- Alkalmazza a gyakorolt megismerési módszereket.
- Tudja kifejezni tapasztalatait szóban és rajzban.
- Tudja az időjárás elemeinek, a napoknak, a napszakoknak, és az évszakoknak a nevét.
- Ismerje a fő csapadékfajtákat.

ÉV VÉGE

- Értse az összehasonlítások során a tanár által használt kifejezéseket, relációkat.
- Használja a téri és idői relációkat jelentő legegyszerűbb kifejezéseket.
- Fokozatosan önállósodjon a gyalogos közlekedésben.

4. osztály

FÉLÉV

- Ismerje fel és nevezze meg a megfigyelt növényeket és állatokat.
- Tudja, hogy a növényeknek emberi táplálkozásra alkalmas részeik vannak, melyek az egészséges táplálkozásban fontos szerepet játszanak.

ÉV VÉGE

- Az élő és élettelen megkülönböztetése.
- A víz előfordulása a természetben.
- Halmazállapotok felfedezése, megfigyelése.
- A levegő az életfeltétele.
- Időbeli tájékozódás bővítése: saját élettörténet

5. osztály

FÉLÉV

- A tanuló tudja tapasztalatait szóban, írásban rögzíteni.
- Legyen tapasztalata a hő hatására bekövetkező változásokról.
- Ismerje a tanult és vizsgált anyagok jellemző tulajdonságait, tudja azokat felsorolni.
- Tudja, hogy tűz esetén hogyan kell segítséget kérni.

ÉV VÉGE

- Ismerje a természetű növények, valamint a házi és ház körül élő állatok szerepét az ember életében.
- Tudja adott szempontok szerint jellemezni a tanult állatok testfelépítését, kültakaróját, életmódját, táplálkozását, szaporodását.
- Tudja felsorolni az időjárás elemeit és ezek segítségével önállóan jellemezni a napi időjárást.
- Tudja felsorolni és kijelölni a fő világtájakat a valóságban és a térképen.
- Tudja használni az iránytűt.

6. osztály

FÉLÉV

- Ismerje a színek jelentését a térképen.
- Ismerje fel Magyarország természetföldrajzi térképét.
- Ismerjen fel és nevezzen meg a hazai tájakra jellemző egy-egy növényt és állatot.
- Tudja jellemezni és csoportosítani a tanult növényeket és állatokat, adott szempontok alapján.
- Ismerje az összefüggéseket az időjárás, az évszakok változása és az élő természetben végbemenő változások között.

ÉV VÉGE

- Tudja, hogy az ember pozitív és negatív értelemben is befolyásolja a természeti életközösségek fennmaradását, életét.
- Ismerje a tudósok, feltalálók munkásságának szerepét.
- Tudjon felsorolni a környezetében alkalmazott környezetvédelmi módszereket.
- Aktívan vegyen részt környezetvédelmi tevékenységben.
- Használja tudatosan az ismeretszerzési eszközöket, módszereket.
- Váljon igényévé a könyvek és egyéb ismerethordozók használata.
- Legyen képes önállóan lejegyezni tapasztalatait.

FIZIKA

7. osztály

FÉLÉV

- A tanuló legyen képes egyszerű mechanikai és hőtani jelenségeket megfigyelni a gyakorlatban és kísérletekben, fogalmazza meg tapasztalatait.
- Ismerje fel a tanult fizikai ismeretek szerepét a technikai és természeti környezetben.
- Ismerje a fizikai vizsgálatokhoz szükséges eszközök balesetmentes használatát.

ÉV VÉGE

- Legyen járatos a mérések végzésében és tudjon egyszerű kísérleteket önállóan is elvégezni.
- Tudja kiválasztani azokat a cikkeket, könyveket, rádió-, televízió-műsorokat, amelyek segíthetik a fizikai jelenségek jobb megismerését.
- Tudja megkülönböztetni az egyenletes és egyenletesen változó mozgásokat.
- Tudja, hogy nem a mozgás fenntartásához, hanem a mozgásállapot megváltoztatásához kell erő.
- Ismerje fel a halmazállapot-változásokat a mindennapok gyakorlatában.

8. osztály

FÉLÉV

- Ismerje a hőmérséklet-kiegyenlítődés elvét és az energiamegmaradás törvényét.
- Tudjon gyakorlati példákat mondani a hőmérséklet mérésére.
- Példák segítségével tudja értelmezni, hogy mi a különbség a test súlya és tömege között.
- Ismerje fel az anyagok halmazállapotát, tudja azokat jellemezni.

ÉV VÉGE

- Ismerjen fel a gyakorlatban néhány egyszerű gépet.
- Legyen tájékozott arról, hogy az egyszerű gépek a mindennapi munkavégzésben nélkülözhetetlenek.
- Tudja, hogy az összetett gépek alapjául is az egyszerű gépek szolgálnak.
- Tudjon példát mondani a nyomás fizikai törvénye alapján készült berendezésre.

FÖLDRAJZ

6. osztály

FÉLÉV

- Ismerje fel a tanult földi képződményeket, nevezzen meg jelenségeket, folyamatokat.
- Legyen ismerete az éghajlati övezetekről. Tudja segítség mellett megmutatni, megnevezni az éghajlati övezeteket.

ÉV VÉGE

- Legyen képes a földgömbön, a Föld térképén irányítás mellett tájékozódni, a kontinenseket, óceánokat megnevezni, helyüket, a helyzetüket meghatározni.
- Legyen képes egyszerű összehasonlításokat végezni a térkép vagy modell, makett segítségével.
- Gyűjtsön képeket, leírásokat. Tudja megmutatni hazánk helyét Európa térképén. Legyen képes a térképről információt szerezni, hazánk nagy tájait megmutatni, megnevezni, a tanult földrajzi neveket, szakkifejezéseket pontosan használni.

7. osztály

FÉLÉV

- Európa és a Kárpát-medence természeti-társadalmi-gazdasági értékeinek megismerése, az Európa-tudat fejlesztése, a kötődések megerősítése.
- Az egyes európai országok eltérő és hasonló adottságainak érzékeltetése, összefüggések felfedezése tanári irányítással.
- Az Európai Unió tagállamainak kapcsolatrendszere példákon keresztül.

ÉV VÉGE

- A földrajzi környezetben, a gyakorlati életben való eligazodás képességének fejlesztése.
- Információk kezelése, értelmezése irányítással (könyvtár, világháló, térképek, könyvek) a tanulók fejlettségének megfelelően.
- Egyszerű ábrák, rajzok készítése.

8. osztály

FÉLÉV

- Magyarország részletes megismerése kitekintéssel a Kárpát-medence egészére.
- A haza természeti, gazdasági értékeinek megismerése, a körzetek, régiók eltérő és hasonló jegyei – tanári irányítással az aktuális példákon keresztül az eltérések okainak keresése.

ÉV VÉGE

- A Dunántúl, Észak-Magyarország, az Alföld és a Központi körzet földrajzi jellemzői, természeti erőforrások, gazdasági lehetőségek.
- Hazánk kereskedelme, közlekedése, idegenforgalma, környezeti állapota és környezeti értékeinek védelme.
- Nemzetközi kapcsolatok.
- A magyar nép táj történeti tagolódása – néprajzi hagyományok.

KÉMIA

7. osztály

FÉLÉV

- Lássa be a kémiai ismeretek fontosságát a mindennapi életben és a tudományos fejlődésben.
- Tudja csoportosítani tanári segítséggel a változásokat aszerint, hogy megváltozott-e az anyagok minősége.
- Ismerje fel a vizsgált anyagok leglényegesebb fizikai és kémia tulajdonságait.
- Tudja, hogy az oxigén és a víz elengedhetetlen feltétele az életnek.
- Ismerje a tűz hasznát és pusztítását. Ismerje a tűzoltás néhány alapszabályát.

ÉV VÉGE

- Legyen képes tájékozódni a napi sajtóban, ismereteket szerezni a médián keresztül, tudja azokat átadni, értelmezni.
- Fogalmazza meg tanári segítséggel, majd fokozódó önállósággal a vizsgált anyagok jellemző tulajdonságait.
- Tudja, hogy a lúg veszélyes mérgező, ismerje kezelésének szabályait.
- Mondjon példát lúgok hasznosítására.

8. osztály

FÉLÉV

- A tanuló ismerje a tanult elemek és vegyületek nevét.
- Tudjon példát mondani felhasználásukról, jelentőségükről az ember életében.

ÉV VÉGE

- Ismerje azokat a veszélyeket, amelyeket a tanult kémiai anyagok jelenthetnek, tartsa be kezelésük, tárolásuk szabályait.
- Tudja, hogy a vásárolt termékek használata előtt mindig el kell olvasni a használati utasítást és azt maradéktalanul be kell tartani.

TÖRTÉNELEM

5. osztály

FÉLÉV

- A tanuló legyen tájékozott saját életeseményei alapján a múlt–jelen–jövő relációs rendszerben.
- Ismerje saját helyét, szerepét a családjában.
- Mutassa be az iskolai közösséget közvetlen tapasztalatszerzés, saját élmény alapján.
- Meséljen családjá és iskolája múltjából érdekes történeteket.
- Ismerje lakóhelyének településformáját, természeti szépségeit, gazdasági értékeit. Legyen képes ezek rövid szöveges bemutatására.
- Tudjon biztonságosan tájékozódni és közlekedni lakóhelyén.
- Ismerje és használja a lakóhely művészeti és kulturális szolgáltatásait.
- Tudjon különbséget tenni a történelem különböző megismerési forrásai között.
- Legyenek elemi összehasonlító fogalmai a távoli korban és a ma élő emberek életmódjáról.

ÉV VÉGE

- Ismerje fel a tanult korokat – ruházatot, használati tárgyakat, jellegzetes épületeket – képről.
- Legyen képes beszélni Jézus születéséről, a kereszténység kialakulásáról.
- Értékelje a Biblia jelentőségét, tudjon elmondani bibliai történetet.
- Mondja el önállóan a megismert mondák, legendák, történetek tartalmát.
- Tudjon különbséget tenni a történetek mesei és valóságos eseményei között.
- Legyen képes segítséggel rajzos beszámolókat készíteni.
- Ismerjen fel és nevezzen meg hazánk őskori és ókori emlékeiből legalább kettőt képről, filmről.

6. osztály

FÉLÉV

- Tudja leolvasni, megmutatni a képes történelmi atlaszban a tanultakkal összefüggő történelmi helyeket.
- Olvassa le és mutassa meg vándorló őseink állomáshelyeit.
- Ismerje a letelepedés, a honfoglalás évszámát, valamint fontosabb emlékhelyeit.
- Tudjon érzelmileg azonosulni a honfoglalással, a magyarság életében betöltött szerepével.
- Tudja megnevezni a tanult korok uralkodóit, beszéljen tetteikről.
- Legyen képes tanári rávezetéssel ok-okozati összefüggések felismerésére, következtessen a tanulságokra.

ÉV VÉGE

- Legyen képes példákkal illusztrálni az ország fennmaradásának, a magyarság megmaradásának küzdelmeit.
- Legyen képes ismereteit bővíteni forrásanyagok felhasználásával, olvasson rövid részleteket a tananyaghoz kapcsolódóan.
- Tudja a tanult évszámokat az időszalagon elhelyezni, az események helyszíneit a térképen megmutatni.
- Mondjon példákat a történelmi események művészeti megjelenítésére.

7. osztály

FÉLÉV

- Tudjon megnevezni a lakóhelyén működő helyi közösségeket, ismerje alapvető tevékenységeiket, mondjon gyakorlati példákat.
- Ismerje lakóhelyén a lakossági ügyintézés intézményeit, tudja hova, milyen ügyben lehet fordulni.
- Tudja kezelni a kiemelkedő személyiségekről gyűjtött életrajzi adatokat.
- Legyen képes szóban felvázolni rövid életrajzi portrét egy általa példaképnek tartott történelmi személyiségről.

- Ismerjen fel az egyes korok eseményei között történelmi összefüggéseket, készítsen azokról vázlatot.
- Ismerje a legjellegzetesebb reformkori személyiségek nézeteit, érveljen, vitázzon a megismert tények alapján.

ÉV VÉGE

- Tudjon összefüggéseket említeni a világ- és a magyar történelem eseményei között. Az ok-okozati összefüggések felismeréséből, a következtetésekből legyen képes elemi ítéletalkotásokra.
- Megadott szempontok alapján elemezze a társadalmi, gazdasági változásokat, konkrét példákkal mutasson rá a fejlődésre.
- Tudja a tanult történelmi évszámokat.
- Jártasság szintjén használja a képes történelmi atlaszt.
- Ismerje fel, hogy népünk számára milyen gazdasági, társadalmi veszteségeket jelentett a háborúkban való részvétel.
- Legyen képes a térképről önállóan leolvasni a háborús eseményeket, használja fel a térképet szóbeli feleletéhez.

8. osztály

FÉLÉV

- Utasítsa el a nemzeti, faji gyűlöletet.
- Legyen magatartásában megnyilvánuló magyar és európai azonosságtudata.
- Ismerjen néhány történelmi témájú irodalmi művet, filmet.
- Legyen képes tankönyvből önállóan felkészülni, könyvtárban forrásanyagot keresni, irodalmi ismeretei alapján illusztrációkat gyűjteni adott témához.
- Alkalmazza a tanulás során gyűjtött anyagot, a kortársak visszaemlékezéseit.

ÉV VÉGE

- Hazánk a vesztes háború után.
- A pártállam kialakulása. Új kormányprogram – Nagy Imre.
- Forradalom és szabadságharc 1956. – helytörténeti vonatkozások.
- A Kádár-korszak. A pártállam összeomlása – vissza a demokráciához.
- A békés rendszerváltás – a Magyar Köztársaság létrejötte 1989. október 23.
- A demokratikus intézményrendszer kialakulása – az Antall-kormány megalakulása.

ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

8. osztály

Félévi

- Tudja értelmezni a családi kohézió alapelemeit, jellemzőit: együttműködés, szeretetközösség, kölcsönösség, tisztelet.
- Tudja értelmezni a család mint a társadalom alapvető intézményének szerepét és jellemzőit.
- Ismerje fel a családi háztartás összetevőit.
- Felismeri a véleménynyilvánítás, érvelés, a párbeszéd és a vita társadalmi hasznosságát.
- Önállóan vagy társaival együttműködve javaslatokat fogalmaz meg, tervet, tervezetet készít.

Évvégi

- Tudja értelmezni és társaival megbeszélni a honvédelem jelentőségét.
- Felismeri a jogok és kötelességek közötti egyensúly kialakításának és fenntartásának fontosságát.
- Felismeri a közteherviselés társadalmi és erkölcsi jelentőségét.
- Társaival együttműködve információkat gyűjt és értelmez a foglalkoztatás változtatásairól.

Egészségfejlesztési program

Az egészségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

Mottó: „Az egészség érték!”

A gyerekek és a fiatalok hosszú éveket töltenek az iskolában. Ebben az időszakban érdemi hatást lehet gyakorolni a személyiségfejlődésükre, mely nagyban meghatározza az életmódjukban később kialakuló szokásaikat, az életideálokat, preferenciák kialakítását. Az iskola a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelenti, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására. Az egészséges életmód, életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges területeknek az iskolapedagógia rendszerébe, összes tevékenységébe be kell épülnie.

Alapelvek, célok, feladatok

1. Jövőkép:

Olyan intézményben kívánunk tanulni és tanítani, ahol az egészségnevelési tevékenység integráns részévé válik az iskolai nevelésnek-oktatásnak.

2. Sikerkritérium:

Egészségnevelési programunk végrehajtását akkor tekintjük eredményesnek, ha tanulóinkban ki tudjuk alakítani azokat a tulajdonságokat, amelyek lehetővé teszik, hogy az egészség megóvása, az egészséges életmódra való törekvés a káros szenvedélyek elutasítása mindennapi életük szerves részévé válik, és ennek érdekében aktív együttműködésre is hajlandók.

3. Célok:

Iskolánk a családi környezet mellett a szocializációnak azt a színterét jelentse, amelyben mód nyílik az egészségesebb életvitel készségeinek, magatartásmintáinak kialakítására és begyakorlására. Iskolánk az intézményes szocializáció kiemelkedő fontosságú színtereként szolgáljon döntő szereppel az iskola tanulóinak egészségmegtartásának formálásában.

4. Alapelvek:

- Minden rendelkezésre álló eszközzel és módszerrel a tanulók és a tantestület egészsége védelmének elősegítése, az egészségfejlesztés és eredményes tanulás érdekében.
- Olyan nevelési-oktatási gyakorlat folytatása, amely figyelembe veszi a pedagógusok és tanulók jóllétét és méltóságát, többféle lehetőség teremtése a siker eléréséhez, az erőfeszítések elismerése, a szándékok és az egyéni előrejutás támogatása.
- Az egészségnevelés, az egészségügyi szolgáltatások biztosítása érdekében együttműködés a helyi közösség szakembereivel és azok programjaival.
- Kiemelt jelentőség tulajdonítása az egészséges táplálkozásnak, a testedzésnek, a szabadidő hasznos eltöltésének, a testi és lelki egészségfejlesztésnek.
- Tanulóink legyenek toleránsak az eltérő életmódok, szokások iránt, becsüljék az emberi életet és a természet értékeit.

5. Az egészségfejlesztő iskola ismérvei:

Minden rendelkezésére álló módszerrel elősegíti a tanulók és a tantestület egészségének védelmét, az egészség fejlesztését és az eredményes tanulást.

Együttműködést alakít ki a pedagógiai, az egészségügyi, a gyermekvédelmi szakemberekkel, a szülők és a diákok között annak érdekében, hogy az iskola egészséges környezet legyen.

- Egészséges környezetet, iskolai egészségnevelést és iskolai egészségügyi szolgáltatásokat biztosít, ezekkel párhuzamosan együttműködik a helyi közösség szakembereivel és hasonló programjaival, valamint az iskola személyzetét célzó egészségfejlesztési programokkal.
- Kiemelt jelentőséget tulajdonít az egészséges étkezésnek, a testedzésnek és a szabadidő hasznos eltöltésének, teret ad a társas támogatást, a lelki egészségfejlesztést és a tanácsadást biztosító programoknak.
- Olyan oktatási-nevelési gyakorlatot folytat, amely tekintetbe veszi a pedagógusok és a tanulók jó-létét és méltóságát, többféle lehetőséget teremt a siker eléréséhez, elismeri az erőfeszítést, a szándékot, támogatja az egyéni előrejutást.
- Törekszik arra, hogy segítse diákjainak, az iskola személyzetének, a családoknak, valamint a helyi közösség tagjainak egészségük megőrzését, együttműködik a helyi közösség vezetőivel, hogy utóbbiak megértsék, a közösség hogyan járulhat hozzá – vagy éppen hogyan hátráltathatja – az egészség fejlesztését és a tanulást.

6. Egészségfejlesztő csoport létrehozása

Egészségfejlesztő csoport létrehozása, amely a belső innováció és a pedagógiai programalkotás során az iskolai egészségnevelési feladatokban közreműködik:

- az intézményvezető vagy megbízottja,
- a testnevelők,
- egy alsó tagozatos pedagógus,
- egy felső tagozatos pedagógus.
- a gyermek- és ifjúságvédelmi felelős.

Az egészségnevelési program kulcselemei

Pedagógusok számára:

- - Az egészségnevelésre elkötelezett tantestület,
- - Az e feladatra felkészített pedagógusok,
- - A korszerű pedagógiai munka,
- - A kapcsolatok ereje,
- - A személyes kompetenciák fejlődésének segítése,
- - Az egészségvédő képességek kialakításának segítése,
- - A szülők bevonása, aktív részvétele a programban.

Tanulók számára:

- - Testi jellemzők: testkultúra, egészséges táplálkozás, mentálhigiéniá, testmozgás.
- - Lelki jellemzők: Önismeret, tehertűrés, konfliktus és problémakezelés.
- - Környezeti tényezők: személyes biztonság,
- - az élet tisztelete, az életminőség.

Az egészségnevelés szinterei

Az egészségnevelés iskolai területei:

Az egészséges életmód ismerete az életszemlélet, magatartás szempontjából lényeges terület az iskola pedagógiai rendszerében, így az összes tevékenységébe be kell épülnie, úgymint:

- – önmagunk és egészségi állapotunk ismerete;
- – az egészséges testtartás, a mozgás fontossága;
- – az értékek ismerete;
- – az étkezés, a táplálkozás egészséget befolyásoló szerepe;
- – a betegségek kialakulása és gyógyulási folyamat;

- – a barátság, a párkapcsolatok, a szexualitás szerepe az egészségmegőrzésben;
- – a személyes krízishelyzetek felismerése és kezelési stratégiák ismerete;
- – a tanulás technikái, az idővel való gazdálkodás szerepe;
- – a személyes biztonság / közlekedés, rizikóvállalás /;
- – a szenvedélybetegségek elkerülése;
- – a tanulási környezet alakítása;
- – a természethez való viszony, az egészséges környezet jelentősége;
- – mentálhigiéné / testi és lelki egészség /.

Az iskolai egészségneveléssel kapcsolatos feladatok áthatják valamennyi alkalmazott mindennapi tevékenységét. Értve ezalatt: az iskola helyiségeinek tisztaságát, szellőztetését, világítását, fűtését, berendezését, a bútorzat állapotát, a tanulók terhelhetőségét, az órarend és a tanórai foglalkoztatás változatosságát, a megfelelő pihenőidő biztosítását, a mellékhelyiségek állapotát, a megfelelő higiénés szokások kialakítását.

Iskolai programok

Az iskolai programoknak olyan feladatokat és a megvalósításukat szolgáló tevékenységeket kell tartalmazniuk, melyek célja:

- – az egészséges személyiségfejlődés elősegítése,
- – az egészséges táplálkozás /pl. az iskolai büfé választéka /,
- – a mindennapi testmozgás,
- – a dohányzás, az alkoholfogyasztás- és a kábítószer használat megelőzése,
- – a fogyatékosok és hátrányos helyzetűek integrációja,
- – az iskolán belüli bántalmazás megelőzése,
- – a szexuális nevelés – a pubertás időszakát, a nemi érés időpontját megelőzően is.

Mindennapos testnevelés

A Köznevelési törvény és a Nemzeti alaptanterv megteremtette a mindennapi egészségfejlesztő testmozgás jogszabályi feltételeit.

A mindennapos testnevelés keretében tanóra, tömegsport, atlétika, aerobic, kézilabda, futballfoglalkozás tevékenységeken vesznek részt a tanulók.

A 2016/2017-es tanévtől úszásoktatásra nyílt lehetőség, mely az éves tervező munkában megjelenik.

Tanórák

Magyar nyelv és irodalom:

Alsó tagozat:

- - ismerjék meg a természetes és mesterséges környezetük értékeit bemutató irodalmi alkotásokat;
- - az irodalmi élményeket, vagy egy-egy táj szépségét legyenek képesek érzelemgazdagon kifejezni szóban és írásban.

Felső tagozat:

- - ismerjék a köz- és irodalmi nyelvet és tudják használni a környezettel való kapcsolatteremtésben;
- - törekedjenek az anyanyelv helyes használatára és védelmére;
- - tudjanak kulturált vitát folytatni;
- - alakuljon ki bennük a hatékony kommunikációra való törekvés;
- - környezet és természetvédelmi témájú könyvek feldolgozásával növeljük a környezethez való pozitív érzelmi és intellektuális közeledést;
- - a tánc és dráma tantárgy keretén belül fejlesszük konfliktuskezelő és megoldó képességüket.

Az irodalmi művek olvasása, az értelmezés művészetének gyakorlása képessé teszi a tanulókat az esztétikai, morális és kulturális értékek elsajátítására. Kritikai érzéket fejleszt, nagy szerepe van az érzelmi élet finomodásában. Az empátia fejlődésében, segít megérteni az emberi, társadalmi problémákat, tudatosabbá teszi az egyén önmagához és környezetéhez való viszonyát. Lehetőséget teremt az ön-és emberismeret, a képzelet, a kreativitás és a kritikai gondolkodás fejlesztésére, miközben a tanulók megismerik a sokoldalú és sokjelentésű hagyomány fogalmát, a nyelvi és művészi konvenciót.

Beszédképesség, szóbeli szövegek alkotása és megértése		
1-4. osztály	5-6. osztály	7-8. osztály
<p>Figyelem a kortárs és a felnőtt beszélgetőtársra.</p> <p>Az üzenet lényegének, érzelmi tartalmának megértése.</p> <p>Részvétel a tanulócsoportokban folyó beszélgetésben és vitában.</p> <p>Saját vélemény megfogalmazása.</p>	<p>A szóhasználat, a kiejtés, a testbeszéd összehangolása különféle beszédhelyzetekben.</p> <p>Saját vélemény megfogalmazása, megvédése a témának és beszédhelyzetnek megfelelően.</p>	<p>Érvelés. Érvek felkutatása, vélemény, állásfoglalás kialakítására. Törekvés empatikus viszony kialakítására a beszédpartnerrel.</p> <p>Mások véleményének meghallgatása, megértése többszereplős helyzetben.</p>
<p>Tapasztalatszerzés ismeretek, adatok, információk gyűjtésében.</p> <p>Mindennapi konfliktusok átélése dramatikus játékkal (pl.: bábjáték, helyzetgyakorlat).</p>	<p>Önálló ismeretszerzés megtapasztalása, gyakorlása különböző információhordozók működéséről, használatáról.</p> <p>A nem saját álláspont megjelenítésének, átélésének képessége, az empátia fontosságának átélése a közösség életében.</p>	<p>Adatok, ismeretek gyűjtése, azok elrendezése, a kitűzött célnak megfelelő felhasználása.</p> <p>A kulturális különbség mint világlátás, mint életforma. Az egyéniség mint konfliktusforrás megfigyelése különböző területeken.</p>

A tartalom kulcselemei		
1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
<p>Kommunikációt folytatnak olyan kérdésekről, mint a viselkedési és illemszabályok, a kölcsönösség szerepe, a külső és belső jellemvonások, a jó és a rossz tulajdonságok, a barátság-, a rászorulóknak segítése.</p>	<p>Egy-egy jelenség változását az időben több korszakot átfogóan is tanulmányozzák (pl.: higiénés szokások).</p> <p>Tájékozódjanak arról, hogyan élnek mindennapjainkban az emberek és gyerekek a világ különböző pontjain.</p> <p>Folytassanak kommunikációt: az emberek közti különbségekről, a nemek közötti kapcsolatokról, az egyén és a közösség viszonyáról.</p>	<p>Felkészültségüknek megfelelően folytassanak kommunikációt olyan témakörökben, mint a magán- és közélet kapcsolata, konfliktushelyzetek, emberi helytállás, erkölcs, demokrácia, emberi jogok.</p>
A reflexiót irányító kérdések		
1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
<p>Keressenek választ az alábbi kérdésekre:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Melyek a saját tulajdonságaim? - Miben vagyok másokhoz hasonló? - Miben különbözöm másoktól? - Mire vagyok képes? - Mire nem vagyok képes? - Milyen szeretnék lenni? - Miért van szükség szabályokra? 	<p>Keressenek választ a következő kérdésekre:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mi az ember? - Miben különbözik az állatoktól? - Miben vagyunk mindannyian hasonlóak? - Honnan erednek az emberek közötti különbségek? - Miért gondolkodnak másként a különböző életkorú emberek? - Miért vannak szegények és gazdagok? - Milyen mértékben határozza meg a természeti környezet az emberek mindennapi életét? 	<p>Keressenek választ a következő kérdésekre:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mit jelent az, hogy minden embert egyenlő méltóság illet meg? - Mit tehet az ember a közösségért, másokért? - Van-e fejlődés a történelemben? - Miért vannak háborúk? - Van-e célja az emberi életnek?

Ember a természetben

Az ember egészsége		
1-4. évfolyam	5-6. évfolyam	7-8. évfolyam
<p>Törekvés a szervezet számára szükséges táplálékok ismeretére alapozott, megfelelő táplálkozási szokások kialakítására.</p> <p>Annak felismerése, hogy a környezet állapota az ember egészségére is hatással van.</p> <p>Az egészséges életkörülmények igénylése.</p> <p>A testi fogyatékkal élő emberek elfogadására való tudatos nevelés.</p>	<p>Az emberi szervezet felépítésének és működésének alapszintű ismerete, a rendszerűség betartása.</p> <p>Az egyes szervrendszerek fontosabb, gyakoribb betegségeinek, a megelőzés és a gyógyítás mindenki számára elsajátítandó mozzanatainak ismerete.</p>	<p>Az emberi szervezetet veszélyeztető anyagok szervezetre gyakorolt hatásainak fontosabb hatásainak megismerése.</p> <p>Az alkohol, a drogok, a gyógyszerek (kábitószerként történő fogyasztásuk esetén), a dohányzás egészségkárosító hatásainak megismerése.</p> <p>Az egészség személyes és társadalmi érdekként történő értelmezése.</p> <p>Aktív és tudatos egészségvédelem, másokon való segítség.</p>

Egészségtan

Témakörök	
A biztonság megőrzése	<p>Az egészséget veszélyeztető néhány tényező:</p> <ul style="list-style-type: none"> - a kockázatos és a veszélyes viselkedési módok, - az érzelmek és a viselkedés kapcsolata, - veszélyes foglalkozások.
A táplálkozás	<p>Az étrend fontossága, szerepe az egészség megőrzésében. Javaslatok az étrend változtatására.</p>
Mozgás és személyes higiéné	<p>A mozgás mennyisége, intenzitása és az egészség. A testkép megerősítése. A külső megjelenés összetevői, jelentése és hatása.</p>
Veszélyes anyagok	<p>Az alkoholfogyasztás és a dohányzás egészségkárosító hatása.</p> <p>A szenvedélybetegségek közös vonásai. A pszicho-aktív szerek veszélyei a gyerekek életében.</p>
Az emberi szexualitás	<p>Kamaszkor: a testi és érzelmi változások kora.</p> <p>A nemi érés tudatosodása.</p> <p>A nemi identitás kialakulása.</p> <p>Sztereotípiák a nemi szerepekben a különböző nemzedékek körében.</p>
Családi élet és kapcsolatok	<p>A kapcsolati hálók fontossága. A barátság, mint a kapcsolati rendszer egyik alapja.</p> <p>Az önismeret jelentése, szerepe, fontossága.</p> <p>Konfliktusok a kapcsolati rendszerben.</p>

3.4. Tanórán kívüli foglalkozások

Tanórán kívüli mozgási lehetőségek:

- szabadidős és sportfoglalkozás
- szervezett kirándulás- túra
- osztálybajnokságok (foci, kézilabda)
- tömegsport

Módszerek

- Az egészségfejlesztés szemléletének széleskörű elsajátíttatása az iskolában a tanórákon és a tanórákon kívül.
- Tegyük szebbé az iskola környezetét! Versenyek rendezése, témával kapcsolatos plakátok készítése, osztálytermek tisztaságának, esztétikumának értékelése, témával kapcsolatos cikkek, írások gyűjtése.
- Kirándulások szervezése a rendszeres testmozgás lehetővé tétele.
- Minden tantárgy tantervében kapjon szerepet az egészséges életmód igényének kialakítása.
- Kérdőívek segítségével helyzetfelmérés, a következő időszak céljainak, feladatainak konkretizálása.

A digitális tanulás lehetőségének biztosítása vészhelyzet esetén

1. A távoktatásra való áttérés szükségszerűsége

A 2020. március 13-án este bejelentett rendkívüli kormányzati intézkedések alapján a koronavírus terjedésének lassítása érdekében március 16-tól az általános iskolás és a középiskolás tanulók nem látogathatják a közoktatási intézményeket. A rendkívüli intézkedések elrendelése azonban nem jelenti azt, hogy az iskolákban nincs tanítás, csupán az nem az iskola épületében folyik.

Ez a veszélyhelyzet rávilágította az intézményeket arra, hogy fel kell készülni egy digitális oktatási formára is. A mindennapos iskolába járás helyett a tanulók számára az iskolák távoktatási formában kötelesek biztosítani a tanulás és a tanulmányi követelmények elsajátításának lehetőségét.

Egy ilyen helyzet kialakulásakor a távoktatás indulásának napján az első és legfontosabb feladat, hogy kialakítsuk, megtervezzük, hogy az előttünk álló hetekben, hónapokban milyen módon tudjuk biztosítani az oktatás folytatását. Szem előtt kellett tartanunk, hogy ezekben a nehéz hetekben és hónapokban folytatnunk kell a tananyag megtanítását, tanítványaink fejlesztését, de a hagyományos eszközökkel és a mindennapos találkozással, a megszokott közvetlen kommunikációs formákkal nem élhetünk.

Az első napon az iskolák vezetése és nevelőtestülete szervezze meg, hogy az iskola minden munkaközössége, az azonos szakos kollégák fogjanak össze, és osztozzanak meg a rendkívüli feladatokon.

Épp ezért nagyon fontos speciális feladatként jelentkezik *a nevelőtestület digitális oktatásra történő átállásának támogatása*. Nem kevésbé fontos azonban ebben az időszakban az egyes munkaközösségek és pedagógusok által preferált módszerek felmérése annak érdekében, hogy vajon fennáll-e a lehetősége annak, hogy az iskola pedagógusai ugyanazt a digitális platformot használják a tanítványaikkal történő kommunikációra. Ez ugyan nem kritériuma az eredményes távoktatásnak, de nagyon megkönnyíti a tanulók dolgát, hiszen nem kell pedagógusonként más és más módszerekhez, kommunikációs csatornákhöz alkalmazkodniuk. Helyes lépésnek tekinthető tehát, ha a nevelőtestület dönt arról, hogy egységes digitális kommunikációs gyakorlatot folytat a távoktatás során. Ez persze továbbra sem korlátozza a pedagógusok módszertani szabadságát, hiszen – akár a *KRÉTA* vagy a *Google Tanterem* alkalmazás későbbiekben tárgyalandó kommunikációs felületének egységes használata mellett is – továbbra is mindenkinek van lehetősége egyéni módszerek, más kommunikációs csatornák alkalmazására.

2. A digitális oktatás megszervezésének lehetőségei

A pedagógusok rendelkezésére álló egyik lehetőség az, hogy a tanulók számára elektronikus úton megküldik a tankönyvből elsajátítandó leckét, és a tananyaghoz rövid tanulási tájékoztatót készítenek tanítványaik számára, amelyben felhívják a figyelmüket a megtanulandó tananyag legfontosabb részeire. Ez a leckekijelölés – a tankönyv birtokában – lehetséges a *KRÉTA* digitális napló alkalmazásával is, amelyben a tanórák beírásakor baloldalt 4. opcióként megjelenik, a „Házi feladat” fül, amit kiválasztva írhatunk szöveget, vázlatot, beilleszthetünk egy képet, vagy akár egy linket is.

Ha tanítványainknak, tanulócsoportjainknak a *KRÉTA* támogatásával kívánunk üzenetet küldeni, akkor az „Új üzenet írása” funkciót kell alkalmaznunk. Ilyenkor először a címzettet vagy címzetteket kell kiválasztanunk a címzettek hozzáadása funkcióval a felkínált opciók közül, majd a kiválasztott tanulók neve előtti jelölőnégyzet kipipálása után alul a címzettek hozzáadása gombra kell kattintanunk. Komplet osztályok, csoportok is kiválaszthatók egyszerre. Meg lehet jelölni az üzenet

tárgyát, érvényességének időtartamát, majd a szövegdobozba be lehet írni az üzenetet. Csatolt fájlként lehet küldeni Word, Excel, Power Point vagy más állományokat vagy képeket is ugyanúgy, mint a levelezőprogramokban.

A rendkívüli helyzetben a távoktatásban is nélkülözhetetlenek a megtanulandó, elolvasandó tananyag kijelölésén túl a tanulók számára házi feladatok, megoldandó feladatok, projektfeladatok kijelölése is, amelyeket a tanítványaink – akár lefényképezve – megküldhetnek tanáraiknak. A KRÉTA szoftvere elsősorban a pedagógusok adatrögzítését, információközlését, a tanórák beírását és a házi feladat kijelölését támogatja, de ezen a felületen a diákok is írhatnak a pedagógusok számára üzeneteket, vagy akár kérdéseket is tehetnek föl, ha a KRÉTA-ban a pedagógus a nevével megtalálható „*Saját profil beállítása*” fülnél kipipálja a „*Diákok is rögzíthetnek házi feladatot*” opciót.

Ezeket a fájlokat azonban a címzett pedagógusnak osztályonként, azon belül tanulónként mappázva érdemes tárolnia, mert különben kibogozhatatlanná válik a visszaküldött feladatok tömege, amely megakadályozza, vagy inkább lehetetlenné teszi az értékelést.

A KRÉTA által kínált lehetőséghez hasonlóan tarthatunk kapcsolatot tanítványainkkal az általánosan használatos levelezőrendszerek alkalmazásával, ehhez természetesen rendelkezünk kell tanítványaink e-mail címével.

Ennél azonban sokkal korszerűbb módszerek is alkalmazhatók a távoktatásban, hiszen a felhőinformatikai alkalmazásokkal könnyen megoldható, hogy a megtanulandó tananyagot, az órai vázlatot és a feladatokat a kollégák egy felhőtárhelyen helyezték el a csoport számára, és – diákjaik e-mail-címének ismeretében – a dokumentumokhoz olvasási jogot biztosítsanak a tanulónak.

Az ingyenes felhőinformatikai tárhelyet a Microsoft OneDrive és a Google Drive szolgáltatása biztosítja.

A digitális oktatás során a kapcsolattartásra jól használhatók a közösségi oldalak is, ezek közül is – általános elterjedtsége nyomán – leginkább a Facebook.

A magyar iskolákban a Facebook-csoportok létrehozásának és működtetésének már komoly hagyománya és gyakorlata van, az eddigiekben azonban elsősorban a kapcsolattartásra, fényképek és más dokumentumok – köztük iskolai feladatok, feladatlapok – megosztására is használhatják a pedagógus kollégák és tanítványaik.

Komoly előnye, hogy szinte minden iskolás tanuló és szülei rendelkeznek Facebook-profillal, így a felület kezelését, a dokumentumok megosztásának technikáját, a csoportok létrehozásában rejlő lehetőségeket a tanulók döntő többsége jól ismeri. Az osztályonként, tanulócsoportonként létrehozott Facebook-csoportban – tekintettel az adott csoportban esetleg már kialakult munkamódszerekre – kiválóan megoszthatók az információk, közölhetők a feladatlapok. A tanulók kérdéseket tehetnek föl a tananyaggal vagy a házi feladattal kapcsolatban, és a csoportba tölthetik föl megoldott házi feladataikat.

A Facebook azonban nyilvánvalóan nem oktatásorientált alkalmazás, ezért tanítványaink visszaküldött munkáinak rendszerezése, nyilvántartása, az osztályzatok nehezen kezelhetők. Ha azonban a pedagógus üzenetet, feladatot küld a csoportba, akkor az oda tartozó minden tanítványunk mobiltelefonjára azonnal jelzés érkezik az üzenet, feladat megjelenéséről. Előnyös adottsága a Facebooknak az üzenőfal, amelyen jól követhetők a csoport tevékenységével kapcsolatos események.

Hozzá kell azonban fűznünk, hogy az alsó tagozatos tanulók esetében ezeket a lehetőséget átgondoltabban kell alkalmaznunk, hiszen a szülők támogatása és napi segítő munkája nélkül esetükben bizonyosan nem működne a távoktatási módszer.

A digitális oktatási módszer bevezetése várhatóan nehézségeket jelent majd a szociokulturálisan elmaradott családokban élő tanulók és családjuk számára.

3. Oktatási céllal fejlesztett professzionális szoftverek alkalmazási lehetőségei

A XXI. században már ingyenesen elérhetőek olyan professzionális alkalmazások is, amelyek kifejezetten a távoktatás módszereire készültek, és alapvetően kétirányú kommunikációs csatornákra épülnek.

A *Google Tanterem* alkalmazás bármely Gmail fiókkal rendelkező felhasználó számára elérhető.

A Google Tanterem alkalmazásban létrehozhatjuk osztályaink vagy tanulócsoporthaink digitális tárhelyét, amelyeknek nevét, színezését, megjelenési módját is magunk állíthatjuk be.

A csoportba a tanulók egyenként fölvehetőek, és a közös felhőfelületen számukra üzenetek küldhetőek, de ugyanezen a felületen jelölhetőek ki az órai feladatok, továbbíthatók a házi feladatok, a megoldandó tesztek és projektfeladatok is úgy, hogy a megoldás és feltöltés határidejét a pedagógus határozza meg. A csoportfelületen online órai munka is szervezhető, amelyről digitális formában lehet tájékoztatni a tanulókat.

A csoport számára megküldött feladatokat a rendszer naplózza, így a pedagógus folyamatosan követni tudja a csoport számára adott feladatokat és azok határidejét, valamint ellenőrizni tudja saját szakmai tevékenységét is.

A tanulók a csoportba feltölthetik az általuk megoldott feladatokat, amelyeket a pedagógus elektronikus formában értékelni tud. Az alkalmazás felkínálja a pedagógusnak, hogy százalékos értékelést alkalmazzon, de van lehetőség a jegyszerű értékelésre is. Ez utóbbi esetben ötfokozatúra kell beállítani a maximális teljesítmény értékét. A felület azt is jelzi, ha a kijelölt határidő lejártával egy adott tanuló nem adta le a feladatot. Ekkor a „hiányzik” szó jelenik meg piros kiemeléssel, ha pedig határidőn túl adta le a feladatot, akkor a „leadta” szó alatt megjelenik a „késve” jelölés is. A felületen megjelenik a százalékos vagy osztályzat alapú értékelés, ha egy tanuló esetében a pedagógus még nem értékelte a feladat megoldását, akkor a felületen a pontszám hiányát látja.

4. Élő kommunikáció a tanulókkal videokonferencia formájában

A hagyományos oktatási formához legjobban hasonlító digitális oktatási formaként tekinthetünk a videokonferenciák módszerére, amellyel a pedagógus és tanítványai internetes kapcsolaton keresztül valós időben láthatják és hallhatják egymást. Ez a korszerű módszer valójában lehetőséget teremt arra is, hogy a pedagógus a tanteremben megtartott órákhoz hasonló online órákat tartson. Az interneten több olyan ingyenes és jól használható szoftver is elérhető, amely lehetőséget teremt a videokonferenciák lebonyolítására. A legismertebb és legelterjedtebb ilyen alkalmazás a Skype.

A *Skype* videokonferencia módszerének alkalmazásához a pedagógusnak le kell töltenie saját számítógépére az alkalmazást. Fontos, hogy saját számítógépe kamerával és mikrofonnal legyen ellátva, ez ma már szinte minden laptopon az alapfelszereltségek közé tartozik, a hagyományos asztali számítógépek azonban nem feltétlenül rendelkeznek saját kamerával. A Skype alkalmazásával a pedagógus meghívót küldhet egy adott csoportja összes tanulójának úgy, hogy a tervezett videokonferencia linkjét minden tanítványának megküldi a konferencia időpontjának megjelölésével. Ilyenkor a pedagógus képernyőjén apró képeken megjelennek a saját monitorjuk előtt ülő tanítványai, akik a megjelölt időpontban a nekik küldött meghívó linkjével bejelentkeztek a konferenciára. *A Skype videokonferencia használatához nincs szükség arra, hogy a tanulócsoporthoz tagjai saját számítógépükre telepítsék a Skype alkalmazást, mert a pedagógus által megküldött link birtokában csatlakozhatnak a konferenciához. Arra is van lehetőség, hogy egy adott konferenciához a pedagógus hozzárendelje tanítványait, és a „Hívás indítása” gomb indításával mindannyian egyszerre kapcsolódjanak be az online órába.*

5. A tantervi követelmények teljesítése, a tanulók értékelése, osztályozása, minősítése

A digitális eszközökkel folyó távoktatásnak valódi oktatásként kell funkcionálnia, tehát *a digitális oktatási módszerekkel vezetett oktatási tevékenységgel biztosítani kell az intézmény helyi tanterveiben*

foglalt tananyag elsajátítását. Ez azt jelenti, hogy a helyi tantervekben meghatározott módon haladnunk kell az adott tanév tananyagában, hiszen egy esetleges negyedéves csúszást a következő tanévben lehetetlen lenne behozni. *A digitális oktatás során érvényben vannak a Köznevelési törvény előírásai, amely szerint a tanuló tudását rendszeresen osztályzattal kell értékelni, a tanév végén pedig a tanulót minősíteni kell.*

Tanítványaink munkájának digitális értékelése során természetesen a helyzetnek megfelelő speciális értékelési szabályokat kell alkalmaznunk. Akárcsak a mindennapi rendes oktatás során, értékeljük bátran jeles osztályzattal azon tanítványaink tevékenységét, akik minden órára pontosan és lelkiismeretesen megküldik a megoldott házi feladatokat. A távértékelés során is minden további nélkül kaphat elégtelen osztályzatot az a tanítványunk, aki nem készíti el a házi feladatát. *A számunkra elektronikusan megküldött házi feladatokat, órai feladatokat azonban mindenképpen értékelniük kell, de legalábbis át kell tekintenünk addig a szintig, hogy valóban a szóban forgó diák érdemi munkáját látjuk-e.*

Külön figyelmet kell fordítanunk azokra a feladatokra, amelyek egy-egy témakörben kiselőadás, rövid elemzés, fogalmazás elkészítését igénylik, mert diákjaink az internet igénybe vételével igen könnyen beadhatnak saját munkaként olyan írásokat, amelyeket a világhálóról másoltak ki. Ezeket azonban pedagógusaink döntő többsége azonnal észreveszi. Ebben az esetben a véleményünket vagy legalábbis kételkedésünket haladéktalanul tanítványunk tudtára kell adnunk. Ha a plagizálás gyanúja alapos, akkor a munkából kb. egymondatnyi hosszt kimásolva és idézőjelek közé téve beírjuk a Google keresőbe, amely – nem önálló munka esetében – azonnal ki fogja dobni a dokumentum forrását. Jó megoldás, ha ezt visszaküldjük az érintett tanulónak.

Helyes távoktatási gyakorlatnak minősíthetjük azt is, ha időnként dolgozat, vagy inkább távdolgozat írására kerül sor adott időpontban és meghatározott időtartam meghatározásával. Tanítványainknak ugyanis nem szabad elfelejteniük az időhöz és helyhez, konkrét feladathoz kötött számonkérés módszerét és persze az ehhez társuló adrenalin-szint-növekedéssel is együtt kell élniük. Az osztályzatok megszerzése érdekében tűzhetünk ki önálló feladatokat, kérhetünk be tanulói dolgozatokat, elemzéseket, készíttethetünk diákjainkkal prezentációt, jelölhetünk ki számukra projektfeladatokat, de a periodikus értékelés és osztályozás követelményeiről nem feledkezhetünk meg.

6. A szülőket terhelő új kötelezettségek és feladatok

A digitális kapcsolattartási és a távoktatási formák bevezetése a legtöbb családban a szülők aktív támogató közreműködését is igényli. Itt nyilván nem elsősorban a középiskolás korosztályról van szó, ez a probléma inkább az általános iskolás tanulókat, közülük is leginkább az alsó tagozatos és az ötödik-hatodik osztályos diákokat érinti. A digitális formában történő kapcsolattartás során küldött üzenetek megértése és feldolgozása, a kapott feladatok megértése kevesebb gondot okoz, de a távoktatásban megkapott feladatok, házi feladatok megoldása, a feladatok feltöltése már sok esetben nehézségeket jelent.

A tanulók, gyermekek többségét motiválja a távoktatási módszer, nagyon sokan kedvvel ülnek le tanulni és csinálják az újszerű feladatmegoldásokat. Abban azonban az eddigi oktatási formák eredményeként általában nincs gyakorlatuk, hogy munkájuk eredményét hogyan rögzítsék.

A tinédzser korosztály, a hetedik és nyolcadik osztályos vagy a középiskola első éveit végző diákok már érettek a digitális kommunikációra, képesek a digitálisan kiadott feladatok megoldására, esetükben csak a szülők irányító és motiváló segítségére van szükség.

7. A pedagógusok terheinek változása a digitális oktatás bevezetésével

Az órák megtartásán túl a pedagógusokat terheli a digitális kapcsolattartás feladata, a házi feladatok interneten történő megküldésének kötelezettsége, a tanulók által visszaküldött feladatok áttekintése, értékelése, esetleg osztályozása.

A pedagógusok terhei tovább növekednek azzal, hogy:

Digitális tananyagokat kell készíteniük vagy adaptálniuk, el kell készíteniük a digitális kapcsolattartást biztosító elektronikus felületeket, az oda feltöltött anyagokat rendszerezniük kell.

Figyelmet kell fordítaniuk arra is, hogy a rendkívüli oktatási körülmények ellenére is *folyamatosan haladjanak előre a tananyagban*, és a tanév végére – távoktatási eszközökkel – fejezzék be a szóban forgó oktatási évre a helyi tanterv által előírt tananyagot.

Irányítaniuk és követniük kell tanítványaik tanulási folyamatát, feladataik megoldását, *biztosítaniuk kell a tanév közbeni folyamatos értékelést*.

Külön figyelmet igényelnek azok a kevésbé kötelességtudó vagy kevésbé szorgalmas tanulók, akiknek többsége feltehetőleg a távoktatás bevezetésével sem változtat a tanuláshoz való megkérdőjelezhető hozzáállásán. Az ő munkájukat kiemelt figyelemmel kell követni.

Arra is figyelniük kell, hogy vannak-e olyan tanítványaik, akik a távoktatási módszerekkel megküldött feladatok megoldása során jelentősen rosszabb vagy jobb eredményt érnek el a tőlük eddig megszokott szinthez képest. A jelentősen jobb teljesítmény lehet a távoktatás által megkövetelt önállóság motivációs eredménye, de lehet az internetről letöltött vagy mások által elkészített házi feladatok következménye is. Olyan tanítványaink is lehetnek, akiknek szorgalmuk ellenére nehézségeket okoz a digitális oktatás módszerének bevezetése.

8. Mi lesz azokkal, akiket nem érünk el a távoktatással?

Lehetnek, sőt bizonyosan vannak azonban olyan tanulók, olyan családok, akiknek a távoktatással és digitális kommunikációval való elérése, hatékony munkáltatása komoly nehézségekbe ütközik. A szociálisan hátrányos helyzetű családok és az ott nevelkedő gyermekek, tanítványaink egy jelentős részéről van szó, akikben sokszor nincs elegendő motiváció arra, hogy a munkára közvetlen formában őket rászorító pedagógus távol kerülésével is erőfeszítéseket tegyenek tanulmányaik folyamatos végzése és előrehaladásuk érdekében. Ezeknek a tanulóknak és családjuknak a társadalom szempontjából talán még a többiekénél is fontosabb az iskola közvetlen formában megvalósuló nevelő és oktató tevékenysége, hiszen a családból hozott halmozott hátrányok csökkentésére, esetleg felszámolására elsősorban az iskolai oktatás kínál számukra lehetőségeket.

A szociálisan hátrányos, gyermekeik nevelésével sokszor kevésbé következetesen foglalkozó családok jelentős részében hiányoznak a digitális kapcsolattartás eszközei, hiszen a családok egy részében a televízió vagy egy elavult mobiltelefon képezi a digitális eszközállományt, az internetelőfizetésre pedig esetleg már nem marad forrásuk. A távoktatási kötelezettség azonban ezekre a tanulókra vonatkozóan is fennáll. Az ezzel a problémával is küzdő iskoláknak, pedagógusoknak ez nagyon nehezen teljesíthető feladatot jelent, hiszen ezek a tanulók nem érhetők el videokonferencia révén, digitális platformokon, így nagy a veszélye, hogy számukra a távoktatás az oktatási folyamat megszűnésével válik azonossá.

A pedagógusoknak mindent meg kell tenniük annak érdekében, hogy a halmozottan hátrányos helyzetben lévő tanítványaikat is a lehető legnagyobb mértékben elérjék a távoktatási módszerekkel. Elképzelhető, hogy a digitális kommunikációban egyetlen lehetőségükként csak arra korlátozódnak, hogy időnként mobiltelefonon vegyék föl a kapcsolatot tanítványukkal vagy annak családjával. Ezekben az esetekben is van azonban korlátozott lehetőség arra, hogy a tankönyvből leckéket, feladatokat jelöljenek ki számukra, bár ezek visszacsatolására nem sok garancia van. Nagyon gyakori azonban még a szociálisan hátrányos családokban is, hogy a szülőknek (vagy a gyermekeknek is) van okostelefonjuk, sőt – minden családi nehézség ellenére – sokszor még internetelőfizetéssel is rendelkeznek, mert a kor elvárása azt diktálja, hogy okostelefonnak, Facebook-kapcsolatnak feltétlenül lennie kell akkor is, ha minden más szükséglet kielégítése akadályokba ütközik.

Uniós pályázatok

Az EFOP-3.2.15-VEKOP-17 és az EFOP- 3.3.5. pályázat

Az EFOP-3.2.15-VEKOP-17 és az EFOP- 3.3.5. pályázatban megvalósult módszertani fejlesztéseket a következőképpen tesszük iskolánk pedagógiai programjának részévé: A pedagógiai programba az informális és nem formális tanulás módszertani megalapozás, pedagógiai filozófiáját, módszertanát szükséges beépíti és alkalmazza az intézmény által szervezett tanórán kívüli közösségi programok megvalósítása során. Fontosnak tartjuk a tanórán kívüli programok megvalósítása során az informális nem formális tanulási módszertanok alkalmazását, a felnövekvő nemzedékek fizikai, érzelmi és társas fejlődésének előmozdítását, az élményalapú tanulás módszertani megalapozását, a tanulás közösségi élménnyé formálását, a tanórán kívüli differenciált, személyiségközpontú, informális és nemformális módszertani kultúra megerősítését, a nyitott tanulási környezet biztosítását, tevékenységközpontú pedagógiai és módszertani eszköztárunk fejlesztését, valamint ezt támogató szakmai környezet kialakítását.

Ezek az alábbi tevékenységek során valósulnak meg:

- projektnapok szervezése
- témahetek szervezése
- iskolai közösségi és hagyományőrző programok
- tehetséggyonozó és felzárkóztató foglalkozások, szakkörök

EFOP-3.1.7-16-2016-00001 „Esélyteremtés a köznevelésben” c. kiemelt uniós projekt

Az EFOP-3.1.7-16-2016-00001 „Esélyteremtés a köznevelésben” c. kiemelt uniós projekt megvalósítása során elért eredmények alkalmazása az esélyteremtő intézménnyé válás területén.

A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012 (VIII. 31.) EMMI rendelet 7 § bn) pontja értelmében az intézmény konkrét tevékenységekkel segíti a tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések megvalósítását. Ennek elérése érdekében az iskolánk együttműködő partnere az EFOP-3.1.7-16-2016-00001 „Esélyteremtés a köznevelésben” c. kiemelt uniós projektnek, melynek alapvető célja befogadó nevelés támogatása, a végzettség nélküli iskolaelhagyás, és lemorzsolódás kezelésében történő részvétel, a hátrányos helyzetű tanulók oktatási és munkaerő-piaci esélyeinek növelése, társadalmi beilleszkedésük elősegítése és ezáltal a köznevelési rendszer méltányosságának, valamint a gazdaság versenyképességének növelése.

A fenti cél elérése a TÁMOP-3.3.13. azonosítószámú, Eötvös József Program-Pedagógiai-szakmai szolgáltató intézet fejlesztése és Projektháló című kiemelt projekt által kifejlesztett, Esélyteremtő Intézményfejlesztési Program és Eszközrendszer (továbbiakban ETIPE) bevezetésén keresztül történt az esélyteremtő intézményi (továbbiakban ETI) működés kialakítását támogató eszközrendszer intézményi adaptálásával. Az ETIPE intézményi, osztálytermi és tanulói szintek szerint kínál gyakorlati segítséget a pedagógiai folyamatok, tevékenységek megvalósításához.

Iskolánk a Tarcali Klapka György Általános Iskola, olyan esélyteremtő intézmény, amely valamennyi tanulója, pedagógusa számára biztonságos, befogadó szervezeti klímát teremt. A befogadást azzal is kifejezzük, hogy intézményünk pedagógiai környezete megfelel növendékei életkori sajátosságainak, reflektál szociokulturális háttérükre, beállítódásaikra.

Az Esélyteremtő Intézményfejlesztési Program és Eszközrendszer adaptációjával szélesedett módszertani repertoárunk, mely által a tanulók társadalmi integrációjának, sikerességének előmozdítása érdekében képesek vagyunk minden tanuló fejlődési szükségleteire, élethelyzetére, igényeire differenciált és adekvát pedagógiai válaszokat adni. Őket a mindenkori képességeik szerinti fejlettségi szintjükhöz, kompetenciáikhoz és a hozott tudások, értékek különbözőségeihez alkalmazkodva, individuális adottságaiknak megfelelő fejlesztésben részesítjük. A diákok önmagukhoz és másokhoz viszonyított kiemelkedő teljesítményeit, tehetségjegyeit feltárjuk, így egyaránt képesek vagyunk a lemaradók hátránykompenzálására és a kiemelkedő képességűek tehetségfejlesztésére is. A hátrányújratermelődés mechanizmusának fékezése érdekében a tanulói teljesítményt korlátozó tényezőket mérsékeljük, a tanulók fejlődésbeli és tanulási nehézségeinek feltárását, problémái megoldását segítjük, melyhez a helyi társadalmi, szolgáltatói környezetet is komplexen bevonjuk. Egyenlő esélyeket érvényesítünk a nevelés-oktatás egész folyamatában és valamennyi területén. A tanulók közötti különbségeket tanulást segítő tényezőnek tekintjük és nem csupán legyőzendő problémának. A tudásépítés folyamatában ösztönözzük a tanulókat az együttműködésre, arra, hogy egymással kooperáljanak és kihasználják egymás erősségeit tudás, képességek és készségek terén egyaránt. Az Esélyteremtő Intézményként, mint a fejlesztésben együttműködő kollégák műhelyét értelmezzük, építünk a proaktív gondolkodású pedagógusok ötletgazdagságára. A társadalmi változásokra rugalmasan és dinamikusán reagálunk, így folyamatosan megújulunk. A változást az intézményben folyamatként értelmezzük, amely azt jelenti, hogy tudatosan hagyunk időt az újítások, innovációk, adaptációk belsővé válására, a beépülésre. A szülők és egyéb partnereik erőforrásait értéként kezeljük, és céljaink elérése érdekében mozgósítjuk, bevonjuk Őket. Törekszünk arra, hogy tevékenységünk az intézmény és környezete közösségének szükségleteire és igényeire épüljön. A tervezés, megvalósítás, értékelés az intézmény közössége és a partnerek bevonásával történik, ezzel biztosítjuk a nyilvánosságot, a kontrollt, a mérhetőséget. Az optimális eredmények eléréséért a családdal és a tanulóval közösen tevékenykedünk, követjük a változásokat, és a mérések-értékelések tükrében folyamatosan igazítjuk a tanulók igényeihez, szükségleteihez a módszereket, fejlesztéseket. Esélyteremtő Intézményként feladatunk, hogy a tanulási-tanítási folyamatot a pedagógiai, tanulási környezet továbbfejlesztésével alapozzuk meg, és ezáltal teremtsünk kondíciókat az egész életen át tartó tanuláshoz, a sikeres munkaerő-piaci belépéshez. Fejlesszük, alkalmazzuk és fenntartjuk azokat a módszereket, eljárásokat, eszközöket, kapcsolatrendszereket – ágazatközi együttműködések –, melyek a tanuló egyéni fejlődését, személyiségének kiteljesítését, szociabilitásának fejlődését, az életesélyeinek és életminőségének várható javulását, a társadalmi mobilitás lehetőségeit mozdítják elő. Fejlesztő tevékenységünket mérés-értékelésre (kompetenciamérésre és egyéb diagnosztikus mérésre, elégedettségi mutatókra) alapozzuk. Az Esélyteremtő Intézményfejlesztési Program és Eszközrendszer alkalmazásával a beavatkozás eredményeként:

Intézményi szinten

Felismerésre és megszüntetésre kerülnek az intézményünkben a negatív diszkrimináció megnyilvánulási formái.

Meghonosodik és egyre hatékonyabbá válik a teammunka, a pedagógusok közötti horizontális és vertikális együttműködés.

Tudatosabbá, átgondoltabbá válik az intézményi szintű tervezőmunka.

Csökken a lemorzsolódás, az évfolyamisméltés, a végzettség nélküli iskolaelhagyás.

Az osztályterem szintjén

A pedagógusok új, korszerű módszereket is alkalmaznak a nevelési, oktatási folyamatban.

A tanulóink komplex fejlesztése tudatos, mérés-értékelésen alapul.

A mindennapok gyakorlatában megvalósul a tanulók szociabilitásának fejlesztése.

A tanuló szintjén

A nevelési, fejlesztési, tanulási-tanítási folyamat és környezet továbbfejlesztésével igyekszünk elérni, hogy az egyes tanulók képességei, tudása mérhető hatékonysággal fejlődjön, motivációja javuljon.

A diákok megfelelő felkészítést kapnak az egész életen át tartó tanuláshoz, sikeres munkaerő-piaci belépéshez.

A tanulók komplex fejlesztése tudatos, mérés-értékelésen alapul.

A mindennapok gyakorlatában megvalósul a tanulók szociabilitásának fejlesztése.

EFOP-3.11.1-17-2017-00007 „Szülő-Suli” tanulók iskolai előmenetelének javítása és a korai lemorzsolódás visszaszorítása az iskola-család együttműködésére alapozott egyéni fejlesztésen keresztül

A pályázat célja a végzettség nélküli iskolaelhagyásra vonatkozó stratégia prevenció és intervenció beavatkozása, mely során hozzájárulunk a korai iskolaelhagyás csökkentéséhez, a minőségi oktatáshoz való széles körű hozzáférés biztosításához és a köznevelés hátránykompenzációs képességének erősítéséhez. Feladatunk a korai iskola elhagyással veszélyeztetett tanulók és családjaik életvezetésének, a társadalomba való beilleszkedésének támogatása, szülők, nagyszülők informálása az egyéni fejlesztés sikeressége érdekében.

EFOP-3.2.5-17 MTMI kompetenciák fejlesztése és pályaeorientáció a Szerencsi Tankerületi Központban

Szerencsi Tankerületi Központ irányításával a Szerencsi, a Szikszói, az Encsi és Tokaji járásban megvalósuló EFOP-3.2.5-17-2017-00044 azonosító számú „MTMI kompetenciák fejlesztése és pályaeorientáció a Szerencsi Tankerületi Központban” elnevezésű projektben iskolánk bevont szakmai partner. Tevékenységeink a felhívásban megfogalmazott célokhoz illeszkedve a lemorzsolódás visszaszorítására törekszenek olyan egyéni tanulási utakat támogató módszerek kialakításával és alkalmazásával, amelyek a tanulási utak meghatározását, egyéni fejlesztési tervek kialakítását, megvalósítását, a teljesítmények értékelését és az előrehaladás nyomon követését szorgalmazzák. A matematika, természettudományos, műszaki és informatikai (MTMI) területeken a kompetenciák fejlesztésével a tanulóink jövőbeli munkaerő-piaci sikerességét alapozzuk meg. A köznevelési intézményünkben a tananyagba épített pályaeorientáció, életpálya tanácsadás előtérbe helyezése, megfelelő magasabb szintre emelése valósul meg. Az iskolánk nevelési-tanítási gyakorlata, illetve a pedagógiai program megvalósítása során, a pályaeorientációs tevékenységünk célja

- a tudatos felnőttkori életpálya-építés és a majdani sikeres munkaerő-piaci részvétel megalapozása, az ehhez szükséges készségek elsajátításának, és így a köznevelés eredményességének, hatékonyságának és hátránykompenzáló szerepének javítása;
- a tanulók pályaeorientációs kompetenciafejlesztése, kiemelten fókuszálva az MTMI területek népszerűségének növelésére a köznevelési intézményben;
- a pedagógusok és a pályaeorientációs feladatellátásban érintett köznevelési szakembereink pályaeorientációs célú felkészültségének támogatása.

A pályaeorientáció célja a lehető legszélesebb körű információnyújtás, mely a pályák szempontjából fontos saját egyéni jellemzőket, valamint a foglalkozások/pályák és a munkaerőpiac ismeretét foglalja magába. A pályaeorientációs fejlesztést megalapozó egyéni fejlesztési terv egy tervezési folyamat. Funkciója a segítségnyújtás, amely a tanuló személyére szabott, feltárt hiányosságaira épített, képességet, készséget fejlesztő tevékenységek irányított gyakorlásának tervezete. A tanuló életpálya sikerességéhez egyéni fejlesztési tervet annak érdekében készítünk el, hogy a fejlesztés menete személyre szabottan történjen és a tanuló fejlődése szempontjából kulcsfontosságú területekre nagyobb hangsúly helyeződjön.

A fejlesztési területek:

1. Személyiség rendezése, általános ismeretek fejlesztése,

2. Észlelés, figyelem, emlékezet fejlesztése,
3. Szókincs fejlesztése,
4. Nyelvi rendezés,
5. Mozgás és ritmus korrekciója,
6. Számolás-mérés,
7. Olvasás-írás,
8. Térbeli tájékozódás fejlesztése,
9. Síkbeli tájékozódás fejlesztése,
10. Időbeli tájékozódás fejlesztése

Foglalkozások fókuszja:

- Pályaorientációs személyes eszközök és tudások fejlesztése, ismeretek bővítése
- Személyiségfejlesztés
- A szociális kompetenciafejlesztése
- Egészség és környezeti nevelés
- Matematika alapkompentencia-fejlesztés
- Digitális kompetenciafejlesztés (ma már szinte minden munkakörhöz kell) Kreativitás, kezűgyesség, praktikus készségek, és kompetenciák bővítése

Projektben vállalt, kidolgozott beépíthető foglalkozások:

<p>Pályaorientációhoz kötött önismereti programok, tréningek, szakkörök megvalósítása</p>	<p>A pályaorientációs csoportos foglalkozás átfogó célja a pályaválasztással kapcsolatos döntéshez való segítségnyújtás. Az életpálya építésre való felkészítés a sikeres elhelyezkedés érdekében, az aktív életkor bármely szakaszában. A pályaorientációs csoportos foglalkozások célja, hogy a tanulók megszerezzék a szükséges tájékozottságot ahhoz, hogy a pályájukra vonatkozó aktuális lépéseket tervezni tudják. A foglalkozás végére a résztvevők egyéni tervet készítenek, mely a további lépéseket tünteti fel, a munkaerőpiacra lépés érdekében. A pályaorientáció célja továbbá a lehető legszélesebb körű információnyújtás, mely a pályák szempontjából fontos saját egyéni jellemzőket, valamint a foglalkozások/pályák és a munkaerőpiac ismeretét foglalja magába.</p>
---	---

MTMI területet érintő speciális tematikájú, élmény jellegű szakkörök, diákkörök szervezése, műveltségi területek, foglalkozások témái:

<p>Környezetvédelem és Öko szakkör</p>	<p>Az ember és a környezet műveltségi területen a korszerű természettudományos műveltség megalapozása a környezetvédelem területén. Tudatos szemléletmód kialakítása, közvetlen tapasztalatszerzés, környezetbarát kísérletek által. A tanulók megismerkedhetnek az anyagok tulajdonságaival, a természeti környezet változásaival, kölcsönhatásaival, annak ellentmondásaival.</p> <p>Fenntartható fejlődés szemléletének kialakítása.</p>
--	---

Matematika tehetséggondozó szakkör	☐ Számolási készség fejlesztése ☐ Logikai gondolkodásmód, megfigyelőképesség fejlesztése ☐ Kreatív gondolkodás fejlesztése ☐ Kombinatorikus gondolkodás fejlesztése ☐ Problémamegoldó gondolkodás fejlesztése ☐ Értő-elemző olvasás, következtetési képesség fejlesztése
Elektronikai modellező szakkör	Foglalkozások a tanulók pályaeorientációs kompetenciafejlesztéséhez, kiemelten fókuszálva az MTMI területek népszerűségének növelésének rész céljához járulnak hozzá.
Digitális kompetencia fejlesztés szakkör	A digitális kompetencia fejlesztés és a digitalizált tanulást segítő technikák bemutatása, oktatása a célcsoport számára az egész életen át tartó tanulás népszerűsítése céljából

A középiskolába történő átmenetet segítő MTMI területet érintő felkészítő képzés (5-8. osztályosoknak):

Egyéni fejlesztés, felvételi felkészítés	Egyéni tanulási utakat támogató módszerek kialakításával és alkalmazásával a tanulási utak meghatározását, egyéni fejlesztési tervek kialakítását, megvalósítását, a teljesítmények értékelését és az előrehaladás nyomon követését szorgalmazzák. Kompetenciafejlesztés fejlesztést biztosítunk, a felvételi felkészítéshez kapcsolódva, kiscsoportos formában.
---	--

A fejlesztő foglalkozásunk a köznevelési törvényben rögzített funkciókat betölti: cél a családdal együttműködve cselekvő elkötelezettségre neveljen az igazság és az igazságosság, a jó és a szép iránt, fejlessze a harmonikus személyiség kibontakoztatásához szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeket.

Képességkibontakoztató és integrációs rendszer működtetése a Tarcali Klapka György Általános Iskolában

Iskolánk minden osztályában integrációs felkészítést folytatunk. E folyamatban az integráció követelményeinek megfelelően a HHH tanulók együtt – egy osztályban és csoportban – tanulnak a nem HHH társaikkal. Az elmúlt évek eredményeinek ismeretében elmondhatjuk, hogy az alkalmazott módszerek eredményeként mind a HHH, mind a nem HHH tanulók iskolai sikeressége nőtt, minimális mértékben de csökkent a lemorzsolódási mutató.

Megerősítjük, hogy az integrációs oktatásban iskolánk minden tanulója részt vesz.

1. Az intézmény integrációs programjának elemei

1.1. Óvoda–iskola átmenet

Az iskola a tarcali Kikelet Napköziotthonos Óvoda és Bölcsődéből fogad gyerekeket. Az óvodának kiemelkedő szerepe van a gyerekek eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadó hátrányok csökkentésében és az alapkészségek sikeres fejlesztésének előkészítésében. Az iskola és az óvoda együttműködését az alábbiakban kívánjuk megvalósítani:

- Az eredményesebb iskolakezdés érdekében a Diagnosztikus fejlődésvizsgáló rendszer (DIFFER) jelenleg első osztályban történő alkalmazása mellett az óvoda pedagógusai bevezették azt az 5–6 évesek számára is. A mérés eredményére épülő tudatos pedagógiai munkának célja a sikeresebb iskolakezdés.
- Közös kézműves foglalkozások szervezése az ünnepek megelőző időszakokban.
- Tavasszal az iskola megismertetését szolgáló „Csicsergő” programsorozat megszervezése.

1.2. Társadalmi-szakmai környezettel való együttműködés

1.2.1. Szülőkkel való kapcsolattartás

Munkánk során a szülői ház és az iskola közötti harmonikus kapcsolat kiépítésére törekszünk, ezért minden iskolába kerülő gyerek esetében kívánalom, hogy a gyermeket fogadó nevelő tájékozódjon a szülőnek az óvodával kialakult kapcsolatáról és az iskola felé támasztott elvárásáról. A tájékozódás elsődleges célja, hogy a pedagógusok az iskolába kerülés pillanatától partneri kapcsolatot építsenek ki a gyermekek szüleivel, ezzel nyerve meg őket az iskolában folyó munkának.

Emellett minden évfolyamon a háromhavonta elvégzett szóveges értékelés alkalmat ad a szülőkkel történő rendszeres és szoros kapcsolattartásra, tájékoztatásra.

Az iskola a továbbiakban feladatának tekinti a szülői elégedettségmérést az alábbi területekről kapott információk alapján:

- a tanulók tanulmányi eredménye
- a továbbtanulásra való felkészítés
- a pedagógusok és a szülői ház együttműködése
- tanórán kívüli foglalkozások, közösségépítő programok
- az iskolában alkalmazott nevelési, oktatási módszerek
- egyenlő bánásmód elve

1.2.2. Együttműködés a civil szervezetekkel

Az iskola az alábbi civil szervezetekkel tart kapcsolatot:

- Gold Dance Club Táncsport Egyesület
- Művészeti iskolák (Sátoraljaújhely, Sáropatak)
- Tarcal Jövőjéért Közalapítvány
- Tegyük Együtt! Alapítvány

Az együttműködés célja a szabadidő hasznos eltöltésére irányuló tevékenység, amely közösen szervezett programokban ölt testet.

1.2.3. Együttműködés a középfokú oktatási intézményekkel

A tanulói utánkövetés lehetőségét kínálja a középfokú oktatási intézményekkel való együttműködés. Elsősorban azokkal a középfokú oktatási intézményekkel tartjuk a kapcsolatot, ahol az iskola tanulói legnagyobb számban tanulnak tovább.

A középfokú oktatási intézményektől visszajelzést kapunk volt tanulóink iskolai teljesítményéről.

Az együttműködés részét képezi az érettségit adó középiskola oktatási tevékenységének megismertetése az iskola tanulóival és a szülőkkel.

1.2.4. Együttműködés a gyermekjóléti szolgálattal

Az iskola hatékony, naprakész kapcsolatot tart fenn a gyermekjóléti szolgálattal közös munkaterv formájában. Kapcsolatunkra a kölcsönös segítségnyújtás a jellemző. A gyermekjóléti szolgálat feladata a segítségnyújtásra szoruló családok és a helyi döntéshozók közötti kapcsolattartás.

1.3. A lemorzsolódással és a továbbtanulással kapcsolatos adatok rögzítése

Az intézmény integrációs tevékenységének legfontosabb célkitűzése, hogy a HHH tanulók lemorzsolódási aránya csökkenjen, iskolai eredményességük javuljon, és minél többen tanuljanak tovább érettségit adó középfokú oktatási intézményben.

Fő tevékenység:

- differenciált foglalkozás,
- csoportmunka,
- projektek végrehajtása

2. A tanítást-tanulást segítő eszközrendszer

2.1. Az integrációs programban alkalmazott eszközrendszer elemeit a következőkben határozzuk meg:

Kulcskompetenciákat fejlesztő programok és programelemek

Az önálló tanulást segítő fejlesztés

- Tanulási motivációt erősítő és fenntartó tevékenységek

A szülők figyelmét kívánjuk felhívni, hogy érezzék az iskola fontosságát, segítsék gyermekeik tanulását, támogató attitűdöt mutassanak az iskolával szemben.

Differenciált képességfejlesztés

Eszközjellegű kompetenciák fejlesztése

- Tantárgyi képességfejlesztő programok
- Kommunikációs képességeket fejlesztő programok

Szociális kompetenciák fejlesztése

- Közösségfejlesztő, közösségépítő programok

Célunk olyan szociális ismeretek, motívumok, képességek és készségek rendszerének kiépítése, erősítése, amely elősegíti a szociális viselkedést. E kompetencia elemei között tartjuk nyilván a

- a gyerek önismeretét,
- saját magával szembeni elvárásait,
- az ezeket meghatározó önbizalmat,
- a pozitív szemléletmódot,
- a másokkal szembeni viselkedést: pl. tolerancia, elfogadás
- a fejlett kommunikációt.

Mindezek kiérlelése érdekében az egyénnek reális képet kell kialakítania önmagáról és környezetéről, tudatosan kell részt vennie annak fejlesztésében, felelősségteljes, környezettudatos magatartást kell gyakorolnia. Elérhető célokat kell meghatároznia, kitartóan kell tanulnia céljai elérése érdekében.

2.2. Az integrációt segítő tanórán kívüli programok, szabadidős tevékenységek

Együttműködés civil programmal

A tanórai munka sikerességét segíti elő a helyi civilszervezetekkel történő kapcsolatkiépítés.

Várt nevelési hatások:

- Olyan élmények nyújtása, amelyek a diákok későbbi életében hasznosíthatók
- Személyiségfejlesztés, közösségfejlesztés, közösségi nevelés
- A diákok integrációs szintjének javítása (pl. a másság, az etnikum vagy a nemek közötti különbségek elfogadása).

- A társadalmi beilleszkedésbe elengedhetetlen készségek és képességek fejlesztése, együttműködés.
- a találékonyság fejlesztése
- a kíváncsiság fejlesztése
- az egészséges életmód
- az iskolai eredmények javítása – motiválás

Továbbképzési terv

A továbbképzések során azokat a képzéseket preferáljuk, amelyek új tanulásszervezési eljárásokkal, új módszertannal ismertetik meg a pedagógusokat, kiemelve a tevékenységközpontú pedagógiát, valamint az IKT eszközök professzionális használatát, konfliktus- és agressziókezelés, asszertív kommunikáció, KIP módszertan.

Technikai feltételek biztosítása

Mivel órai munkánk egy részét a csoportmunka teszi ki, szükségünk van e munkaszervezési mód lehetővé tételét segítő bútorzatra.

- Tanulóbarát osztályterem kialakítása, az IKT használat kiterjesztésére való törekvés
- Fejlesztő eszközök vásárlása, folyamatos bővítése

2.3. Műhelymunka – a tanári együttműködés formái

Nagy hangsúlyt kívánunk helyezni a kollégák közötti óralátogatásra, hospitálásra. Célunk az egymástól való tanulás.

2.4. A háromhavonta kötelező kompetencia alapú értékelési rendszer eszközei

A szóveges értékeléskor az alábbi területekről kívánunk információt nyújtani (megjelenítendő elemek):

- tantárgyi előmenetel
- motiváció
- akaraterő, kitartó munkavégzés
- önbizalom

Az előrehaladás mértékét a tanulmányi munkában történő változásban kívánjuk lemérni.

3. Multikulturális tartalmak

A multikulturális tartalmakat projektmódszer segítségével kívánjuk megvalósítani.

A multikulturális nevelésünk lényege olyan környezet megteremtése, amelyben a gyerekek alaposabban megismerik saját kultúrájukat, ismereteket szerezhetnek egymás kultúrájáról, más országok kultúrájáról. Célja a tanulók különbözőségének elismerése a diákok és családjaik kulturális háttérének felhasználásával.

A multikulturális nevelés célja az előítéletek csökkentése.

Ha jó közösségi iskolát szeretnénk létrehozni, akkor az osztályterem falai közül ki kell lépni, illetve az iskolát nyitottá kell tenni. A nyitottság azt jelenti, hogy a szülők aktív szerepet vállalnak az iskola életében.

Meggyőződésünk, hogy a nyitottság biztosításával ismertebbé és elfogadottabbá válik az intézményünkben folyó nevelési-oktatási munka.

4. A továbbtanulás feltételeinek biztosítása

Pályaorientációs programunk területei:

- A POK pályaorientációs felmérése
- Középfokú oktatási intézmények látogatása, nyílt nap
- Középfokú intézmények képviselőinek tájékoztatása helyben – szülők, tanulók számára
- Osztályfőnöki órákon pályaorientációs tanácsadás – szakmabemutató
- Részvétel pályaorientációs rendezvényeken, kiállításon

5. Az intézményben rendszeresen felülvizsgáljuk a következő területeken bekövetkező változásokat:

- A HHH és a nem HHH tanulók aránya
- Az óvodából az iskolába történő bekerülés
- Az iskola társadalmi-szakmai környezetével való együttműködés
- A lemorzsolódás és a továbbtanulás
- A „tanítást-tanulást segítő eszközrendszer” elemei
- A sajátos nevelési igényű tanulók helyzete